บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอนาทวี ปัจจุบันตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสงขลา ห่างจากศาลากลางจังหวัดสงขลา ประมาณ ๕๙.๒ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๘ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

๑.๒. อาณาเขต

อำเภอนาทวี มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอจะนะ
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับรัฐไทรบุรี (เคดาห์) ประเทศมาเลเซีย
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับสะเดา

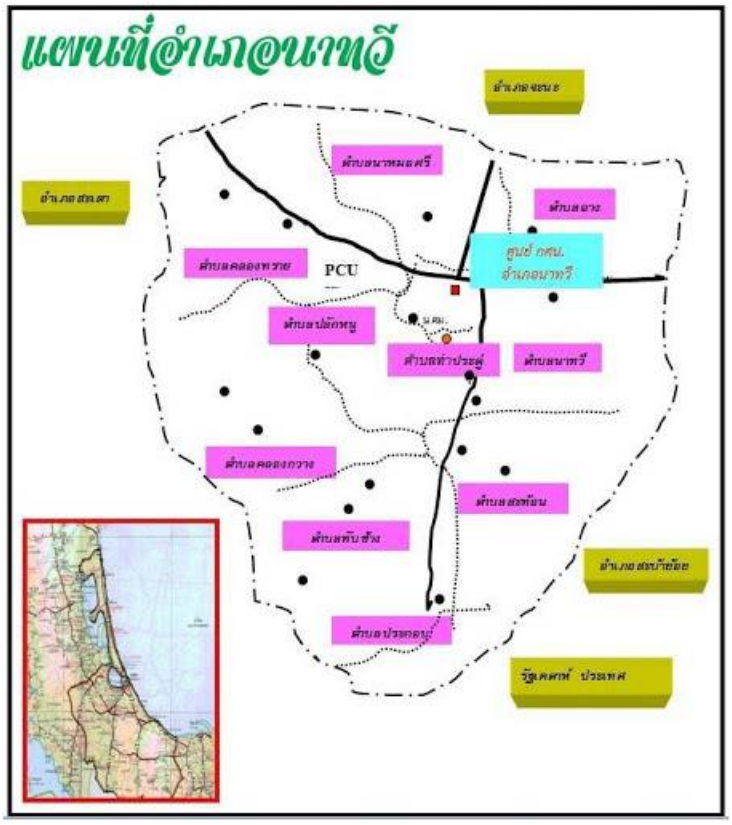

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอนาทวี

(ที่มา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี ,พ.ศ.๒๕๖๔)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๒ เทศบาล ๙ อบต. ๑๐ ตำบล ๙๒ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๙ แห่ง ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล /หมู่	**ตำบลนาทวี**	**ตำบลฉาง**	**ตำบลนาหมอศรี**	**ตำบลคลองทราย**	**ตำบลปลักหนู**	**ตำบลท่าประดู่**	**ตำบลสะท้อน**	**ตำบลทับช้าง**	**ตำบลปรกอบ**	**ตำบลคลองกวาง**
1	นาทวี	นาหว้า	นาหมอศรี	คลองทราย	ปลักหนู	ท่าประดู่	สะท้อน	ทับช้าง	ประกอบออก	นาปรัง
2	พลีเหนือ	ปลักชะเมา	ทุ่งแหลเหนือ	ลำชิง	ต้นไทร	ดังหมูเหนือ	บ็อง	เกาะงุน	โครง	คลองไข่เน่า
3	พลีใต้	เกาะงา	ทุ่งแหลกลาง	ลำพด	โคกแค	ดังหมูใต้	หัวควน	โคกจง	ประกอบตก	ช้างให้
4	นาทวีใต้	วังบวบ	ทุ่งแหลใต้	บ้านใหม่	ป่าเร็ด	ปลักผอม	ท่าคลอง	หัวควน	ทุ่งเปรียง	เขาวัง
5	พรุเตียว	โพรงจระเข้	ปลักจอก	ล่องมุด	เลียบ	โคกแค	หว้าหลัง	วังไทร	บ้านวัด	บ้านเก่า
6	วังโต้เหนือ	คอกช้าง	โมยจอก	ปลายคลอง	หมอคง	ป่ากัน	สะพานพลา	คอก	บ้านใหม่	คลองยอ
7	เคลียง	ปริก	โมยตก	โต้นนท์	สม็อง	ทุ่งข่า	ทุ่ง	โคกเอาะ	เกาะไม้ไหญ่	คลองบอน
8	ซองใต้	ทุ่งหม้อแตก	ท่าโก	เขานา		พอบิดเหนือ	สะพานเคียน	ลุ่ม		
9	ซองเหนือ	เลียบ					ทุ่งลัง	ช้อนทอง		
10	วังใหญ่						ป่ายาง	เกาะจง		
11	ปลายรำ									
12	ลำลอง									
13	คลองทุเรียน									
14	วังโต้ใต้									
15	ป่าขี้เหล็ก									
16	คลองพน									
17	ไทรงาม									

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา,พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
นาทวี	๗๙,๔๗๓	-	๒	๑๗	๓,๑๒๓
ฉาง	๑๒,๒๗๗	๑	-	๙	๑,๕๗๙
นาหมอศรี	๗,๙๙๖	๑	-	๘	๘๓๙
คลองทราย	๖๔,๕๐๑	๑	-	๘	๒,๓๓๑
ปลักหนู	๒๖,๘๖๐	๑	-	๗	๑,๓๓๘
ท่าประดู่	๒๐,๘๘๔	๑	-	๘	๑,๘๗๕
สะท้อน	๖๙,๘๑๒	๑	-	๑๐	๒,๘๓๑
ทับช้าง	๖๕,๔๕๖	๑	-	๑๐	๒,๓๙๒
ประกอบ	๖๕,๖๔๑	๑	-	๗	๑,๖๒๔
คลองกวาง	๗๘,๖๖๐	๑	-	๗	๑,๖๒๑
รวม	**๔๙๑,๕๖๖**	**๙**	**๒**	**๙๒**	**๑๙,๕๕๓**

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอนาทวี มีเนื้อที่ป่าไม้ประมาณ ๓๘๔.๒๗ ตร.กม. หรือประมาณ ๒๔๐,๑๖๘.๗๕ ไร่ ทรัพยากรไม้ที่สำคัญ คือ ไม้หลุมพอ ไม้ไข่เขียว ไม้ยาง ไม้ตะเคียนทอง ไม้จำปา ไม้กระบาก ไม้พะยอม ไม้สยา มีอยู่ทั่วไปในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๗ ป่า เนื้อที่รวม ๒๓๙,๘๖๘.๗๕ ไร่ ดังนี้

- ป่าเขาแดน ป่าเขาน้ำค้าง ป่าควนทางสยา ป่าควนเขาไหม้และป่าควนสิเหรง ตำบลคลองกวาง ตำบลทับช้าง ตำบลประกอบ และตำบลคลองทราย เนื้อที่ ๙๕,๐๐๐ ไร่ (ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๔ เนื้อที่อุทยานฯ ๑๓๒,๕๐๐ ไร่ รวมเขตอำเภอสะเดาด้วย)

- ป่ากราด ตำบลสะท้อน เนื้อที่ ๒,๕๗๕ ไร่ สภาพป่าสมบูรณ์

- ป่าเขาโพธิ์ป่าควนแดนและป่าเขารังเกียจ ตำบลคลองทราย ตำบลปลักหนู เนื้อที่๓๐,๖๒๕ ไร่

- ป่าควนหินเภา ตำบลฉาง ตำบลนาทวี เนื้อที่ ๒๒,๓๒๕ ไร่

- ป่าควนนายเส้น ป่าควนเหม็ดชุน ป่าควนแม่เขานา ป่าควนลูกหมีและป่าควนปาหยัง ตำบลคลองทราย เนื้อที่ ๓๒,๕๒๕ ไร่

- ป่าควนพน ตำบลท่าประดู่ ตำบลนาทวี เนื้อที่ ๓๕,๕๖๘ ไร่

- ป่าเขาแดน ป่าเขาเสม็ด ป่าควนเสม็ดชุนและป่าควนเหรง ตำบลท่าประดู่ ตำบลสะท้อน ตำบลประกอบ เนื้อที่ ๒๑,๒๕๐ ไร่

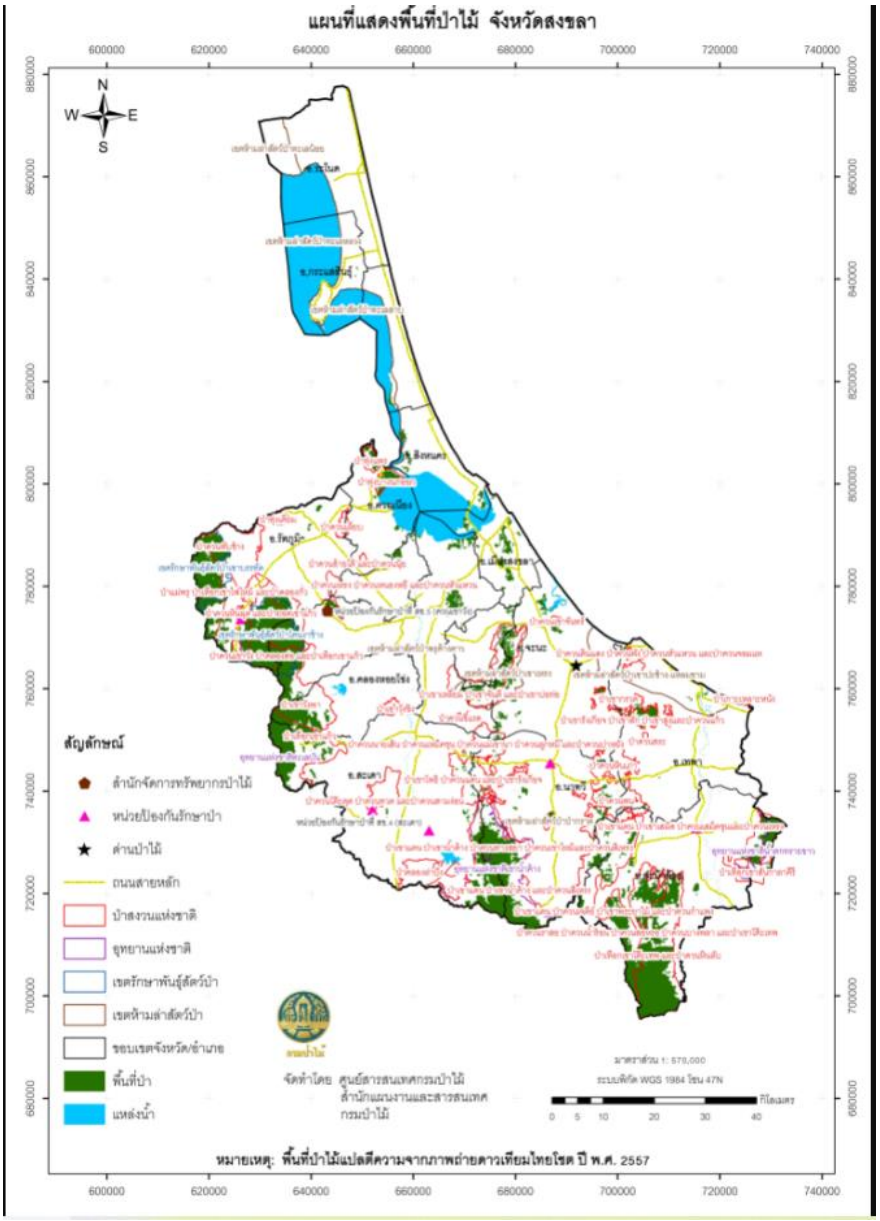

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้จังหวัดสงขลา

(ที่มา: ศูนย์สารสนเทศกรมป่าไม้ สำนักแผนงานและสารสนเทศ , พ.ศ.๒๕๕๗)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนาทวี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
นาทวี	๗๗,๘๗๘	๔,๘๔๗	๖.๒๒
ฉาง	๑๒,๘๑๙	๖๕	๐.๕๑
นาหมอศรี	๙,๒๘๕	๑๓๐	๑.๔๐
คลองทราย	๖๒,๓๙๔	๔,๓๒๐	๖.๙๒
ปลักหนู	๒๖,๑๘๓	๓๓๕	๑.๒๘
ท่าประดู่	๒๐,๔๗๒	๒๙๗	๑.๔๕
สะท้อน	๗๕,๙๗๘	๗,๑๔๘	๙.๔๑
ทับช้าง	๖๒,๔๗๕	๙,๘๓๗	๑๕.๗๕
ประกอบ	๕๘,๒๙๖	๑๗,๕๔๔	๓๐.๐๙
คลองกวาง	๘๐,๖๒๒	๒๖,๖๑๑	๓๓.๐๑
รวม	๔๘๖,๔๐๒	๗๑,๑๓๔	๑๔.๖๒

ที่มา : https://agri-map-online.moac.go.th,กรมพัฒนาที่ดิน /, พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓

๒.๒ สภาพทิศทาง ความลาดชัน

อำเภอนาทวีมีพื้นที่ตามข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน(*ค่าตัวเลขได้มาจากการคำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์) รวม ๔๘๖,๔๐๒ ไร่ มีทิศทางความลาดชันของพื้นที่เป็นที่ลาดชันสูงในเขตเชิงเขาในฝั่งตะวันออก และตะวันตกของอำเภอ มีลักษณะภูมิประเทศตอนกลางเป็นที่ดอน และมีที่ลุ่มต่ำในเขตตอนกลางทางทิศเหนือซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

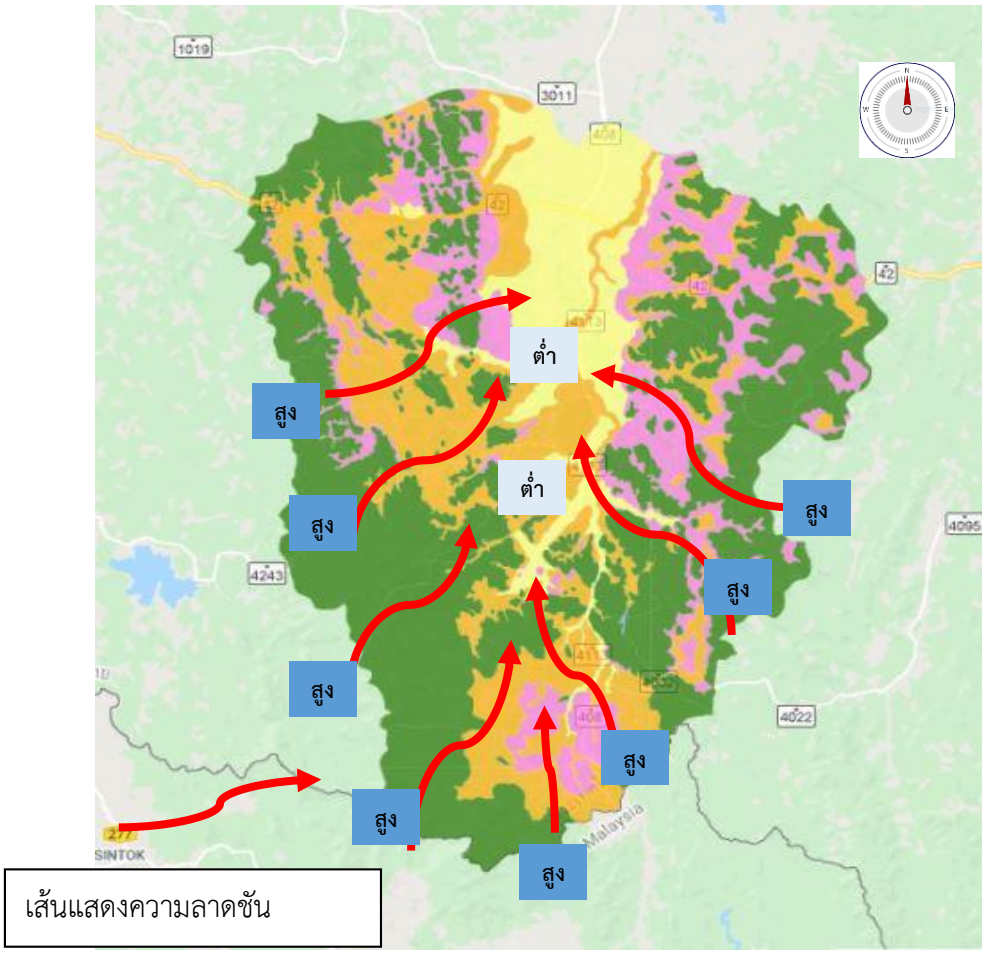

ภาพที่ ๓ แสดงแนวลาดชัน ตามที่ตั้งของภูมิประเทศ (ที่มา:กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ.๒๕๖๖)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอนาทวี มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๔ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๓.๑ กลุ่มดินภูเขา (ดก.) มีพื้นที่มากที่สุด ประมาณร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ อยู่บริเวณตอนล่างตั้งแต่เหนือจดใต้

๒.๓.๒ กลุ่มดินภูเขา (ภ.) ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่ อยู่บริเวณทิศตะวันออกและทิศตะวันตก

๒.๓.๓ กลุ่มดินที่เหมาะสมกับการปลูกยางพาราดี (ยด.) ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ๑๕ ของพื้นที่ซึ่งมีอยู่ทั่วไปของอำเภอ

๒.๓.๔ กลุ่มดินนาดี (นด.) และดินทั่วไป (นท.) ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่อยู่ทางตอนบนของอำเภอ (ที่มาของข้อมูล : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี)

ข้อมูลกลุ่มชุดดิน

จากการสำรวจดินพบว่าในตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา สามารถจำแนกดินออกเป็น ๘ กลุ่มชุดดิน เป็นหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๑ หน่วย ได้แก่ แหล่งน้ำ (ตารางที่ ๑ และภาพที่ ๑)

จากการสำรวจดินพบว่าในตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา สามารถจำแนกดิน

ออกเป็น ๘ กลุ่มชุดดิน (ตารางที่ ๓-๑ และภาพที่ ๓-๑)

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๖

เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำพา ในบริเวณที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีดาหรือสีเทาเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๒

เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณสันดินริมน้ำ หรือตะพักลำน้ำบนพื้นดินที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย

เป็นกลุ่มดินลึกมาก ที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง ดีปานกลางหรือดี เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินร่วนปนดินเหนียว จนถึงดินเหนียว บางแห่งอาจมีชั้นดินทรายสลับชั้นอยู่ และมักมีแร่ไมก้าปะปนในเนื้อดิน สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีเหลืองปนน้ำตาล อาจพบจุดประสีเหลือง สีแดง หรือสีเทา และอาจพบศิลาแลงอ่อน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก แมงกานีสปะปนในดินล่างเล็กน้อย บางบริเวณอาจพบก้อนปูนปนในดินชั้นล่างบ้างเล็กน้อย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๘.๐

๓) **กลุ่มชุดดินที่ ๓๔**

เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของหินต้นกำเนิดชนิดต่าง ๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำพาบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด

เป็นกลุ่มดินลึกมาก ที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ดีปานกลางหรือดี มีเนื้อดินบน เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย บางบริเวณเป็นดินเหนียวช่วง ๕๐ เซนติเมตรลงไป สีน้ำตาล สี

น้ำตาลปนเหลืองเข้ม สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง สีแดง อาจพบจุดประสีเหลือง สีแดง หรือสีเทา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๖.๐

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๓๙

กลุ่มชุดดินนี้มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบที่มีปฏิกิริยาดินเป้นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ดินลึกมาก เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำหรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ เช่น หินแกรนิต หินทราย หรือหินในกลุ่มที่มีเนื้อหยาบ มีการพัฒนาการของดินมานาน พบในพื้นที่ดอนที่ดินมีความชื้นนาน สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด การระบายน้ำดีหรือดีปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดินประมาณ ๔.๕-๕.๕

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๕

เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำพาบนพื้นที่ดอน ที่มีลักษณะพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด

เป็นกลุ่มดินตื้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมาก กรวดส่วนใหญ่เป็นพวกหินกลมมน หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลือเข้ม สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง สีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๖.๐

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๕๐

เป็นกลุ่มดินที่พบเกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำพาบนพื้นที่ดอนที่มีลักษณะพื้นที่ลูกลื่นลอดลาด

เป็นกลุ่มดินลึกปานกลางมีการระบายน้ำดี เนื้อดินช่วง ๕๐ เซนติเมตร ตอนบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ในระดับความลึก ประมาณ ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร จะพบชั้นดินปนเศษหินหรือลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองเข้ม สีน้ำตาลปนแดง สีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๖.๐

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๖๐

กลุ่มดินหลายชนิดปะปนกัน ลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกันทุกปี มักพบในพื้นที่ต่ำของทางน้ำ พบในเขตชุ่มชื้นที่มีฝนตกชุกและแพร่กระจายเกือบตลอดทั้งปี มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย

ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลือง ปฏิกิริยาดินกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ๕.๐-๖.๐ ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน ดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนทราย มีสีดำเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลืองและอาจพบจุดประสีเล็กน้อย

ปฏิกิริยาดินกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ๔.๕-๕.๕ และก้อนกรวดหรือลูกรังปะปนอยู่ในเนื้อดิน การระบายน้ำของดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง

๘) **กลุ่มชุดดินที่ ๖๒**

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์เป็นพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC: Slope Complex)

ดินที่พบบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าดิบแล้ง และป่าดิบชื้นหลายแห่ง มีการบุกรุกพื้นที่เพื่อปลูกยางพารา หรือปาล์มน้ำมัน โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่ กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์

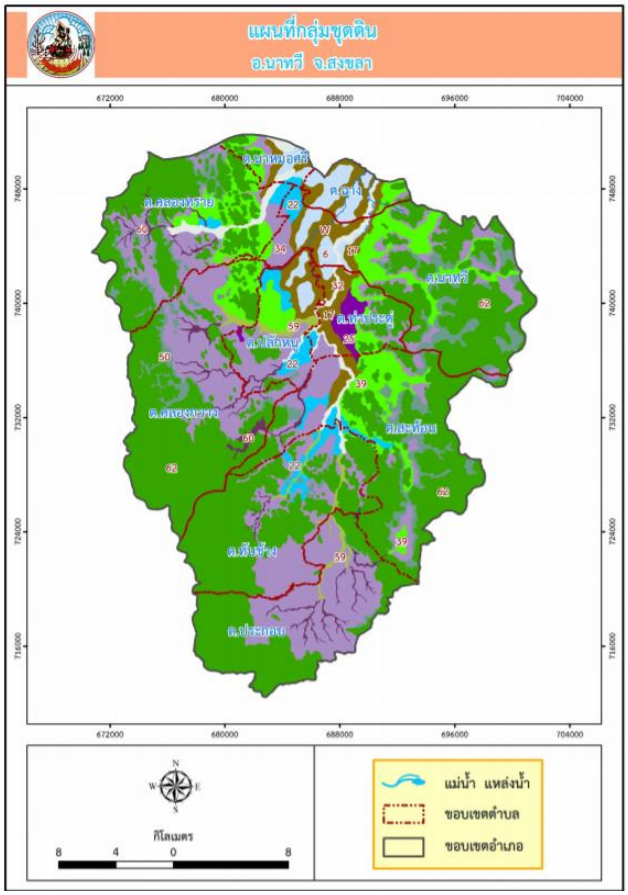

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนาทวี

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๖)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ชุดข้อมูล	กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)										ผลรวมทั้งหมด
		นาทวี	ฉาง	นาหมอศรี	คลองทราย	ปลักหนู	ท่าประดู่	สะท้อน	ทับช้าง	ประกอบ	คลองกวาง	
๑	๖	๔,๒๒๑	๔,๗๘๘	๑,๔๘๙	๐	๒,๐๓๕	๓๙๔	๐	๐	๐	๐	๑๒,๙๒๗
๒	๓๒	๑,๓๘๔	๕๒๕	๘๙๔	๒,๔๘๐	๗๔๐	๑,๒๖๗	๑,๒๕๙	๓๘๗	๐	๐	๘,๙๓๖
๓	๓๒g๓	๓,๘๓๒	๓,๐๕๔	๑๖๔	๐	๒,๘๖๗	๑,๒๒๔	๑,๑๔๑	๐	๐	๐	๑๒,๒๘๒
๔	๓๔	๑๑,๘๓๕	๓๑๒	๑,๒๒๒	๑๓,๒๗๑	๗,๒๗๑	๓,๐๓๑	๘,๖๓๐	๑๖,๐๕๓	๓๐,๑๖๒	๒๑,๓๑๕	๑๑๓,๑๐๒
๕	๓๔g๓	๒,๕๗๔	๑,๕๗๗	๑,๒๙๙	๑๘๐	๗๑๕	๓,๓๘๙	๖๐๔	๐	๐	๐	๑๐,๓๓๘
๖	๓๙	๑๓,๙๙๖	๑,๓๐๗	๑,๐๐๖	๘,๐๘๐	๓,๖๔๙	๒,๗๐๘	๙,๒๗๓	๓๔	๑๒๒	๓,๑๘๓	๔๓,๓๕๘
๗	๓๙g๓	๒,๓๗๒	๑๑	๓๔๘	๖๑๗	๓,๖๔๙	๐	๒,๖๑๔	๐	๐	๐	๙,๖๑๑
๘	๔๕	๐	๐	๐	๒๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๒๑๖
๙	๔๕g๓	๐	๐	๐	๐	๑๒๕	๓,๔๒๖	๖๒	๐	๐	๑๐๐	๓,๗๑๓
๑๐	๕๐	๙,๒๔๑	๐	๐	๔,๙๔๘	๒๗๓	๑๒๑	๘,๔๘๑	๑,๑๙๒	๖๗๘	๐	๒๔,๙๓๔
๑๑	๕๙	๐	๐	๐	๐	๑,๖๙๐	๐	๐	๐	๑,๒๖๕	๖๐๖	๓,๕๖๑
๑๒	๖๐	๑๒๕	๐	๐	๑,๖๓๒	๘๔๐	๐	๒๐๕	๗๘๘	๒,๐๕๓	๒,๖๑๘	๘,๒๖๑
๑๓	๖๒	๓๒,๘๕๖	๖๙๖	๑,๑๑๕	๓๓,๐๒๑	๒,๙๕๗	๕,๓๑๖	๓๗,๕๐๗	๔๒,๒๙๖	๓๑,๑๐๑	๔๖,๘๔๐	๒๓๓,๗๐๕
๑๔	W	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๕	๗๐	๐	๗๕
ผลรวมทั้งหมด		**๘๒,๔๓๖**	**๑๒,๒๗๐**	**๗,๕๓๗**	**๖๔๔๔๕**	**๒๖,๘๑๑**	**๒๐๘๗๖**	**๖๙๗๗๖**	**๖๐๗๕๕**	**๖๕๔๕๑**	**๗๔๖๖๒**	**๔๘๕,๐๑๙**

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๖)

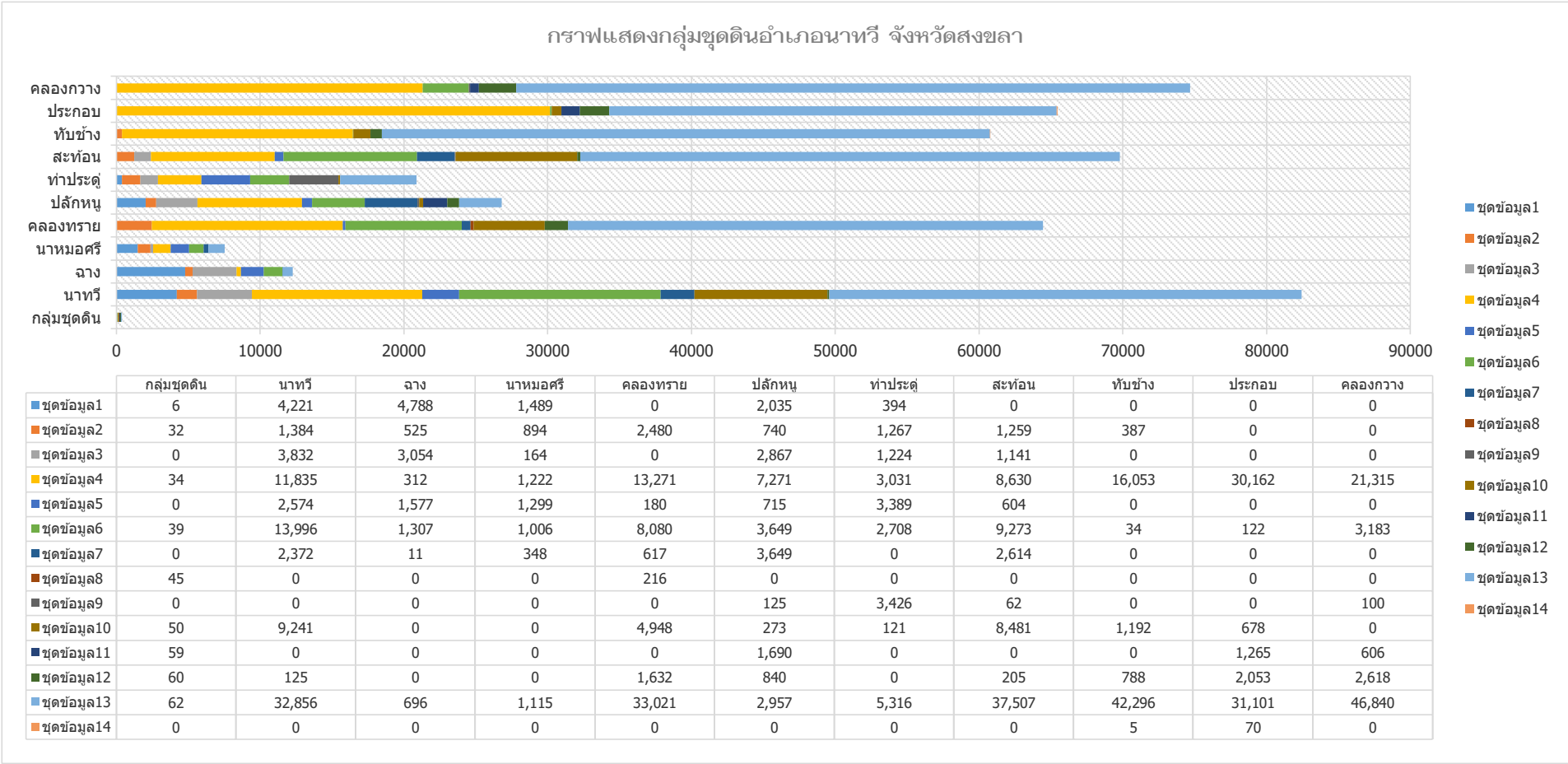

	กลุ่มชุดดิน	นาทวี	ฉาง	นาหมอศรี	คลองทราย	ปลักหนู	ท่าประดู่	สะท้อน	ทับช้าง	ประกอบ	คลองกวาง
ชุดข้อมูล1	6	4,221	4,788	1,489	0	2,035	394	0	0	0	0
ชุดข้อมูล2	32	1,384	525	894	2,480	740	1,267	1,259	387	0	0
ชุดข้อมูล3	0	3,832	3,054	164	0	2,867	1,224	1,141	0	0	0
ชุดข้อมูล4	34	11,835	312	1,222	13,271	7,271	3,031	8,630	16,053	30,162	21,315
ชุดข้อมูล5	0	2,574	1,577	1,299	180	715	3,389	604	0	0	0
ชุดข้อมูล6	39	13,996	1,307	1,006	8,080	3,649	2,708	9,273	34	122	3,183
ชุดข้อมูล7	0	2,372	11	348	617	3,649	0	2,614	0	0	0
ชุดข้อมูล8	45	0	0	0	216	0	0	0	0	0	0
ชุดข้อมูล9	0	0	0	0	0	125	3,426	62	0	0	100
ชุดข้อมูล10	50	9,241	0	0	4,948	273	121	8,481	1,192	678	0
ชุดข้อมูล11	59	0	0	0	0	1,690	0	0	0	1,265	606
ชุดข้อมูล12	60	125	0	0	1,632	840	0	205	788	2,053	2,618
ชุดข้อมูล13	62	32,856	696	1,115	33,021	2,957	5,316	37,507	42,296	31,101	46,840
ชุดข้อมูล14	0	0	0	0	0	0	0	0	5	70	0

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๖)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอนาทวี มีสภาพคล้ายคลึงกับอากาศภาคใต้ทั่วไปที่อยู่ในเขตอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน

๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาแบ่งตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยออกได้เป็น ๒ ฤดูดังนี้คือ

๓.๒.๑ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่องว่างของฤดู มรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อน และมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน

๓.๒.๒ ฤดูฝน แบ่งได้เป็น ๒ ช่วง คือ

- ช่วงแรกซึ่งจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยในช่วง ดังกล่าวนี้จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตก เฉียงใต้ จะเป็นฝนในช่วงบ่าย ช่วงเช้าจะมีเมฆ บางส่วน และจะก่อตัวทวีขึ้นในช่วงบ่าย ฝนที่ตก ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นฝนฟ้าคะนอง ซึ่งจะมี ลมกรรโชกแรง เป็นครั้งคราวในขณะมีฝน

- ช่วงที่สองเริ่มตั้งแต่กลางเดือน ตุลาคมถึงเดือนมกราคมโดยในช่วงดังกล่าวนี้ได้รับ อิทธิพลจากลมมรสุมะวันออกเฉียงเหนือ จะเป็น ฝนที่ตกไม่เลือกเวลา โดยมีโอกาสตกได้ตลอดไม่ว่า จะเป็นตอนเช้า ตอนเย็น หรือตอนกลางคืน และ มักจะเป็นฝนที่ตกต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลา นานๆ ในบางครั้งฝนอาจตกนานถึง ๒ วันติดต่อกัน ดังนั้นในหน้ามรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัด สงขลาจึงได้รับฝนมากกว่าในช่วงอื่น โดยจะมีฝน ทั่วไปและมีฝนตกหนักถึงหนักมากในบางช่วง

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอนาทวี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๒๔-๒๕๕๓ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑๖๕๗.๔๓ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือน ตุลาคม - มกราคม ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ โดยมีปริมาณ ๓๒.๕ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน ตุลาคม โดยมีปริมาณ ๓๐๗.๔ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓๐ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๒๔ - ๒๕๕๓

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ.๒๕๖๖)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓๐ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๒๔.-๒๕๕๓

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๕๔.๔
๒	กุมภาพันธ์	๓๒.๕
๓	มีนาคม	๙๙.๕
๔	เมษายน	๑๒๒.๘
๕	พฤษภาคม	๒๒๙.๓
๖	มิถุนายน	๒๑๔.๓
๗	กรกฎาคม	๒๒๓.๔
๘	สิงหาคม	๒๖๔.๑
๙	กันยายน	๒๙๐.๕
๑๐	ตุลาคม	๓๐๗.๔
๑๑	พฤศจิกายน	๒๗๑.๑
๑๒	ธันวาคม	๑๖๒.๔
	รวมรายปี	๒๒๗๑.๙
	เฉลี่ย/ปี	๑๘๙.๓

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ.๒๕๖๖

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

สถิติอุณหภูมิ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดสงขลา พ.ศ.๒๕๔๖ – ๒๕๕๘

ภาพที่ ๗ กราฟแสดงสถิติอุณหภูมิ ๑๒ ปี ตั้งแต่ปี๒๕๔๖ - ๒๕๕๘

(ที่มา:กรมอุตุนิยมวิทยา ,พ.ศ.๒๕๖๓)

STATISTICS OF TEMPERATURE AT METEOROLOGY STATION, SONGKHLA PROVIN

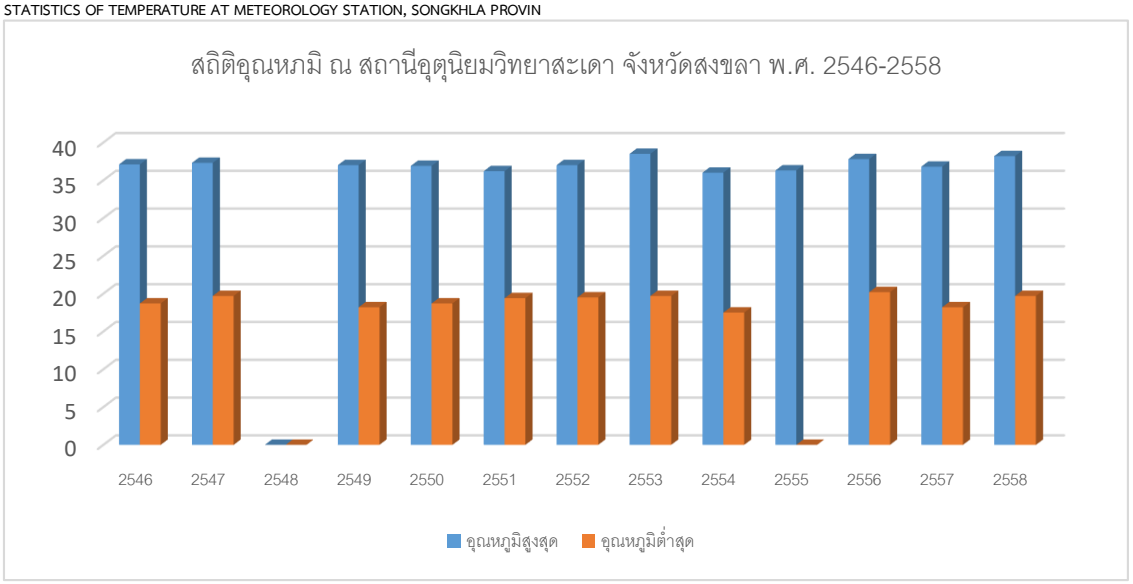

CE: ๒๐๐๓ - ๒๐๑๕

รายการ	๒๕๔๖ (๒๐๐๓)	๒๕๔๗ (๒๐๐๔)	๒๕๔๘ (๒๐๐๕)	๒๕๔๙ (๒๐๐๖)	๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๒๕๕๔ (๒๐๑๑)	๒๕๕๕ (๒๐๑๒)	๒๕๕๖ (๒๐๑๓)
	สถานีอุตุนิยมวิทยาสะเดา Sa Dao Meteorology Station										
อุณหภูมิสูงสุด	๓๗.๑	๓๗.๓	-	๓๗.๐	๓๖.๙	๓๖.๒	๓๗.๐	๓๘.๕	๓๖.๐	๓๖.๓	๓๗.๘
อุณหภูมิต่ำสุด	๑๘.๗	๑๙.๗	-	๑๘.๒	๑๘.๗	๑๙.๔	๑๙.๕	๑๙.๗	๑๗.๕	๐.๐	๒๐.๒
อุณหภูมิเฉลี่ย	๒๗.๙	๒๘.๕	-	๒๗.๖	๒๗.๘	๒๗.๘	๒๘.๒๕	๒๙.๑	๒๖.๗๕	-	๒๙

อำเภอนาทวี มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๔๖-๒๕๕๘ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๑๗.๕ องศาเซลเซียส ปี ๒๕๕๔ และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๘.๕ องศาเซลเซียส ปี ๒๕๕๓

ตารางที่ ๖ แสดงสถิติอุณหภูมิและอุณหภูมิเฉลี่ย ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดสงขลา พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๘

ที่มา:กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

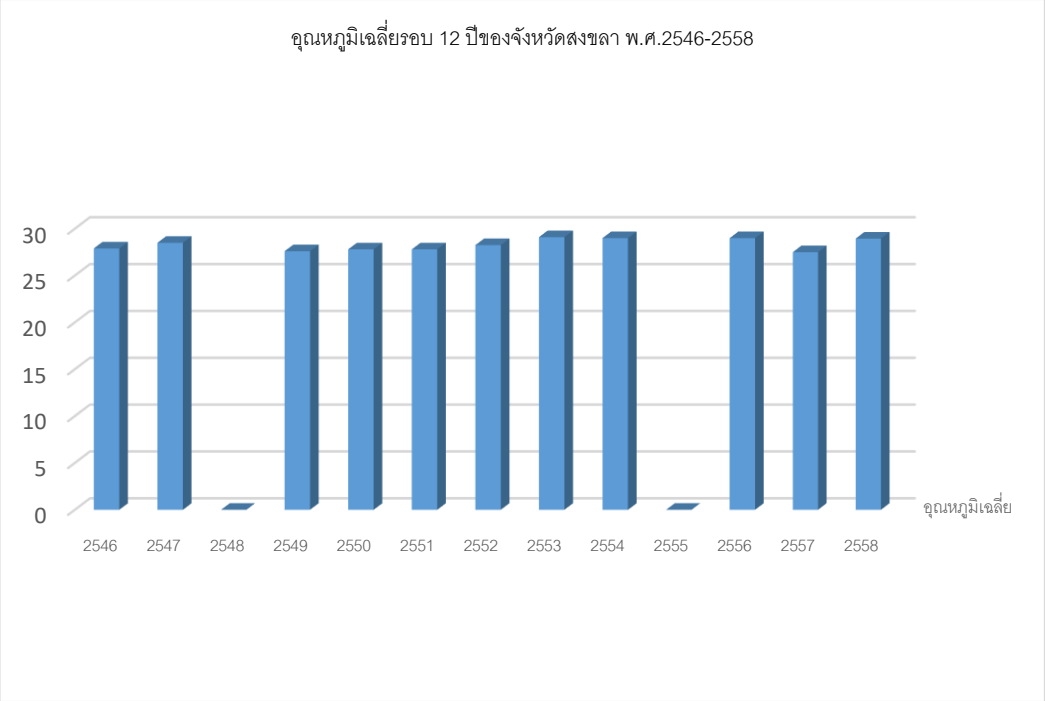

ภาพที่ ๘ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๑๒ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๕๘

(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๔)

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอนาทวี ปี พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๕๓

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๔.๓	๒๙.๖	๒๗.๒
กุมภาพันธ์	๒๔.๔	๓๐.๔	๒๗.๗
มีนาคม	๒๔.๖	๓๑.๔	๒๘.๔
เมษายน	๒๔.๙	๓๒.๑	๒๙.๑
พฤษภาคม	๒๕	๓๒.๙	๒๙.๑
มิถุนายน	๒๔.๗	๓๒.๘	๒๘.๘
กรกฎาคม	๒๔.๓	๓๒.๗	๒๘.๖
สิงหาคม	๒๔.๓	๓๒.๑	๒๘.๕
กันยายน	๒๔.๒	๓๑.๑	๒๘.๑
ตุลาคม	๒๔.๑	๓๑.๐	๒๗.๖
พฤศจิกายน	๒๔.๑	๒๙.๕	๒๖.๙
ธันวาคม	๒๔.๑	๒๙.๐	๒๖.๗

ที่มา: ส่วนอุตุนิยมวิทยาเกษตร สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๖

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และ จังหวัด

อำเภอนาทวี มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้านเป็นถนนลาดยาง และ ถนน ค.ส.ล. และถนนดินลูกรัง เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร โดยมีเส้นทางคมนาคมในการติดต่อระหว่างอำเภอ จังหวัด ใช้การคมนาคมทางบกทางเดียว ดังนี้

๔.๑.๑. ทางหลวงสายนาทวี – จะนะ – สงขลา ระยะทาง ๕๙.๒ กม.

๔.๑.๒. ทางหลวงสายนาทวี – คลองแงะ – หาดใหญ่ระยะทาง ๖๐ กม.

๔.๑.๓. ทางหลวงสายนาทวี – คลองแงะ – สะเดา ระยะทาง ๔๘ กม.

๔.๑.๔. ทางหลวงสายนาทวี – ลำไพล – สะบ้าย้อย ระยะทาง ๔๕ กม.

๔.๑.๕. ทางหลวงสายนาทวี – ลำไพล – เทพา ระยะทาง ๔๐ กม.

๔.๑.๖. ทางหลวงสายนาทวี – โคกโพธิ์ - ปัตตานี ระยะทาง ๗๓ กม.

๔.๑.๗. ทางหลวงสายนาทวี – โคกโพธิ์ - ยะลา ระยะทาง ๘๔ กม.

๔.๒ สำหรับพาหนะรถยนต์โดยสารที่บริการและวิ่งผ่านอำเภอนาทวี มีดังนี้

๔.๒.๑ รถประจำทาง และรถตู้ปรับอากาศ สายสงขลา – นาทวี

๔.๒.๒ รถตู้ปรับอากาศ สายหาดใหญ่ - นาทวี

๔.๒.๓ รถยนต์ (สองแถว) สายคลองแงะ – นาทวี

๔.๒.๔ รถยนต์ (สองแถว) สายจะนะ – นาทวี

๔.๒.๕ รถตู้ปรับอากาศ สายหาดใหญ่ – โคกโพธิ์ – ยะลา

๔.๒.๖ รถทัวร์ปรับอากาศ สายนาทวี – กรุงเทพฯ

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอนาทวี เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ภาพที่ ๑๐ ทัศนียภาพคลองนาทวี

๕.๑.๑ คลองนาทวี ต้นน้ำเกิดจากภูเขาน้ำค้างซึ่งติดต่อกับอำเภอสะเดาในท้องที่ตำบลคลองกวาง ไหลลงมาทางทิศเหนือของอำเภอ ผ่านพื้นที่ตำบลคลองกวาง, ทับช้าง , สะท้อน , ท่าประดู่, นาทวี, ฉาง และไหลลงทะเลสาบที่ตำบลสะกอม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีความยาวทั้งสิ้น ๗๐ กิโลเมตร มีน้ำตลอดปี นอกจากนี้

เนื่องจากอำเภอนาทวี เป็นพื้นที่ต้นน้ำ ก่อให้เกิดสายน้ำหลายสาย แยกกระจายทั่วทุกตำบลทั้งอำเภอ ลำคลองสายเล็กๆ ได้แก่

๕.๑.๒ คลองคลองห้วยไต

๕.๑.๓ คลองวังใหญ่ ผ่านหมู่ที่ ๑๗,๑๕,๑๐,๙ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี

๕.๑.๔ คลองปลายรำ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี

๕.๑.๕ คลองพอบิด ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี

๕.๑.๖ คลองเหมือง

๕.๑.๗ คลองพวน ตำบลฉาง

๕.๑.๘ คลองวังบวบ ตำบลฉาง เส้นต่อจากคลองเคลียง ผ่านหมู่ที่ ๔,๖,๘,๙, ตำบลฉาง

ภาพที่ ๑๑ ทัศนียภาพคลองวังบวบ ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๕.๑.๙ คลองขี้ค่างวังเมา ตำบลฉาง ต่อจากเทศบาลผ่านหมู่ที่ ๔,๖,๘,๙, ตำบลฉาง

๕.๑.๑๐ คลองพวน พื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลฉาง เชื่อมต่อคลองวังบวบ หมู่ที่ ๖ ตำบลฉาง

๕.๑.๑๑ คลองแม่หัง พื้นที่หมู่ที่ ๑,๗ ตำบลฉาง

๕.๑.๑๒ คลองรี พื้นที่ หมู่ที่ ๑,๕,๗ ตำบลฉาง

๕.๑.๑๒ หนองน้ำปลักไม้มูก หมู่ที่ ๖ หนองน้ำปลักลึก/ปลักยาว หมู่ที่ ๒ ตำบลฉาง

๕.๑.๑๓ คลองเคลียง หมู่ที่ ๗ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี

๕.๑.๑๔ คลองบ้านพรุเตียว หมู่ที่ ๕ ตำบลนาทวี

ภาพที่ ๑๒ ทัศนียภาพคลองบ้านพรุเตียว ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๕.๑.๑๕ คลองขนุน หมู่ที่ ๑๗ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี

๕.๑.๑๖ คลองทุเรียน หมู่ที่๑๓ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี

๕.๑.๑๗ คลองห้วยเต่า ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี

๕.๑.๑๘ คลองสะพานพลา ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี

๕.๑.๑๙ คลองทุ่งข่า ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๐ คลองใหญ่ ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๑ คลองท่าเสือ ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๒ คลองอ่างแตก ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๓ คลองทับช้าง ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๔ คลองสำหรน ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๕ คลองป้อง ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๖ คลองทุ่งเปรียง ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๗ คลองนาจิก ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๘ คลองห่าน ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๒๙ คลองพรุวา ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๐ คลองลึก ตำบลประกอบ อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๑ คลองกระเรียน ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๒ คลองทรายขาว ตำบลประกอบ อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๓ คลองน้ำข้น ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๔ คลองก้นสะท้อน ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๕ คลองหัง ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๖ คลองสะพานหิน ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๗ คลองกวาง ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๘ คลองยอ ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี

๕.๑.๓๙ คลองเข็ดตมูน ตำบลปลักหนู ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี

๕.๑.๔๐ คลองท่าปาน ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี

๕.๑.๔๑ คลองบอน ตำบลปลักหนู ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี

๕.๑.๔๒ คลองปลักปลิง ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี

๕.๑.๔๓ คลองลำพด ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี

๕.๑.๔๔ คลองพรุ ตำบลนาหมอศรี อำเภอนาทวี

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

๕.๒.๑. โครงการชลประทานที่บ้านปลักปลิง เป็นโครงการผันน้ำเพื่อการเกษตร และบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่รับน้ำของอำเภอนาทวี

ภาพที่ ๑๓ ทัศนียภาพโครงการชลประทานสงขลา ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ ๔ (ปลักปลิง)อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๕.๒.๒ สายน้ำและหนองเหมืองชีวิล เชื่อมต่อคลองพรวนหมู่ที่ ๘ ตำบลฉาง (พื้นที่โครงการป่าชุมชนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

ภาพที่ ๑๔ โครงการชลประทานขนาดเล็ก อ่างเก็บน้ำคลองพวน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ที่ ๘ ตำบลฉาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๕.๒.๓ สายน้ำคลองควนเหมืองรู (เชื่อมต่อคลองพรวน) หมู่ที่ ๘ ตำบลฉาง (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ปี ๒๕๔๘

๕.๒.๔ อ่างเก็บน้ำบ้านต้นปราง หมู่ที่ ๓ ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ภาพที่ ๑๕ ทัศนียภาพโครงการพัฒนาการเกษตรผสมผสานอ่างเก็บน้ำบ้านต้นปราง หมู่ที่๓ ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

แผนที่แสดงแหล่งน้ำ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

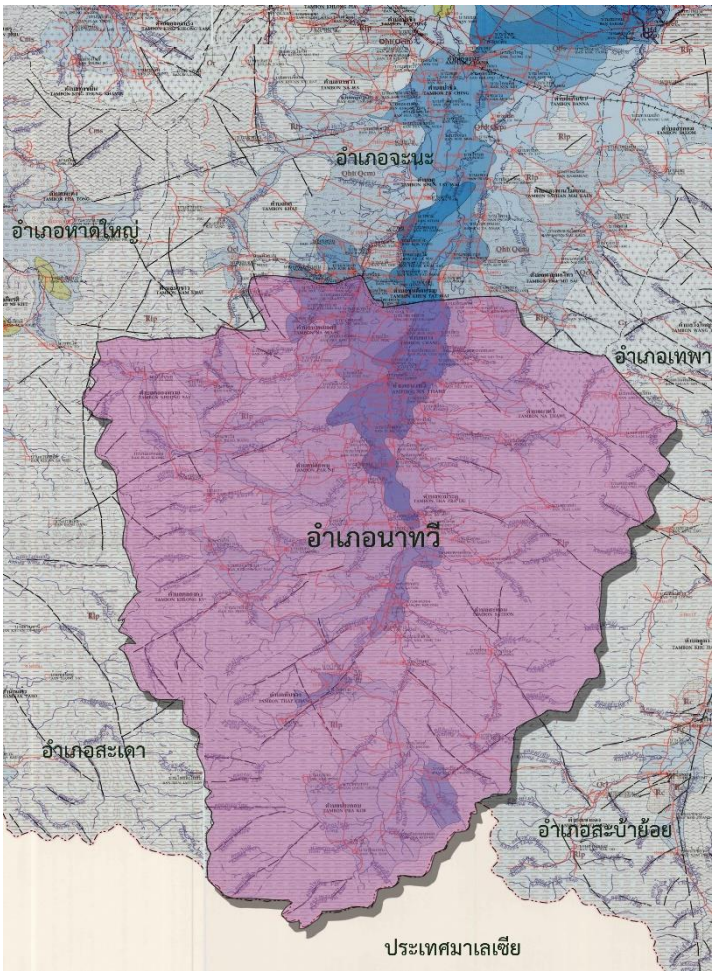

ภาพที่ ๑๖ แสดงแผนที่แหล่งน้ำผิวดิน/ลำคลองอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอนาทวี ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกร มีพื้นที่การเกษตร ๓๙๙๘๒.๐๕ ไร่ (ร้อยละ๘๒.๒ ของพื้นที่อำเภอ)

๖.๑.๑ กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

อำเภอนาทวี มีพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลายชนิด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อันดับหนึ่ง ได้แก่ ยางพารา เนื้อที่ ๑๖๑,๙๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๖ รองลงมาคือ ปาล์มน้ำมัน เนื้อที่ ๒,๕๔๓.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๕ และ ทุเรียนหมอนทอง เนื้อที่ ๒,๐๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ และ (ที่มา: ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี ,พ.ศ. ๒๕๖๓)

ตารางที่ ๘ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอนาทวี ปี ๒๕๖๓

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)								
		ข้าวนาปี	ยางพารา	มะพร้าว	ปาล์มน้ำมัน	เงาะ	ทุเรียน	มังคุด	ลองกอง	รวม
นาทวี	๗๗,๘๗๘	**๓.๔๓**	**๒๑,๔๖๔.๘๙**	**๑๙.๑๘**	**๖๖๑.๒๘**	**๖๙.๓๗**	**๓๘๖.๑๔**	**๑๕๐.๒๓**	**๒๔๑.๖๗**	**๒๒,๙๙๖.๑๙**
ฉาง	๑๒,๘๑๙	๗๗.๖๖	๕,๐๘๕.๓๖	๑๒.๑๐	๑๔๘.๑๒	๒๙.๙๐	๗๕.๓๒	๔๐.๒๐	๓๗.๑๗	**๕,๕๐๕.๘๓**
นาหมอศรี	๙,๒๘๕	๒๖๑.๘๒	๑,๙๘๘.๘๔	๓.๒๕	๑๒๒.๗๖	๑๑.๙๘	๒๕.๙๖	๑๘.๑๕	๓๑.๐๒	**๒,๔๖๓.๗๘**
คลองทราย	๖๒,๓๙๔	๐.๐	๒๓,๓๔๖.๖๕	๑๓.๐๗	๔๓๕.๓๙	๙.๔๒	๑๐๐.๓๒	๒๙.๑๕	๖๔.๑๒	**๒๓,๙๙๘.๑๒**
ปลักหนู	๒๖,๑๘๓	๓.๙๖	๑๒,๖๙๖.๙๓	๓.๗๗	๕๘๔.๐๔	๙.๙๗	๓๗๕.๒๑	๒๗.๖๘	๑๑๘.๐๕	**๑๓,๘๑๙.๖๑**
ท่าประดู่	๒๐,๔๗๒	๖.๐๕	๘,๕๙๖.๘๓	๕.๑๓	๘๙.๕๘	๕๑.๗๔	๑๖๐.๕๑	๔๗.๘๔	๑๑๑.๑๑	**๙,๐๖๘.๗๙**
สะท้อน	๗๕,๙๗๘	๐	๓๓,๓๐๑.๗๑	๑๗.๔๘	๒๓๐.๙๔	๓๙.๔๒	๒๙๑.๖๕	๓๘.๒๓	๙๑.๘๐	**๓๔,๐๑๑.๒๓**
ทับช้าง	๖๒,๔๗๕	๐	๒๐,๔๗๑.๔๐	๘.๒๐	๖๗.๕๕	๓๕.๕๘	๓๒๘.๑๖	๔๐.๒๐	๕๙.๗๗	**๒๑,๐๑๐.๘๖**
ประกอบ	๕๘,๒๙๖	๐	๑๗,๔๙๖.๙๗	๑๖.๑๑	๙๙.๕๖	๑๐.๖๕	๑๒๑.๘๕	๑๙.๗๘	๓๘.๒๘	**๑๗,๘๐๓.๒๐**
คลองกวาง	๘๐,๖๒๒	๒๒.๙๘	๑๗,๔๕๔.๒๗	๑๐.๗๕	๑๐๔.๖๙	๓๖.๔๔	๒๑๗.๒๘	๘.๔๒	๓๓.๕๔	**๑๗,๘๘๘.๓๗**
พื้นที่รวม	**๔๘๖,๔๐๒**	**๓๗๕.๘๘**	**๑๖๑,๙๐๓.๘๔**	**๑๐๙.๐๒**	**๒,๕๔๓.๙๐**	**๓๐๔.๔๖**	**๒,๐๘๒.๓๘**	**๔๑๙.๘๗**	**๘๒๖.๕๒**	**๑๖๘,๕๖๕.๘๗**

(ที่มา: ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี ,พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ (ตัว)	ไก่ไข่ (ตัว)	สุกร (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
นาทวี	๑,๔๑๘	๙๗๓	๒๓,๗๘๓	๑๐๘	๗๘๕	๐	๒๙๘	๖๓๔	๓๙
ฉาง	๗๔๕	๙๙๕	๑๑,๙๙๔	๐	๙๒๙	๐	๑๐๖	๑๓๕	๐
นาหมอศรี	๕๖๐	๘๖๕	๗,๓๘๐	๖๐	๕๐๒	๔๓	๑๓	๔๓๕	๐
คลองทราย	๕๙๑	๖๒๓	๑๐,๗๕๖	๐	๕๗๙	๒๕๐	๐	๑๔๒	๐
ปลักหนู	๖๔๑	๑๕๗	๑๐,๗๒๒	๐	๔๔๓	๐	๖๒	๗๖	๐
ท่าประดู่	๗๕๐	๓๗๗	๑๓,๘๓๘	๒,๙๐๐	๓๐๔	๐	๐	๑๓๓	๒
สะท้อน	๕๔๖	๓๙๘	๙,๓๖๘	๒,๙๐๐	๑,๐๑๒	๒๐	๔๒	๒๓๕	๐
ทับช้าง	๔๖๗	๒๐๔	๖,๔๘๔	๐	๑,๑๒๘	๓๐	๑๑๓	๗	๐

ประกอบ	๑๐๔	๑๗๘	๒,๐๐๖	๐	๕๐	๙๕	๐	๑๒๘	๐
คลองกวาง	๒๒๔	๑๕๗	๔,๑๔๘	๐	๒๓๔	๐	๐	๑๕๘	๐
รวมทั้งหมด	๖,๐๕๐	๔,๙๒๗	๑๐๐,๔๗๙	๕,๙๖๘	๕,๙๖๖	๔๓๘	๖๓๘	๒,๐๘๓	๔๑

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนาทวี,พ.ศ.๒๕๖๔)

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลด้านประมง แสดงฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด จำแนกตามประเภทการเลี้ยง และผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เป็นรายอำเภอ พ.ศ.๒๕๖๒

อำเภอ	ฟาร์ม Farm	ประเภทการเลี้ยง (ไร่) Type of culture (Rai) รวมเนื้อที่ Total area	บ่อ Pond	นา Paddy cum fish	ร่องสวน Ditch	กระชัง Cage	ผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (กก.) Production of freshwater aquaculture (kgs.)	District
รวมยอด	**8,155**	**7,755.76**	**6,586.50**	**11.97**	**1,137.12**	**20.17**	**12,144,943**	**Total**
อำเภอเมืองสงขลา	23	21.76	11.63	-	10.00	0.13	946	Mueang Songkhla District
อำเภอสทิงพระ	488	324.77	299.26	-	25.51	-	640,246	Sathing Phra District
อำเภอจะนะ	656	483.49	467.01	0.75	15.55	0.18	934,361	Chana District
อำเภอนาทวี	273	133.54	118.04	0.02	15.48	-	266,958	Na Thawi District
[illegible]	1,314	1,055.62	1,047.65	-	5.13	0.84	1,093,578	Thepha District
อำเภอสะบ้าย้อย	274	131.06	128.26	-	2.64	0.16	206,974	Saba Yoi District
อำเภอระโนด	2,236	2,941.49	2,085.85	3.70	840.06	11.88	5,267,856	Ranot District
อำเภอกระแสสินธุ์	891	1,131.49	1,070.22	-	59.87	1.40	469,712	Krasae Sin District
อำเภอรัตภูมิ	535	305.17	270.72	1.50	32.69	0.26	164,098	Rattaphum District
อำเภอสะเดา	148	74.51	70.78	-	2.03	1.70	186,734	Sadao District
อำเภอหาดใหญ่	362	450.51	421.55	5.00	22.06	1.90	1,305,895	Hat Yai District
อำเภอนาหม่อม	36	15.05	14.32	-	0.73	-	17,649	Na Mom District
อำเภอควนเนียง	79	78.93	74.38	-	3.95	0.60	79,258	Khuan Niang District
อำเภอบางกล่ำ	68	45.35	35.57	-	9.78	-	57,159	Bang Klam District
อำเภอสิงหนคร	307	386.16	335.77	-	50.39	-	500,509	Singhanakhon District
อำเภอคลองหอยโข่ง	265	178.86	135.49	1.00	41.25	1.12	951,010	Khlong Hoi Khong District

ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา Source: Songkhla Provincial Fishery Office

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอนาทวี ,พ.ศ.๒๕๖๓

ตารางที่ ๑๑ ข้อมูลด้านประมง แสดงปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้ จำแนกตามชนิดสัตว์น้ำจืด เป็นรายอำเภอ พ.ศ.๒๕๖๒

(ตัน Ton)

อำเภอ	รวม Total	กุ้ง/1 Shrimp	ปลานิล Nile Tilapia	ปลาช่อน Striped Snakehead Fish	ปลาตะเพียน Carp	ปลาดุก Cat Fish	ปลาสร้อยเกาว Siamese Mud Carp	ปลาหมอไทย Climbing Perch	กุ้งก้ามกราม Lobster	ปลาสลาด Grey Featherback	อื่น ๆ Others	District
รวมยอด	**2,819.77**	**455.30**	**453.18**	**392.16**	**285.87**	**220.16**	**92.81**	**50.73**	**41.05**	**22.61**	**805.90**	**Total**
อำเภอเมืองสงขลา	83.16	13.43	13.37	11.57	8.43	6.49	2.74	1.50	1.21	0.67	23.77	Mueang Songkhla District
อำเภอสทิงพระ	252.56	40.78	40.59	35.13	25.60	19.72	8.31	4.54	3.68	2.03	72.18	Sathing Phra District
อำเภอจะนะ	360.36	58.19	57.92	50.12	36.53	28.14	11.86	6.48	5.25	2.89	102.99	Chana District
อำเภอนาทวี	56.98	9.20	9.16	7.92	5.78	4.45	1.88	1.03	0.83	0.46	16.29	Na Thawi District
อำเภอเทพา	374.22	60.42	60.14	52.05	37.94	29.22	12.32	6.73	5.45	3.00	106.95	Thepha District
อำเภอสะบ้าย้อย	46.97	7.58	7.55	6.53	4.76	3.67	1.55	0.85	0.68	0.38	13.42	Saba Yoi District
อำเภอระโนด	540.55	87.28	86.87	75.18	54.80	42.20	17.79	9.72	7.87	4.33	154.49	Ranot District
อำเภอกระแสสินธุ์	284.90	46.00	45.79	39.62	28.88	22.24	9.38	5.13	4.15	2.28	81.43	Krasae Sin District
อำเภอรัตภูมิ	156.31	25.24	25.12	21.74	15.85	12.20	5.14	2.81	2.28	1.25	44.67	Rattaphum District
อำเภอสะเดา	31.57	5.10	5.07	4.39	3.20	2.46	1.04	0.57	0.46	0.25	9.02	Sadao District
อำเภอหาดใหญ่	131.67	21.26	21.16	18.31	13.35	10.28	4.33	2.37	1.92	1.06	37.63	Hat Yai District
อำเภอนาหม่อม	20.79	3.36	3.34	2.89	2.11	1.62	0.68	0.37	0.30	0.17	5.94	Na Mom District
อำเภอควนเนียง	148.61	24.00	23.88	20.67	15.07	11.60	4.89	2.67	2.16	1.19	42.47	Khuan Niang District
อำเภอบางกล่ำ	72.38	11.69	11.63	10.07	7.34	5.65	2.38	1.30	1.05	0.58	20.69	Bang Klam District
อำเภอสิงหนคร	111.65	18.03	17.94	15.53	11.32	8.72	3.67	2.01	1.63	0.90	31.91	Singhanakhon District
อำเภอคลองหอยโข่ง	147.07	23.75	23.64	20.45	14.91	11.48	4.84	2.65	2.14	1.18	42.03	Khlong Hoi Khong District

/1 ไม่รวม กุ้งก้ามกราม /1 Excluding Lobster.
ที่มา: สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา Source: Songkhla Provincial Fishery Office

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอนาทวี ,พ.ศ.๒๕๖๓

๖.๒ รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

๑) รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น ของจังหวัดสงขลา จำแนกตามสถานะทางสังคมของครัวเรือน พ.ศ.๒๕๖๒

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน และหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น ของครัวเรือนเกษตร จังหวัดสงขลา พ.ศ.๒๕๖๒

สถานะทางเศรษฐสังคม	รายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน	ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นต่อเดือน	หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น	ร้อยละของค่าใช้จ่ายต่อรายเดือน
ผู้ถือครองทำการเกษตร/เพาะเลี้ยง				
ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดิน	๑๘,๔๖๖	๑๓,๖๔๒	๘๙,๓๘๒	๗๓.๘๘
ส่วนใหญ่เช่าที่ดิน/ทำฟรี	๑๒,๙๗๒	๙,๙๑๐	๓๕๓,๓๗๔	๗๖.๓๙
ประมง,ป่าไม้,ล่าสัตว์,หาของป่า,บริการทางการเกษตร	๑๕,๓๐๒	๑๒,๔๔๕	๑๑๗,๑๔๒	๘๑.๓๓
รวมทั้งสิ้น	๒๐,๗๘๑	๑๘,๐๑๗	๑๒๕,๘๒๖	๘๖.๗๐

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน พ.ศ.๒๕๖๒ จังหวัดสงขลา สำนักงานสถิติแห่งชาติ, พ.ศ. ๒๕๖๓

ตารางที่ ๑๓ แสดงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนเกษตร อำเภอนาทวี

รายได้ครัวเรือน*	ครัวเรือน	เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร	๑๙๐.๐๐	๙๐,๔๕๐.๐๐
เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	๑๙๐.๐๐	๖๒,๔๙๕.๐๐

หมายเหตุ : ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ทะเบียนบ้าน เฉพาะครัวเรือนที่ให้ข้อมูลรายได้ หนี้สิน เท่านั้น

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๖)

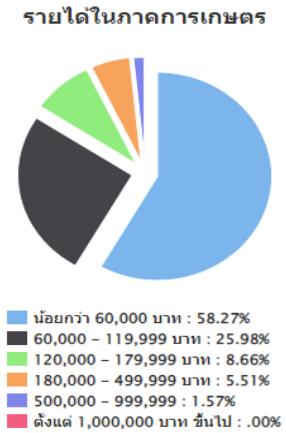

ภาพที่ ๑๗ แสดงแผนภูมิรายได้ในภาคการของเกษตรกร อำเภอนาทวี พ.ศ.๒๕๖๖

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๑๔ แสดงช่วงรายได้ของครัวเรือนภาคเกษตร อำเภอนาทวี พ.ศ.๒๕๖๖

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๗๔.๐๐	๕๘.๒๗
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๓๓.๐๐	๒๕.๙๘
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๑๑.๐๐	๘.๖๖
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๗.๐๐	๕.๕๑
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๒.๐๐	๑.๕๗
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐	๐.๐๐
รวม	๑๒๗.๐๐	๑๐๐.๐๐

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๑.๓ สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ตารางที่ ๑๕ แสดงช่วงหนี้สินในภาคการเกษตรของครัวเรือนภาคเกษตร อำเภอนาทวี พ.ศ.๒๕๖๖

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๔.๐๐	๒๘.๕๗
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๔.๐๐	๒๘.๕๗
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๓.๐๐	๒๑.๔๓
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๓.๐๐	๒๑.๔๓
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๐.๐๐	๐.๐๐

รวม	๑๔.๐๐	๑๐๐.๐๐

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

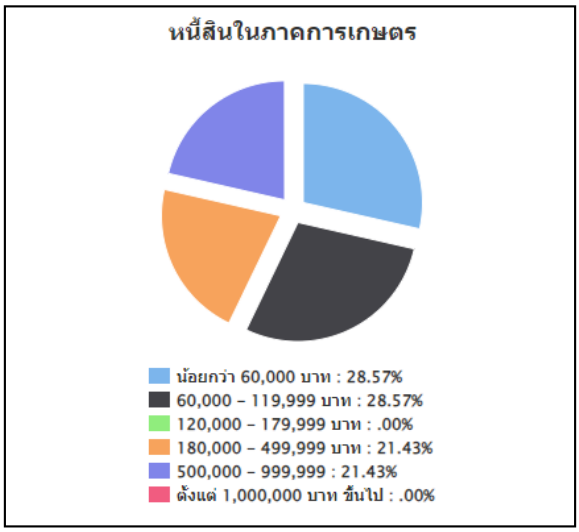

ภาพที่ ๑๘ แสดงแผนภูมิหนี้สินในภาคการเกษตร ของเกษตรกรอำเภอนาทวี พ.ศ.๒๕๖๖

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

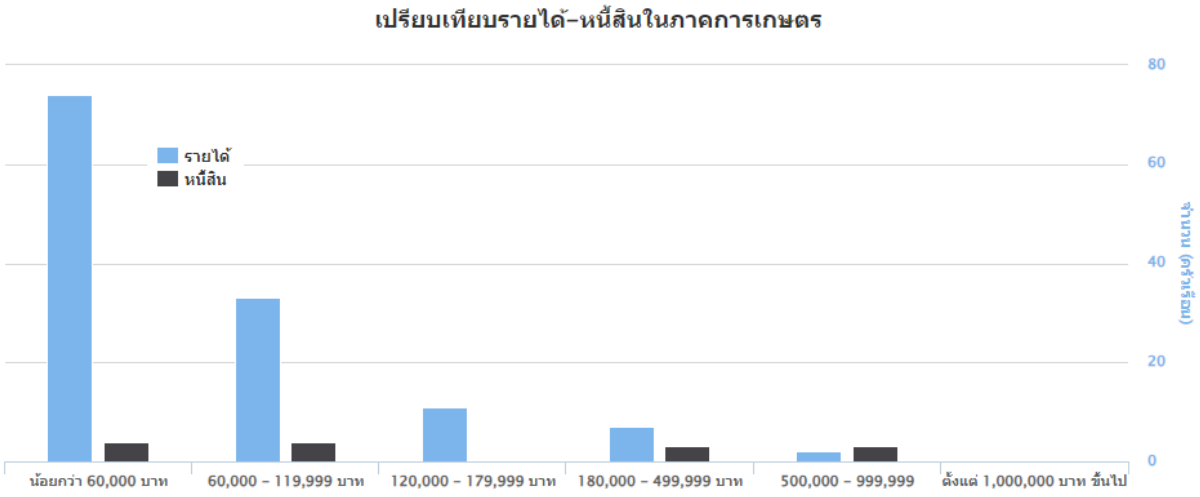

ภาพที่ ๑๙ แสดงแผนภูมิเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ย-หนี้สินในภาคการเกษตร

ของเกษตรกรอำเภอนาทวี พ.ศ.๒๕๖๖

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๓ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสงขลา/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

๖.๓.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๖๑ เท่ากับ ๒๔๘,๓๘๖ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี๒๕๖๐) มีมูลค่า เท่ากับ ๒๔๓,๐๖๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๕,๓๑๘ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๒.๑๙

๖.๓.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๑๕๑,๙๑๘ บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว (ปี๒๕๖๐) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๑๕๐,๐๐๙ บาท จำนวน ๑,๙๐๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๓

ตารางที่ ๑๖ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	๒๕๕๗	**๒๕๕๘**	**๒๕๕๙**	**๒๕๖๐**	**๒๕๖๑**
ภาคเกษตร	๓๕,๓๒๑	๓๐,๙๗๕	๓๔,๓๒๙	๓๒,๗๕๑	๓๐,๘๖๓
ภาคบริการ	๑๐๓,๑๖๕	๑๑๓,๔๗๗	๑๒๑,๕๘๐	๑๒๔,๔๒๒	๑๓๖,๓๖๗
ภาคอุตสาหกรรม	๘๖,๑๓๔	๘๙,๘๑๔	๘๖,๙๓๒	๘๕,๘๙๕	๘๑,๑๕๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๒๒๔,๖๒๐	๒๓๔,๒๖๗	๒๔๒,๘๔๑	๒๔๓,๐๖๘	๒๔๘,๓๘๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๑๔๓,๖๒๙	๑๔๗,๘๑๙	๑๕๑,๑๑๓	๑๕๐,๐๐๙	๑๕๑,๙๑๘
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๑,๕๖๔	๑,๕๘๕	๑,๖๐๗	๑,๖๒๐	๑,๖๓๕

(ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๓)

๖.๔ จำนวนครัวเรือน

อำเภอนาทวี มีประชากรทั้งสิ้น ๖๓,๐๔๘คน จำนวนครัวเรือน ๑๙,๕๕๓ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๓๑,๘๓๕ คน หญิง ๓๑,๑๙๕ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอนาทวี

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	นาทวี	๓,๑๒๓	๑,๖๙๒	๕,๔๐๗	๕,๒๔๕	๑๐,๖๕๒
๒	ฉาง	๑,๕๗๙	๕๘๑	๒,๒๘๓	๒,๔๒๓	๔,๗๐๖
๓	นาหมอศรี	๘๓๙	๓๐๓	๑,๕๕๐	๑,๖๐๑	๓,๑๕๑
๔	คลองทราย	๒,๓๓๑	๙๗๕	๓,๐๒๘	๓,๐๒๒	๖,๐๕๐
๕	ปลักหนู	๑,๓๓๘	๗๐๐	๒,๔๙๘	๒,๖๐๗	๕,๑๐๕
๖	ท่าประดู่	๑,๘๗๕	๗๑๙	๓,๔๐๐	๒,๕๘๕	๕,๙๘๕

๗	สะท้อน	๒,๘๓๑	๗๘๗	๓,๗๖๗	๓,๙๑๙	๗,๖๗๘
๘	ทับช้าง	๒,๓๙๒	๘๑๒	๓,๕๐๓	๓,๕๗๗	๗,๐๘๐
๙	ประกอบ	๑,๖๒๔	๘๐๗	๓,๕๕๒	๓,๔๖๗	๗,๐๑๙
๑๐	คลองกวาง	๑,๖๒๑	๗๐๙	๒,๘๖๕	๒,๗๕๗	๕,๖๒๒
รวม		๑๙,๕๕๓	๗,๔๗๓	๓๑,๘๓๕	๓๑,๑๙๕	๖๓,๐๔๘

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

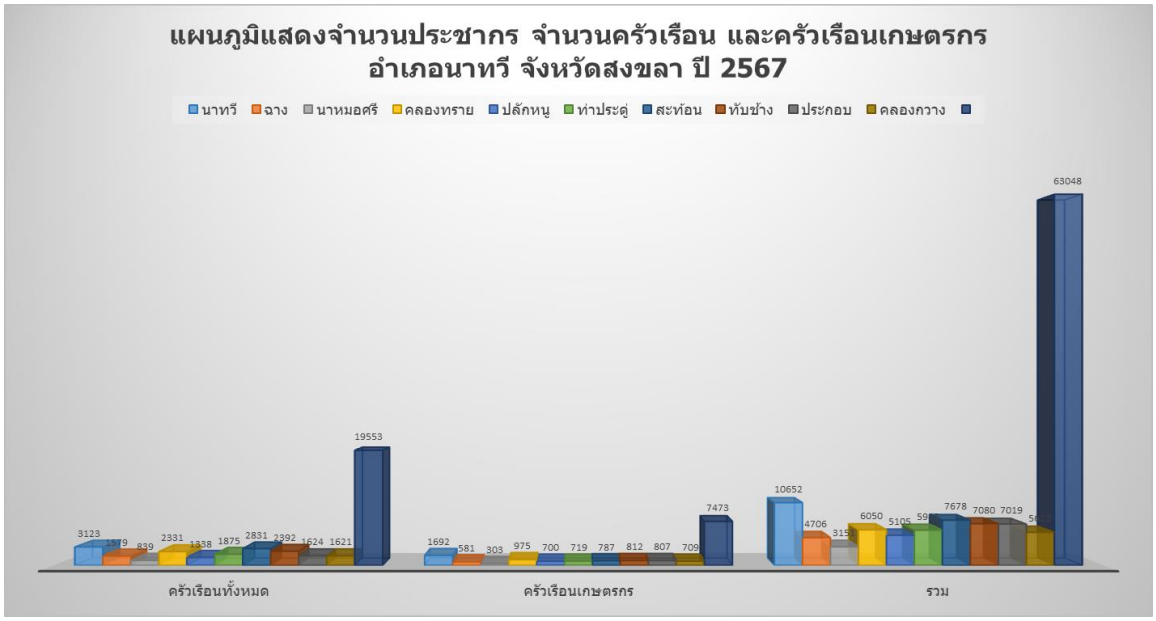

ภาพที่ ๒๐ แผนภูมิแสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมการปกครอง,สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

๖.๕ การศึกษา

ประชาชนอำเภอนาทวี มีการศึกษาอยู่ในระดับดี สถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนกระจายอยู่ทั่วทุกตำบล

๖.๕.๑ การศึกษาในระบบโรงเรียน

๑) โรงเรียนของรัฐ

๑.๑) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต ๓ จำนวน ๓๑ โรง

๑.๒) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๖ จำนวน ๒ โรง

๑.๓) โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.) จำนวน ๒ โรง

๒) โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน - โรงเรียนประถม (เอกชนสามัญ) จำนวน ๒ โรง

๒.๑) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (เอกชนศาสนาควบคู่สามัญ) จำนวน ๔ โรง

๒.๒) โรงเรียนเพื่อการกุศลในพระพุทธศาสนา วัดในวัง พระอารามหลวง จำนวน ๑ แห่ง

๓) อื่น ๆ

๓.๑) วิทยาลัยการอาชีพนาทวี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๑ แห่ง

๓.๒) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์๔๓ สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

๖.๕.๒ การศึกษานอกระบบโรงเรียน

๑) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาทวี ๑ แห่ง

๒) ศูนย์ กศน. ตำบล ๑๐ แห่ง

๖.๖ การสาธารณสุข

อำเภอนาทวี มีสถานบริการด้านสาธารณสุขทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนี้

๖.๖.๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑) สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑) สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑.๑.๑) โรงพยาบาลชุมชน ขนาด ๙๐ เตียง ๑ แห่ง

๑.๑.๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง

๑.๑.๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๑๗ แห่ง

๑.๑.๔) หน่วยบริการปฐมภูมิ จำนวน ๑ แห่ง

๑.๒) สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑) คลินิกแพทย์ ๑๑ แห่ง

๑.๒.๒) คลินิกพยาบาล.....-.....แห่ง

๑.๒.๓) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๑๑ แห่ง

๑.๒.๔) ร้านขายยาแผนโบราณ ๒ แห่ง

๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๖.๗.๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนอำเภอนาทวี ประมาณร้อยละ ๗๐ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๒๙ นับถือศาสนาอิสลาม และร้อยละ ๑ นับถือศาสนาอื่น ๆ มัสยิด จำนวน ๒๖ แห่ง วัด จำนวน ๒๕ วัด ที่พักสงฆ์ จำนวน ๔ แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน ๒ แห่ง

๖.๗.๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญของราษฎรในตำบลนาทวี มีดังนี้

๑) พิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เช่น การตักบาตรวันเข้าพรรษา พิธีเวียนเทียนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา

๒) วันสงกรานต์ ส่วนใหญ่จะมีสาดน้ำในหมู่วัยรุ่น

๓) วันว่าง หรือวันผู้สูงอายุ เป็นกิจกรรมที่ราษฎรให้ความสำคัญมากอีกกิจกรรมหนึ่ง จะมีพิธีการรดน้ำ หรืออาน้ำแก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน

๔) พิธีวันสารท

๕) พิธีการจัดงานแต่งงาน คู่บ่าว-สาว

๖) พิธีไหว้เจ้าที่ เพื่อขอบคุณแผ่นดิน เจ้าที่เจ้าทาง ให้ช่วยในการรักษาพืชสวน ไม้ผล สัตว์ ให้ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและที่ให้ผลผลิตหล่อเลี้ยงครอบครัว

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

อำเภอนาทวี มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๓๖๕,๙๖๖.๗๓ ไร่ ร้อยละ๗๕.๒๓ รองลงมาคือพื้นที่ป่า จำนวน ๗๑,๐๒๓.๙๒ไร่ ร้อยละ๑๔.๖ และพื้นที่ชุมชน จำนวน ๑๙,๔๘๐.๑๒ ไร่ ร้อยละ ๔

ตารางที่ ๑๘ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๗๑๐๒๓.๙๒	๑๔.๖๐
พืชไร่	๐	๐
ไม้ยืนต้น	๓๖๕,๙๖๖.๗๓	๗๕.๒๓
ไม้ผล	๑๐,๘๐๖.๒๗	๒.๒๒
พืชสวน	๐	๐.๐
พื้นที่นา	๖,๐๖๑.๒๙	๑.๒๔
พืชน้ำ	๙๗๓.๘๖	๐.๒
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๓.๐๑	๐.๐
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๓๑.๑๒	๐.๐
พื้นที่ลุ่ม	๑,๑๓๒.๒๕	๐.๒๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๙,๔๘๐.๑๒	๔.๐
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๐,๙๑๔.๑๖	๒.๒๒

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน,พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓)

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

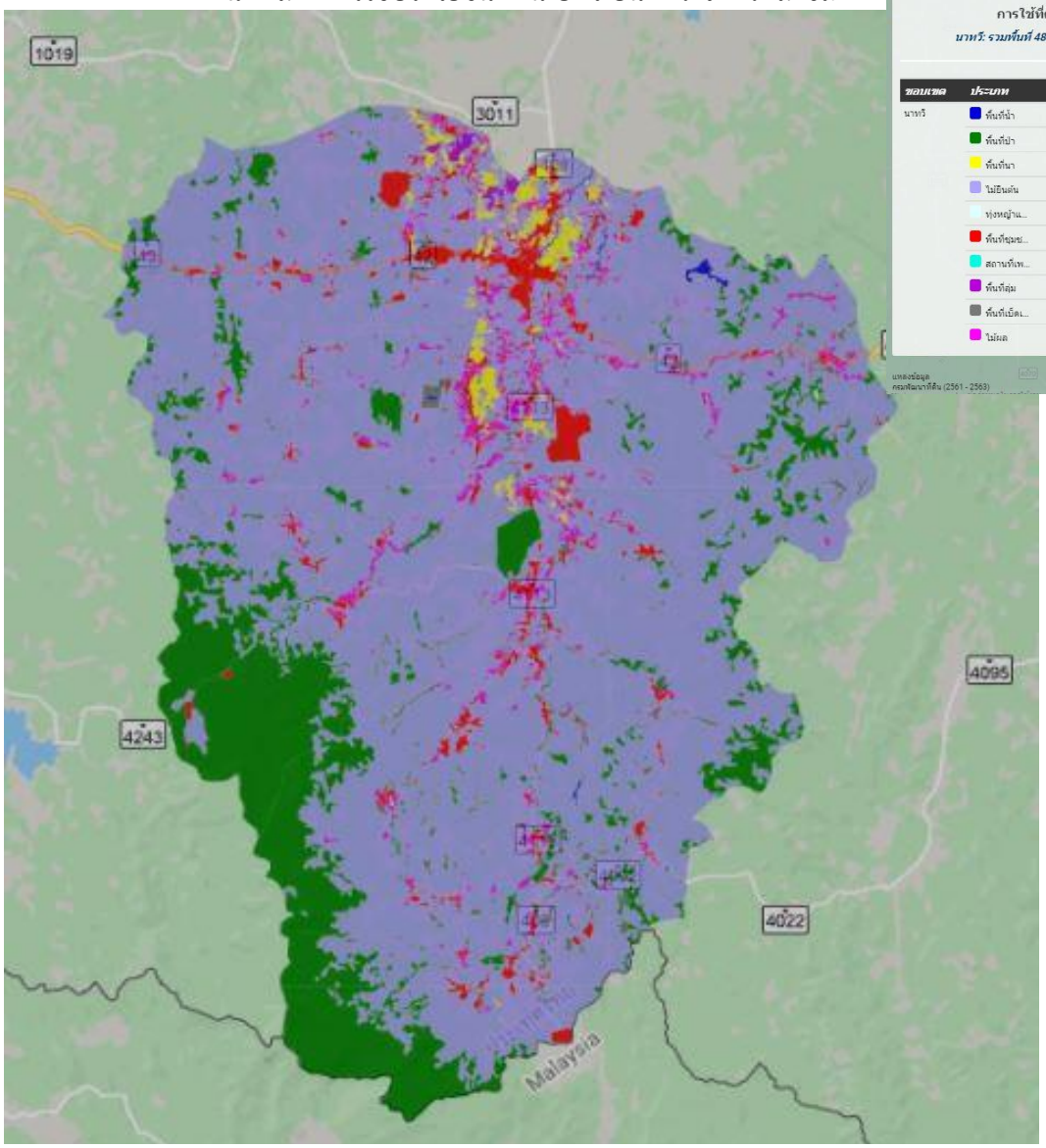

ภาพที่ ๒๑ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา: http://agri-map-online.moac.go.th/, พ.ศ.๒๕๖๔)

กราฟวงกลมแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

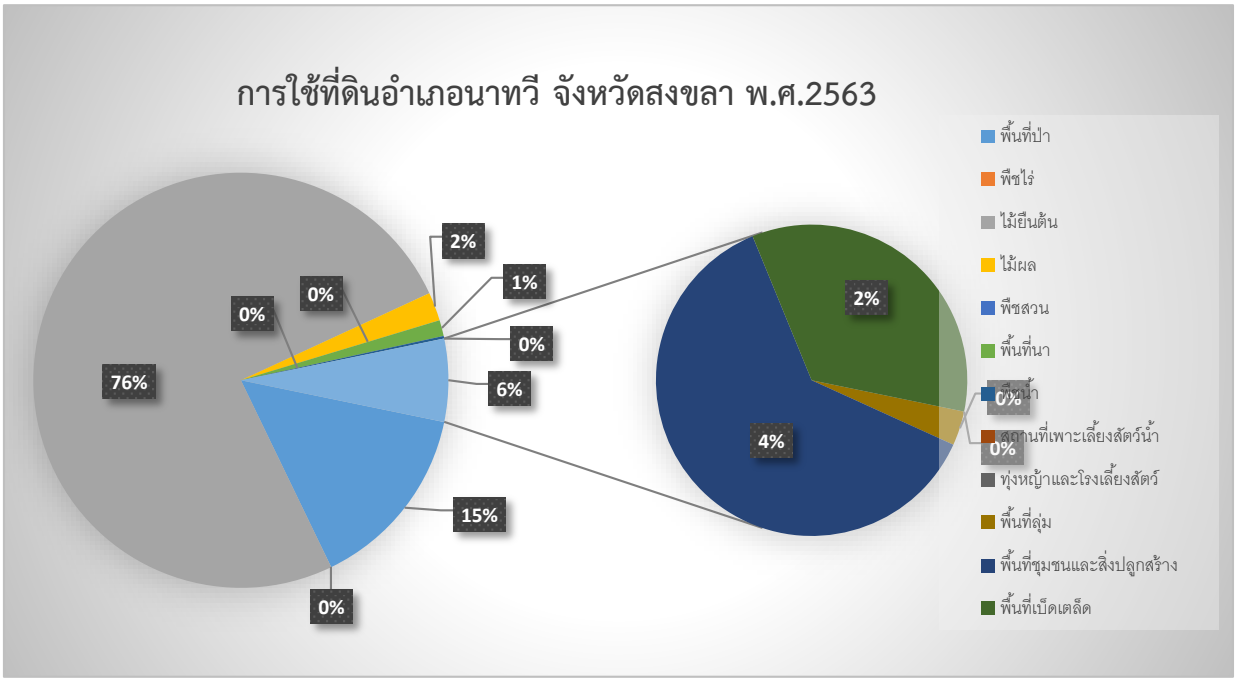

ภาพที่ ๒๒ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา: http://agri-map-online.moac.go.th/, พ.ศ.๒๕๖๔)

๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอนาทวีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ยางพารา มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๖๒,๖๔๑ ไร่ รองลงมา คือ ไม้ผลจำพวก ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง คิดเป็นพื้นที่ รวม ๓๖๓๓.๒๘ ไร่ และ ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒,๕๔๖ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก และ พืชอื่นๆ กล้วย สละอินโด สละ โกโก้ฯลฯ (ที่มา: ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี ,พ.ศ. ๒๕๖๓)

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอ.นาทวี จังหวัดสงขลา											
		ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ผัก	หญ้าเลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ดอกไม้ประดับ	รวมทั้งหมด
นาทวี	๑๘,๖๕๖.๙๐	๓.๔๓	๐	๐	๐	๑๐	๑๕	๐	**๑๗,๑๐๒.๖๗**	**๖๖๑.๒๘**	๘๔๗.๔๑	๐	๑๘๖๓๙.๗๙
ฉาง	๕,๐๑๕.๓๙	๗๗.๖๖	๐	๐	๐	๐	๑๐	๐	๔,๕๘๒.๘๑	๑๔๘.๑๒	๑๘๒.๕๙	๐	๕,๐๐๑.๑๘
นาหมอศรี	๑,๗๔๘.๔๙	๒๖๑.๘๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑,๒๔๕.๕๔	๑๔๒.๗๖	๘๗.๑๑	๐	๑,๗๓๗.๒๓
คลองทราย	๑๗,๑๗๖.๘๔	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑๖,๕๓๔.๓๓	๔๓๕.๓๙	๒๐๓.๐๑	๐	๑๗,๑๗๒.๗๓
ปลักหนู	๑๐,๔๕๙.๕๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๙,๔๓๒.๖๒	๕๘๔.๐๔	๕๓๐.๙๑	๐	๑๐,๕๔๗.๕๗
ท่าประดู่	๕,๘๔๒.๑๘	๐	๐	๐	๐	๑๖	๓๐	๐	๕,๓๙๕.๙๓	๘๙.๕๘	๓๗๑.๒	๐	๕,๙๐๒.๗๑
สะท้อน	๑๖,๕๗๕.๓๔	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑๕,๘๘๐.๔๗	๒๓๐.๙๔	๔๖๑.๑	๐	๑๖,๕๗๒.๕๑
ทับช้าง	๑๒,๔๘๖.๒๒	๐	๐	๐	๐	๑๘	๑๓	๐	๑๑,๙๒๐.๐๓	๖๗.๕๕	๔๖๓.๗๑	๐	๑๒,๔๘๒.๒๙
ประกอบ	๑๒,๑๗๓.๓๘	๐	๐	๐	๐	๑๓	๑๒	๗๐	๑๑,๖๘๗.๔๕	๙๙.๕๖	๑๙๐.๕๖	๐	๑๒,๐๗๒.๕๗
คลองกวาง	๑๒,๕๕๐.๖๖	๐	๐	๐	๐	๑๕	๑๐	๐	๑๒,๑๒๓.๓๕	๑๐๔.๖๙	๒๙๕.๖๘	๐	๑๒,๕๔๘.๗๒
รวม	**๑๑๒,๖๘๔.๙๐**	**๓๔๒.๙๑**	๐	๐	๐	**๗๒**	**๙๐**	**๗๐**	**๑๐๕,๙๐๕.๒๐**	**๒,๕๖๓.๙๑**	**๓๖๓๓.๓**	**๐**	๑๑๒,๖๗๗.๓๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗

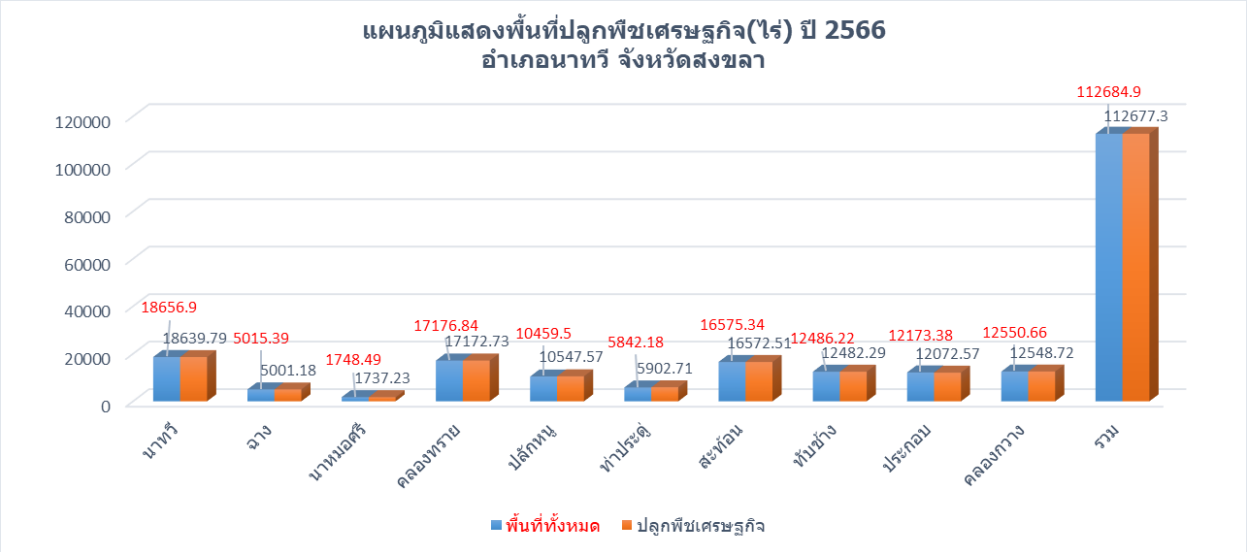

ภาพที่ ๒๓ แสดงข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

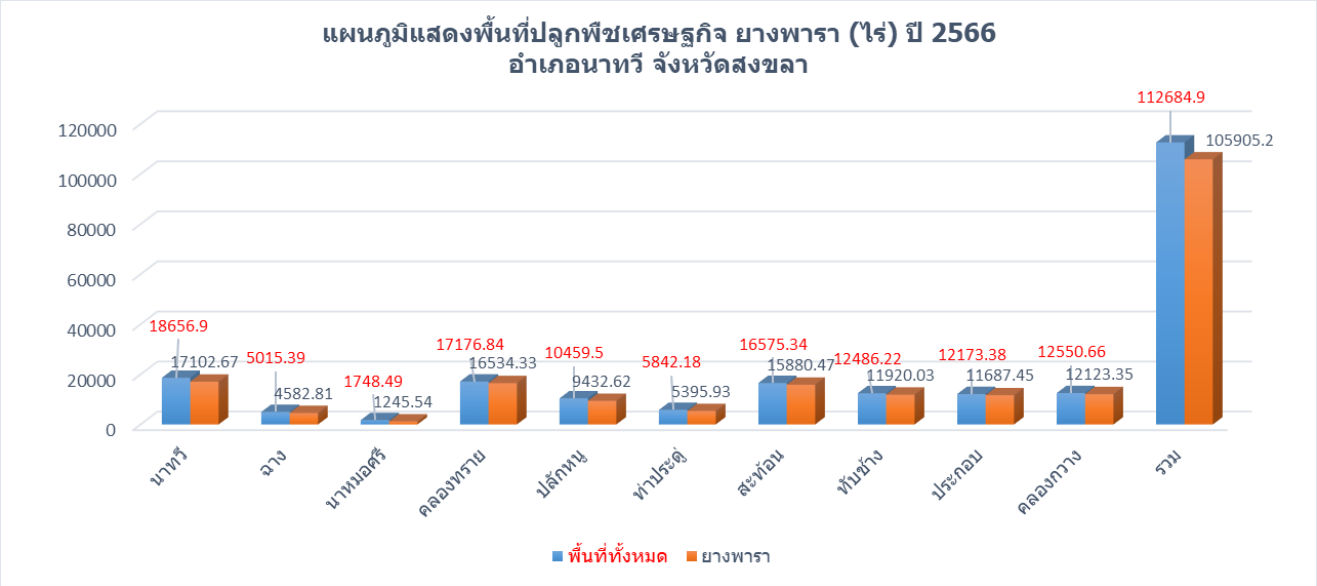

ภาพที่ ๒๔ แสดงข้อมูลการปลูกยางพารา พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

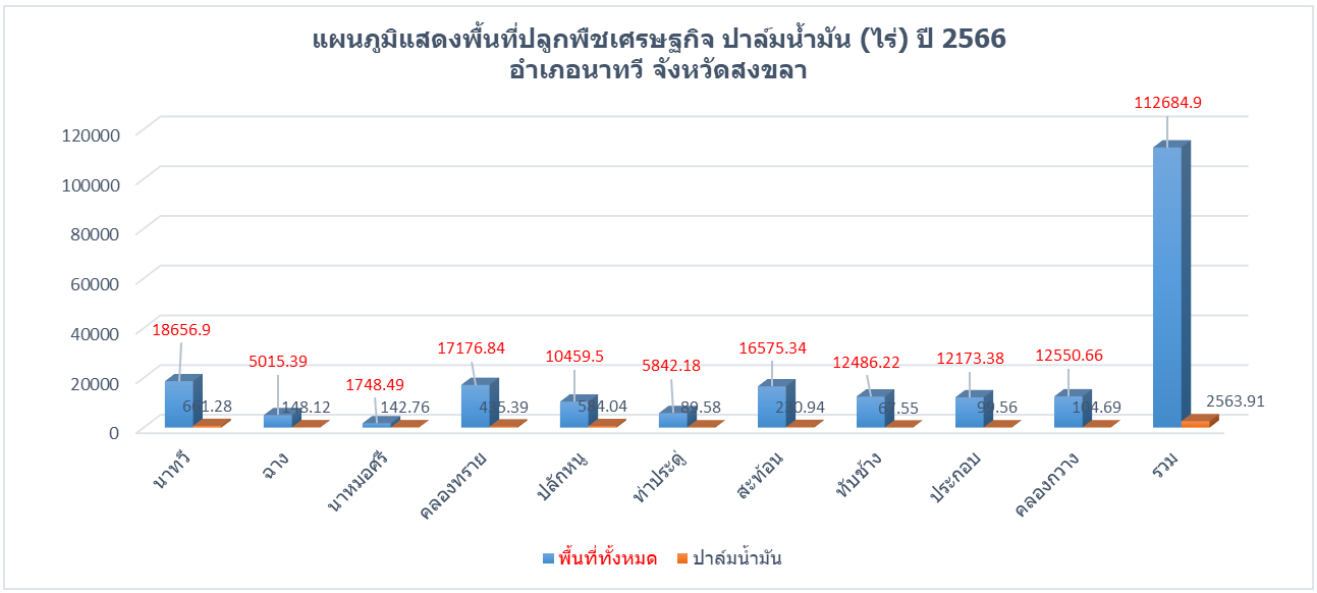

ภาพที่ ๒๕ แสดงข้อมูลการปลูกปาล์มน้ำมัน พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

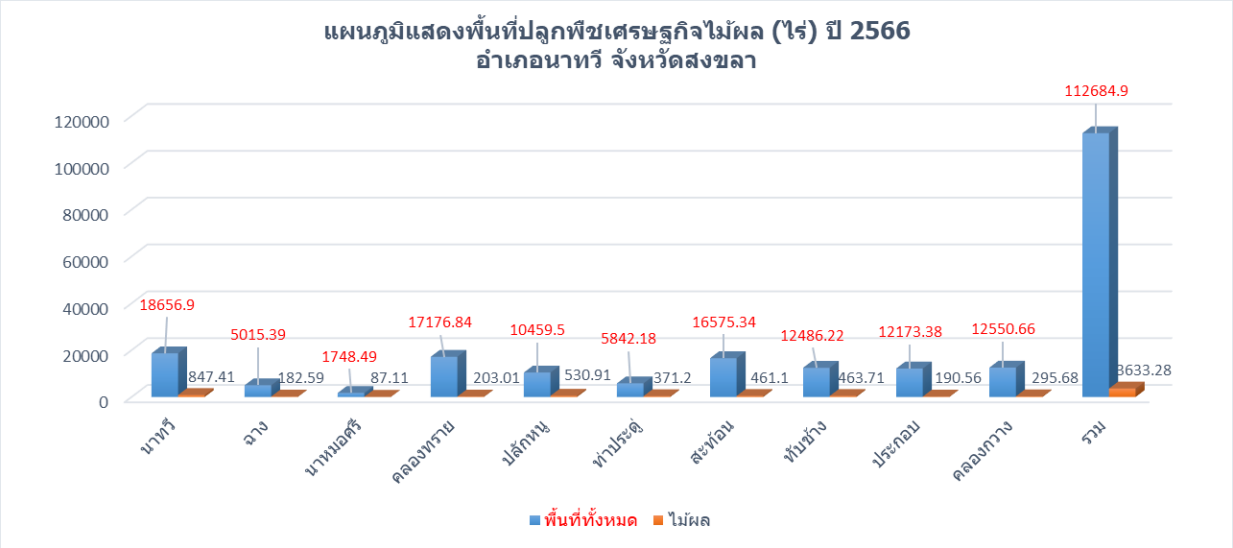

ภาพที่ ๒๖ แสดงข้อมูลการปลูกไม้ผลจำพวกทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา:สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอนาทวี มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๙ กลุ่ม มีสมาชิก ๙๓ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๑ กลุ่ม สมาชิก ๓๔๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๙ กลุ่ม สมาชิก ๑๕๖ ราย วิสาหกิจชุมชน ๖๗ แห่ง สมาชิก ๒,๑๑๔ ราย สหกรณ์ จำนวน ๙ แห่ง สมาชิก – (ไม่มีข้อมูล) ราย และกลุ่มเกษตรกร ๓๕ กลุ่ม สมาชิก ๓,๓๘๗ ราย

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครัวเรือนเกษตรกร

ปี ๒๕๖๖ อำเภอนาทวี มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๘,๔๘๘ ครัวเรือน (ตามทะเบียน) โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๒,๔๙๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๔ รองลงมาอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๒,๔๖๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๐๙ และอายุระหว่าง๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๘ ตามลำดับ

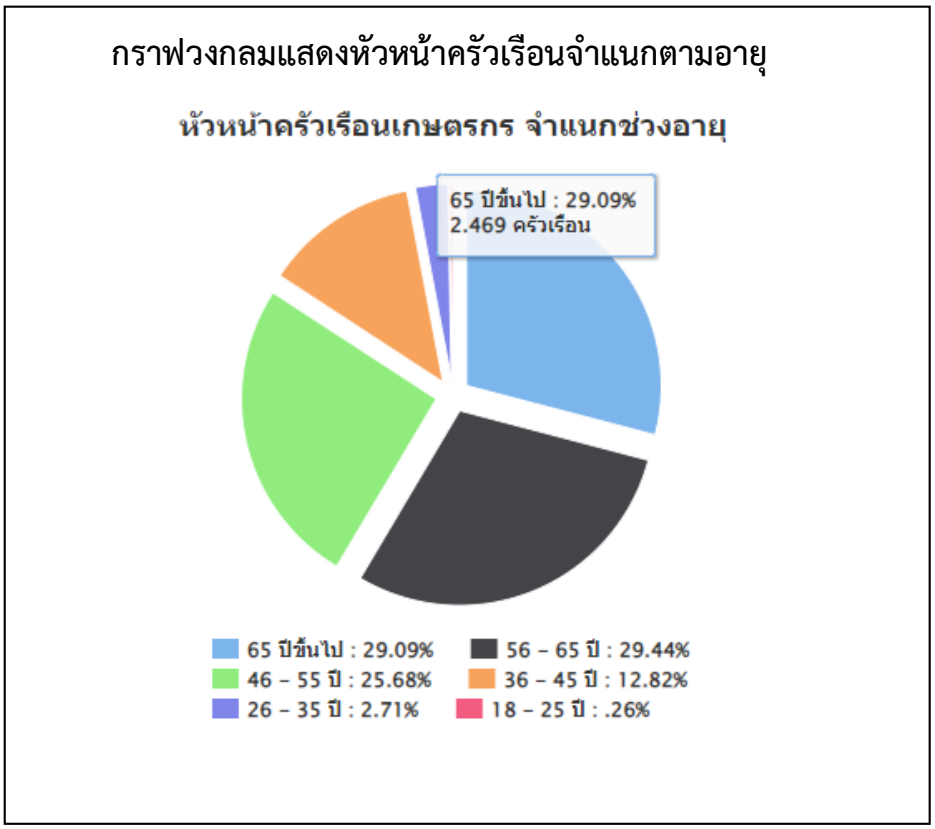

ภาพที่ ๒๗ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand) ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๒๐ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒,๔๖๙.๐๐	๒๙.๐๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๔๙๙.๐๐	๒๙.๔๔
๔๖ - ๕๕ ปี	๒,๑๘๐.๐๐	๒๕.๖๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๐๘๘.๐๐	๑๒.๘๒
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๓๐.๐๐	๒.๗๑
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๒.๐๐	๐.๒๖
รวม	๘,๔๘๘.๐๐	๑๐๐.๐๐

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand) ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๑.๑) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอนาทวี มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๗,๘๓๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๖๕๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ %

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗,๘๓๔	๙๒.๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๖๕๔.๐๐	๗.๗

ที่มา :ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

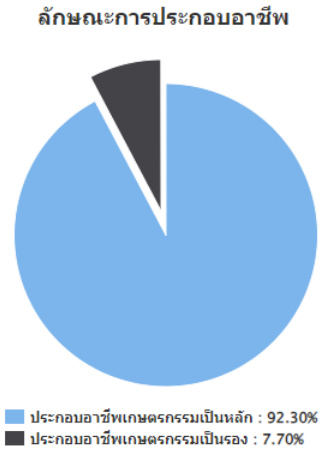

ภาพที่ ๒๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑.๒) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอนาทวี ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕,๗๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๕๓ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒,๒๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๒ และเช่า จำนวน ๓๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ๐.๔๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๕,๗๒๕.๐๐	๗๙,๕๑๗.๐๐
เช่า	๓๖.๐๐	๑๖๗.๐๐
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒,๒๔๓.๐๐	๓๓,๐๒๙.๐๐
รวม	๗,๔๗๘.๐๐	๑๑๒,๗๑๓.๐๐

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๗

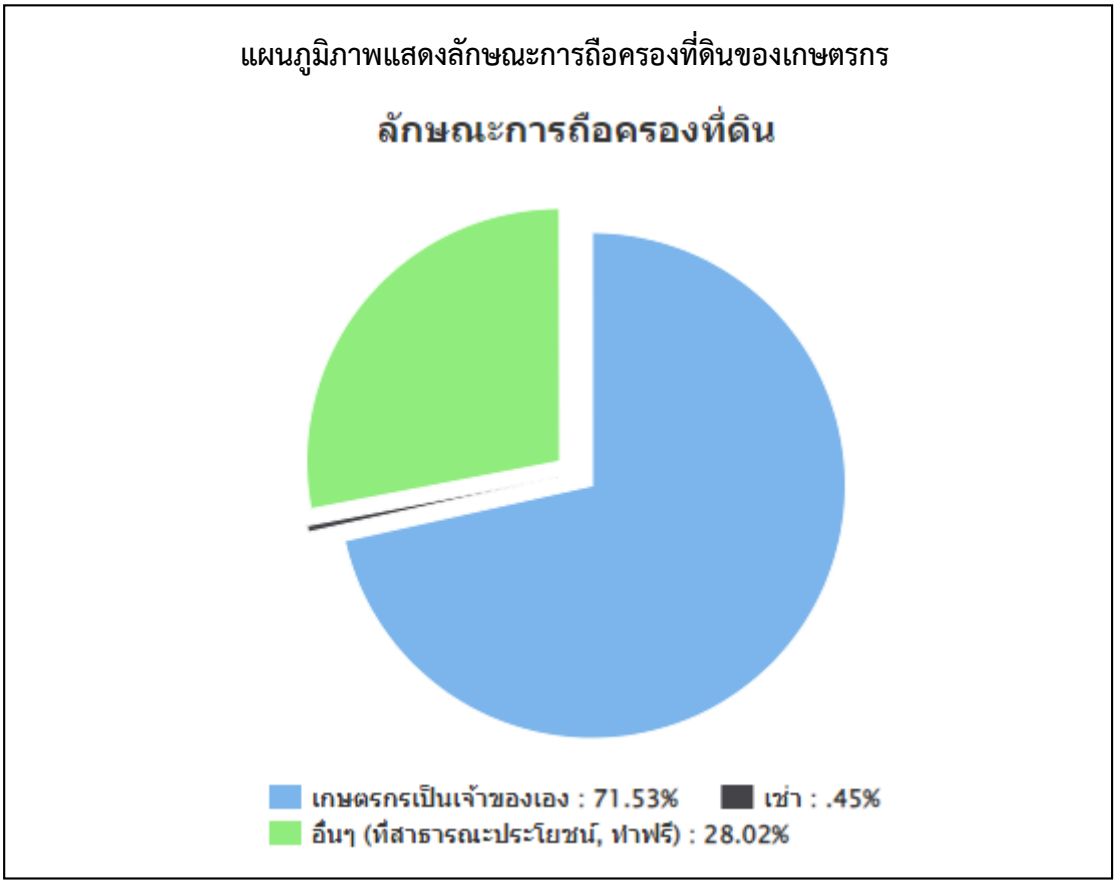

ภาพที่ ๒๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand) พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๑.๓) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรอำเภอนาทวี มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๓,๘๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๓ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑,๔๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑ รองลงมาคือแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑,๔๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗๖ และหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๓,๘๓๑.๐๐	๑,๔๗๒.๐๐	๐.๐๐	๑,๔๗๒๐๐	๕,๗๒๕.๐๐

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

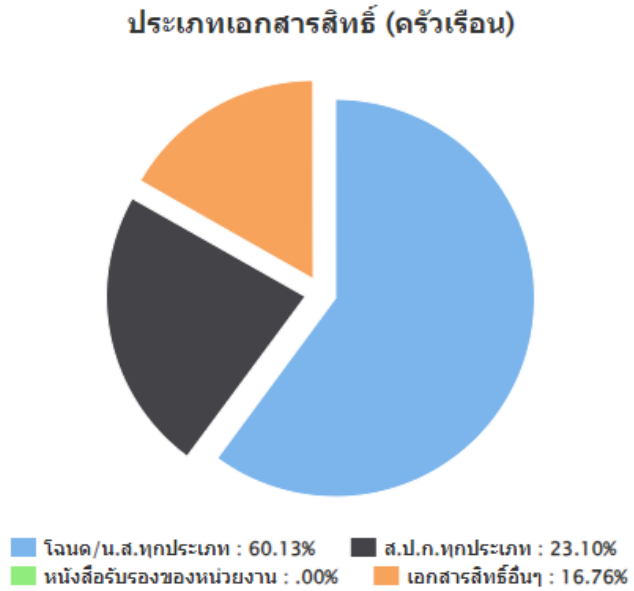

ภาพที่ ๓๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒.๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอนาทวี มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๙ กลุ่ม มีสมาชิก ๙๓ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๑ กลุ่ม สมาชิก ๓๔๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๙ กลุ่ม สมาชิก ๑๕๖ ราย วิสาหกิจชุมชน ๖๗ แห่ง สมาชิก ๒,๑๑๔ ราย สหกรณ์จำนวน ๙ แห่ง สมาชิก – (ไม่มีข้อมูล) ราย และกลุ่มเกษตรกร ๓๕ กลุ่ม สมาชิก ๓,๓๘๗ ราย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
นาทวี	๒	๑๘	๑	๒๐	๑	๓๐	๗	๓๐๗	๑	ไม่มีข้อมูล	๔	๔๐๘
คลองกวาง	๒	๑๐	๑	๑๔	๑	๒๕	๕	๕๓	๑	ไม่มีข้อมูล	๓	๒๕๖
คลองทราย	๑	๑๕	๐	๐	๐	๐	๖	๘๔	๑	ไม่มีข้อมูล	๔	๓๑๕
ฉาง	๑	๑๐	๑	๑๔	๒	๕๗	๑๐	๑๑๒๔	๒	ไม่มีข้อมูล	๓	๕๓๐
ทับช้าง	๑	๑๐	๑	๒๐	๑	๑๐	๑๓	๑๗๒	๐	ไม่มีข้อมูล	๔	๓๒๖
ท่าประดู่	๒	๓๐	๑	๒๓	๐	๐	๕	๖๔	๒	ไม่มีข้อมูล	๕	๓๖๗
นาหมอศรี	๐	๐	๒	๑๙๑	๐	๐	๒	๓๖	๐	ไม่มีข้อมูล	๓	๓๒๐
ประกอบ	๐	๐	๑	๒๐	๑	๑๐	๗	๘๐	๑	ไม่มีข้อมูล	๓	๒๔๐
ปลักหนู	๐	๐	๓	๔๓	๑	๙	๕	๖๑	๐	ไม่มีข้อมูล	๓	๒๙๕
สะท้อน	๐	๐	๐	๐	๒	๑๕	๗	๑๓๓	๑	ไม่มีข้อมูล	๓	๓๓๐
รวม	**๙**	**๙๓**	**๑๑**	**๓๔๕**	**๙**	**๑๕๖**	**๖๗**	**๒๑๑๔**	**๙**	ไม่มีข้อมูล	**๓๕**	**๓,๓๘๗**

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี , พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๓๑ แสดงกลุ่มเกษตรกร/สถาบัน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๖)

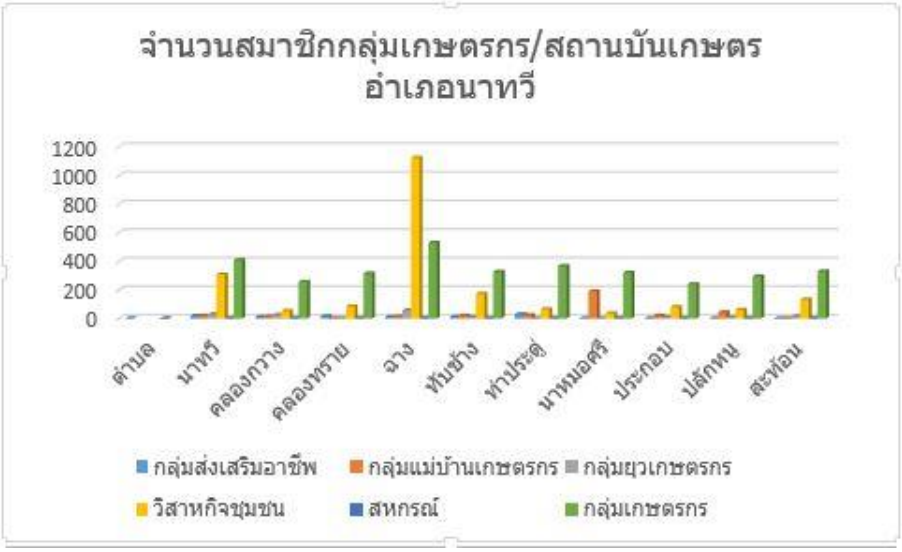

ภาพที่ ๓๒ กราฟแสดงจำนวนสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/สถาบัน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒.๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอนาทวี มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และ ศพก. เครือข่าย ๑๘ ศูนย์ ,ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๓ ศูนย์, ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๓ ศูนย์, ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๐ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๔ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
นาทวี		๓		๑	๑				
คลองกวาง		๓		๑	๑				
คลองทราย		๒	๑		๑				
ฉาง		๒			๑	๑			
ทับช้าง		๒		๑	๑		๑		
ท่าประดู่	๑	๑	๑		๑	๑		๑	๑
นาหมอศรี		๓	๑		๑				
ประกอบ		๑			๑				
ปลักหนู		๓			๑				
สะท้อน		๓			๑				
รวม	**๑**	**๒๓**	**๓**	**๓**	**๑๐**	**๒**	**๑**	**๑**	**๑**

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี , พ.ศ. ๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอนาทวี มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๒๔ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๗๒ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๗๕ ราย และอาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน ๒๒ ราย ตามลำดับ อย่างไร ก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัครฝนหลวง	ครูบัญชีอาสา	ประมงอาสา	อาสาปศุสัตว์	หมอดินอาสา	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจการเกษตร	อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน
นาทวี	๐	๑	๑	๐	๑๓	๑๗	๐	๐	๐
คลองกวาง	๐	๒	๐	๒	๗	๗	๐	๐	๐
คลองทราย	๐	๒	๑	๑	๘	๘	๑	๐	๐
ฉาง	๓	๑	๐	๑	๖	๙	๐	๑	๐
ทับช้าง	๐	๒	๐	๒	๕	๑๐	๐	๐	๗
ท่าประดู่	๐	๐	๑	๑	๗	๙	๑	๐	๒
นาหมอศรี	๑	๐	๑	๑	๘	๘	๐	๐	๐
ประกอบ	๐	๐	๑	๑	๕	๗	๐	๐	๐
ปลักหนู	๐	๔	๐	๐	๗	๗	๐	๐	๐
สะท้อน	๑	๐	๐	๑	๑๐	๑๐	๐	๐	๑๓
รวม	**๕**	**๑๒**	**๕**	**๑๐**	**๗๕**	**๙๒**	**๒**	**๑**	**๒๒**

ที่มา :ระบบบันทึก อกษ. , พ.ศ. ๒๕๖๓

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน /แหล่งเรียนรู้

อำเภอนาทวี มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน ซึ่งในอำเภอนาทวี มีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๑๖๙ คน แหล่งเรียนรู้จำนวน ๕๑ แห่ง

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/แหล่งเรียนรู้อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ – สกลุ	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
นาทวี	๖	๑. นาย ชลอ แก้วหนู ๒. นายโสภณ แก้วทอง ๓. นายนิรันดร์ นิคมรัตน์	๓๙ ม. ๑๐ ต. นาทวี อ. นาทวี จ. สงขลา ๙๙ ม. ๑๔ ต. นาทวี อ. นาทวี จ. สงขลา ๑๗ ม. ๖ ต.นาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา	ตับสิเหรง โคก หนอง นา โมเดล มังคุด โกโก้ ปาล์มน้ำมัน

		๔. นายพงษ์ศักดิ์ ราชสุวรรณ ๕. นายธำรง เทพรัตน์ ๖. นาย สมพงษ์ ราชสุวรรณ	๕ ม.๕ ต.นาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา ๒๙ ม. ๔ ต. นาทวี อ. นาทวี จ. สงขลา ๘๗ ม. ๕ ต. นาทวี อ. นาทวี จ. สงขลา	เกษตรผสมผสาน การใช้จุลินทรีย์/น้ำหมักชีวภาพ การจัดการยางพารา
คลองกวาง	๓	๑. นายไสว แสงสุวรรณ ๒. นายศตวรรษ จันทร์ทอง ๓. นายอนันต์ จองศักดิ์เจริญกุล	ม.๗ ต.คลองกวาง อ. นาทวี จ. สงขลา ๔๑ ม.๑ ต.คลองกวาง อ.นาทวี จ.สงขลา ม.๑ ต.คลองกวาง อ.นาทวี จ.สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน ยางพารา ทุเรียน รังนกแอ่น
คลองทราย	๒	๑. นายชัยยุทธ หมันหลัง ๒. นาย บวรพันธ์ เพ็ชร์สิงห์	ม.๘ ต.คลองทราย อ. นาทวี จ. สงขลา ม.๖ ต.คลองทราย อ. นาทวี จ. สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน การทำเกษตรผสมผสาน
ฉาง	๓	๑.นางสาวศุลีพร เข็มจะระ ๒. นายธนาโรจน์ ยีรัน ๓.นายพิทยา เยาวนิตย์	ม.๗ ต.ฉาง อ. นาทวี จ. สงขลา ม.๕ ต.ฉาง อ.นาทวี จ.สงขลา ม.๘ ต.ฉาง อ.นาทวี จ.สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน การทำเกษตรผสมผสาน ส้มโอทับทิมสยาม โกโก้แซมยาง
ทับช้าง	๑	๑.นายทำนุ ทองสังข์	ม.๔ ต.ทับช้าง อ.นาทวี จ.สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน
ท่าประดู่	๓	๑. นายวิชิต บัวคง ๒. นายธัตน์ชัย บุญรัตน์ ๓. นายจรูญ ไชยรัตน์	๔ ม.๘ ต.ท่าประดู่ อ.นาทวี จ.สงขลา ๓๔/๒ ม. ๔ ต. ท่าประดู่ อ. นาทวี จ. สงขลา ๗๒ ม. ๔ ต. ท่าประดู่ อ. นาทวี จ. สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน การทำเกษตรผสมผสาน การทำเกษตรผสมผสาน
นาหมอศรี	๑.	๑. นาง รอบิอ๊ะ ไกรสุวรรณ	ม.๗ ต.นาหมอศรี อ.นาทวี จ.สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน/ข้าว
ประกอบ	๑	๑.นาย อับดุลตอเละ สาอุ	๑๗/๔ ม. ๑ ต. ประกอบ อ. นาทวี จ. สงขลา	ปศุสัตว์
ปลักหนู	๑	๑.นายก่อเดช อาหวัง	๖๙/๑ ม. ๖ ต. ปลักหนู อ. นาทวี จ. สงขลา	เกษตรผสมผสาน
สะท้อน	๑	๑.นายจักรพงษ์ สินมาก	๓๔/๑ ม. ๒ ต. สะท้อน อ. นาทวี จ. สงขลา	การทำเกษตรผสมผสาน
รวม	๒๒			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอนาทวี

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายวิชิต บัวคง

บ้านเลขที่ ๔ บ้านทุ่งข่า หมู่ที่ ๘ ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

สถานการณ์ของพื้นที่ :

อำเภอนาทวี มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรม เกษตรกรมีรายได้หลักมาจากการปลูกยางพาราซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอนาทวี รองลงมาคือปลูกไม้ผล ประเภท ทุเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ และอื่นๆ ในลักษณะแปลงผสมผสาน/ สวนหลังบ้าน ซึ่งในแต่ละปีสามารถทำรายได้ให้เกษตรกรเป็นจำนวนมาก บาง

รายสามารถทำรายได้หลักได้มากกว่ารายได้จากยางพารา และนับได้ว่ามีพื้นที่ที่มีการปลูกไม้ผลมากที่สุดในจังหวัดสงขลา แต่พบว่าในปัจจุบันไม้ผลยังไม่ได้คุณภาพ ได้รับผลกระทบจากการระบาดของศัตรูพืช ผลผลิตได้รับความเสียหายจำนวนมาก และส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ขายไม่ได้ราคาที่เหมาะสม

แนวทางการพัฒนา : ควรมีการจัดการในด้านการผลิตไม้ผลให้มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานเช่น GAP /Organic Thailand / อื่นๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมด้านการตลาด สินค้าออนไลน์ และทำการเกษตรเชิงท่องเที่ยว

หลักสูตรการเรียนรู้ :

๑) เศรษฐกิจพอเพียง

๒) บัญชีครัวเรือน

๓) การทำปุ๋ยใช้เองเพื่อการลดต้นทุนการผลิต

๔) การเพิ่มรายได้ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม

๕) การปลูกผักปลอดสารพิษ

๖) การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช

ฐานการเรียนรู้ :

๑) ฐานเรียนรู้การปลูกผักในโรงเรือน
๒) ฐานเรียนรู้การเลี้ยงปลาในบ่อดิน
๓) ฐานเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่
๔) ฐานเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน การจัดการศัตรูพืช การใช้สารชีวภัณฑ์
๕) ฐานเรียนรู้การอนุรักษ์ทุเรียนพันธุ์พื้นเมือง
๖) ฐานเรียนรู้การเลี้ยงผึ้งโพรงและการแปรรูปผลิตภัณฑ์
๗) ฐานเรียนรู้ระบบการให้น้ำแบบอัจฉริยะ

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๒๔ ศูนย์

ตารางที่ ๒๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนาทวี

จังหวัดสงขลา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
			หมู่	ตำบล		
๑	กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านนาปรังพัฒนา	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑	คลองกวาง	นายศตวรรษ จันทร์ทอง	๐๘๑๒๗๗๓๒๐๑

๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรตำบลนาหมอศรี	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๕	นาหมอศรี	นายวิชิต ณะนวล	๐๘๙๒๙๘๗๖๖๖
๓	วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้ทุ่งหัวเมืองฟาร์ม	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๔	ท่าประดู่	นายธัตน์ชัย บุญรัตน์	๐๘๖๒๙๖๗๖๔๙
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๗	คลองกวาง	นายไสว แสงสุวรรณ์	๐๘๙๘๖๙๘๒๒๐
๕	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านเขานา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	คลองทราย	นายชัยยุทธ หมัดหลัง	๐๘๙๒๙๓๘๙๖๖
๖	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่ว/ขนมปัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตร	๔	ปลักหนู	นางหวันเส๊าะ อิสัน	๐๙๓๕๘๔๑๘๓๗
๗	แปลงใหญ่ทุเรียนอินทรีย์	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๕	ปลักหนู	นายเอนก ราชหงษ์	๐๘๔๗๔๙๑๔๐๒
๘	แปลงใหญ่ยางพารา	ศูนย์เรียนรู้ด้านสหกรณ์	๓	คลองทราย	นายประดิษฐ์ ทองแก้ว	๐๘๙๘๖๙๘๓๐๘
๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบาลชายแดน ๕๗	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑	ประกอบ	นายอับดุลตอเลาะ สาอุ	๐๘๗๒๘๕๔๓๕๗
๑๐	แปลงใหญ่กล้วยนาทวี	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๒	ปลักหนู	นายโกเมน หมานมณี	๐๘๓๑๙๑๐๐๓๗
๑๑	วิสาหกิจชุมชนทอผ้าสะพานพลา	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตร	๖	สะท้อน	นางสุวรรณี รักวิจิต	๐๘๐๗๐๗๘๗๖๙
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลฉาง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	ฉาง	นางสาวศุลีพร เข็มจะระ	๐๘๑๘๙๗๔๔๗๘
๑๓	ศูนย์เรียนรู้พระอาจารย์ภัตรอริโย	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๓	นาหมอศรี	นายสมเดช หวังแอ	๐๘๙๕๙๕๔๙๐๘
๑๔	ศูนย์เรียนเศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	ทับช้าง	นางคนึง ทาลายา	๐๘๔๓๑๒๒๙๘๕
๑๕	กลุ่มเลี้ยงด้วงหัวควน	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๓	สะท้อน	นายอฏิพัชร์ ธัญรัตน์เรืองเดช	๐๘๔๘๕๔๕๘๑๘
๑๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	ทับช้าง	นางน้อย อินทอง	๐๘๗๒๙๖๐๒๐๗
๑๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยบ้านพรุเตียว	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๕	นาทวี	นายสมพงษ์ ราชสุวรรณ	๐๘๔๘๕๔๖๐๔๕
๑๘	ศูนย์เรียนรู้ เกษตรผสมผสาน “สวนนายบ้านไข่รัน”	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๒	นาทวี	นายนิรันดร์ นิคมรัตน์	๐๘๖๓๑๙๐๑๐๕
๑๙	ศูนย์เรียนรู้เกษตรชีววิถี “สวนครูตุ้ย”	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๔	นาทวี	นายธำรง เทพรัตน์	๐๙๕๔๒๐๑๒๘๙
๒๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหัวควน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	ทับช้าง	นายกุศล เพ็ชรมณี	๐๘๑๘๙๘๔๔๕๘

๒๑	ศูนย์เรียนรู้ “สวนทุเรียนหมออนันต์เขาน้ำค้าง”	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๑	คลองกวาง	นายอนันต์ จองศักดิ์เจริญกุล	๐๘๑๐๐๗๙๗๗๗
๒๒	ศูนย์เรียนรู้ โคก หนอง นา วังโต้	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๔	นาทวี	นายโสภณ แก้วทอง	๐๘๑๙๕๗๐๖๐๘
๒๓	ศูนย์เรียนรู้การปลูกโกโก้เพิ่มรายได้ในสวนยางบ้านทุ่งหม้อแตก	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๘	ฉาง	นายพิทยา เยาวนิตย์	๐๘๑๙๕๗๖๒๓๕
๒๔	ศูนย์เรียนรู้ ”สวนส้มโชกุนบ้านเขาวัง”	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	คลองกวาง	นายสานิตย์ เพชรทอง	๐๘๒๕๘๒๘๒๗๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

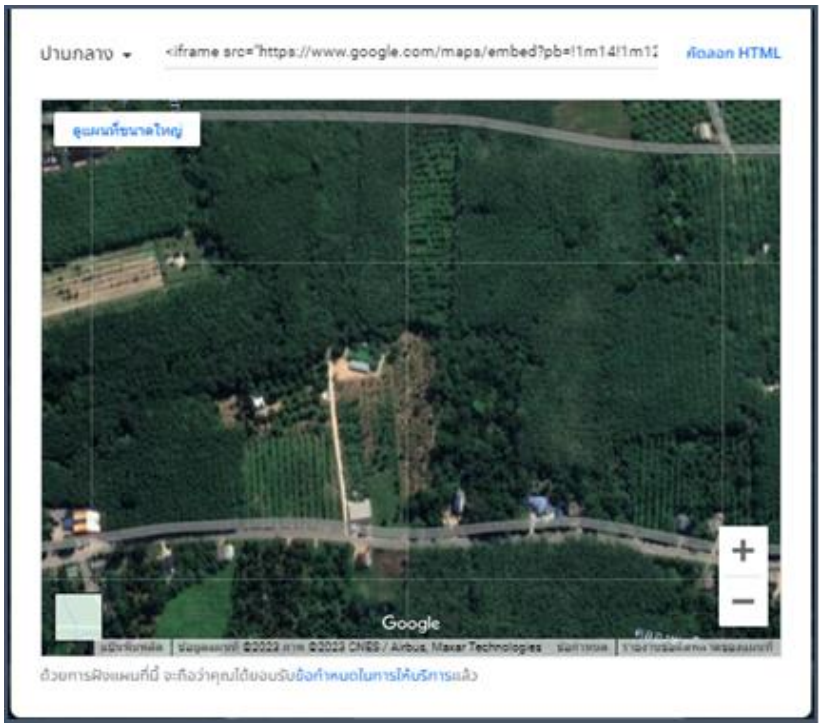

สถานที่ตั้ง : บ้านทุ่งข่า หมู่ที่ ๘ ตำบล ท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

พิกัด: Latitude: ๖.๖๖๘๗๙๑, Longitude ๑๐๐.๖๙๗๖๑๒

X: ๖๘๗๖๕๙, Y: ๗๓๗๔๕๘ zone ๔๗

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ : https://goo.gl/maps/๖nyKQNKLQSP๙A๙eW๙ (ที่ตั้งปัจจุบัน)

ภาพที่ ๓๓ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอนาทวี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอนาทวี มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๐ กลุ่ม ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ยางพารา (กยท.) ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๕๙)

๒. แปลงใหญ่ทุเรียนนาทวี ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๐)

๓. แปลงใหญ่กล้วยหอมทองคลองกวาง ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๑)

๔. แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านนาปรังพัฒนา ตำบลคลองกวาง (แปลงปี ๒๕๖๒)

๕. แปลงใหญ่ผึ้งปลักหนู ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๓)

๖. แปลงใหญ่ผึ้งท่าประดู่ ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๓)

๗. แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มเกษตรกรสวนยางบ้านพลีใต้ (กยท.) ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๔)

๘. แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มน้ำยางสดบ้านเก่า ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๕)

๙. แปลงใหญ่ยางพาราสะท้อน ๑ (กยท.) ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๖)

๑๐. แปลงใหญ่ทุเรียนสะท้อน-ทับช้าง ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (แปลงปี ๒๕๖๗)

๑. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ยางพาราตำบลคลองทราย (กยท)** .

ที่อยู่ ตำบลคลองทราย อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำยางสด

๒. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอนาทวี** .

ที่อยู่ ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตทุเรียน

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๖๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๒,๑๒๐ บาท (๒๕%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๕๔๐ กก./ไร่ เป็น ๘๑๐ กก./ไร่
- เป้าหมายรายได้ ๘๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๑๘,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP ทั้งหมด

๒) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้เกรด A ร้อยละ ๘๐

๓) พัฒนาศักยภาพสมาชิกแปลงใหญ่ให้เป็น Smart Farmer

๓. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่กล้วยหอมทองคลองกวาง**

ที่อยู่ ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตกล้วยหอมทอง

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒๑,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๑๖,๐๐๐ บาท (๒๕%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๓,๐๐๐ กก. /ไร่ เป็น ๔,๐๐๐ กก./ไร่
- เป้าหมายรายได้ ๘๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๑๘,๐๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP ทั้งหมด

๒) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้เกรด A ร้อยละ ๘๐

๓) พัฒนาศักยภาพสมาชิกแปลงใหญ่ให้เป็น Smart Farmer

๔. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านนาปรังพัฒนา (กยท.)**

ที่อยู่ หมู่ที่ ๑ ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำยางสด

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๖๕๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๒,๑๒๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๓๓๐ กก. /ไร่ เป็น ๓๗๐ กก./ไร่ (๑๒%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๒๙๕๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๒๔๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP ทั้งหมด

๒) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้เกรด A ร้อยละ ๘๐

๓) พัฒนาศักยภาพสมาชิกแปลงใหญ่ให้เป็น Smart Farmer

๕. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ผึ้งโพรงตำบลปลักหนู**

ที่อยู่ ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำผึ้งโพรง

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๘๐๐ บาท/ต่อลัง เป็น ๖๐๐ บาท (๒๕%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๑๓๖ ขวด /ปี เป็น ๒๐๐ ขวด/ปี)
- เป้าหมายรายได้ ๑๗๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ประมาณการรายจ่าย ๑,๒๐๐ บาท/แปลง

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพน้ำผึ้งให้ถูกสุขลักษณะ

๒) พัฒนาคุณภาพน้ำผึ้งให้มีความชื้นน้อยที่สุด

๓) แปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น สบู่ โลชั่น

๖. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ผึ้งโพรงตำบลท่าประดู่**

ที่อยู่ ตำบลท่าประดู่ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำผึ้งโพรง

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๙๐๐ บาท/ต่อลัง เป็น ๖๕๐ บาท (๒๘%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๑๑๑ ขวด /ปี เป็น ๑๘๕ ขวด/ปี (๒๘%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๒๙,๕๐๐ บาท/ปี
- ประมาณการรายจ่าย ๑,๓๐๐ บาท/ปี

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพน้ำผึ้งให้ถูกสุขลักษณะ

๒) พัฒนาคุณภาพน้ำผึ้งให้มีความชื้นน้อยที่สุด

๗. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มเกษตรกรสวนยางบ้านพลีใต้ (กยท.).**

ที่อยู่ หมู่ที่ ๓ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำยางสด

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต ๑๐๐ บาท/ต่อไร่ (๑๐ %)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๓๑๘ กก. /ไร่ เป็น ๓๓๔ กก./ไร่ (๕ %)
- เป้าหมายรายได้ ๑๖๗.๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๒,๕๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP ทั้งหมด

๒) พัฒนาคุณภาพน้ำยางสดให้มีคุณภาพดีได้ตามมาตรฐาน

๓) พัฒนาศักยภาพสมาชิกแปลงใหญ่ให้เป็น Smart Farmer

๘. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มน้ำยางสดบ้านเก่า (กยท.)**

ที่อยู่ หมู่ที่ ๕ ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำยางพาราสด

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๒,๓๕๐ บาท/ต่อไร่ เหลือ ๒,๑๑๕ บาท (๑๐%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๒๓๐ กก. /ไร่ เป็น ๒๗๐ กก./ไร่ (๑๗.๔%)

- เป้าหมายรายได้ ๑๓,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๒,๗๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP ทั้งหมด
๒) พัฒนาคุณภาพน้ำยางสดให้มีคุณภาพดีได้ตามมาตรฐาน
๓) พัฒนาศักยภาพสมาชิกแปลงใหญ่ให้เป็น Smart Farmer

๑๐. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ยางพาราสะท้อน ๑**

ที่อยู่ หมู่ที่ ๑ ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตน้ำยางสด

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๐๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๒,๗๐๐ บาท (๑๐ %)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๒๖๐ กก./ไร่ เป็น ๓๐๐ กก./ไร่ (๕ %)
- เป้าหมายรายได้ ๑๒,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๕๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP
๒) น้ำยาสดที่รวบรวมได้มีคุณภาพดี ได้ตามมาตรฐาน

๑๐. แผนการผลิตรายกลุ่มของ **แปลงใหญ่ทุเรียนสะท้อน-ทับช้าง**

ที่อยู่ ตำบลคลองกวาง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม ผลิตทุเรียนสด

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต ๒๐ %
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต ๒๐ %
- เป้าหมายรายได้ ๙๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๑๐,๐๑๔ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑) พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐาน GAP ทุกแปลง
๒) ให้สมาชิกเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ
๓) ได้ทุเรียนที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด
๔) เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

กิจกรรม	เดือน													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
อบรมให้ความรู้	←	—	→											
พัฒนาคุณภาพผลผลิต				←	—	—	—	—	—	—	—	→		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	คลองทราย	แปลงใหญ่ยางพารา (กยท.)	ยางพารา	๔๕	๕๖๙.๑๘	นายประดิษฐ์ ทองแก้ว	๐๘๙ ๘๖๙๘๓๐๘
๒	ปลักหนู	แปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอนาทวี	ทุเรียน	๓๒	๑๐๗	นายเอนก ราชหงษ์	๐๘๔ ๗๔๙๑๔๐๒
๓	คลองกวาง	แปลงใหญ่กล้วยหอมทองคลองกวาง	กล้วยหอม	๓๑	๑๒๔	นายโกเมน หมานมณี	๐๙๒ ๗๐๔๕๕๖๙
๔	คลองกวาง	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านนาปรัง (กยท.)	ยางพารา	๕๘	๑,๕๗๔	นายศตวรรษ จันทร์ทอง	๐๙๓ ๕๗๔๓๒๒๙
๕	ปลักหนู	แปลงใหญ่ผึ้งโพรงตำบลปลักหนู	ผึ้งโพรง	๖๖	๖๕๔	นางสมพร แสนราชคำ	๐๖๒ ๖๔๐๖๖๔๗
๖	ท่าประดู่	แปลงใหญ่ผึ้งโพรงตำบลท่าประดู่	ผึ้งโพรง	๓๔	๓๖๐	นายสุรินทร์ หมานหวัง	๐๘๖ ๙๕๗๓๔๖๙
๗	ตำบลนาทวี	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านพลีใต้ (กยท.)	ยางพารา	๓๘	๔๙๐	นายดนหมาด หมิดหนิ	๐๖๓ ๓๘๖๒๑๔๕
๘	คลองกวาง	แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มน้ำยางสดบ้านเก่า	ยางพารา	๓๔	๖๕๓.๕๗	นางเพ็ญพกา แซ่ลิ่ม	๐๖๑ ๒๕๙๔๖๑๔
๙	สะท้อน	แปลงใหญ่ยางพาราสะท้อน ๑	ยางพารา	๓๒	๗๙๑.๔๐	นายจำนงค์ เพชรประกอบ	๐๘๑ ๕๔๓๘๖๓๐
๑๐	คลองกวาง	แปลงใหญ่ทุเรียนสะท้อน-ทับช้าง	ทุเรียน	๓๒	๑๘๙.๕	นายอนันต์ จองศักดิ์เจริญกุล	๐๘๑ ๐๙๗๙๗๗๗

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ. ๒๕๖๗

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่นาทวี

โดยมีทรัพยากรดินตามลักษณะที่ตั้งของภูมิประเทศ ๕ ประเภท ได้แก่

๑.๑) ดินในพื้นที่ลาดชันสูง มีเนื้อที่ ๒๓๐,๙๔๒.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๔๖ ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้ ของอำเภอ ในเขตพื้นที่บางส่วนในฝั่งตะวันตกของตำบลประกอบ ตำบลสะท้อน ตำบลทับช้าง ตำบลคลองกวาง ตำบลคลองทราย และเขตพื้นที่ฝั่งตะวันตกของตำบลนาทวี

๑.๒) ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง มีเนื้อที่ ๑๒๐,๖๓๒.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๙ ในเขตพื้นที่บางส่วนของตำบลประกอบ ตำบลสะท้อน ตำบลทับช้าง ตำบลคลองทราย ตำบลนาหมอศรี ตำบลนาทวี และตำบลฉาง

๑.๓) ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชื้น มีเนื้อที่ ๗๗,๓๗๘.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๐ ในเขตพื้นที่ในเขตพื้นที่บางส่วนในฝั่งออกของตำบลประกอบ ตำบลสะท้อน ตำบลทับช้าง ตำบลคลองทราย ตำบลท่าประดู่ ของตำบลนาทวี ตำบลฉาง ตำบลปลักหนู และตำบลนาหมอศรี

๑.๔) ดินในพื้นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ ๕๗,๕๒๒.๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๒ ตั้งอยู่ตอนกลางทางทิศเหนือของอำเภอ ในเขต ตำบลท่าประดู่ ตำบลนาหมอศรี ตำบลนาทวี ตำบลฉาง และตำบลนาหมอศรี

๑.๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๑๐๔.๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒ มีลักษณะเป็นแหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น แหล่งน้ำธรรมชาติ อยู่ในทุกตำบล

ตารางที่ ๓๑ แสดงทรัพยากรดินอำเภอนาทวี .จังหวัดสงขลา

ขอบเขต	*ประเภท*	*เนื้อที่ (ไร่)*	*ร้อยละ*
นาทวี	ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชื้น	๗๗,๓๗๘.๐๐	๑๕.๙๐
	ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๕๗,๕๒๒.๖๙	๑๑.๘๒
	ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๓๐,๙๔๒.๙๒	๔๗.๔๖
	ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๒๐,๖๓๒.๗๐	๒๔.๗๙
	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๐๔.๕๑	๐.๐๒

นาทวี: รวมพื้นที่ ๔๘๖,๔๐๒ ไร่

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

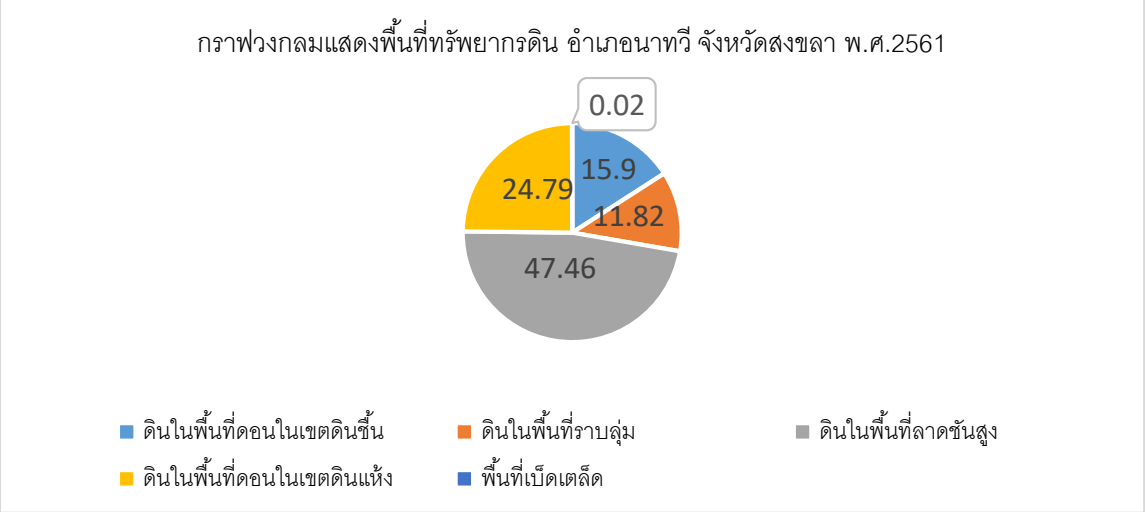

ภาพที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

แผนที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

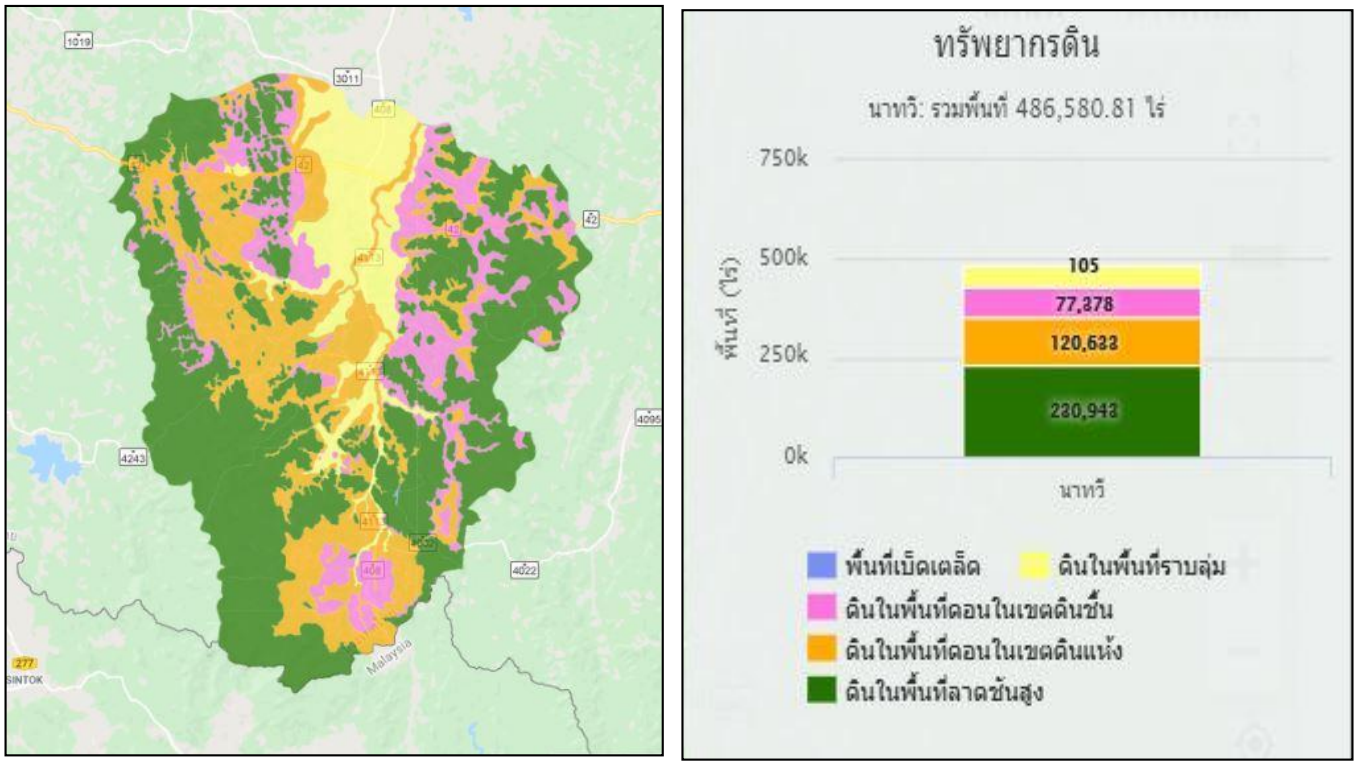

ภาพที่ ๓๕ แสดงแผนที่ทรัพยากรดินอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

๒.๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอนาทวี เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

๒.๒.๑) แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา รวมทั้งสิ้น ๑๒๔ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้ (ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๕๘)

๑) ตำบลนาทวี จำนวน ๒๐ บ่อ

๒) ตำบลคลองกวาง จำนวน ๑๒ บ่อ

๓) ตำบลคลองทราย จำนวน ๑๓ บ่อ

๔) ตำบลฉาง จำนวน ๑๐ บ่อ

๕) ตำบลทับช้าง จำนวน ๑๖ บ่อ

๖) ตำบลท่าประดู่ จำนวน ๑๒ บ่อ

๗) ตำบลนาหมอศรี จำนวน ๙ บ่อ

๘) ตำบลประกอบ จำนวน ๑๐ บ่อ

๙) ตำบลปลักหนู จำนวน ๑๓ บ่อ

๑๐) ตำบลสะท้อน จำนวน ๙ บ่อ

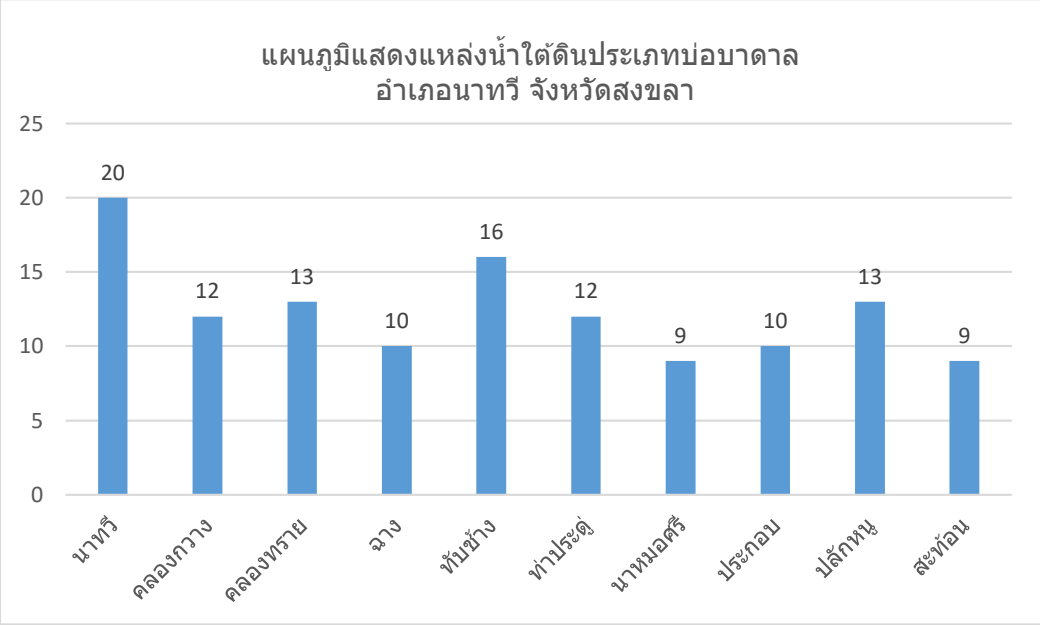

ภาพที่ ๓๖ แสดงแผนภูมิแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๕๘)

แผนที่แสดงจุดที่ตั้งแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

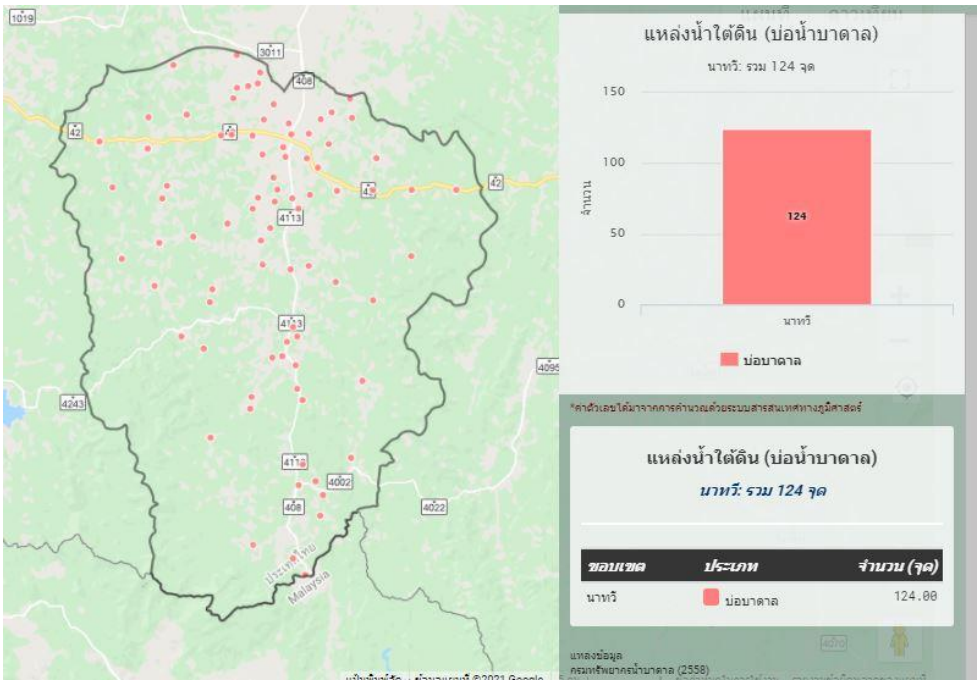

ภาพที่ ๓๗ แสดงแผนที่จุดแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๕๘)

๒.๒.๒) แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอนาทวีมีลำคลองสายหลัก และสายรอง ๔๔ สาย มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรลักษณะอ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติในอำเภอนาทวี รวมพื้นที่ ๑๓๔.๕๐ ไร่ และพื้นที่ในเขตชลประทาน รวมพื้นที่ ๗,๔๓๙.๓๖ ไร่ มีโครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑๑ แห่ง ดังนี้

๑) แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน (บ่อจิ๋ว) จำนวน ๔ แห่ง

๒) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๖ แห่ง

๓) อ่างเก็บน้ำในโครงการพระราชดำริ จำนวน ๑ แห่ง

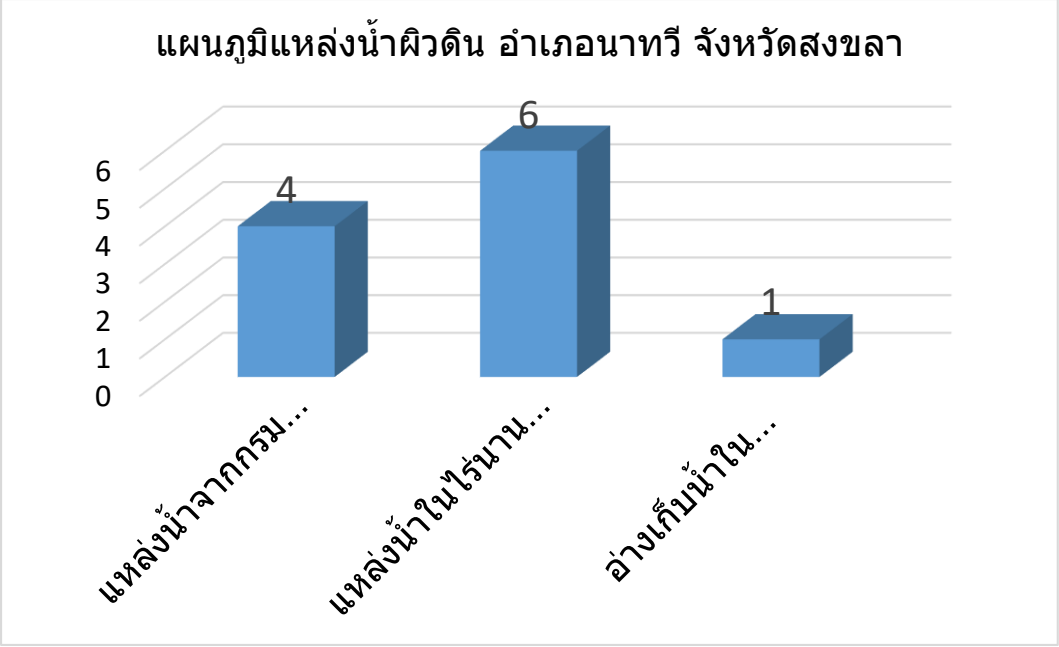

ภาพที่ ๓๘ แสดงแผนภูมิแหล่งน้ำผิวดินอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๖.)

๒.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

-ไม่มี-

๒.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๒.๔.๑ ชนิดสินค้ายางพารา

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอนาทวี มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพารา ทั้งหมด จำนวน ๓๓๐,๑๐๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๐๔,๕๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๗ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๐๒,๗๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๔,๐๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๕. และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐๘,๗๕๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๔

ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพาราอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอนาทวี	๑๐๔,๕๕๖	๑๐๒,๗๖๗	๑๔,๐๓๔	๑๐๘,๗๓๕	๓๓๙,๑๐๙
ร้อยละ	๓๑.๖๗	๓๑.๑๓	๔.๒๕	๓๒.๙๔	๑๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๖

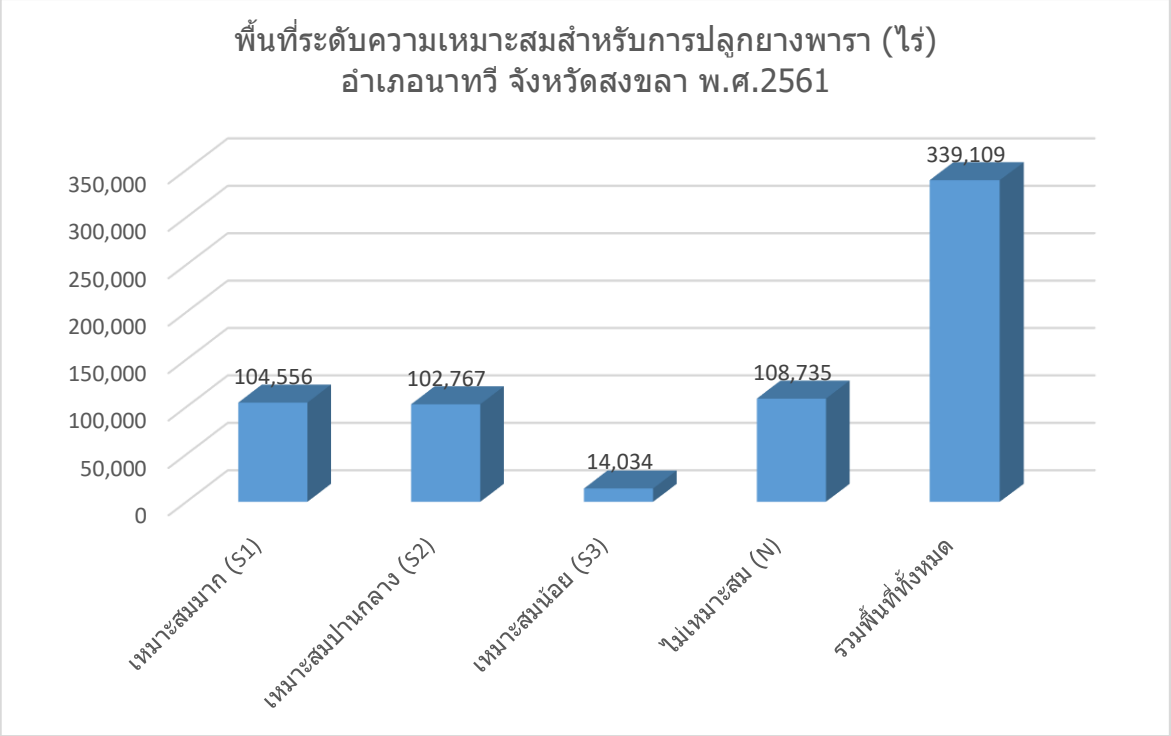

ภาพที่ ๓๙ แสดงพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๗)

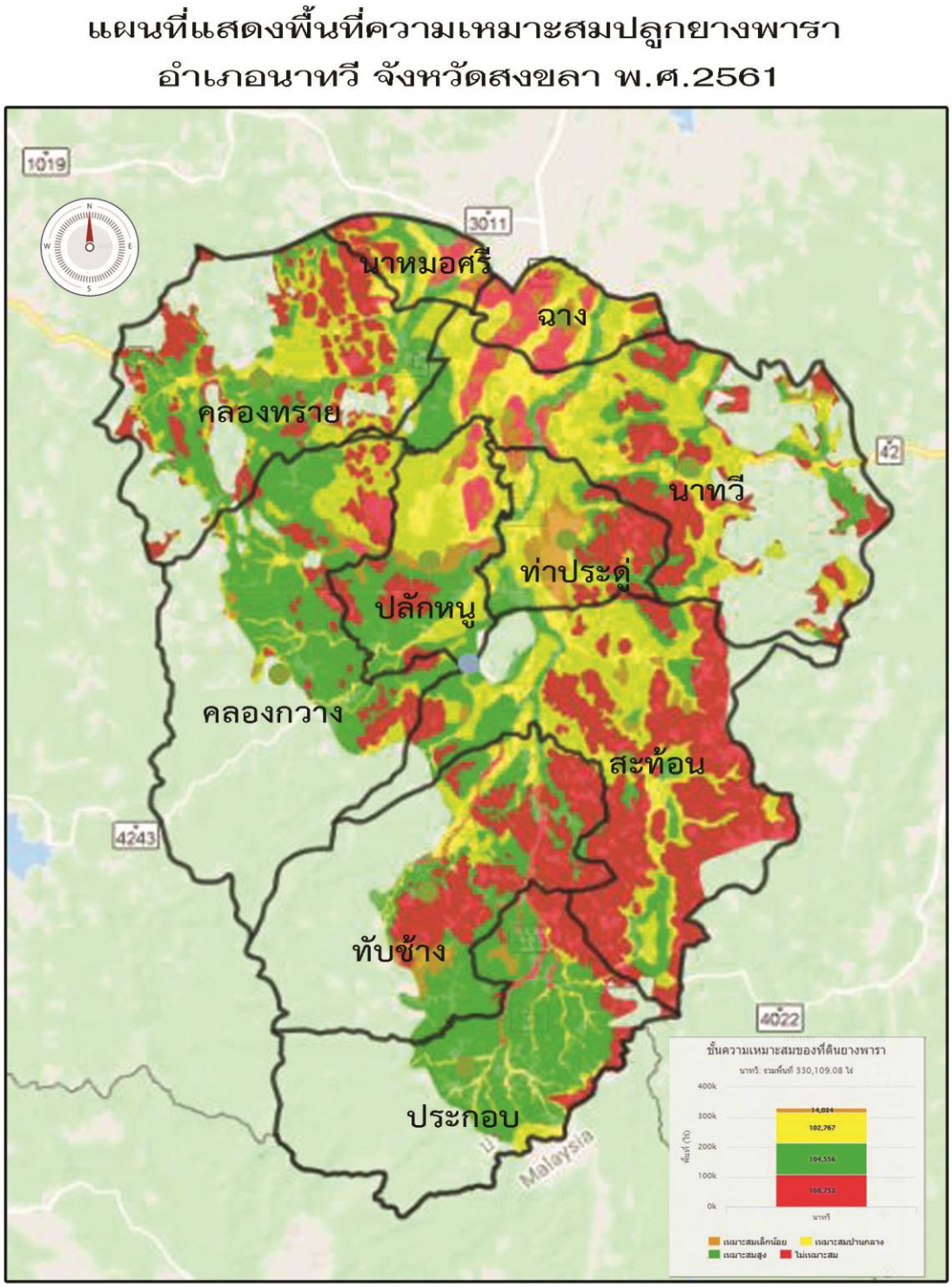

ภาพที่ ๔๐ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอนาทวี

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๗)

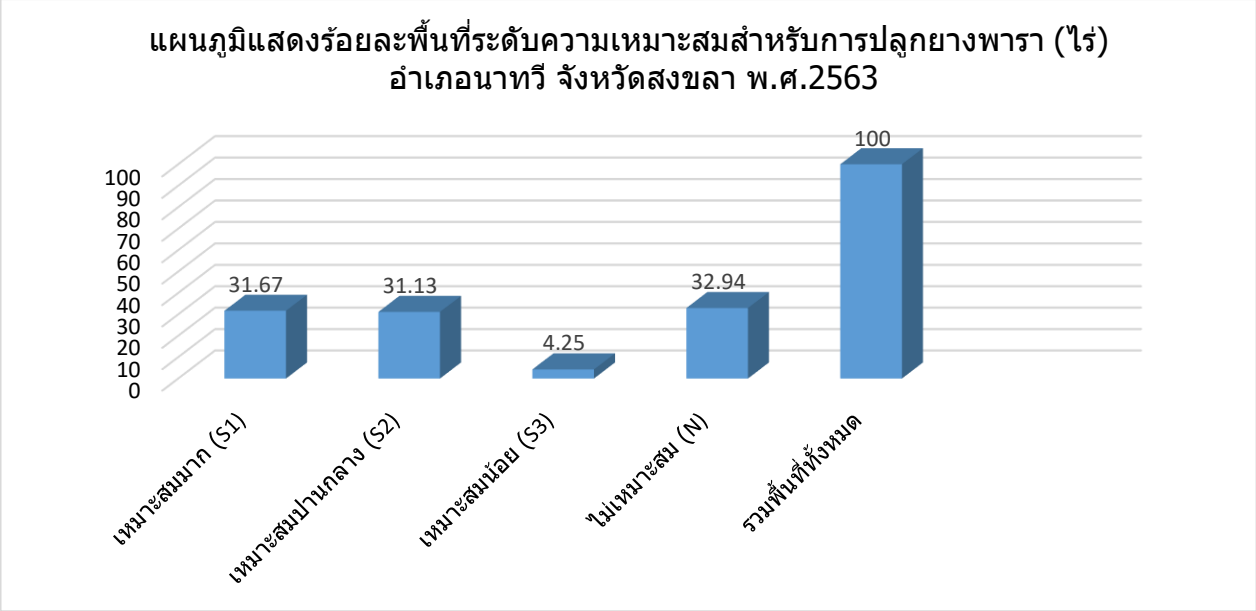

ภาพที่ ๔๑ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับยางพารา อำเภอนาทวี.

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี., พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๑๐๕,๙๐๕.๒๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ ตำบลนาทวี จำนวน ๑๗,๑๐๒.๖๗ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลคลองทราย จำนวน ๑๖,๕๓๔.๓๓ ไร่ และตำบลสะท้อน จำนวน ๑๕,๘๘๐.๔๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	นาทวี	๑๗,๑๐๒.๖๗
๒	ฉาง	๔,๕๘๒.๘๑
๓	นาหมอศรี	๑,๒๔๕.๕๔
๔	คลองทราย	๑๖,๕๓๔.๓๓
๕	ปลักหนู	๙,๔๓๒.๖๒
๖	ท่าประดู่	๕,๓๙๕.๙๓
๗	สะท้อน	๑๕,๘๘๐.๔๗
๘	ทับช้าง	๑๑,๙๒๐.๐๓
๙	ประกอบ	๑๑,๖๘๗.๔๕
๑๐	คลองกวาง	๑๒,๑๒๓.๓๕
	รวม	**๑๐๕,๙๐๕.๒๐**

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ. .๒๕๖๗

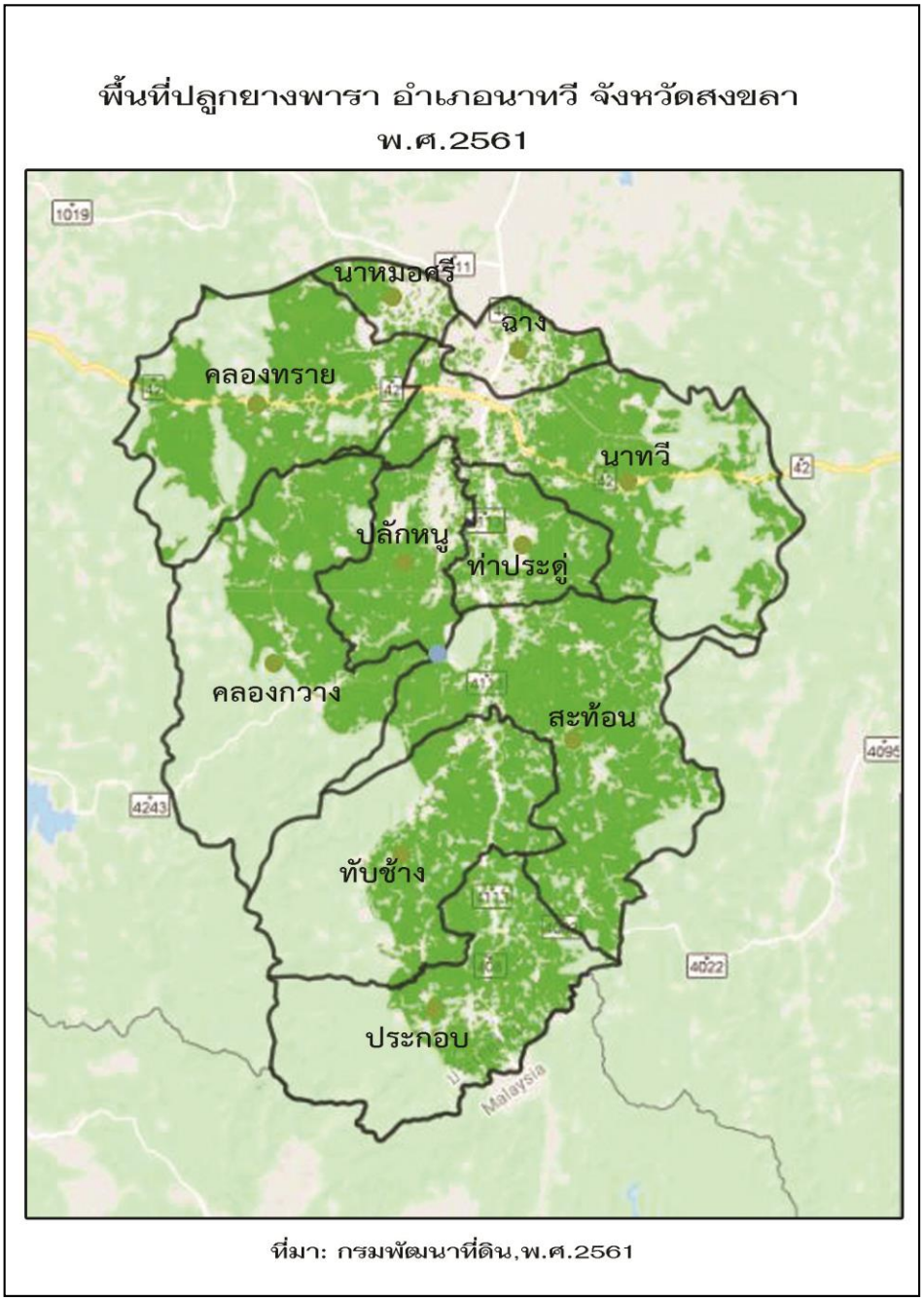

ภาพที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนาทวี

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

(๓) พื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอนาทวี มีพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๐๗,๓๒๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) จำนวน ๘๔,๓๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๘ คงเหลือพื้นที่เหมาะสมสูง ๒๐,๒๐๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๔ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๑,๑๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๑ คงเหลือพื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๗๑,๖๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐

ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นทีปลูกนาทวี ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	คงเหลือเหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	คงเหลือเหมาะสมปานกลาง (S๒)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอนาทวี	๘๔,๓๔๙	๒๐,๒๐๗	๓๑,๑๒๘	๗๑,๖๓๘	๒๐๗,๓๒๒
คิดเป็นร้อยละ	๔๐.๖๘	๙.๗๔	๓๔.๕๕	๑๕.๐๑	๑๐๐

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

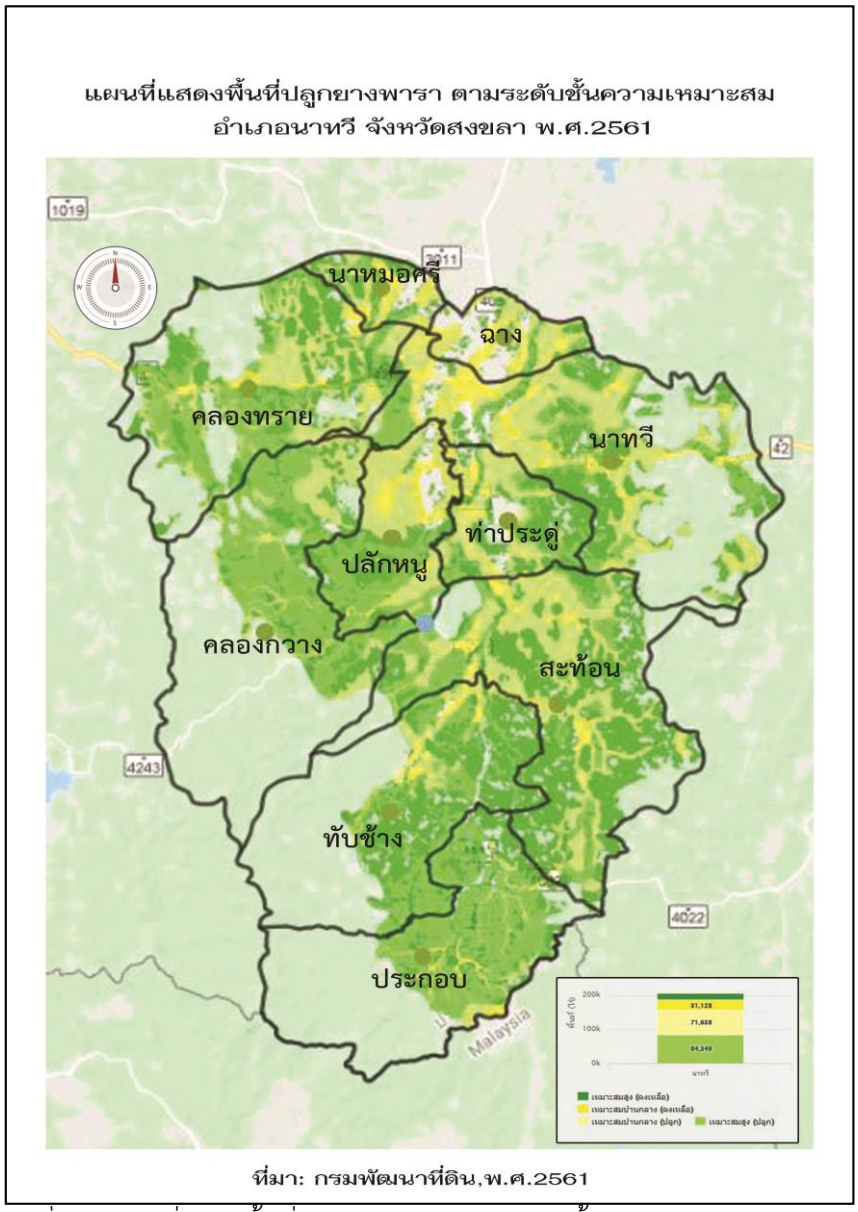

ภาพที่ ๔๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนาทวี

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

กราฟแผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

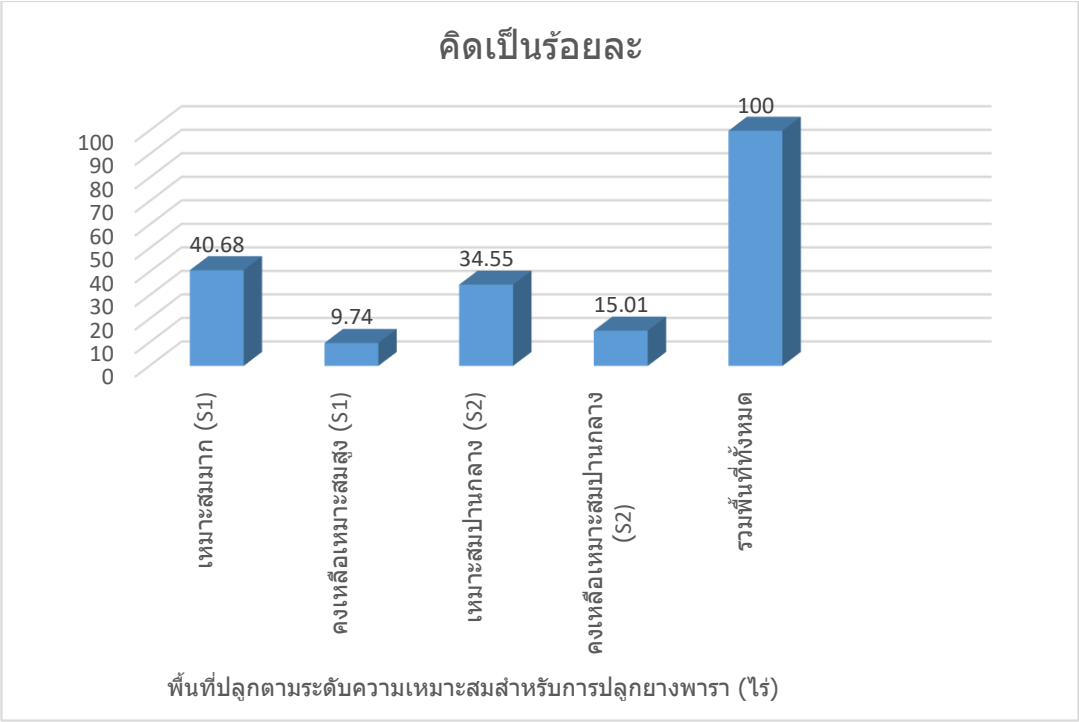

ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอนาทวี

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ยางพารา จำนวน ๑๖๑,๐๐๒.๘๕ ไร่ ๙,๓๒๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลสะท้อน จำนวน ๓๓,๑๑๖.๘๒ ไร่ จำนวน ๑,๖๔๔ ครัวเรือน รองลงมาคือ ตำบลคลองทราย จำนวน ๒๓,๓๒๒.๔๕ ไร่ ๑,๓๗๖ ครัวเรือน และตำบลนาทวี จำนวน ๒๐,๘๗๕.๖๖ ไร่ ๑,๕๑๖ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
นาทวี	๑,๕๑๖	๑๗,๑๐๒.๖๗	๑๗,๑๐๒.๖๗	๔,๒๗๕.๖๗	๐.๒๕
ฉาง	๕๕๓	๔,๕๘๒.๘๑	๔,๕๘๒.๘๑	๑,๑๔๕.๗๐	๐.๒๕
นาหมอศรี	๓๒๗	๑,๒๔๕.๕๔	๑,๒๔๕.๕๔	๓๑๑.๓๙	๐.๒๕
คลองทราย	๑,๓๗๖	๑๖,๕๓๔.๓๓	๑๖,๕๓๔.๓๓	๔,๑๓๓.๕๘	๐.๒๕
ปลักหนู	๗๘๖	๙,๔๓๒.๖๒	๙,๔๓๒.๖๒	๒,๓๕๘.๑๖	๐.๒๕
ท่าประดู่	๗๘๒	๕,๓๙๕.๙๓	๕,๓๙๕.๙๓	๑,๓๔๘.๙๘	๐.๒๕
สะท้อน	๑,๖๔๔	๑๕,๘๘๐.๔๗	๑๕,๘๘๐.๔๗	๓,๙๗๐.๑๒	๐.๒๕
ทับช้าง	๑,๒๘๒	๑๑,๙๒๐.๐๓	๑๑,๙๒๐.๐๓	๒,๙๘๐.๐๑	๐.๒๕
ประกอบ	๙๒๘	๑๑,๖๘๗.๔๕	๑๑,๖๘๗.๔๕	๒,๙๒๑.๘๖	๐.๒๕
คลองกวาง	๙๖๔	๑๒,๑๒๓.๓๕	๑๒,๑๒๓.๓๕	๓,๐๓๐.๘๔	๐.๒๕

รวม	**๙,๓๒๐**	๑๐๕,๙๐๕.๒๐	**๑๐๕,๙๐๕.๒๐**	**๒๖,๔๗๖.๓๐**	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ.๒๕๖๗

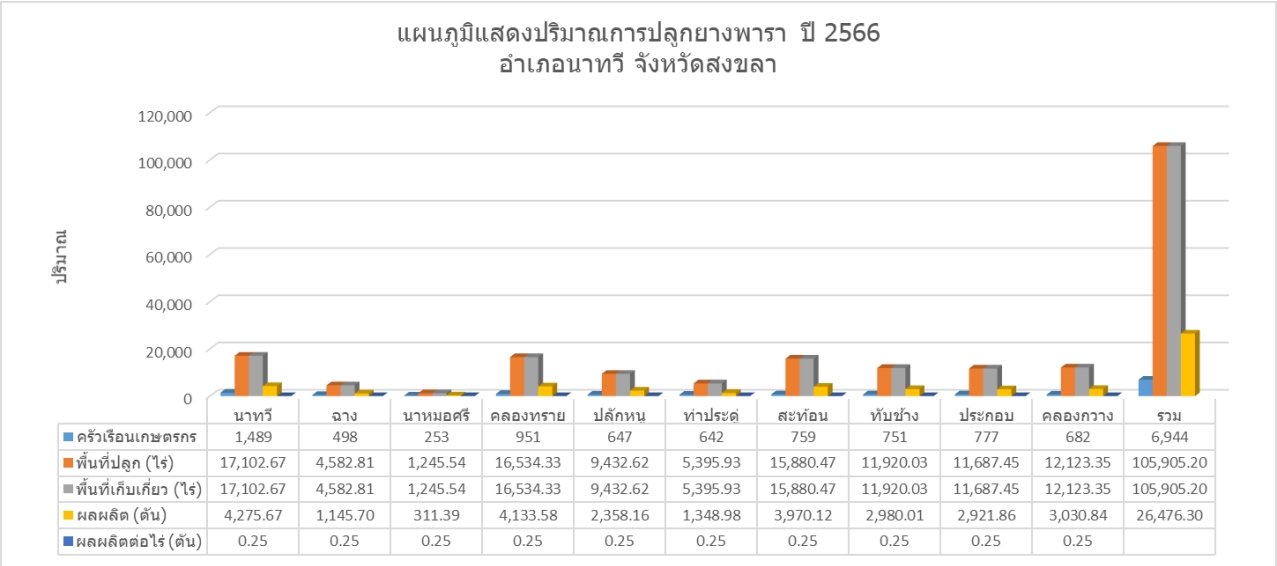

ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดี หลักในการเลือกใช้พันธุ์ยาง

เนื่องจากผลผลิตน้ำยางหรือเนื้อไม้ที่ได้จากการปลูกยาง จะมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นกับปัจจัย ๓ ประการ คือ พันธุ์ สภาพแวดล้อม และการปรับตัวของพันธุ์เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ดังนั้นการจะ ตัดสินใจว่าจะเลือกปลูกยางพันธุ์ใดนั้น ควรยึดถือหลักการว่า จะต้องเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุดและมี ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูก ซึ่งควรมีการพิจารณาตามขั้นตอน ดังนี้

๑. พิจารณาว่าพื้นที่ปลูก มีสภาพแวดล้อมใดที่ไม่เหมาะสม เป็นข้อจำกัดที่มีความรุนแรงมาก น้อยเพียงใด สามารถแก้ไขได้หรือไม่ และส่งผลกระทบต่อการให้ผลผลิตมากน้อยเพียงใด เช่น เป็น พื้นที่ที่มีการระบาดของโรคใดรุนแรง พื้นที่ที่มีลมแรง หรือพื้นที่มีความลาดชันสูง หน้าดินตื้น

๒. พิจารณาลักษณะประจำพันธุ์แต่ละพันธุ์ จากเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยางของสถาบันวิจัยยาง โดยเฉพาะลักษณะที่อ่อนแอต่อสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัด แล้วคัดเลือกพันธุ์ที่สามารถปลูกในพื้นที่ นั้น ๆ ได้

๓. ลำดับที่ของพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง จากเอกสารคำแนะนำพันธุ์ยาง แล้วเลือกพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงสุด ถือว่าเป็นพันธุ์ที่เหมาะสำหรับปลูกในพื้นที่ดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว ในการปลูกยางในพื้นที่ปลูกขนาดใหญ่ ควรปลูกยางหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์ไม่ น้อยกว่า ๑๔ ไร่หรือ ๑ แปลงกรีด เนื่องจากเมื่อเกิดการระบาดของโรค การปลูกยางเพียงพันธุ์เดียว จะทำให้การระบาดของโรคมีความรุนแรงมากขึ้น พันธุ์ยางพาราในภาคใต้ พันธุ์ยางที่แนะนำ

-กลุ่ม ๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๕๑ สถาบันวิจัยยาง ๒๒๖ BPM ๒๔

- กลุ่ม ๒ PB ๒๓๕ PB ๒๖๐ RRIC ๑๑๐

ภาคใต้เขตตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดชุมพร พื้นที่ทางด้านตะวันออกและส่วนกลางของจังหวัด สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ด้านตะวันออกของจังหวัดกระบี่ ตรัง (ยกเว้นทางตอนเหนือ) พัทลุง สงขลา (ยกเว้นบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย) พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝน ระหว่าง ๑,๘๐๐ – ๒,๖๐๐ มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก ๑๕๙ – ๑๗๔ วันต่อปี เป็นเขตที่ไม่มีข้อจำกัด ในการเลือก พันธุ์ยาง สามารถปลูกได้ทุกพันธุ์ที่แนะนำ

(๒) การเตรียมดิน

การเตรียมพื้นที่

สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้ออกเสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำโดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล เช่น ใช้เลื่อย ใช้ขวานฟันหรือใช้เลื่อยยนต์ก็ได้ โดยตัดไม้ให้เหลือเฉพาะตอไม้ ให้ความสูงจากพื้นดินประมาณ ๕๐ ถึง ๖๐ เซนติเมตร จากนั้นจะต้องทำการฆ่าตอไม้โดยใช้ยาฆ่าตอไม้ ชนิด ๒,๔,๕-T ในอัตราส่วนสารเคมี ๑ ส่วน ผสมน้ำมันโซล่า ๑๖ ส่วน และใช้ทาตอไม้ในขณะที่ยังมีความสดอยู่ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ตอไม้ตายและผุสลายเร็วขึ้น หรืออาจใช้รถแทรกเตอร์ไถต้นไม้ทั้งหมดก็ได้ วิธีนี้จะถอนรากถอนโคนของไม้ออกได้หมด แต่มีข้อเสียบางประการคือเกิดการสูญเสียหน้าดินมากหลังจากโค่นต้นยางเก่าหรือต้นไม้อื่นลงหมดแล้ว และจะต้องเก็บไม้ใหญ่ออกจากพื้นที่ จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกองจัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแนวกันไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้วก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาใหม่อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน ๒ ครั้ง พรวนดินอีก ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้ยางเก่าหรือตอไม้อื่นอยู่หลงเหลืออยู่ อาจจะทำให้การเตรียมดินสำหรับการปลูกไม่สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดหรือทำการต้านดิน เพื่อสกัดกั้นไม่ให้น้ำฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ การทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดอาจทำเฉพาะในลักษณะของต้นหรือยาวเป็นแนวเดียวกัน หรืออาจจะจะทำพื้นที่ในลักษณะเป็นวงรอบไปตามลักษณะของควนหรือเนินก็ได้ โดยให้ระดับขนานกับพื้นดิน และความกว้างของขั้นบันไดอย่างน้อยกว้าง ๑.๕ เมตร และแต่ละขั้นบันไดก็ใช้วิธีการตัดดินให้มีความลึกและเอียงเข้าไปในทางเป็นเนินดิน โดยให้บริเวณขอบด้านนอกของขั้นบันไดเป็นลักษณะคันดิน มีความสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ความกว้าง ๖๐ ถึง ๗๐ เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างขั้นบันไดมีความกว้างระหว่าง ๘ ถึง ๑๐ เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความลาดชันของควนหรือเนิน หากมีความชันมากระยะระหว่างขั้นบันไดก็ควรจะห่างออกไปด้วย

(๓) การปลูก

ระยะปลูกและการวางแนวปลูก

การกำหนดระยะปลูกและการวางแนวปลูกจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก สภาพพื้นที่ เป็นต้น สำหรับระยะปลูกในที่ราบ จากการทดลองค้นคว้าพบว่าต้นยางพาราจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ตารางเมตรต่อ ๑ ต้น สำหรับการแนะนำเจ้าของสวนยางพาราในเรื่องระยะปลูกจึงต้องคำนึงถึงเรื่องพื้นที่ที่จะให้ต้นยางพาราดังกล่าวเป็นหลัก ส่วนจะใช้ระยะเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะปลูกพืชแซมระหว่างแถวยางหรือไม่

การใช้ระยะระหว่างแถวกว้าง วัชพืชจะมีพื้นที่ในการเจริญเติบโตมากเช่นเดียวกัน ถ้าใช้ระยะระหว่างแถวแคบเกินไปหรือมีระยะน้อยกว่า ๒.๕ เมตร ต้นยางจะเบียดเสียดกันแย่งธาตุอาหารกันและจะชะลูดขึ้นไปเจริญเติบโตทางด้านข้างน้อย ซึ่งทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางได้กำหนดระยะปลูกยางในพื้นที่ราบไว้ดังนี้

ตารางที่ ๓๖ ระยะการปลูกยางในพื้นที่ราบ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ระยะปลูกยาง (เมตร)	จำนวน (ต้นต่อไร่)	หมายเหตุ
๓x๗	๗๖	ปลูกพืชแซม
๒.๕x๘	๗๖	ปลูกพืชแซม
๓x๘	๖๗	ปลูกพืชแซม
๓.๕x๗	๖๗	ปลูกพืชแซม
๔.๖	๖๗	ไม่ปลูกพืชแซม

ที่มา: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

ส่วนการกำหนดแถวหรือการจัดวางแนวปลูกเพื่อให้ได้สวนยางพาราที่มีลักษณะสวยงามเป็นระเบียบ มีขั้นตอนในการจัดวางแนวดังต่อไปนี้

กำหนดแถวหลัก การกำหนดแถวหลักควรจะปลูกขวางทิศทางการไหลของน้ำ เพื่อลดการชะล้างหน้าดิน และจะต้องให้ห่างจากแนวสวนยางพาราเก่าไม่น้อยกว่า ๑.๕ เมตร และไม่ควรกำหนดแถวหลักไปตามแนวเดียวกับสวนยางพาราเก่าเนื่องจากต้นยางพาราที่ปลูกใหม่จะถูกแย่งอาหารและได้รับแสงไม่เพียงพอ

จัดเล็งแนวการทำแถวหลัก เมื่อกำหนดแถวหลักว่าจะใช้ในแถวใดแล้ว ก็ทำการวัดระยะจากเขตสวนยางพาราในด้านที่จะเริ่มทำแถวแรกในการปลูกเข้าไปเป็นแนวตั้งฉากเป็นระยะห่างในการปลูก

วิธีปลูก

สำหรับการปลูกยางพารา มีวิธีการปลูกหลายวิธีการที่ใช้ได้ผลดีและนิยมนำมาปฏิบัติกัน ได้แก่ วิธีปลูกด้วยเมล็ดแล้วนำมาติดตาในแปลง การปลูกด้วยต้นตอตา และการปลูกด้วยต้นยางชำในถุง การจะเลือกใช้วิธีการใดในการปลูกยางพารานั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ความสะดวก การเจริญเติบโตและความแข็งแรงของต้นยางพารา และเงินทุน เป็นต้น ดังรายละเอียดดังนี้

การปลูกด้วยเมล็ดแล้วติดตาในแปลง

การปลูกสร้างสวนยางพาราโดยวิธีนี้จะได้ต้นยางพาราที่มีระบบรากที่แข็งแรงดี มีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ข้อดีของต้นยางพาราที่ติดตาแล้ว คือยังคงจำนวนเหลือพอที่จะใช้ปลูกซ่อมหรืออาจจำหน่ายให้เจ้าของสวนอื่นได้อีก การปลูกแบบดังกล่าวมีวิธีการคือ

๑. การเตรียมพื้นที่ โดยการไถพลิกดิน และเก็บเศษวัชพืชออกจากพื้นที่ให้หมด จากนั้นทำการไถพรวนซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ดินร่วนและทำการปักไม้ชะมบตามระยะปลูกที่กำหนด

๒. เตรียมหลุมปลูก โดยให้ขนาดของหลุมที่ใช้ปลูก มีความกว้าง ยาวและลึก เท่ากับ ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร หลังจากนั้นให้ตากแดดทิ้งไว้ ๑๐ ถึง ๑๕ วัน เพื่อให้มีการย่อยของดินที่อยู่ชั้นบนผสมกับปุ๋ยหินร็อคฟอสเฟตในอัตรา ๑๗๐ กรัมต่อหลุมคลุกเคล้าลงไปในหลุม

๓. นำเมล็ดมาปลูกลงในหลุมที่เตรียมไว้หลุมละ ๓ เมล็ด มีระยะห่างระหว่างเมล็ด ๒๕ เซนติเมตร การวางเมล็ดควรวางให้ด้านแบนของเมล็ดคว่ำลง หรือหากปลูกด้วยเมล็ดงอกก็ให้ด้านรากของเมล็ดคว่ำลง ลึกลงไปจากผิวดินประมาณ ๓ เซนติเมตร

๑. ทำการติดตา เมื่อกล้ายางมีอายุได้ ๗ ถึง ๘ เดือนหรือมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นประมาณ ๑ ถึง ๑ ๑/๒ เซนติเมตร ก็จะทำการติดตาบริเวณตำแหน่งในระดับสูงจากพื้นดิน ประมาณ ๑๐ เซนติเมตร หลังจากนั้น ๒๑ วัน หากการติดตาสำเร็จมากกว่า ๑ ต้น ก็ให้เลือกตัดเฉพาะยอดต้นยางพาราที่สมบูรณ์ที่สุดที่มีความสูงระดับ ๑๐ ถึง๑๕ เซนติเมตร เอียง ๔๕ องศา ทางด้านตรงข้ามกับแผ่นตา จากนั้นอีก ๑ เดือน ถ้าหากตาของต้นที่ตัดยังไม่แตกก็พิจารณาติดต้นอื่นต่อไป

๒. การดูแลรักษา ก่อนทำการติดตาต้องทำการกำจัดวัชพืชพร้อมกับการใส่ปุ๋ยก่อนทุกครั้ง โดยใช้สูตร ๑ หรือ ๓ ในอัตรา ๑๕ กรัมต่อต้นหลังจากปลูกไปแล้วในเดือนที่ ๑ เดือนที่ ๒ และเดือนที่ ๓ และก่อนติดตา ๑ เดือน จากนั้นหลังจากการติดต้นเดิมแล้วก็จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑(๑๘-๑๐-๖) หรือสูตร ๓ (๑๖-๑๘-๑๔) สูตรใดสูตรหนึ่งตามรายละเอียดในตารางด้านล่าง

อายุต้นติดตาหลังต้นเดิม (เดือน)	จำนวนปุ๋ยที่ใช้ (กรัมต่อต้น)
๒	๖๐
๕	๖๐
๘	๙๐
๑๒	๑๒๐
๑๕	๑๒๐
๑๘	๑๒๐
๒๔	๑๙๐
๓๐	๑๙๐
๓๖	๑๙๐
๔๒	๑๙๐
๔๘	๔๐๐
๕๔	๔๐๐
รวม	๒,๑๓๐

ตารางที่ ๓๗ แสดงอายุต้นติดตาหลังต้นเดิม(เดือน) /จำนวนปุ๋ยที่ใช้ (กรัมต่อต้น)

ที่มา: สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

การปลูกด้วยต้นตอตา

ต้นตอตาคือต้นกล้ายางที่ติดตาด้วยยางพันธุ์ดีไว้เรียบร้อยแล้ว แต่ตายังไม่แตกออกมา มองเห็นเฉพาะแผ่นตาและตาเป็นตุ่มติดอยู่เท่านั้น การปลูกโดยใช้ต้นตอตานี้ในปัจจุบันเป็นที่นิยมมากที่สุด เพราะง่ายต่อการปฏิบัติและต้นยางพารามีการเจริญเติบโตได้ดี

ลักษณะของต้นตอยางที่ดีจะต้องมีส่วนของรากแก้วที่มีความสมบูรณ์ ลำต้นไม่คดงอ ความยาววัดจากโคนต้นตอดินความสูงไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร ลำต้นตรงมีเส้นผ่าศูนย์กลางบริเวณที่ติดตาไม่น้อยกว่า ๑ เซนติเมตรและไม่ควรโตกว่า ๑.๕ เซนติเมตร และระยะจากตาถึงโคนต้นคอดินต้องไม่เกิน ๘ เซนติเมตร และระยะจากตาจนถึงรอยตัดระยะไม่น้อยกว่า ๘ เซนติเมตรเช่นกัน ขนาดของแผ่นตาความกว้างไม่เกิน ๑.๒ เซนติเมตร และความยาวไม่น้อยกว่า ๕ เซนติเมตร ส่วนรอยตัดเหนือแผ่นตาต้องให้ลาดเอียง ๔๕ องศา ไปตามแนวด้านตรงข้ามกับแผ่นตา สำหรับข้อที่ควรระวังในการปลูกด้วยต้นตอตา คือขณะทำการปลูกควรให้แผ่นตาอยู่ในแนวทิศเหนือทิศใต้ เพื่อไม่ให้แผ่นตาถูกแสงแดด

มากจนเกินไป การปลูกจะต้องอัดดินให้แน่นที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้รากสัมผัสกับดินให้มากที่สุด โดยมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติดังนี้

๑. การเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูก จะต้องทำการไถพลิกดิน จำนวน ๒ ครั้ง และเก็บเศษไม้และวัชพืชออกจากพื้นที่ให้หมด จากนั้นจึงทำการไถพรวนซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ดินร่วนซุย และปักไม้ชะมบตามระยะปลูกตามที่กำหนดไว้

๒. ขุดหลุมที่จะทำการปลูก มีขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร และตากหลุมไว้ ๑๐ ถึง ๑๕ วัน เพื่อให้เกิดการย่อยดินทุกชั้นและผสมปุ๋ยหินฟอสเฟต อัตรา ๑๗๐ กรัมต่อหลุมใส่ลงไปในหลุมที่เตรียมไว้

๓. ใช้เหล็กหรือไม้ปลายแหลมแทงลงไปในหลุม ขนาดเกือบเท่าความยาวของรากแก้ว นำต้นตอตาลงไปปลูกโดยให้แผ่นตาอยู่ในแนวเหนือหรือใต้ จากนั้นอัดดินให้แน่นเท่าที่จะทำได้ แล้วทำการกลบดินให้อยู่ในแนวระดับที่ดินอยู่บริเวณส่วนรอยต่อของรากกับลำต้น และหลังทำการปลูกเสร็จควรพูนดินบริเวณโคนต้นให้สูงขึ้นเล็กน้อย เพื่อป้องกันน้ำขัง คลุมโคนต้นด้วยเศษฟางข้าวหรือวัสดุอื่นๆ เท่าที่จะหาได้ ในกรณีที่ฝนไม่ตก ติดต่อกันหลายวันหลังจากปลูกไปแล้วควรใช้น้ำรดต้นไม้ด้วย ด้วยอัตราประมาณ ๕ ลิตรต่อต้น หรือตามความเหมาะสม การดูแลรักษาด้านอื่นๆ เช่น การใส่ปุ๋ย ควรกำหนดสูตรปุ๋ยคือ ปุ๋ยสูตร ๑ = ๑๘-๑๐-๑๖ ปุ๋ยสูตร ๒ = ๑๘-๔-๕ ปุ๋ยสูตร ๓ = ๑๖-๘-๑๔ และปุ๋ยสูตร ๔ = ๔-๔-๙ ตามอัตราที่แสดงในตาราง

อายุต้นยางหลังจากปลูก (เดือน)	ปุ๋ยสำหรับยางก่อนเปิดกรีด		ปริมาณปุ๋ยที่ใช้ (กรัมต่อต้น)
	ดินร่วน	ดินทราย	
๒	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๖๐
๕	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๖๐
๘	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๙๐
๑๒	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๑๒๐
๑๕	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๑๒๐
๑๘	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๑๒๐
๒๔	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๑๙๐
๓๐	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๑๙๐
๓๖	ปุ๋ยสูตร ๑	ปุ๋ยสูตร ๓	๑๙๐
๔๒	ปุ๋ยสูตร ๒	ปุ๋ยสูตร ๔	๑๙๐
๔๘	ปุ๋ยสูตร ๒	ปุ๋ยสูตร ๔	๔๐๐
๕๔	ปุ๋ยสูตร ๒	ปุ๋ยสูตร ๔	๔๐๐
๖๐	ปุ๋ยสูตร ๒	ปุ๋ยสูตร ๔	๔๐๐
๖๖	ปุ๋ยสูตร ๒	ปุ๋ยสูตร ๔	๔๐๐

ตารางที่ ๓๘ แสดงการใส่ปุ๋ยตามสูตรที่เหมาะสม ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

การปลูกด้วยต้นยางชำถุง

เป็นวิธีปลูกยางพาราที่ประสบผลสำเร็จสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีอื่นๆ เนื่องจากช่วยให้ต้นยางพารามีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ ลดช่วงระยะเวลาในการดูแลรักษาต้นยางอ่อนให้สั้นลง และสามารถกรีดยางได้เร็วกว่าการปลูกด้วยต้นตอตาหรือติดตาในแปลง การปลูกด้วยต้นยางชำถุง มีอยู่วิธีการปฏิบัติ ๒ วิธีคือ การใช้วิธีติดตาในถุง ทำโดยการปลูกต้นกล้ายางในถุง ขนาด ๘ x ๑๐ นิ้ว เมื่อต้นกล้ายางอายุ ๔ ถึง ๘ เดือน ก็ทำการติดตา

และอีกวิธีหนึ่งคือ การใช้ต้นตอตาเขียวมาปลูกในถุง ขนาด ๕ x ๑๖ นิ้ว และขนาด ๔ x ๑๕ นิ้ว ทั้ง ๒ วิธีจะมีความแตกต่างกันคือ การชำถุงด้วยต้นตอตาเขียวจะใช้เวลาในการแตกฉัตรที่ ๑ และ ๒ นานกว่าวิธีการติดตาในถุง คือการปลูกด้วยต้นตอตาเขียวจะใช้เวลาเติบโต ๗½ ถึง ๑๐ สัปดาห์ แต่การติดตาในถุงจะใช้เวลา ๖ ถึง ๗½ สัปดาห์เท่านั้น ในด้านความเสียหายเมื่อย้ายที่จะปลูก คือต้นยางชำถุงที่ปลูกด้วยวิธีติดตาในถุงจะมีความเสียหายสูงกว่าการชำถุงด้วยต้นตอตาเขียว ๕ ถึง ๖ เท่าตัว

สำหรับวิธีการปลูก ด้วยต้นยางชำถุงจะมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติดังนี้

๑. เตรียมต้นยางชำถุงโดยใช้ต้นตอตาเขียว เริ่มตั้งแต่การนำดินกรอกใส่ถุง ขนาด ๔ x ๑๕ นิ้ว โดยใช้ดินร่วนผสมปุ๋ยหินฟอสเฟตอัตรา ๗-๑๐ กรัมต่อถุง แล้วนำมาอัดใส่ถุงให้แน่น ใช้ไม้ปลายแหลมปักลงบริเวณกลางถุงให้เป็นรู ใช้ต้นตอตาปลูกให้ตาสูงจากดินในถุง ประมาณ ๒ นิ้ว อัดดินให้แน่นแล้วนำไปเรียงไว้ในที่ร่มที่มีแดดรำไร ในระยะแถวกว้าง ๑๐ ถุง และเมื่อตาแตกออกจึงจัดขยายเป็น ๔ ถุงต่อความกว้างของแถว การบำรุงรักษาหลังจากตางอกแล้ว ๒ ถึง ๓ สัปดาห์ ให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๑ ในครั้งแรกและครั้งต่อไปทุก ๒ ถึง ๔ สัปดาห์ ในอัตรา ๕ กรัมต่อถุงจนกว่าต้นตาจะโต ๑ ถึง ๒ ฉัตร และมีใบแก่เต็มที่ (โดยการสังเกตยอดของฉัตรที่เริ่มผลิตยอดอ่อนเป็นปุ่มขึ้นมา) จากนั้นก็พร้อมที่จะย้ายต้นและนำไปปลูกในแปลงได้

๒. การปลูก เริ่มตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ การเตรียมหลุมปลูก ซึ่งจะเหมือนกับการปลูกด้วยต้นตอตา ส่วนวิธีการปลูก ให้ใช้มีดคมกรีดเอาก้นถุงออก กรณีที่มีรามวนอยู่ก้นถุงให้ตัดออกด้วย นำถุงหย่อนลงในหลุม แล้วใช้มีดกรีดถุงอีกครั้ง จากก้นถุงจนถึงปากถุงทั้ง ๒ ข้าง จากนั้นนำดินมากลบพอหลวมแล้วดึงเอาถุงพลาสติกออก และกลบดินเพิ่มและกดให้แน่นจนได้ระดับบริเวณโดยให้โคนต้นสูงอยู่ในระดับเดียวกับต้นที่ปลูกในถุง ส่วนการดูแลรักษาโดยเฉพาะระยะเวลาการใส่ปุ๋ย ชนิดของปุ๋ยและปริมาณที่ใส่ก็จะกระทำเหมือนกันกับการปลูกด้วยต้นตอตา

(๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่

ฤดูปลูก

เมื่อเริ่มเข้าฤดูแล้งประมาณเดือนมกราคม ควรจะเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกยางพาราโดยเก็บไม้ออกจากบริเวณพื้นที่ให้เรียบร้อย ทำการไถพรวนดินและวางแนวขุดหลุมปลูก หากผสมปุ๋ยอินทรีย์รองก้นหลุมด้วยควรจะดำเนินการให้เสร็จก่อนจะปลูกยางในช่วงฤดูฝน ๑ เดือน โดยฤดูฝนจะเริ่มต้นในเดือนพฤษภาคม หากพื้นที่มีความชื้นเพียงพอ ก็จะสามารถปลูกต้นยางชำถุงได้ และการปลูกต้นตอควรให้มีความชื้นเต็มที่ในขณะปลูกไม่น้อยกว่า ๒ เดือน หลังปลูก ๑๕ วัน ถึง ๑ เดือนควรมีการปลูกซ่อม โดยต้องปลูกซ่อมให้เสร็จก่อนจะหมดฤดูฝนอย่างน้อย ๒ เดือน เพราะในช่วงกลางฤดูฝน ฝนมักตกทิ้งช่วงให้ฝักของเมล็ดยางพาราแห้ง และแตกร่วงหล่น การตกของเมล็ดยางพาราช่วงนี้เรียกว่า เมล็ดยางในปี (เป็นเมล็ดที่สำคัญในการขยายพันธุ์ยางพารา) ประมาณเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ เมล็ดยางพาราเหล่านี้นำมาปลูกเพื่อทำกล้ายางสำหรับติดตาในแปลงปลูก หรือนำไปทำเป็นวัสดุปลูกขยายพันธุ์ต่อไปก็ได้

(๕) การดูแลรักษา

การปลูกซ่อม

การปลูกยางพาราไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากที่ทำการปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางพาราที่แตกต่างกันเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลงเป็นต้น โดยจุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางพาราก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมและไม่มีหลุมว่าง ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางพาราก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของ

ยางพาราเดิมและยางพาราที่ปลูกซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัตถุปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ต้นตอตา ต้นติดตา หรือต้นยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางพาราในแปลงปลูกในระยะนั้นๆ ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมด้วย ดังนี้

ตารางที่ ๓๙ แสดงการดูแลรักษาต้นยางอ่อนหลังการปลูกซ่อมแซม

วิธีการปลูก	กำหนดเวลาปลูกซ่อม	วัตถุที่ใช้ปลูกซ่อม
๑. ปลูกยางด้วยวิธีติดตาในแปลง	๑๕ วันหลังจากปลูก	เมล็ดงอก
	๑-๒เดือนหลังจากปลูก	เมล็ดงอก ต้นกล้า ๒ ใบ
	หลังจากติดต้น	ต้นตอตา
	๑๐-๑๒ เดือนหลังติดต้น	ยางชำถุง ต้นติดตาขนาดเล็ก
	๒๐-๒๒ เดือนหลังติดต้น	ต้นติดตาขนาดใหญ่
๒. ปลูกด้วยต้นตอตา	๑-๒ เดือนหลังปลูก	ต้นตอตา
๓. ยางชำถุงพลาสติก	๑-๒ เดือนหลังปลูก	ยางชำถุงพลาสติกขนาดเล็ก
	๑ ปีหลังจากปลูก	ยางชำถุงขนาดใหญ่
		ต้นติดตาขนาดเล็ก
	๒ ปีหลังจากปลูก	ต้นติดตาขนาดใหญ่

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

การตัดแต่งกิ่งยางพารา

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการตัดแต่งกิ่งยางพาราก็เพื่อต้องการให้ยางมีการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ได้รูปทรงที่เหมาะสม ทั้งลำต้นและบริเวณทรงพุ่ม การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นกลมตรง ไม่มีปุ่มปม ทำให้ง่ายต่อการกรีดและเพิ่มพื้นที่การกรีดให้สูงขึ้น ส่วนการตัดแต่งกิ่งบริเวณทรงพุ่มใบให้บางลง การต้านทานลมมีน้อย และยังช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเกิดโรคต่างๆ เช่น โรคเปลือกเน่า โรคราสีชมพู เป็นต้น ส่วนขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการตัดแต่งกิ่งยางจะเน้นหนักอยู่ ๒ ส่วนคือ

การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้น

ในการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติกันมานั้น การตัดแต่งกิ่งบริเวณลำต้นมักจะตัดกิ่งหรือแขนงออกจากลำต้นให้หมดในระยะสูงจากพื้นดิน จำนวน ๒ เมตร ซึ่งการตัดแต่งกิ่งดังกล่าวส่งผลต้นยางพาราแตกกิ่งสูงขึ้น และเจริญ เติบโตได้ช้า จึงได้มีวิธีการตัดแต่งแบบใหม่ขึ้น เรียกว่า Progversive Pruning หรือ Delay Pruning โดยมุ่งหวังที่จะได้รับประโยชน์จากกิ่งแขนงให้มากที่สุดก่อนที่จะถูกตัดทิ้ง เพื่อชะลอความสูงและเพิ่มขนาดของลำต้นให้มากขึ้น ซึ่งวิธีดังกล่าวมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑. ตัดกิ่งแขนงที่เกิดจากต้นตอเดิมออกจากต้นให้หมด โดยเฉพาะในยางพาราที่ปลูกด้วยต้นตอตาหรือปลูกโดยวิธีติดตาในแปลง

๒. กิ่งที่แตกออกจากลำต้นในระยะจากโคนต้นสูงขึ้นมา ๓๐ เซนติเมตร หากมีกิ่งที่มีฉัตรใบ ๒ ถึง ๓ ฉัตร หรือกิ่งที่เจริญดีกว่ายอดก็ทำการตัดออกให้หมด

๓. ต้นที่มีลำต้นสูง ๑.๘ ถึง ๒ เมตร หากยังไม่แตกกิ่งจะต้องสร้างทรงพุ่มโดยวิธีสอดยางหรือครอบยางและตัดกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ออก

๔. เมื่อกิ่งแขนงที่ระดับ ๑.๓ ถึง ๑.๒ เมตร มีฉัตรใบ ๓ ถึง ๔ ฉัตร ให้เลือกตัดกิ่งแขนงที่ต่ำกว่า ๑.๓ เมตรออก โดยเลือกตัดกิ่งที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางโตเท่ากับครึ่งหนึ่งของลำต้น

๕. ตัดกิ่งแขนงที่เจริญ ๖ ถึง ๘ ฉัตร ตรงระดับ ๐.๙ ถึง ๑.๓ เมตรออกจากต้น หากเป็นต้นที่แตกกิ่งระดับ ๑.๘ ถึง ๒ เมตร โดยให้ช่วยสร้างทรงพุ่มโดยวิธีควั่นลำต้น

๖. เมื่อยางพาราอายุได้ ๒ ปี ทำการตัดทุกกิ่งที่อยู่ต่ำกว่า ๑.๗ เมตรออกจากต้น

การตัดแต่งกิ่งบริเวณทรงพุ่ม

๑. เมื่อต้นยางอายุ ๒ ถึง ๓ ปี จะต้องสังเกตและตัดกิ่งแขนงที่แตกจำนวนมากออกจากลำต้น เพื่อให้พุ่มใบโปร่งลดแรงปะทะลม

๒. กิ่งที่แตกออกเป็นคาคบ จะมีขนาดไม่เท่ากันและทำให้น้ำหนักของกิ่งไม่สมดุลกัน ให้ทำการตัดกิ่งขนาดเล็กออกจากลำต้น

๓. เมื่อยางอายุ ๓ ถึง ๕ ปี จะต้องเลือกตัดกิ่งออกจากลำต้นอีก เมื่อมีทรงพุ่มใบหนาเกินไป แต่ไม่ควรจะตัดยอดเพราะจะทำให้ยอดแตกกิ่งออกมามาก

การปลูกพืชแซมยาง

การปลูกพืชแซมยาง เป็นการใช้เนื้อที่สวนยางพาราในขณะที่ยางพารายังมีอายุไม่มาก ก่อให้เกิดประโยชน์สวนยางพาราเอง ทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เจ้าของสวนในระยะ ๓ ปีแรกในขณะที่ยางพารายังมีอายุไม่มากด้วย แต่การปลูกพืชแซมหากไม่พิจารณาอย่างถี่ถ้วนอาจเป็นผลเสียต่อต้นยางพาราที่ปลูกได้ จึงจำเป็นต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการปลูกพืชแซมจึงมีข้อที่จะต้องพิจารณาดังนี้

๑. ควรเป็นพืชล้มลุกที่มีอายุสั้น เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด พืชตระกูลถั่ว เป็นต้น หรือพืชล้มลุกที่มีอายุมากกว่า ๑ ปี เช่น สับปะรด กล้วย มะละกอ เป็นต้น

๒. ไม่ควรปลูกพืชแซมยางติดต่อกันนานเกินกว่า ๓ ปี เพราะเมื่อเข้าสู่ปีที่ ๔ ต้นยางจะมีร่มเงามากและจะปกคลุมพืชแซมที่ปลูกไว้ ส่งผลให้ผลผลิตของพืชแซมต่ำลง

๓. พืชแซมที่ปลูก การปลูกจะต้องมีระยะห่างจากแถวยางไม่น้อยกว่า ๑ เมตร โดยปกติควรปลูกห่างจากแถวยางในระยะ ๑ เมตร รวมกับครึ่งหนึ่งของระยะปลูกพืชแซมยางของพืชนั้นๆ

๔. ควรมีการใส่ปุ๋ยให้กับพืชแซมยางด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มผลผลิตของพืชแซมยาง และเพื่อต้นยางพาราจะได้ไม่แย่งปุ๋ย และปุ๋ยก็ยังมีประโยชน์สำหรับต้นยางโดยตรงด้วย

๕. สภาพของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่ควรปลูกพืชแซมยางเพราะจะต้องใส่ปุ๋ยมาก และอาจไม่คุ้มทุน และหากไม่ใส่ปุ๋ยเลยหรือใส่น้อยเกินไป พืชแซมก็จะไปแย่งปุ๋ยยางพาราในสภาพดังกล่าว ดังนั้นจึงควรปลูกพืชคลุมตระกูลถั่วจะดีกว่า

๖. การปลูกพืชแซมยางเป็นระบบหมุนเวียน เพื่อป้องกันโรคและแมลงระบาด นอกจากนี้การปลูกพืชแซมสลับกับการปลูกพืชตระกูลถั่ว ยังช่วยในการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ตลอดจนเศษซากพืชตระกูลถั่วที่ปลูกเหลือยังใช้ประโยชน์โดยตรงต่อต้นยางด้วย

๗. การใช้แรงงานในการปลูกพืชแซมยาง ควรเป็นแรงงานที่ไม่ต้องจ้างหรือควรจะเป็นแรงงานในครอบครัว โดยเฉพาะสวนยางพาราขนาดเล็ก เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิต

๘. สวนยางพาราที่ต้องการจะปลูกพืชแซมยาง ควรใช้ระยะระหว่างแถวยางพาราให้กว้าง ประมาณ ๗.๘ เมตร แต่ต้องมีจำนวนต้นยางพาราไม่ต่ำกว่า ๖๔ ต้นต่อไร่

๙. หลังจากการปลูกพืชแซมยางแล้ว ควรปลูกพืชคลุมทันทีเพื่อป้องกันการลุกลามของวัชพืชและเพื่อเป็นการรักษาความชื้นในดิน

๑๐. พืชที่ไม่แนะนำให้เกษตรกรปลูกเป็นพืชแซมในสวนยางคือ มันสำปะหลัง

(๖) การใส่ปุ๋ย

สูตรปุ๋ย

สูตรปุ๋ยสำหรับยางพาราที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำให้ใช้ในปัจจุบันมีจำนวน ๖ สูตร ซึ่งแต่ละสูตรจะเหมาะสมกับเนื้อดิน และอายุของต้นยางพาราแตกต่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง

ปุ๋ยสูตรที่	สูตรปุ๋ยเม็ด	สูตรปุ๋ยผสม	ชนิดของดิน	อายุของต้นยาง
๑	๑๘-๑๐-๖	๘-๑๔-๓	ดินร่วน	๒-๔๑ เดือน
๒	๑๘-๔-๕	๑๓-๙-๔	ดินร่วน	๔๗-๗๑ เดือน
๓	๑๖-๘-๑๔	๘-๑๓-๗	ดินทราย	๒-๔๑ เดือน
๔	๑๔-๔-๑๙	๑๑-๑๐-๗	ดินทราย	๔๗-๗๑ เดือน
๕	-	๑๕-๐-๑๘	ดินทุกชนิด	ต้นยางหลังจากเปิดกรีดซึ่งเคยปลูกพืชคลุมดิน และใส่ปุ๋ยฟอสเฟต บำรุงพืชคลุมดิน
๖	๑๕-๗-๑๘	๑๒-๕-๑๔	ดินทุกชนิด	ต้นยางหลังเปิดกรีด ซึ่งไม่เคยปลูกพืชคลุมดินมาก่อน

ตารางที่ ๔๐ แสดงการการใส่ปุ๋ยยางพารา ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

หมายเหตุ: ฟอสฟอรัสในสูตรปุ๋ยเม็ดเป็นค่าของฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ ฟอสฟอรัสในสูตรปุ๋ยผสมเป็นค่าของฟอสฟอรัสทั้งหมด

ดินทราย คือดินที่มีเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินทราย อุ้มน้ำไม่ดี ถูกชะล้างได้ง่าย ตรึงธาตุอาหารได้น้อย มีโปแตสเซียมต่ำ

ดินร่วน คือดินที่มีเนื้อดินละเอียดพอสมควร อุ้มน้ำได้ดี มีการระเหยน้ำและถ่ายเทอากาศพอเหมาะตรึงธาตุอาหารได้มากพอสมควร มีโปแตสเซียมตั้งแต่ระดับปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ปุ๋ยเม็ด คือปุ๋ยที่ได้จากการนำวัตถุดิบให้กำเนิดปุ๋ยไปผ่านกรรมวิธีการผลิตทางเคมีตามขั้นตอนต่างๆ ปุ๋ยที่ได้จะเป็นเนื้อเดียวกัน และปุ๋ยแต่ละเม็ดจะมีองค์ประกอบของธาตุเหมือนกัน เช่น ปุ๋ยสูตร ๑๕-๗-๑๘ และสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ นับว่าเป็นปุ๋ยเคมีตามพระราชบัญญัติปุ๋ย และเป็นปุ๋ยที่มีขายทั่วไปตามท้องตลาดและมีผู้นิยมใช้มากที่สุด

ปุ๋ยผสม คือ ปุ๋ยที่ได้จากการนำแม่ปุ๋ยหรือปุ๋ยเชิงเดี่ยวมาผสมด้วยวิธีที่ไม่ผ่านกรรมวิธีทางเคมี เช่น การนำปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต ปุ๋ยร้อคฟอสเฟตและปุ๋ยโปแตสเซียมคลอไรด์ มาผสมคลุกเคล้ากันในอัตราส่วนต่างๆ เพื่อให้ได้ปริมาณธาตุอาหารตามต้องการ แล้วนำไปใช้ทันที เพราะปุ๋ยจะไม่แข็งตัว และการผสมปุ๋ยแต่ละครั้งควรใช้ให้หมดภายในครั้งเดียว ปุ๋ยผสมสำหรับสวนยางพาราจะใช้แม่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตร้อคฟอสเฟต และโปแตส เซียมคลอไรด์ผสมกันในอัตราส่วนที่แตกต่างกันไปตามสูตรปุ๋ยทั้ง ๖ สูตร ดังแสดงไว้ในตาราง

ตารางที่ ๔๑ แสดงปริมาณธาตุอาหารและส่วนผสมของแม่ปุ๋ยในปุ๋ยผสมสูตรต่างๆ อัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม

ปุ๋ยผสมสูตรที่	ปริมาณธาตุอาหาร (%)				น้ำหนักของแม่ปุ๋ยที่ใช้ผสม (กก.)	
	ไนโตรเจน (N)	ฟอสเฟต (P_2O_5)	โปแตสเซี่ยม (K_2O)	แอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑%N)	ร็อคฟอสเฟต (๒๕% P_2O_5)	โปแตสเซี่ยมคลอไรด์ (๖๐% K_2O)
๑	๘	๑๔	๓	๓๘	๕๗	๕
๒	๑๓	๙	๔	๖๐	๓๔	๖
๓	๘	๑๓	๗	๓๖	๕๓	๑๑
๔	๑๑	๑๐	๗	๕๐	๓๘	๑๒
๕	๑๕	-	๑๘	๗๑	-	๒๙
๖	๑๒	๕	๑๔	๕๗	๒๐	๒๓

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

วิธีการใส่ปุ๋ย

วิธีการใส่ปุ๋ยที่ดี จะต้องเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ และเมื่อใส่ปุ๋ยแล้วพืชสามารถดูดปุ๋ยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยมีวิธีการใส่ปุ๋ยดังนี้

ใส่รองพื้น นิยมใช้ปุ๋ยร็อคฟอสเฟต ซึ่งเป็นปุ๋ยที่เคลื่อนไหวได้ยากเพราะถูกตรึงด้วยแร่ธาตุต่างๆ ในดิน โดยคลุกเคล้าปุ๋ยกับดินแล้วใส่ลงในหลุมก่อนปลูกยาง

ใส่แบบหว่าน เป็นการหว่านปุ๋ยให้ทั่วบริเวณที่ต้องกรใส่ปุ๋ย เหมาะสำหรับใช้กับพื้นที่ที่เป็นที่ราบและมีการกำจัดพืชด้วยสารเคมีเพราะเศษซากพืชที่เหลือ จะช่วยป้องกันการชะล้างปุ๋ยในช่วงที่มีฝนตก แต่หากเป็นที่ราบที่กำจัดพืชด้วยวิธีถากควรไถคราดเพื่อให้ปุ๋ยเข้ากับดินด้วย และเพื่อป้องกันน้ำฝนชะล้างปุ๋ย

ใส่แบบเป็นแถบ เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการโรยเป็นแถบไปตามแนวแถวของต้นยางพาราที่อยู่ในร่องที่เซาะไว้ จากนั้นจึงทำการกลบ วิธีนี้จะใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ ๑๗ เดือนขึ้นไป และยังเหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีความลาดเทเล็กน้อยหรือพื้นที่ทำขั้นบันได้ด้วย

ใส่แบบเป็นหลุม เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมบริเวณรอบโคนหรือสองข้างของต้นยางประมาณ ๒ ถึง ๔ หลุมต่อต้น แล้วใส่ปุ๋ยลงในหลุมแล้วทำการกลบให้เรียบร้อย เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ลาดเทและไม่ได้ทำขั้นบันได

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว สิ่งที่ควรคำนึงในการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็คือควรใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชุ่มชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยในช่วงที่มีอากาศแห้งแล้งหรือฝนตกชุกมากเกินไป นอกจากนี้ควรจะกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หากต้องการให้ต้นยางพาราสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตดี สามารถ

เปิดกรีดได้เร็ว และให้ผลผลิตสูงอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะต้องมีการใส่ปุ๋ยให้กับต้นยางพาราอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้นปลูกไปจนถึงก่อนโค่นต้นยาง ๓ ถึง ๕ ปี โดยปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

(๗) การเก็บเกี่ยว

การกรีดยาง

ภาพที่ ๔๖ แสดงการกรีดยาง

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขายไม้ได้ราคาเมื่อโค่นล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงจำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่างๆ เช่น การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด และมีดกรีดยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาต้นยางเพื่อให้กรีดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ต้นยางเสียหายเป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกรีดยางจะต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดแล้วต้องได้น้ำยางมากเปลือกเสียน้อยที่สุด แล้วยังสามารถกรีดได้นาน ๒๕-๓๐ ปี

การเปิดกรีดมีข้อแนะนำดังนี้

- โดยทั่วไปต้นยางเปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ ๗ ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร ความสูง ๑๕๐ เซนติเมตรจากพื้นดิน

- ต้นยางในสวนต้องมีขนาดเปิดกรีดได้มากกว่า ๗๐ % ของยางทั้งหมด

- เปิดกรีดครึ่งลำต้นที่ระดับความสูง ๑๕๐ เซนติเมตร จากพื้นดิน รอยกรีดทำมุม ๓๐ องศากับแนวระนาบ และเอียง จากซ้ายบน ลงมาขวาล่าง

- ติดรางรองรับน้ำยาง ห่างจากรอยกรีดด้านหน้าลงมาประมาณ ๓๐ เซนติเมตร และติดลวด รับถ้วยน้ำยาง ให้ห่าง จากราง รับน้ำยางลง มาประมาณ ๑๐ เซนติเมตร

- ถ้าไม่กรีดยางควรคว่ำถ้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรก ตกลงไปใน ถ้วยรับน้ำยาง

- ควรเริ่มกรีดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ ๐๖.๐๐-๐๘.๐๐น. เพราะจะทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวก เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางคืนและผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกรีดในตอนกลางคืน

ประเภทของการกรีดยาง

การกรีดใน ๓ ปีแรก

- กรีดครึ่งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ใช้กับยางทุกพันธุ์
- กรีดครึ่งต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ยกเว้นพันธุ์ RRIM ๖๒๘ PB ๒๘/๕๙ และ PB ๕/๖๓
- กรีดครึ่งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น ๒.๕ % เหมาะ สำหรับยางที่ให้ ผลผลิตต่ำใน ระยะแรกของการกรีด

การกรีดยางหลังจาก ๓ ปีไปแล้ว

- กรีดครึ่งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) เหมาะกับพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กรีดครึ่งต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒) ใช้กับยางทุกพันธุ์ ยกเว้นพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กรีดครึ่งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓)ร่วมกับสารเคมีเร่งน้ำยาง เหมาะกับยางที่ให้ผลผลิตต่ำ

การกรีดเปลือกงอกใหม่

- กรีดครึ่งต้นวันเว้นวัน (๑/๒ S d/ ๒)ใช้กับยางทุกพันธุ์
- กรีดครึ่งต้นวันเว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓) ใช้กับยางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- กรีดครึ่งต้นวันเว้นสามวัน (๑/๒ S d / ๔) หรือกรีดครึ่งต้นวัน เว้นสองวัน (๑/๒ S d/ ๓)ร่วมกับสารเคมี เร่งน้ำยาง

การกรีดชดเชย

เป็นการกรีดยางทดแทนวันกรีดที่สูญเสียในระหว่างฤดูฝน หรือท้องที่ที่มีฝนตกมาก การกรีดชดเชยเป็นการกรีดติดต่อกันเป็นวันที่สอง หลังจากที่ฝนตกติดต่อกันหลายวัน เหมาะสำหรับการกรีดวันเว้นวัน และวันเว้นสองวัน ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับผลผลิตไว้

***การกรีดยางที่เหมาะสม สถาบันวิจัยยางสงขลาแนะนำการกรีด ๕ วิธี คือ

๑.กรีดครึ่งลำต้นวันเว้นสองวัน

๒.กรีดครึ่งลำต้นวันเว้นวัน

๓. กรีดครึ่งลำต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน

๔. กรีดหนึ่งในสามของลำต้นสองวันเว้นวัน

๕.กรีดหนึ่งในสามของลำต้นวันเว้นวันควบคู่กับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น ๒.๕ เปอร์เซ็นต์

โดยระบบกรีดเหล่านี้ ให้ผลผลิตต่อครั้งกรีดดี ความสิ้นเปลืองเปลือกต่อปีน้อย เปลือกงอกใหม่หนาพอเมื่อกลับมากรีดใหม่ได้ ปริมาณเนื้อยางแห้งดี และต้นยางมีอาการเปลือกแห้งน้อย

ระบบการกรีดยาง

การใช้ระบบกรีดถี่ ทำให้อายุกรีดของต้นยางสั้นลง ต้นยางมีอายุระหว่าง ๑๙-๒๒ ปี ซึ่งแสดงว่าอายุกรีดจริงอยู่ระหว่าง ๑๓-๑๖ ปี ส่งผลให้ชาวสวนยางเหล่านี้ขาดรายได้ไปมากมาย ซึ่งข้อมูลนี้สรุปว่าถ้าใช้ระบบกรีด

ถี่ตามที่ชาวสวนปฏิบัติต้นยางจะมีอายุกรีดระหว่าง ๑๑ -๑๖ ปี เท่านั้น และจะสูญเสียรายได้ ถ้ารวมทั้งประเทศแล้วนับเป็นการสูญเสียเป็นปริมาณมากมาย

- การกรีดต้นยางไม่ได้ขนาดตามมาตรฐาน โดยเปิดกรีดต้นยางที่มีขนาดลำต้นยางต่ำกว่า ๕๐ เซนติเมตร ซึ่งต้นยางที่มีขนาดลำต้น ๔๕ และ ๔๐ เซนติเมตร จะให้ผลผลิตเพียง ๗๖ และ ๖๕ เปอร์เซ็นต์ของยางที่ได้ขนาดแล้ว

- การสูญเสียผลผลิตเนื่องจากเปลือกงอกใหม่บาง เพราะใช้ระบบกรีดถี่ เปลือกเดิมหมดเร็วเกินไป เมื่อกรีดเปลือกงอกใหม่ซึ่งยังไม่หนาพอจะสูญเสียผลผลิตไปมากกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ (เปรียบเทียบกับ ๕ ปีแรกขณะกรีดเปลือกเดิม)

- การกรีด ๑/๓ ลำต้นกับต้นยางที่ไม่ได้ขนาด ซึ่งเป็นต้นยางเล็กอยู่แล้ว รอยกรีด ๑/๓ ลำต้นจะสั้นมาก ผลผลิตที่ได้เพียง ๓๐-๔๕ เปอร์เซ็นต์ของต้นยางที่ได้ขนาดแล้ว

- ต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้ง เป็นการสูญเสียผลผลิตอย่างถาวร มีสาเหตุใหญ่คือกรีดต้นยางถี่เกินไป ต้นยางเปลือกแห้งอย่างถาวรเฉลี่ย ๓-๑๖ ต้น/ไร่ หรือ ๕-๒๖.๗ เปอร์เซ็นต์ของต้นยางทั้งหมด

- ต้นยางให้น้ำยางที่มีปริมาณเนื้อยางแห้ง (DRC) ต่ำกว่าการกรีดปกติเฉลี่ย ๗-๑๖ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบเมื่อขายผลผลิตเป็นน้ำยางสด

- การใช้ระบบกรีดถี่เกินไป ไม่สามารถจะใช้สารเคมีเร่งน้ำยางควบคู่ได้ จึงไม่สามารถเพิ่มผลผลิตต้นยางเหล่านี้ได้

- ผลกระทบที่เกิดจากการกรีดต้นยางขนาดเล็กและกรีดถี่ จะส่งผลให้ต้นยางมีขนาดเล็กเกินไป การใช้ประโยชน์จากไม้ยางมีประสิทธิภาพต่ำ ปริมาณไม้มีน้อยและขายได้ราคาน้อยลง

- การขาดแคลนแรงงานกรีด เจ้าของสวนจำเป็นต้องจ้างแรงงานกรีดฝีมือต่ำ ทำให้หน้ากรีดเสียหาย ไม่สามารถกรีดซ้ำเปลือกงอกใหม่ได้

- ชาวสวนใช้ประโยชน์จากการกรีดหน้าสูงน้อย ซึ่งสามารถให้ผลผลิตจากส่วนนี้ได้สูง โดยเฉพาะในช่วงก่อนโค่นได้ไม่น้อยกว่า ๓ ปี

ภาพที่ ๔๗ แสดงระบบการกรีดยาง

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

การเก็บน้ำยางและการรักษาน้ำยางสด

เมื่อกรีดยางแล้ว น้ำยางก็จะไหลไปตามรอยที่ทำไว้ผ่านลิ้นรองน้ำยางและไหลลงถ้วยรองรับน้ำยางในที่สุด ภายหลังจากกรีดยางไปแล้วประมาณ ๓ ชั่วโมง ส่วนมากน้ำยางก็จะหยุดไหลก็จะเริ่มเก็บน้ำยางได้ ซึ่งผู้เก็บน้ำยางโดยปกติจะเป็นคนเดียวกับคนกรีดยาง จะถือถังหูหิ้วหรือหาบปีบไปเก็บน้ำยาง เก็บน้ำยางในถ้วยแล้วเทลงไปในถังหรือปีบที่ถือ หลังเทน้ำยางจากถ้วยก็จะใช้ไม้ปาดน้ำยาง กวาดน้ำยางออกจากถ้วยให้หมด แล้วนำถ้วยไปเก็บคว่ำไว้บนห่วงลวดที่ใช้ตาด้วย เพื่อไม่ให้ถ้วยสกปรก และป้องกันฝุ่นละอองตกลงไปในถ้วย น้ำยางที่เก็บได้จะถูกนำมารวบรวม แล้วลำเลียงไปส่งยังโรงงานทำยางแผ่นอีกต่อหนึ่ง สำหรับสวนขนาดใหญ่ แต่หากเป็นสวนขนาดเล็กก็จะหาบหรือหิ้วไปทำแผ่นที่บ้าน

ปัจจุบันในบางท้องที่จะมีพ่อค้ามารับซื้อน้ำยางสด ๆ เลย ในกรณีที่เจ้าของสวนไม่ประสงค์จะทำยางแผ่นเองก็จะสามารถขายเป็นน้ำยางไปได้ โดยพ่อค้าดังกล่าวจะมีรถบรรทุกประกอบขึ้นเป็นถังสำหรับใส่น้ำยางออกไปรับซื้อถึงสวน ขั้นตอนการซื้อขายจะคิดจากน้ำหนักของน้ำยางสดทั้งหมด และหาความเข้มข้นของน้ำยางโดยจะมีเครื่องมือวัดที่เรียกว่าวัดค่าออกมาแล้ว หาค่าเฉลี่ยเป็นน้ำหนักยางแห้งตีราคาออกมาเป็นกิโลกรัม ซื้อขายในราคาเท่ากับราคายางชั้นสองของตลาดในแต่ละวัน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกรีด

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกรีดที่มีผลต่อผลผลิต มีดังนี้

๑. ความลึกของการกรีด ความหนาแน่นของจำนวนท่อน้ำยางมีมากบริเวณเปลือกชั้นใน และมีมากที่สุดบริเวณใกล้เยื่อเจริญ การกรีดยางจะเหลือส่วนของเปลือกชั้นในสุดถึง ๑.๓ มิลลิเมตร ซึ่งยังคงเหลือวงท่อน้ำยางไว้บนต้น โดยไม่ได้กรีดถึงร้อยละ ๕๐ และเป็นท่อน้ำยางที่สมบูรณ์ที่สุด แต่ถ้ากรีดเหลือ ๑ มิลลิเมตรจากเยื่อเจริญ จะกรีดได้ร้อยละ ๕๒ ของท่อน้ำยาง หรือถ้ากรีดเหลือ๐.๕ มิลลิเมตร จะตัดวงท่อน้ำยางได้ถึงร้อยละ ๘๐ ดังนั้น การกรีดให้ได้น้ำยางมากจึงควรกรีดให้ใกล้เยื่อเจริญมากที่สุด แต่หากกรีดลึกเกินไปหน้ายางจะเป็นแผล เปลือกงอกใหม่ ไม่สามารถกรีดต่อไปได้ การกรีดจะกรีดได้ลึกหรือไม่นั้น ขึ้นกับความชำนาญของคนกรีด

๒. ขนาดของงานกรีด หมายถึง จำนวนต้นยางที่คนกรีดสามารถกรีดได้แต่ละวัน ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยาง ความยาวรอยกรีด ลักษณะของพื้นที่ ความชำนาญของคนกรีด และช่วงเวลาการไหลของน้ำยาง ปกติการกรีดครึ่งลำต้น คนกรีดคนหนึ่งสามารถกรีดได้ ๔๕๐-๕๐๐ ต้นต่อวัน และการกรีด และการกรีด ๑/๓ ของลำต้น คนกรีดคนหนึ่งสามารถกรีดได้ ๖๕๐-๗๐๐ ต้นต่อวัน

๓. เวลาที่เหมาะสมสำหรับกรรีดยาง ผลผลิตน้ำยางจะขึ้นอยู่กับความเด่งของเซลล์ ซึ่งมีผลต่อความดันภายในท่อน้ำยาง ในช่วงกลางวันความเด่งของเซลล์จะลดต่ำลง สาเหตุมาจากการคายน้ำ โดยจะเริ่มลดต่ำหลังดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงเวลา ๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น. จะลดลงต่ำสุด หลังจากนั้นจะเริ่มเพิ่มขึ้นจนกลับสภาพเดิมเมื่อเวลากลางคืน

๔. ความสิ้นเปลืองเปลือก การกรีดเปลือกหนาหรือบาง ไม่มีผลกระทบต่อผลผลิต การกรีดที่ใช้ความถี่ของการกรีดต่ำจะสิ้นเปลืองเปลือกต่อครั้งกรีดมากกว่าการกรีดที่ใช้ความถี่ของการกรีดสูง แต่เมื่อรวมความสิ้นเปลืองเปลือกทุกครั้งที่กรีดแล้วจะน้อยกว่า ถ้าหากความสิ้นเปลืองเปลือกในรอบปีของการกรีดวันเว้นวัน (d/๒) คือ ร้อยละ ๑๐๐ การกรีดวันเว้น ๒ วัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๗๕ และการกรีดวันเว้น ๓ วัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๖๐ การกรัด ๒ เว้นวัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๑๔๐ การกรีด ๓ วันเว้นวัน สิ้นเปลืองร้อยละ ๑๕๐ และการกรีดทุกวัน สิ้นเปลืองเปลือกร้อยละ ๑๙๐ โดยปกติการกรีด วันเว้นวัน สิ้นเปลืองเปลือก แต่ละครั้งกรีดระหว่าง ๑.๗-๒.๐ มิลลิเมตร หรือไม่เกิน ๒๕ เซนติเมตรต่อปี

๓. ความคมของมีด มีดกรีดยางควรลับให้คมอยู่เสมอ เพราะจะทำให้ตัดท่อน้ำยางดีขึ้นและสิ้นเปลืองเปลือกน้อยกว่าการใช้มีดกรีดยางที่ไม่คม

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวการกำจัดวัชพืชในสวนยางพารา

การกำจัดวัชพืชทำได้ ๓ วิธีคือ

๑. ใช้จอบถากหรือแทรกเตอร์ไถ วิธีนี้เกษตรกรนิยมใช้มากแต่มีข้อเสียคือจะกระทบกระเทือนต่อราก ทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต

๒. ใช้วิธีปลูกพืชคลุมดิน โดยนำเมล็ดพืชคลุมดินแต่ละชนิดมาผสมกันแล้วนำไปปลูกโดยใช้เมล็ดพืชคลุมดินในอัตรา ๑ กิโลกรัมต่อพื้นที่ปลูกยาง ๑ ไร่ ยกเว้นในท้องที่แห้งแล้งใช้อัตรา ๑.๕ กิโลกรัมต่อไร่

๓. การใช้สารเคมี เป็นวิธีที่ให้ผลดี ประหยัดแรงงาน และเวลา นิยมใช้กับต้นยางที่มีอายุ ๑ ปีขึ้นไป หรือต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินมากกว่า ๗๕ เซนติเมตรไปแล้ว ส่วนต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินน้อยกว่า ๗๕ เซนติเมตรไม่ควรใช้วิธีนี้

การใช้สารเคมีกำจัดพืชสำหรับยางอ่อน

การปลูกยางโดยใช้ต้นตอตาหรือยางชำถุง จะใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชในแถวยางได้อย่างปลอดภัยต่อเมื่อต้นยางมีเปลือกสีน้ำตาลที่บริเวณ โคนต้นสูงจากพื้นดิน ๗๕ เซนติเมตร สารเคมีที่ใช้ในสวนยางอ่อนมีอยู่หลายสูตร แต่จะแนะนำเฉพาะบางสูตรที่หาได้ง่ายเช่น

สูตรที่ ๑ ใช้พาราควอท ๘๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ระวังอย่าให้สารเคมีถูกใบหรือส่วนที่เป็นสีเขียวของต้น สูตรนี้จะเหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๒ เดือนขึ้นไป สามารถคุมวัชพืชได้นาน ๓-๕ สัปดาห์โดยหลังจากพ่นสารเคมีแล้วยภายใน ๒-๓ ชั่วโมง จะต้องไม่มีฝนตก การใช้สารเคมีจึงจะได้ผลสมบูรณ์

สูตรที่ ๒ ใช้ดาลาพอน ๘๐๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ ฉีดพ่น และหลังจากนั้นอีก ๒๑ วัน ให้พ่นซ้ำด้วยพาราควอท ๔๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ อีกครั้งหนึ่ง สูตรนี้เหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่จะใช้กำจัดวัชพืชพวกใบเลี้ยงเดี่ยว

สูตรที่ ๓ ใช้พาราควอท ๖๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) และ ๒,๔-ดี ๑๕๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ สุตรนี้จะเหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จะใช้กำจัดวัชพืชพวกใบเลี้ยงคู่ รวมทั้งพืชคลุมที่เลื้อยเข้าไปพันต้นยาง

สูตรที่ ๔ ใช้ไกลโฟเสท ๒๐๕ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ สามารถกำจัดวัชพืชได้หลายชนิดโดยไม่มีพิษตกค้างในดิน สามารถคุมวัชพืชได้นาน ๒ เดือน สูตรนี้เหมาะกับต้นยางที่มีอายุตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป โดยหลังจากพ่นสารเคมีแล้วภายใน ๖ ชั่วโมง จะต้องไม่มีฝนตก การใช้สารเคมีจึงจะได้ผลสมบูรณ์

การใช้สารเคมีกำจัดพืชสำหรับสวนยางที่กรีดแล้ว

ใช้พาราควอท ๘๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๕๐ ลิตรฉีดพ่นในพื้นที่ ๑ ไร่ โดยใช้หัวฉีดสีเหลือง

การกำจัดหญ้าคา

การใช้สารเคมีกำจัดหญ้าคานับว่าเป็นวิธีที่ประหยัดค่าใช้จ่ายและได้ผลดีกว่าวิธีอื่นๆ โดยมีสูตรการใช้สารเคมีให้เลือก ๓ สูตรคือ

สูตรที่ ๑ ใช้ดาราพอน ๑.๖ กิโลกรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ โดยใช้หัวฉีดสีแดง หลังจากฉีดพ่นแล้ว ๒๑ วัน ให้ใช้ดาลาพอนในอัตราเดิมฉีดพ่นซ้ำอีกครั้ง จากนั้นประมาณ ๓-๔ เดือน หากมีหญ้าคางอกหรือหลงเหลืออยู่ ควรฉีดพ่นสารเคมีอีกครั้งในอัตราเดิม

สูตรที่ ๒ ถ้าต้นยางมีอายุตั้งแต่ ๒ ปี ลงมาและมีหญ้าคาขึ้นบริเวณโคนต้น ให้ฉีดพ่นด้วยด้วยดาลาพอน ๑.๖ กิโลกรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ หลังจากฉีดพ่นแล้ว ๒๑ วัน ให้ใช้พาราควอท ๘๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ เพื่อลดอันตรายของต้นยางอ่อนซึ่งอาจเกิดขึ้นจากดาลาพอน

สูตรที่ ๓ ใช้ไกลโฟเสท ๔๑๐ กรัม (เนื้อสารบริสุทธิ์) ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ฉีดพ่นเพียงครั้งเดียว

ข้อสังเกต การกำจัดหญ้าคาควรฉีดพ่นสารเคมีในช่วงที่หญ้าคากำลังเจริญเติบโต (ต้นฤดูฝน) จะได้ผลดีที่สุด การกำจัดหญ้าคาด้วยไกลโฟเสทให้ผลดีกว่าดาลาพอน ซึ่งดาลาพอนต้องพ่นถึง ๒ ครั้ง แต่เมื่อเปรียบเทียบทางด้านค่าใช้จ่ายแล้วการใช้ดาลาพอนจะประหยัดกว่า

หมายเหตุ : เนื้อสารบริสุทธิ์ หมายถึง ปริมาณสารออกฤทธิ์ซึ่งจะต้องปรากฏในฉลากที่ภาชนะบรรจุเป็นภาษาไทยตามพระราชบัญญัติวัตถุมีพิษ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๒๑

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. ด้วง

ภาพที่ ๔๘ ด้วง ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

เป็นแมลงปีกเป้าขนาดใหญ่ ลำตัวอ้วนป้อมสั้น ยาว ประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร มีนิสัยชอบหลบอยู่ในดินเวลากลางวันและบินออกหากินในเวลาพลบค่ำ ด้วงตัวเมียออกไข่ในดิน ตัวหนอนของด้วงนี้ปกติมีสีขาวรูปงอ ๆ ลำตัวยาวประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร อาศัยและเจริญอยู่ในดินกินอินทรีย์วัตถุ และรากยางตลอดจนรากพืชอื่น ๆ เป็นอาหาร จนกว่าจะเป็นดักแด้อยู่ในดินลึกลงไปและเป็นตัวเต็มวัยบินออกหากินผสมพันธุ์ในฤดูต่อมา

การป้องกันกำจัด

โดยธรรมชาติตัวหนอนด้วงจะมีต่อขุดรูเป็นตัวเบียนที่สำคัญอยู่แล้ว แต่ถ้ามีจำนวนมากก็ควรใช้ยาฆ่าแมลงกำจัด ยาที่แนะนำมี เบนซินเฮกซาคลอไรด์ ดีลดริน หรือเฮบตาคลอ ใส่ลงดินให้ทั่วบริเวณที่พบหนอนด้วงอาศัยอยู่

๒. ปลวก

ภาพที่ ๔๙ ปลวก

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

ชื่อคอปโตเทอเมส เซอวิคนาตัส (Coptotermes curvignathus)

วงจรชีวิต ปลวกในแต่ละรังจะมีจำนวนมากนับพันนับหมื่นตัว โดยฟักออกจากไข่ และเจริญเติบโตจนถึงขั้นตัวเต็มวัยด้วยการเปลี่ยนรูปร่างทีละน้อยไม่มีวัยดักแด้ แม่รังทำหน้าที่วางไข่เกือบตลอดเวลาและตลอดปี เพื่อออกลูกเป็นปลวกงาน และปลวกทหาร ปลวกงานจะทำหน้าที่ดูแลรักษาไข่ทั้งหมดจนกว่าจะฟักเป็นตัว แม่รังจะออกไข่เพื่อเป็นปลวกจำพวกที่สามารถผสมพันธุ์ได้ปีละครั้ง ปลวกจำพวกที่สามารถผสมพันธุ์ได้ ที่ออกมาปีละครั้งนี้จัดแบ่งได้เป็น ๒ จำพวก จำพวกแรกมีปีกใสสองคู่ทั้งตัวผู้และตัวเมีย เพื่อบินออกไปผสมพันธุ์ในฤดูฝน ซึ่งเรียกพวกนี้ว่าแมลงเม่า ส่วนจำพวกที่สองคือ พวกสำรองผสมพันธุ์ จะมีสีขาว ไม่มีปีกหรืออาจมีปรากฏเป็นเพียงปุ่มปีก ทั้งเพศผู้และเพศเมีย ปลวกพวกนี้จะทำหน้าที่ผสมพันธุ์และวางไข่แทน ในกรณีที่เกิดมีแม่รังตัวหนึ่งตัวใดตายลง ซึ่งปลวกจำพวกที่สองนี้จะมีอยู่จำนวนหนึ่งเสมอ เพื่อสำรองสืบพันธุ์

การทำลายของศัตรูพืช

ปลวกคอปโตเทอเมส เซอวิคนาตัส ที่ทำอันตรายต้นยางนี้ มีลักษณะที่แตกต่างจากปลวกทั่วไปคือ จะมีปุ่มเล็ก ๆ กลางหัว ส่วนหน้าของปลวกทหาร เมื่อให้ปลวกชนิดนี้ใช้กรามงับ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะขับของเหลวสีขาวคล้ายน้ำยางออกมาทางปุ่มเล็ก ๆ บนส่วนหน้าของหัวทันทีจนเห็นเป็นหยดได้ชัดเจน

ปลวกคอปโตเทอเมส เซอวิคนาตัส ที่ทำอันตรายต่อต้นยางคือ ปลวกงาน (ปลวกทหารและปลวกจำพวกที่สามารถผสมพันธุ์ได้จะไม่ทำอันตรายต้นยาง) โดยปลวกงานจะ กัดกินส่วนรากของต้นยางที่มีชีวิตอยู่ โดยเฉพาะบริเวณโคนต้นใต้ผิวดิน และกัดกินต่อไปภายใน ลำต้นจนเป็นโพรง ในระยะนี้ต้นยางจะแสดงอาการใบเหลือง ต่อมาเมื่อระบบรากถูกทำลาย เป็นส่วนมากต้นยางจะตายในที่สุด ต้นยางที่ตายเพราะถูกปลวกทำลายนี้ ส่วนมากจะยืนต้นตายอย่างรวดเร็ว การระบาดของปลวกสังเกตได้จากต้นยางที่แสดงอาการใบผิดปกติ จะลุกลามออกไปยังต้นข้างเคียงค่อนข้างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เร็วกว่ากรณีที่ต้นยางเสียหาย โดยมีสาเหตุ เนื่องมาจากโรคมาก มีผลทำให้ต้นยางตายเป็นบริเวณกว้างในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งเจ้าของสวนยางจะไม่สามารถมองเห็นลักษณะโพรงที่ปลวกทำลาย

ตามส่วนต่าง ๆ ภายนอกต้นยางได้เลย ถ้าไม่ ขุดดินบริเวณโคนต้นดู หรือเกิดลมพัดต้นยางล้ม (ยกเว้นบางกรณีที่อาจมีทางดินเป็นอุโมงค์ที่ปลวกสร้างขึ้นไว้เป็นทางเดินไปหาอาหารบนต้นยางปรากฏให้เห็นได้)

การแพร่ระบาด

ปลวกชนิดนี้ นอกจากจะทำอันตรายกับต้นยางทุก ๆ ระยะการเจริญเติบโตแล้ว ยังทำลายพืชอื่นอีกหลายชนิด รังของปลวกอาจอยู่ไกลจากแหล่งที่มันหาอาหารมาก และบางครั้งอาจสร้างรังย่อยขึ้นเป็นระยะ ๆ ระหว่างทางเดินจากรังใหญ่ไปสู่แหล่งอาหาร รังของปลวกชนิดนี้ จะไม่มีลักษณะเป็นจอมปลวกขึ้นมา ฉะนั้นการ กำจัดปลวกชนิดนี้ให้หมดสิ้นจึงกระทำได้ลำบาก ส่วนใหญ่มักป้องกันแต่เพียงต้นยางที่ปลูกอยู่ในบริเวณที่มีปลวกอาศัยอยู่เท่านี้

การป้องกันกำจัด

การป้องกันกำจัดปลวกให้ใช้สารเคมีออลดริน ๐.๕%, ดีลดริน ๐.๕%, เฮปตาคลอ ๐.๕% คลอเดน ๑.๐% หรือสารอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติคงทนอยู่ในดินได้นานและมี ประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงในดินได้ดี ผสมน้ำรดดินรอบ ๆ ต้นยางแต่ละต้นที่ได้ทำการขุด เป็นร่องตื้น ๆ รอบ ๆ โคนต้นไว้แล้วเพื่อกันสารเคมีไหลล้นออกไป ซึ่งวิธีนี้จะทำให้สารเคมีไหลลงไปตามรากของยางได้มากขึ้นและป้องกันปลวกได้ผลดี ในกรณีที่เป็นฤดูฝน หรือกรณีที่ดินมีความชื้นแฉะอยู่แล้ว การใช้สารเคมีชนิดเม็ด เช่น ฟูราดาน ๓ จี หรืออื่น ๆ ในการป้องกันกำจัดปลวกก็สามารถทำได้ ซึ่งเป็นวิธีการสะดวกและ ได้ผลดีเช่นกัน

๓. หนอนทราย

ภาพที่ ๕๐ หนอนทราย

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

วงจรชีวิต หนอนทราย เป็นตัวอ่อนของด้วงปีกแข็งชนิดหนึ่ง อยู่ในตระกูลเมโลลอนติดี้ เป็นหนอนที่มีขนาดใหญ่ ลำตัวอ้วนป้อม มีกรามใหญ่ แข็งแรง ลำตัวสีขาวครีม เคลื่อนที่ได้ด้วยการยืดและหดของลำตัว ส่วนท้องมีขนและหนาม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่ใช้แยกชนิดของหนอนทราย

วงจรชีวิตของด้วงปีกแข็งชนิดนี้ ตั้งแต่เกิดจนถึงออกลูกออกหลานใช้เวลา ประมาณ ๑ ปี โดยด้วงตัวเมียจะวางไข่ไว้ในดินราวเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน หลังจากนี้ ๒-๓ สัปดาห์ ไข่ก็จะฟักเป็นตัวหนอน เรียกว่า "หนอนทราย" เพราะส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในดินทราย กัดกินรากพืชเป็นอาหาร เมื่อถึงระยะหนึ่งจะขุดรูเข้าดักแด้ จนถึงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ด้วงจะออกจากดักแด้และอยู่ในดินจนถึงหน้าฝน จึงจะขึ้นจากดินเพื่อหาอาหารและผสมพันธุ์ต่อไป ตัวเมียเมื่อ ผสมพันธุ์เสร็จแล้วมักจะกลับไปวางไข่ที่บริเวณเดิมอีก

การทำลายของหนอนทราย

หนอนทรายประมาณ ๗ ชนิด เป็นศัตรูของต้นยาง ทำความเสียหายให้กับต้นยางตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางอ่อนที่ปลูกในดินทรายแถบบริเวณชายป่า ถ้าเห็นต้นยางตายเป็นแถบ ๆ ก็อาจสันนิษฐานได้ว่าเกิดจากสาเหตุของหนอนทรายกินราก จะมีอาการใบสีเหลือง ร่วง และเกิดอาการตายจากยอดอย่างรวดเร็ว ในยางแก่ที่ถูกทำลาย ถ้าต้นยางไม่ตาย ผลผลิตจะลดลง

การป้องกันกำจัด

หนอนทรายมีศัตรูธรรมชาติคอยควบคุมอยู่แล้วหลายชนิด เช่น นก หนู ด้วง ตัวต่อ หมาร่า มด ตะนอย แมลงวัน และเชื้อรา อย่างไรก็ตาม เราก็สามารถป้องกันกำจัดหนอนทรายได้ โดยการใช้สารเคมีฆ่าแมลงประเภทรมดิน หรือสารเคมีฆ่าแมลงในดินทำลายหนอนทราย เช่น เฮพตาคลอ หรือ ออลดริน เข้มข้น ๐.๑% (เฮพตาคลอ หรือ ออลดริน ๑๐ กรัม ผสมน้ำ ๑๐ ลิตร) เทราดลงไปในดินตามรูที่ทำขึ้นรอบๆต้นยางโดยใช้สารเคมีที่ผสมน้ำเรียบร้อยแล้วประมาณ ๑ - ๒ ลิตรต่อต้น(ขึ้นกับขนาดของต้นยาง) การทำรูรอบต้นยางให้ใช้ชะแลงหรือไม้เนื้อแข็งที่เสี้ยมปลายจนแหลมแทงลงไปในดินรอบๆต้นยางลึกประมาณ ๖ - ๘ นิ้ว และห่างจากต้นยางโดยรอบประมาณ๑ - ๒ ฟุต

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอนาทวี มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ตารางที่ ๔๒ ปฏิทินการปลูกสร้างและปฏิบัติดูแลรักษาสวนยางพารา

ปีที่ปลูก	กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑	เตรียมพื้นที่ปลูก	✓	✓	✓									
	เตรียมหลุมปลูก				✓	✓							
	ปลูก					✓	✓	✓					
	ใส่ปุ๋ย							✓		✓		✓	
	ตัดแต่งกิ่ง										✓		
	ปลูกซ่อม						✓	✓					
	ทำแนวป้องกันไฟ												✓
	ทำแนวป้องกันไฟ	✓											✓
๒	ใส่ปุ๋ย					✓			✓			✓	
	ตัดแต่งกิ่ง										✓		
	ทำแนวป้องกันไฟ	✓											✓
๓-๖	ใส่ปุ๋ย					✓					✓		
	ทำแนวป้องกันไฟ	✓											✓
	เริ่มกรีด											✓	✓
๗	ใส่ปุ๋ย					✓					✓		
	กรีดเรื่อยไปจนผลัดใบ	✓	✓										
	หยุดกรีดขณะยางผลัดใบ		✓	✓									
	ใส่ปุ๋ย					✓					✓		

๘-๓๐	กรีดยางต่อไปเมื่อใบยางที่แตกใหม่แก่เต็มที่				✅	✅	✅	✅	✅	✅	✅	✅	✅

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอนาทวี มีต้นทุนการผลิตยางพารา โดยไม่มีพื้นที่ปลูกในพื้นที่ในเขตชลประทาน และพื้นนอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตยางพารา เป็นเงิน ๒๘,๖๑๗บาท อำเภอนาทวีมีต้นทุนการผลิตยางพาราดังนี้

รายการ	ยางแผ่นดิบ	น้ำยางสด	ยางก้อนถ้วย
1. ต้นทุนช่วงยางยังไม่ให้ผลผลิต	**5.89**	**5.89**	**5.89**
- ค่าพันธุ์ยาง	0.44	0.44	0.44
- ค่าปุ๋ยบำรุง	1.58	1.58	1.58
- ค่าแรงงาน	3.49	3.49	3.49
- อื่นๆ (ค่าวัสดุและสารเคมี)	0.39	0.39	0.39
2. ต้นทุนการบำรุงรักษาช่วงยางให้ผลผลิต	**17.54**	**17.54**	**17.54**
- ค่าปุ๋ยบำรุง	8.17	8.17	8.17
- ค่าแรงงาน	8.40	8.40	8.40
- ค่าสารเคมี	0.97	0.97	0.97
3. ต้นทุนการกรีด เก็บน้ำยาง และทำแผ่น	**32.78**	**32.54**	**28.57**
- ค่าอุปกรณ์เครื่องมือเก็บน้ำยาง	0.60	0.60	0.63
- ค่าแรงงานกรีดเก็บน้ำยางและทำแผ่น	32.18	31.94	27.94
4. ค่าอุปกรณ์ทำยางแผ่น	**3.10**	**0.21**	**0.43**
- ค่าอุปกรณ์เครื่องมือทำยางแผ่น	2.36	0.21	0.06
- ค่าน้ำกรด	0.74	0.00	0.37
5. ค่าที่ดิน	**4.41**	**4.41**	**4.41**
- ค่าใช้ที่ดิน	4.34	4.34	4.34
- ค่าภาษีที่ดิน	0.07	0.07	0.07
รวมต้นทุนต่อกิโลกรัม	**63.73**	**60.59**	**56.85**

ตารางที่ ๔๓ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๓ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : การยางแห่งประเทศไทย ,พ.ศ.๒๕๖๓)

ยางพาราในอำเภอนาทวีมีผลผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๕๐ กก./ไร่ ต้นทุนการผลิตยางพาราสรุปได้ดังนี้

- ต้นทุนการผลิตยางพารา ประเภทยางแผ่นดิบ เป็นเงิน ๑๙,๑๑๙ บาท/ไร่
- ต้นทุนการผลิตยางพารา ประเภทยางน้ำยางสด เป็นเงิน ๑๘,๑๗๗ บาท/ไร่
- ต้นทุนการผลิตยางพารา ประเภทยางก้อนถ้วย เป็นเงิน ๑๗,๐๕๕ บาท/ไร่

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

จากสถานการณ์ราคายางในไตรมาสที่ ๔/๒๕๖๓ ราคายางปรับตัวลดลงในทิศทางเดียวกับตลาดล่วงหน้าต่างประเทศ จึงคาดว่าในไตรมาสที่ ๑/๒๕๖๔ ราคายางมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากผลผลิตยางออกสู่ตลาดลดลง และสภาพอากาศแห้งแล้ง รวมถึงการเกิดโรคใบร่วงที่แพร่ระบาด และจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

๑. ปริมาณยางออกสู่ตลาดน้อยกว่าไตรมาสก่อน จากการพยากรณ์อากาศของกรมอุตุนิยมวิทยาในไตรมาส ๑/๒๕๖๔ จะมีฝนบางเบาร้อยละ ๑๐ - ๒๐ของพื้นที่ภาคใต้ และเปลี่ยนจากฤดูหนาวเป็นฤดูร้อนสภาพอากาศแห้งแล้งเร็ว กว่าปกติ อาจทำให้ปิดกรีดเร็วกว่าฤดูกาล

๒. ปริมาณสต็อกยางปรับตัวลดลง

๓. ค่าเงินบาทมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ

๔. ราคาน้ำมันดิบมีแนวโน้มทรงตัว เนื่องจากตลาดมีความกังวลเกี่ยวกับการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก อาจส่งผลกระทบต่อภาวะอุปสงค์น้ำมันตึงตัว

๕. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) และโฆษกกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ เผยการส่งออกรถยนต์สำเร็จรูป ลดลงร้อยละ เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน (YoY) จากสถานการณ์ COVID-๑๙ โดยการส่งออกลดลงเกือบทุกตลาด

๖. มาตรการการแก้ไขปัญหาราคายางเร่งด่วนจากหน่วยงานภาครัฐที่ยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการประกันรายได้ชาวสวนยางเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง (เจ้าของสวน ผู้เช่า ผู้ทำ และคนกรีดยาง) ที่ขึ้น ทะเบียนและแจ้งข้อมูลพื้นที่กับการยางแห่งประเทศไทย(กยท.) กำหนดระยะเวลาประกันรายได้ ๖ เดือน (เดือนตุลาคม ๒๕๖๒ - มีนาคม ๒๕๖๓) รวมทั้งมาตรการระยะยาวขยายเวลาทั้ง ๔ โครงการ ได้แก่

๑) โครงการสนับสนุนสินเชื่อผู้ประกอบการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง ให้แก่ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางขั้น ปลายน้ำมุ่งเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางขั้นปลายน้ำที่มีมูลค่าสูงให้มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น โดยที่รัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการร้อยละ ๓ ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ –๒๕๖๙ขยายระยะเวลาดำเนินการ โครงการตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๓ - ธันวาคม ๒๕๖๔

๒) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบกิจการยาง (ยางแห้ง) วงเงินสินเชื่อ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท ขยายระยะเวลาดำเนินการโครงการตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๖๓ - ธันวาคม ๒๕๖๔

๓) โครงการสนับสนุนสินเชื่อเงินทุนหมุนเวียนแก่สถาบันเกษตรกรเพื่อรวบรวมยาง วงเงิน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อเป็นเงินหมุนเวียนในการรวบรวมยางจากเกษตรกร ขยายเวลาเพิ่มอีก ๔ ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๗

๔) โครงการส่งเสริมการใช้ยางของหน่วยงานภาครัฐ ที่ขยายระยะเวลาดำเนินโครงการต่อไปจนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๕ เพื่อผลักดันการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์หรือที่ใช้เป็นส่วนผสมต่างๆ ใช้ในประเทศเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออก และช่วยลดผลกระทบจากความผันผวนของระดับราคายาง

๘. จากการวิเคราะห์สถานการณ์ราคายางในตลาดล่วงหน้าต่างประเทศทางเทคนิคทั้ง ๓ ตลาด ได้แก่ ตลาดล่วงหน้า โตเกียว เซี่ยงไฮ้ และสิงคโปร์ ราคายางมีโอกาสปรับตัวสูงขึ้นได้ในช่วงครึ่งหลังของไตรมาส หลังจากแรงเทขายในช่วงต้น ไตรมาส เนื่องจากนักลงทุนมีความกังวลเกี่ยวกับเรื่องโรคระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่จากจีนที่ลุกลามไปทั่วโลก และการชะลอการซื้อขายยางช่วงเทศกาลตรุษจีนในตลาดล่วงหน้าเซี่ยงไฮ้ (๒๔-๓๐ ม.ค.๖๓)และสิงคโปร์(๒๔-๒๗ ม.ค.๖๓) รวมทั้งผู้ประกอบการขาดปัจจัยชี้นำ จากตลาดล่วงหน้าโตเกียว ปิดทำการเดือนกุมภาพันธ์ ได้แก่ วันสถาปนาแห่งชาติ (๑๑ ก.พ.) และวันคล้ายวันพระราชสมภพ (๒๔ ก.พ.) และเดือนมีนาคมปิดทำการ วันวสันตวิษุวัต (๒๐ มี.ค.)

(ที่มา : กองวิจัยเศรษฐกิจยาง ฝ่ายวิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจยาง การยางแห่งประเทศไทย)

(๑) วิถีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

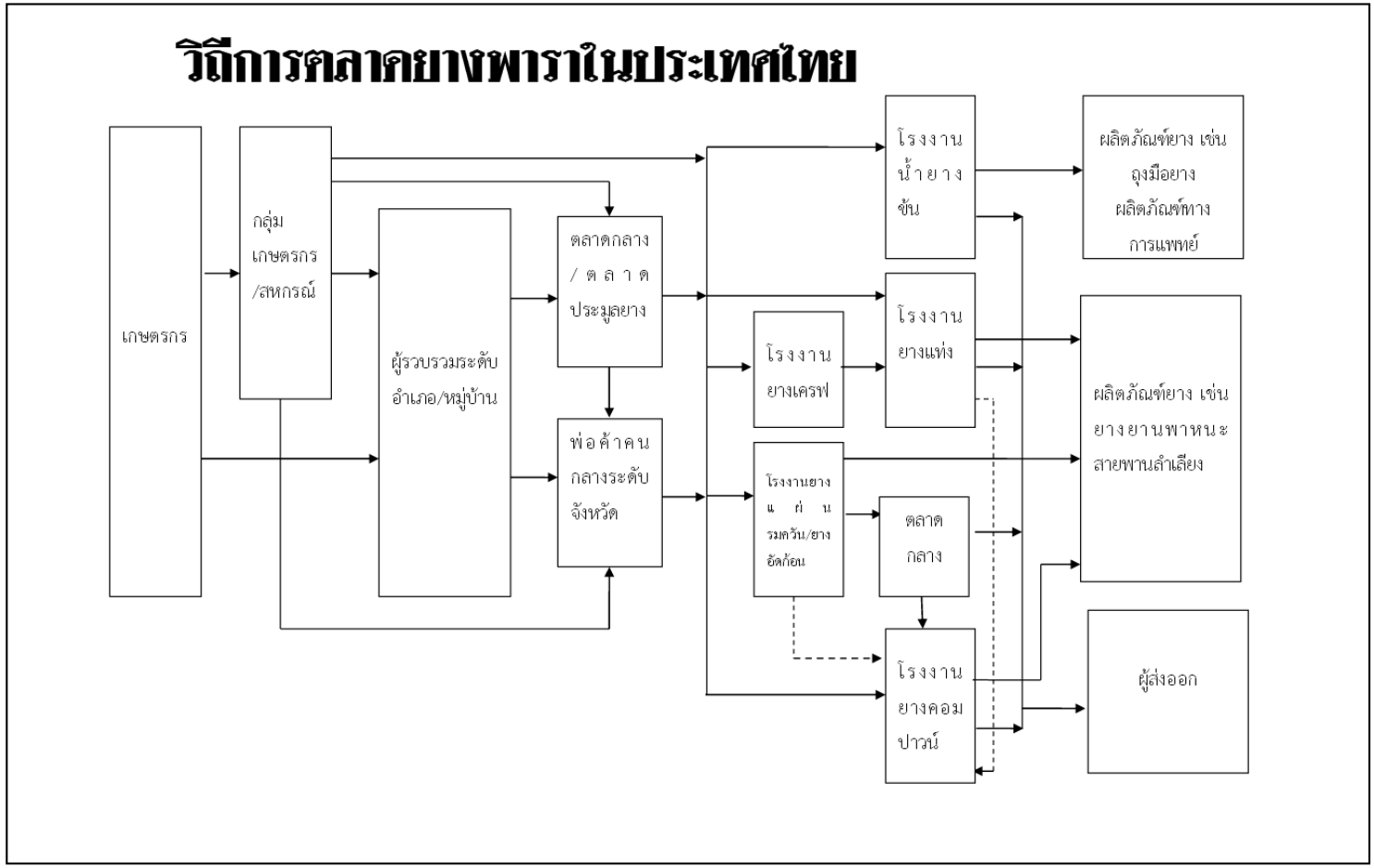

ภาพที่ ๕๑ แสดงวิถีการตลาดยางพารา อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (ที่มา : การยางแห่งประเทศไทย ,พ.ศ. ๒๕๖๓)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอนาทวี มีจุดรับซื้อน้ำยางรายย่อยประจำหมู่บ้านในทุกๆตำบล แต่ไม่มีโรงงานรับซื้อน้ำยางและผลิตภัณฑ์ยางพาราอื่นๆ/โรงงานแปรรูปขนาดใหญ่ในพื้นที่ ผู้จัดการจุดรับซื้อน้ำยางจะนำน้ำยางที่รับซื้อจากเกษตรกรรายย่อยไปขายที่โรงงานในพื้นที่อำเภอใกล้เคียงเช่น หาดใหญ่ สะเดา และจะนะ

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอนาทวี มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการทำสวนยางพารา จำนวนหลายราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๔ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตยางพารา อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายศตวรรษ จันทร์ทอง	๑	คลองกวาง	นาทวี	๒๕๖๐	สวนยางยั่งยืน
๒	นายประดิษฐ์ ทองแก้ว	๓	คลองทราย	นาทวี	๒๕๖๐	แปลงใหญ่
๓	นายสมพงษ์ ราชสุวรรณ	๕	นาทวี	นาทวี	๒๕๖๐	การผลิตปุ๋ยสั่งตัด/การตลาด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี., พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้ามังคุด

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอนาทวี มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมังคุด ทั้งหมด จำนวน ๓๓๐,๑๒๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๕๐,๘๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๘ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๖๐,๔๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓,๔๘๕ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑๕,๓๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๓

ตารางที่ ๔๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมังคุด อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมังคุด (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอนาทวี	๑๕๐,๘๒๙	๖๐,๔๘๗	๓,๔๘๕	๑๑๕,๓๒๓	๓๓๐,๑๒๔
ร้อยละ	๔๕.๖๘	๑๘.๓๒	๑.๐๕	๓๔.๙๓	๑๐๐

(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๑)

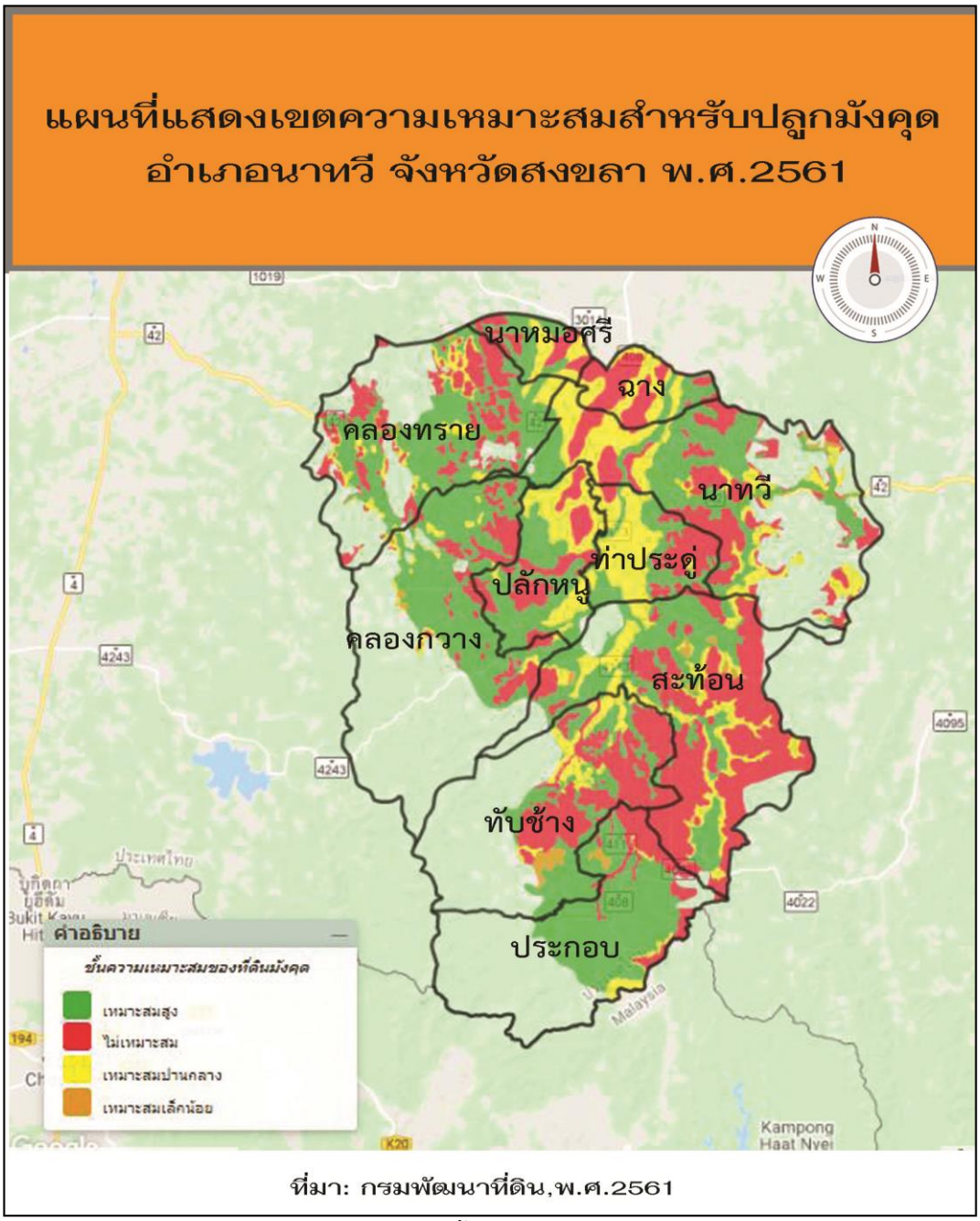

ภาพที่ ๕๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมังคุด อำเภอนาทวี

(ที่มา :กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

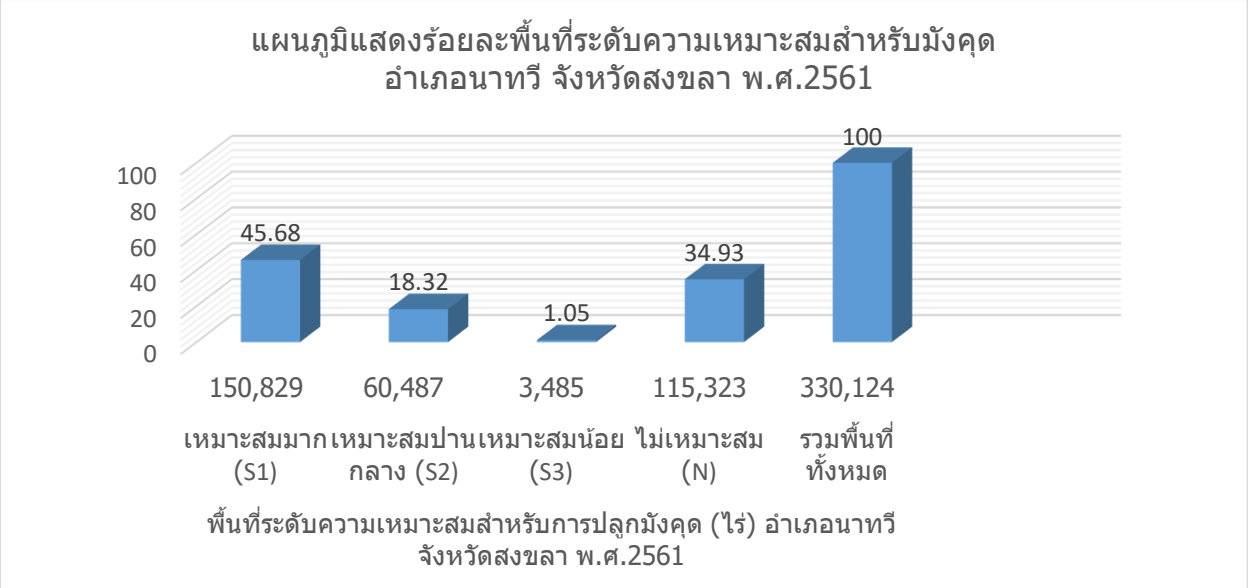

ภาพที่ ๕๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมังคุด อำเภอนาทวี

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๑)

(๒) พื้นที่ปลูกมังคุด

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ปลูกมังคุด จำนวน ๑๙๒.๒๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลนาทวี จำนวน ๘๕.๗๔ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลทับช้าง จำนวน ๒๒.๒๔ไร่ และตำบลฉาง จำนวน ๑๖.๘๗ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๖ แสดงพื้นที่ปลูกมังคุด อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกมังคุด(ไร่)
๑	ต.นาทวี	๘๕.๗๔
๒	ฉาง	๑๖.๘๗
๓	นาหมอศรี	๔
๔	คลองทราย	๙.๐๘
๕	ปลักหนู	๑๖.๑๘
๖	ท่าประดู่	๑๖.๗๓
๗	สะท้อน	๑๕.๘๗
๘	ทับช้าง	๒๒.๒๔
๙	ประกอบ	๐
๑๐	คลองกวาง	๕.๕๑
รวม		๑๙๒.๒๒

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๖)

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกมังคุด

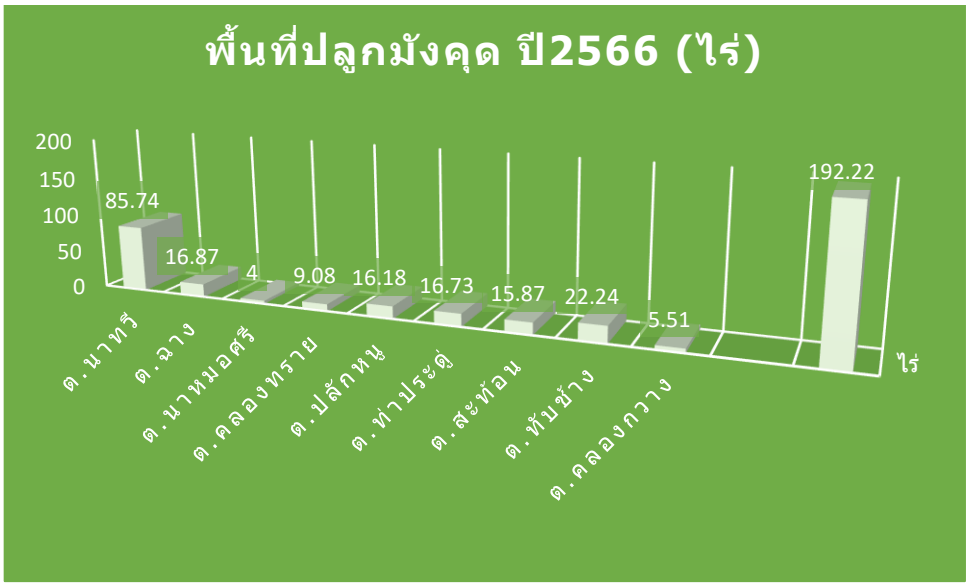

ภาพที่ ๕๔ แสดงพื้นที่ปลูกมังคุด (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอนาทวี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกมังคุดตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอนาทวี มีพื้นที่ปลูกมังคุด ตามข้อมูลในระบบทะเบียนเกษตรกรปี ๒๕๖๓ จำนวน . ๖๘๑.๐๒ ไร่ จากแผนที่ความเหมาะสมการปลูกมังคุด อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา จะเห็นว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมระดับ S๑ ไม่มีเลย

พื้นที่ที่มีความเหมาะสมระดับ S๒ จะพบแถบด้านทิศตะวันตก พื้นที่ตำบลคลองทราย และตำบลคลองกวาง และแถบด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ คือพื้นที่ตำบลสะท้อน และตำบลท่าประกอบ และพื้นที่บางส่วนของตำบลท่าประดู่ที่พื้นที่ติดต่อกับตำบลสะท้อน

ส่วนพื้นที่ที่อยู่นอกเขต Zoning (S๓, N) กล่าวคือพื้นที่ระดับ S๓ จะพบมากแถบด้านทิศตะวันออกหรือฝั่งชายทะเลอ่าวไทย (พื้นที่ราบชายฝั่ง) คือพื้นที่ตำบลนาทวี

ส่วนพื้นที่ระดับ N พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม จะพบแถบตอนกลางของอำเภอลงไปทางทิศใต้ คือตั้งแต่ตำบลคลองทราย คลองกวาง ทับช้าง และตำบลประกอบ และจะพบกระจายอยู่บ้างในตำบลอื่น ๆ เช่น ตำบลนาทวี ท่าประดู่ สะท้อน และตำบลทับช้าง

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอนาทวี มีพื้นที่การปลูกมังคุด จำนวน ๖๘๑.๐๒ ไร่ ๕๐๘ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลนาทวี จำนวน ๒๓๘.๕๖ ไร่ จำนวน ๑๒๕ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลท่าประดู่ จำนวน ๙๑.๒๑ ไร่ ๗๙ ครัวเรือน และตำบลฉาง จำนวน ๖๙.๑๙ ไร่ ๖๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๗ แสดงปริมาณการปลูกมังคุด อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
นาทวี	๕๗	๘๕.๗๔	๘๕.๗๔	๔๒.๘๗	๐.๕๐
ฉาง	๒๐	๑๖.๘๗	๑๖.๘๗	๘.๔๓๕	๐.๕๐
นาหมอศรี	๔	๔	๔	๒	๐.๕๐
คลองทราย	๑๓	๙.๐๘	๙.๐๘	๔.๕๔	๐.๕๐
ปลักหนู	๒๒	๑๖.๑๘	๑๖.๑๘	๘.๐๙	๐.๕๐
ท่าประดู่	๑๘	๑๖.๗๓	๑๖.๗๓	๘.๓๖๕	๐.๕๐
สะท้อน	๒๑	๑๕.๘๗	๑๕.๘๗	๗.๙๓๕	๐.๕๐
ทับช้าง	๒๑	๒๒.๒๔	๒๒.๒๔	๑๑.๑๒	๐.๕๐
ประกอบ	๘	๕.๕๑	๕.๕๑	๒.๗๕๕	๐.๕๐
คลองกวาง					๐.๕๐
รวม	๑๘๔	๑๙๒.๒๒	๑๙๒.๒๒	๙๖.๑๑	**เฉลี่ย ๐.๕๐ ตัน/ไร่**

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกมังคุด ปี ๒๕๖๖ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

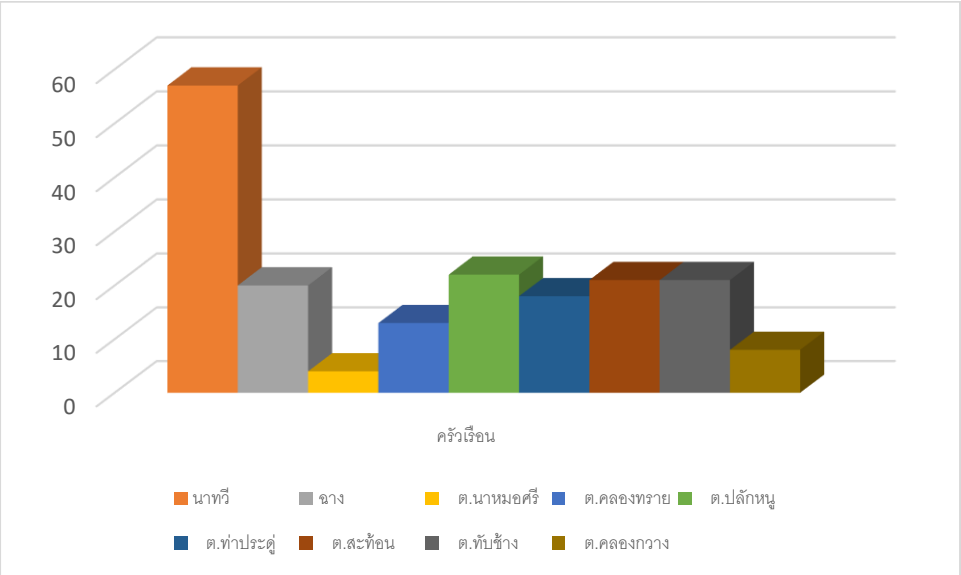

ภาพที่ ๕๕ แสดงปริมาณครัวเรือนเกษตรกรปลูกมังคุด (ปี๒๕๖๖) อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี)

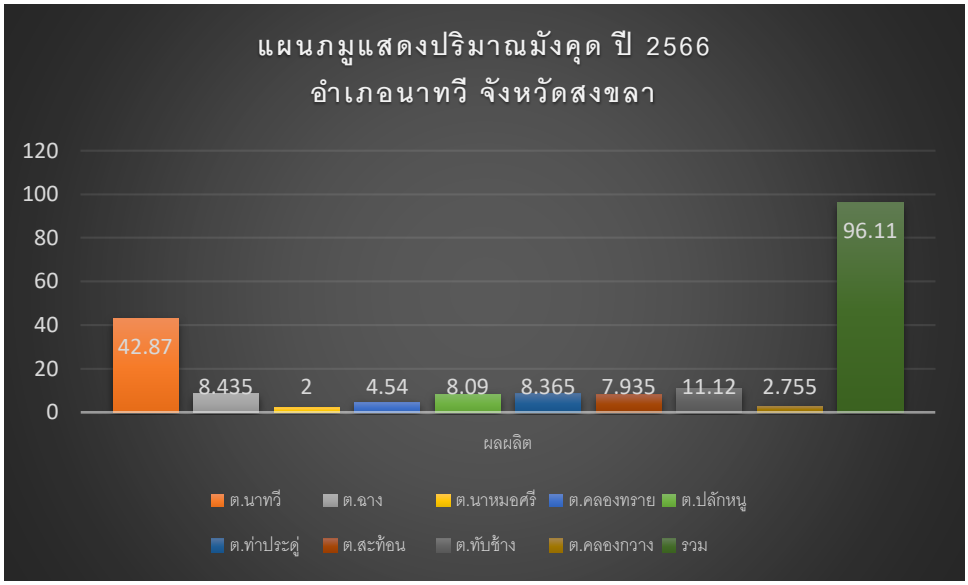

ภาพที่ ๕๖ แสดงปริมาณมังคุด (ปี๒๕๖๖) อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

ภาพที่ ๕๗ ลักษณะผลมังคุด

วงศ์ (Family): Guttiferae
ชื่อสามัญ (Common name): Mangosteen
ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name): *Garcinic mangostana* L.

ลักษณะทั่วไป

มังคุดเป็นไม้ผลยืนต้นขนาดใหญ่ ชอบสภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ในช่วง ๒๕ ถึง ๓๐ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์สูงประมาณ ๗๕ ถึง ๘๕ เปอร์เซ็นต์ ดินควรมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ประมาณ ๕.๕ ถึง ๖.๕ และที่สำคัญควรเลือกพื้นที่ปลูกที่มีน้ำเพียงพอตลอดในช่วงฤดูแล้ง มังคุดจะให้ผลผลิตประมาณปีที่ ๗ หลังจากมีการปลูก แต่ผลผลิตต่อต้นในระยะแรกจะต่ำ ช่วงที่ให้ผลผลิตดีจะอยู่ประมาณ ๑๓ ปีขึ้นไป โดยเฉลี่ย ๖๐ กิโลกรัมต่อต้น (น้ำหนักผลเฉลี่ย ๘๐ กรัมต่อผล) มังคุดเป็นไม้ผลที่มีระบบรากที่หาอาหารค่อนข้างลึก ประมาณ

๙๐ ถึง ๑๒๐ เซนติเมตรจากผิวดิน ดังนั้นจึงต้องการสภาพแล้งก่อนออกดอกค่อนข้างนาน โดยต้นมังคุดที่สมบูรณ์ใบยอดมีอายุระหว่าง ๙ ถึง ๑๒ สัปดาห์เมื่อผ่านช่วงแล้งติดต่อกัน ๒๑ ถึง ๓๐ วัน และมีการกระตุ้นน้ำถูกวิธีมังคุดจะออกดอก ช่วงพัฒนาการของดอก (ผลิตาดอกถึงดอกบาน) ประมาณ ๓๐ วัน ช่วงพัฒนาของผล (ดอกบานถึงเก็บเกี่ยว) ประมาณ ๑๑ ถึง ๑๒ สัปดาห์ ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมคือ เริ่มมีสายเลือดได้ ๑ ถึง ๒ วัน ผลมังคุดที่มีสีม่วงแดง จะเก็บรักษาที่อุณหภูมิ๑๐ ถึง ๑๓ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ ๙๐ ถึง ๙๕ เปอร์เซ็นต์ สามารถเก็บรักษาได้นานประมาณ ๒ ถึง ๔ สัปดาห์ ฤดูกาลผลผลิตของภาคใต้อยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน (กรมวิชาการเกษตร)

(๑) พันธุ์

เชื่อกันว่ามังคุดที่ปลูกมนไทยมีเพียงพันธุ์เดียว เนื่องจากเกสรตัวผู้ของดอกมังคุดเป็นหมัน เมล็ดจะเจริญจากเนื้อเยื่อของต้นแม่ โดยไม่ได้รับการผสมเกสร ดังนั้นจึงเชื่อกันว่ามังคุดมีพันธุ์เดียว (กรมวิชาการเกษตร)

(๒) การเลือกต้นพันธุ์

เลือกต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะเมล็ด ที่มีความสมบูรณ์แข็งแรง อายุไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือมีความสูงมากกว่า ๓๐ เซนติเมตร มีระบบรากสมบูรณ์ ไม่ขดหรืองอ (สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๕ จังหวัดสงขลา)

(๓) การขยายพันธุ์

มังคุดสามารถขยายพันธุ์ได้หลายวิธี เช่น การเพาะเมล็ด การเสียบยอด และการทาบกิ่ง แต่วิธีที่นิยมปฏิบัติกันอยู่คือ การเพาะเมล็ดโดยตรง เพราะสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว ต้นมังคุดที่ได้ไม่กลายพันธุ์ แต่มีข้อเสียคือ ต้องใช้เวลาประมาณ ๗ ถึง ๘ ปีกว่าจะให้ผลผลิต และหากมีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดีก็อาจเร็วได้ผลเร็วกว่านี้ได้เล็กน้อย ส่วนการขยายพันธุ์ด้วยวิธีเสียบยอดนั้น เป็นการนำพันธุ์ดีจากต้นที่เคยให้ผลมาแล้วซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยให้มังคุดให้ผลผลิตได้เร็วขึ้น ในการเพาะเมล็ดนั้นเมล็ดมังคุดที่นำมาเพาะควรจะนำมาจากผลมังคุดที่แก่จัดและเป็นผลที่ยังสดอยู่เพราะจะงอกได้ดีกว่า เลือกเมล็ดที่มีขนาดใหญ่ นำมาล้างเนื้อและเส้นใยออกให้สะอาด แล้วรีบนำไปเพาะ แต่หากไม่สามารถเพาะได้ทันทีก็ให้ผึ่งเมล็ดที่ทำความสะอาดแล้วให้แห้ง (ผึ่งลม) เก็บเมล็ดไว้ในถุงพลาสติก และนำไปแช่ตู้เย็นไว้จะเก็บไว้ได้นานขึ้น การเพาะเมล็ดสามารถเพาะลงในถุงพลาสติกได้โดยตรง แต่หากทำในปริมาณมากๆ ก็ควรเพาะในแปลงเพาะชำหรือกระบะเพาะชำ สำหรับวัสดุเพาะชำจะใช้ขี้เถ้าแกลบล้วนๆ โดยใช้ขี้เถ้าแกลบผสมทรายหรือดินร่วนหรือผสมทรายก็ได้ แปลงเพาะชำต้องมีวัสดุพรางแสง และรดน้ำให้วัสดุเพาะมีความชื้นอยู่เสมอ หลังจากเพาะจะใช้เวลาประมาณ ๑๕ ถึง ๒๐ วัน เมล็ดจึงเริ่มงอก จากนั้นก็คัดเลือกต้นกล้าที่มีความสมบูรณ์ และย้ายจากแปลงเพาะไปปลูกในถุงบรรจุดินผสมปุ๋ยคอก ใช้ถุงขนาด ๔ ถึง ๕ นิ้ว การย้ายควรทำในช่วงที่ต้นกล้ามีอายุไม่เกิน ๑ เดือน เพราะระบบรากยังไม่แผ่กระจาย จะทำให้ต้นกล้าไม่กระทบกระเทือนมาก แต่ต้องระวังลำต้นอาจจะหักได้เพราะยังต้นยังอ่อนอยู่ ต้องมีการพรางแสงและให้น้ำกับต้นกล้าเช่นเคย เมื่อต้นโตขึ้นก็เปลี่ยนเป็นถุงที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ในการเปลี่ยนถุงก็ต้องระมัดระวังอย่าให้กระทบกระเทือนระบบรากเดิม และควรจะเปลี่ยนถุงบ่อยๆ สัก ๕ ถึง ๖ เดือนต่อครั้ง เพราะจะทำให้มังคุดมีการเจริญเติบโตดีขึ้น และไม่มีปัญหาเรื่องรากขดงอก้นถุง เมื่อมังคุดมีอายุประมาณ ๒ ปี มีความสูงราว ๓๐ ถึง ๓๕ เซนติเมตร มียอด ๑ ถึง ๒ ฉัตร ก็พร้อมที่จะปลูกในแปลงได้

(๔) การเตรียมพื้นที่

พื้นที่ดอน ให้ทำการไถพรวน เพื่อปรับพื้นที่ให้เรียบและขุดร่องระบายน้ำ หากมีปัญหาน้ำท่วมขัง หากเป็นพื้นที่ดอนที่เคยปลูกไม้ยืนต้นมาก่อน ไม่ต้องทำการไถพรวน

พื้นที่ลุ่ม เป็นพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังไม่มาก ให้นำดินมาเทกองตามผังปลูก ความสูงประมาณ ๑.๐ ถึง ๑.๕ เมตร แล้วปลูกมังคุดบนสันกลางของกองดิน หากพื้นที่มีน้ำท่วมขังมาก ทำการยกร่องสวนให้มีขนาดสันร่องกว้าง

ไม่น้อยกว่า ๖ เมตร ร่องน้ำกว้าง ๑.๕ เมตร ลึก ๑ เมตร มีระบบระบายน้ำเข้าและออกเป็นอย่างดี (สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๕ จังหวัดสงขลา)

(๕) วิธีการปลูก

สามารถทำได้ทั้งการขุดหลุมปลูก ซึ่งเหมาะกับพื้นที่ที่ค่อนข้างแห้งแล้งและยังไม่มีการวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก วิธีนี้ดินที่อยู่ในหลุมจะช่วยเก็บความชื้นได้ดีขึ้น แต่หากมีฝนตกชุก น้ำขังรากเน่า และต้นจะตายได้ง่าย ส่วนการปลูกโดยไม่ต้องขุดหลุม (ปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก) เหมาะกับพื้นที่ฝนตกชุก วิธีนี้ช่วยในการระบายน้ำได้ดี น้ำไม่ขังโคนต้น แต่ต้องมีการวางระบบน้ำไว้ก่อนจะทำการปลูก ซึ่งต้นมังคุดจะเจริญเติบโตเร็วกว่าการขุดหลุม ทั้งนี้จุดเน้นที่สำคัญในการปลูกมังคุด คือ ควรใช้ต้นกล้าที่มีระบบรากดี ไม่ขดงอในถุง แต่หากจะใช้ต้นกล้าขนาดใหญ่ก็ให้ตัดดินและรากที่ขดหรือพันตรงก้นถุงออก

(๖) ระยะปลูก

เนื่องจากมังคุดเป็นไม้ผลที่มีทรงพุ่มขนาดใหญ่ เจริญเติบโตช้า ระยะปลูกที่แนะนำคือ ๘ ถึง ๙ x ๘ ถึง ๙ เมตร สำหรับสวนที่จะใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงานควรจะเว้นระยะระหว่างแถวให้ห่างพอที่เครื่องจักรกลจะเข้าไปทำงานแต่ให้ระยะระหว่างต้นชิดขึ้น โดยมีจำนวนต้นต่อไร่ประมาณ ๒๐-๒๕ ต้นต่อไร่

(๗) การให้น้ำ

ต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอช่วงการเจริญเติบโตทางใบ และงดให้น้ำช่วงปลายฝน ต้นมังคุดที่มีอายุตายอด ๙ ถึง ๑๒ สัปดาห์ และผ่านสภาพแล้ง ๒๐ ถึง ๓๐ วัน เมื่อแสดงอาการใบตก ปลายใบบิด ก้านใบและกิ่งที่ปลายยอดเริ่มเป็นร่อง ให้กระตุ้นการออกดอกโดยการให้น้ำอย่างเต็มที่ให้มากถึง ๑,๑๐๐ ถึง ๑,๖๐๐ ลิตรต่อต้น* จากนั้นให้หยุดดูอาการ ๗ ถึง ๑๐ วัน เมื่อพบว่าก้านใบและกิ่งที่ปลายยอดเริ่มเต่งขึ้นก็ให้น้ำ เป็นครั้งที่ ๒ ในปริมาณ ๑/๒ ของครั้งแรก หลังจากนั้น ๑๐ ถึง ๑๔ วัน ตาดอกจะผลิออกมาให้เห็น และควรมีการจัดการน้ำเพื่อควบคุมให้มีปริมาณดอกเพียง ร้อยละ ๓๕ ถึง ๕๐ ของยอดทั้งหมด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยหลังจากมังคุดออกดอกแล้ว ๑๐ ถึง ๑๕ เปอร์เซ็นต์ของตายอดทั้งหมด ควรให้น้ำปริมาณมาก ถึง ๒๒๐ ถึง ๒๘๐ ลิตรต่อต้นทุกวัน จนกระทั่งพบว่ายอดที่ยังไม่ออกดอกเริ่มมียอดอ่อนแทนตาดอก จึงค่อยให้น้ำตามปกติ คือ ๘๐ ถึง ๑๑๐ ลิตรต่อต้น และจะต้องให้น้ำในปริมาณนี้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องทุกวัน เพื่อให้ผลมังคุดมีพัฒนาการที่ดี

(๘) การใส่ปุ๋ย

การใส่ปุ๋ยแก่มังคุดจะแบ่งใส่ตามระยะพัฒนาของต้นและการเก็บเกี่ยวเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. เพื่อบำรุงต้นหลังการเก็บเกี่ยว

ปุ๋ยอินทรีย์ ๒๐ ถึง ๕๐ กิโลกรัม/ต้น

ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ในปริมาณ ๑ ถึง ๓ กิโลกรัมต่อต้น

๒. เพื่อส่งเสริมการออกดอก (ช่วงปลายฝน)

ปุ๋ยเคมีสูตร ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๙-๒๔-๒๔ ในปริมาณ ๒ ถึง ๓ กิโลกรัมต่อต้น

๓. เพื่อบำรุงผล (หลังติดผล ๓ ถึง ๔ สัปดาห์) ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ในปริมาณ ๒ ถึง ๓ กิโลกรัม/ต้น

(๙) การปฏิบัติอื่นๆ

๑. การเตรียมสภาพต้นมังคุดให้พร้อม คือ การจัดการให้ต้นมังคุดแตกใบอ่อนในเวลาที่เหมาะสม และพัฒนาไปเป็นใบแก่ได้พอดีกับช่วงที่มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมปกติ ต้นมังคุดที่ตัดแต่งกิ่งและใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำจะแตกใบอ่อนตามเวลาที่เหมาะสม แต่ต้นที่ไว้ผลมากและขาดการบำรุงที่ดีในฤดูที่ผ่านมา แม้จะจัดการต่างๆ แล้ว แต่ก็มักจะไม่ค่อยแตกใบอ่อนหรือแตกใบอ่อนช้า จึงควรกระตุ้นการแตกใบอ่อนโดยฉีดพ่นปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๐๐ ถึง ๒๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร แต่หากพ่นปุ๋ยยูเรียไปแล้ว มังคุดยังไม่ยอมแตกใบอ่อนก็ให้ใช้ไทโอยูเรีย จำนวน ๒๐ ถึง ๔๐ กรัม ผสมน้ำตาลเด็กซ์โตรส จำนวน ๖๐๐ กรัม ในน้ำ ๒๐ ลิตร

(ไทโอยูเรียมีความเป็นพิษต่อพืชสูงจะทำให้ใบแก่ร่วงได้จึงต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง) เมื่อมังคุดแตกใบอ่อนแล้วให้ดูแลรักษาใบอ่อนที่แตกออกมาให้สมบูรณ์ โดยการหมั่นตรวจสอบและป้องกันการระบาดของหนอนกัดกินใบและโรคใบจุดอย่างใกล้ชิด

๒. การจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพ (มังคุดคุณภาพ หมายถึง ผลมังคุดที่มีผิวลายไม่เกิน ๕ เปอร์เซ็นต์ของผิวผลและมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า ๘๐ กรัมปราศจากอาการเนื้อแก้วยางไหลภายในผล และจะต้องเป็นผลที่เก็บเกี่ยวถูกวิธี) ส่วนการควบคุมปริมาณดอก มังคุดทุกดอกจะเจริญเติบโตเป็นผลได้โดยไม่ต้องผสมเกสรหากปล่อยให้ออกดอกมากเกินไป ผลที่ได้มีขนาดเล็กราคาไม่ดี และยังมีผลต่อความสมบูรณ์ของต้นในปีถัดไป นอกจากจะจัดการน้ำตามที่กล่าวแล้ว ในกรณีที่พบว่ามังคุดออกดอกมากเกินไป ให้หว่านปุ๋ยทางดิน สูตร ๑๖-๑๖-๑๖ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในปริมาณ ๒ เท่าของปกติควบคู่กับการให้น้ำจะทำให้ผลที่มีอายุ ๒ ถึง ๓ สัปดาห์ร่วงได้บางส่วน และจะต้องทำการตรวจสอบและป้องกันกำจัดศัตรูเพลี้ยไฟ ไรแดง ไรขาวอย่างใกล้ชิดในช่วงดอกใกล้บาน และติดผลขนาดเล็ก

๓. การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวผลมังคุดที่แก่พอเหมาะ เมื่อผลเริ่มเป็นระยะสายเลือด คือ ผลที่มีสีเหลืองอ่อนปนสีเขียว มีจุดประสีชมพูกระจายอยู่ทั่วผล แนะนำให้เก็บเกี่ยวด้วยตะกร้อผ้าเพื่อป้องกันผลตกลงมากระแทกกับพื้นและรอยขีดข่วนที่ผิว

(๑๐) โรคและแมลงศัตรู

อาการผิดปกติที่เกิดกับส่วนต่างๆ ของมังคุด อาจจะมีสาเหตุมาจากการทำลายของโรค แมลงหรืออาจจะเกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ของมังคุด โรคแมลงและอาการผิดปกติที่สำคัญ ได้แก่ (กรมวิชาการเกษตร)

๑. หนอนชอนใบ เป็นหนอนของผีเสื้อชนิดหนึ่ง ตัวหนอนมีขนาดเล็ก ยาวประมาณ ๓ มิลลิเมตร ตัวสีขาวนวลปนแดง จะกินอยู่ใต้ผิวใบทั้งสองด้านและเห็นเป็นทางสีขาวคดเคี้ยวไปมา ใบที่ถูกทำลายจะมีรูปร่างบิดเบี้ยวใบไม่เจริญเติบโตและมีขนาดเล็ก หนอนชนิดนี้จะทำลายเฉพาะใบอ่อนเท่านั้น รวมทั้งต้นกล้ามังคุดที่อยู่ในเรือนเพาะชำ ก็มักจะพบการทำลายของหนอนชอนใบด้วย

การป้องกันกำจัด ในระยะที่มังคุดเริ่มแตกใบอ่อน หากพบการทำลายให้พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดแมลงในกลุ่มคาร์บาริล ทุก ๗ วัน เมื่อใบแก่แล้วก็ให้หยุดพ่น

๒. หนอนกินใบ เป็นหนอนของผีเสื้อชนิดหนึ่งขนาดของตัวหนอน ยาวประมาณ ๒ ถึง ๒.๕ เซนติเมตร สีของตัวหนอนเหมือนกับสีของใบอ่อนมังคุด (สีเขียวแกมเหลือง) ถ้าหากไม่สังเกตอย่างละเอียดรอบคอบจะมองไม่เห็น ตัวหนอนจะกัดกินแต่ใบอ่อนเท่านั้น ลักษณะการทำลายทำให้ใบเว้าๆ แหว่งๆ เหลือแต่ก้านใบทำให้มังคุดขาดความสมบูรณ์

การป้องกันกำจัด หมั่นตรวจดูแลบริเวณใบมังคุด หากพบว่ามีการทำลายให้หาเศษหญ้าแห้ง นำมากองรอบโคนต้นมังคุด ประมาณช่วงเวลาสายๆ ให้รื้อกองหญ้าทำลายหนอนหรือให้พ่นสารประเภทดูดซึม เช่น คาร์บาริล ในอัตรา ๖๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทุกๆ ๕ ถึง ๗ วัน

๓. เพลี้ยไฟ เป็นแมลงขนาดเล็ก เคลื่อนไหวตัวได้รวดเร็ว จะระบาดในช่วงที่อากาศแห้งแล้งติดต่อกันนานๆ โดยทั้งตัวอ่อนและตัวแก่ของศัตรูชนิดนี้จะดูดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อนดอกอ่อน และผลอ่อนของมังคุด หากเป็นยอดอ่อนจะทำให้ยอดแห้ง แต่หากเป็นดอกอ่อนและผลอ่อนจะทำให้ดอกร่วง และผลมีรอยสีน้ำตาลกร้านมียางไหลและจะทำให้ผลร่วงได้ ศัตรูชนิดนี้นับเป็นศัตรูสำคัญที่มีผลกระทบในการส่งออกมังคุดเป็นอย่างมาก

การป้องกันกำจัด เมื่อมังคุดเริ่มติดดอกให้หมั่นตรวจดูดอกมังคุด หากพบว่ามีเพลี้ยไฟอยู่ตามโคนก้านดอกหรือตามกลีบดอกให้ฉีดพ่นสารเคมีประเภทดูดซึม เช่น สารโมโนโครโตฟอส เมทธิโอคาร์บ หรือ คาร์โบซัลแฟน หลังพ่นสารเคมีแล้ว ๕-๗ วัน ให้ตรวจดูอีก หากยังพบอยู่ให้พ่นซ้ำ การป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ ให้ได้ผลดี ควรทำพร้อมกันกับสวนข้างเคียงเพื่อป้องกันการเคลื่อนย้ายของแมลง

๔. ไรแดง เป็นแมลงที่มีขนาดเล็กมากมองด้วยตาเปล่าแทบไม่เห็น ตัวโตเต็มวัยมีรูป ร่างกลมหรือรูปไข่ มีสีแดง เคลื่อนไหวได้อย่างรวดเร็ว มักอยู่รวมเป็นกลุ่มและระบาดควบคู่ไปกับเพลี้ยไฟ โดยไรแดงจะดูดกินน้ำเลี้ยงที่ดอกและผลอ่อน ทำให้ดอกและผลอ่อนแห้งร่วงหล่นไปหรือทำให้ผลไม่เจริญ เปลือกมีผิดตกกระ เป็นขุย เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกเช่นเดียวกันกับเพลี้ยไฟ

การป้องกันและกำจัด ให้หมั่นตรวจดูในระยะที่มังคุดกำลังออกดอกและติดผล หากพบให้พ่นด้วยกำมะถันผงหรือสารไดโคโพลทุก ๗ ถึง ๑๐ วัน

๕. โรคใบจุด เกิดจากการทำลายของเชื้อรา เชื้อราเข้าทำลายใบเกิดเป็น รอยแผลไหม้สีน้ำตาลมีขอบแผลสีเหลือง รูปร่างของแผลไม่แน่นอน ทำให้ใบเสียเนื้อที่ในการสังเคราะห์แสง ความสมบูรณ์ของต้นลดลง และถ้าระบาดรุนแรงใบจะแห้งทั้งใบและร่วงหล่น ทำให้ผลมังคุดไม่มีใบปกคลุม ผิวของผลมังคุดจะกร้านแดดไม่สวย

การป้องกันกำจัด ฉีดพ่นด้วยสารเคมี เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ แมนโคเซบ คาร์เบนดาซิม หรือเบนโนมิล เป็นต้น

๖. โรคใบแห้งและขอบใบแห้ง เกิดจากสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม คือ แสงแดดจัด ความชื้นต่ำ ทำให้น้ำระเหยออกจากขอบใบมาก จนกระทั่งขอบใบแห้ง ทำให้มังคุดเจริญเติบโตช้า ต้นขาดความสมบูรณ์ให้ผลผลิตน้อย จึงควรหลีกเลี่ยงการปลูกมังคุดในสภาพที่มีภูมิอากาศไม่เหมาะสม และโดยทั่วไปก็มักจะพบอาการใบไหม้ขอบใบแห้งในช่วงฤดูแล้ง ซึ่งตรงกับช่วงที่ผลมังคุดกำลังออกดอก ติดผลพอดี เมื่อใบมังคุดขาดความสมบูรณ์จะทำให้ผลมังคุดขาดความสมบูรณ์ตามไปได้

การป้องกันกำจัด ควรจะดูแลให้ต้นมังคุดได้รับน้ำอย่างสม่ำเสมอและพอเพียง

๗. อาการยางไหลที่ผิว จะพบได้ทั้งระยะผลอ่อนและผลแก่ อาการยางไหลในระยะผลอ่อน เกิดจากเพลี้ยไฟดูดกินน้ำเลี้ยงระยะผลอ่อน จะทำให้เกิดยางไหลออกมาจากผิวเปลือกเป็นสีเหลือง ทำให้ผลมีการเจริญเติบโตช้า การป้องกันกำจัดอาการยางไหลของผลอ่อน โดยการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ ตั้งแต่ระยะที่มังคุดเริ่มออกดอก ส่วนอาการยางไหลระยะผลขนาดใหญ่ จะพบยางไหลในขณะผลใกล้แก่แต่ยังมีสีเขียวอยู่ ยังไม่พบสาเหตุที่แน่นอน สันนิษฐานว่าเกิดจากมังคุดได้รับน้ำมากเกินไป ทำให้ปริมาณน้ำยางในผลมีมาก และปะทุออกมาเอง หรืออาจจะมี

แมลงไปทำให้เกิดบาดแผลทำให้ยางไหลออกมาได้ ซึ่งภายหลังจากการเก็บเกี่ยว ก็สามารถขูดยางเหล่านี้ออกได้ โดยผลมังคุดจะไม่เสียหายแต่จะสิ้นเปลืองเวลาและแรงงาน

๘. อาการเนื้อแก้ว เป็นอาการของเนื้อมังคุดที่มีสีขาวใสในบางกลีบ โดยมากจะเป็นกับกลีบที่มีขนาดใหญ่ ในบางครั้งก็เป็นเนื้อแก้วทั้งผล อาการเนื้อแก้วนี้จะสังเกตได้จากลักษณะภายนอก โดยพบว่าผลที่มีรอยร้าวอยู่ที่ผิว มักจะมีอาการเนื้อแก้วด้วย แต่ในบางครั้งลักษณะภายนอกเป็นปกติ เมื่อผ่าดูก็อาจพบอาการเนื้อแก้วได้เช่นกัน อาการยางไหลภายในผล จะพบยางสีเหลืองอยู่ตรงกลางระหว่างกลีบผล มักจะพบคู่กับอาการเนื้อแก้วหรืออาจจะพบแต่อาการยางไหลเพียงอย่างเดียวก็ได้ อาการเนื้อแก้วและยางไหลภายในผลยังไม่พบสาเหตุที่แน่ชัด แต่จะพบมากในมังคุดที่ขาดการดูแลรักษา เช่น การได้รับน้ำไม่สม่ำเสมอ หรือขาดน้ำเป็นเวลานานๆ เมื่อได้รับน้ำจากฝนที่ตกชุกในช่วงผลใกล้แก่ ผลมังคุดได้รับน้ำอย่างกะทันหัน ทำให้เปลือกขยายตัวไม่ทันเกิดรอยร้าว ท่อน้ำยางภายในผลก็ได้รับน้ำมากเช่นกัน เกิดแรงดันมากจึงปะทุแตก มีน้ำยางไหลออกมา นอกจากนั้นแล้วการบำรุงรักษาที่ไม่ถูกต้องทำให้มังคุดได้รับธาตุอาหารไม่เพียงพอ อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการเจริญเติบโตผิดปกติเกิดเป็นเนื้อแก้วได้ (www.doae.go.th)

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอนาทวี มีการปลูกมังคุด ดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมังคุด

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มังคุด												
ช่วงฤดูปลูก							←	—	—	—	→	
ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว							←	·····	→			
ออกดอก/ออกดอก-ติดผลอ่อน/ดูแลระยะออกดอก-ผลแก่		←	—	→								
ติดผล/ผลพัฒนา				←	—	—	→					

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอนาทวี มีต้นทุนการผลิตมังคุด เฉลี่ยเป็นเงิน ๘,๖๓๕ บาท

คำนวณต้นทุนการผลิตมังคุด

(ใส่ตัวเลขของตนเองแทน ในช่องสีเหลือง) เป็นการคิดคำนวณต้นทุนอย่างง่ายเท่านั้น

พื้นที่เพาะปลูก แปลงที่คำนวณ ระบุจำนวณไร่	1		ไร่	
1. ค่าใช้จ่าย	ทั้งแปลง			หากต้องการคำนวณต้นทุนการผลิต ให้กรอกตัวเลขพื้นที่ปลูก และค่าใช้จ่าย ในแต่ละกิจกรรมที่จ่ายไปในการปลูกพืชนั้น ตามจำนวนพื้นที่ปลูกทั้งแปลง(ไร่)
1.1 ค่าแรงงาน	3,000.00	2,500.00	บาท	
ค่าเตรียมดิน + ขุดหลุม (ปีปลูก)	1,200.00		บาท	
ค่าปลูก (ปีปลูก และปลูกซ่อม)	300.00		บาท	
ค่าดูแลรักษา	1,500.00	1,500.00	บาท	(ค่าแรงค่าจ้างตายหญ้า ใส่ปุ๋ย ฉีดยา ให้น้ำ แต่งกิ่ง ฯลฯ)
ค่าเก็บเกี่ยว รวบรวม (ช่วงปีให้ผล เฉลี่ยต่อปี)		1,000.00	บาทต่อไร่ ต่อปี	(ไม่รวมค่าขนไปขาย)
1.2 ค่าวัสดุ	2,450.00	2,150.00	บาท	
ค่าพันธุ์ (ปีปลูก และปลูกซ่อม)	300.00		บาท	
ค่าปุ๋ย	1,500.00	1,500.00	บาท	
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	350.00	350.00	บาท	
ค่าวัสดุอื่น ๆ น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	300.00	300.00	บาท	
1.3 เสียโอกาสเงินลงทุน	381.50	325.50	บาท	7.00 (อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ต่อปี)
1.4 ค่าเช่าที่ดิน	-	0.00	บาท	
1.5 ค่าเสื่อมอุปกรณ์	304.50	304.50	บาท	304.50 บาทต่อไร่ (เป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณของ สศก.)
1.6 ค่าเสียโอกาสอุปกรณ์	44.40	44.40	บาท	44.40 บาทต่อไร่ (เป็นค่าเฉลี่ยจากการคำนวณของ สศก.)
1.7 ต้นทุนเฉลี่ยก่อนให้ผล		850.32	บาทต่อไร่	ต้นทุนเฉลี่ยก่อนให้ผล คิดจากต้นทุนช่วงก่อนให้ผล ตั้งแต่ปีปลูก จนถึงปีก่อนเก็บเกี่ยว เช่น ค่าเตรียมดิน ค่าปลูก ค่าพันธุ์ และอื่น ๆ เฉลี่ยคืนทุน ตั้งแต่ปีเริ่มเก็บเกี่ยวจนสิ้นอายุขัยทางเศรษฐกิจของพืชนั้น
2. ผลผลิต ที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวได้ในแปลงนี้ (เฉลี่ย)		475.00	กิโลกรัมต่อไร่	
3. ราคาที่คาดว่าจะขายได้		15,000.00	บาทต่อตัน	

4. ผลการคำนวณตามต้นทุนของท่าน (ไร่)	1.00		
ต้นทุน เริ่มต้นของเกษตรกร ทั้งแปลง	6,180.40		บาท/ไร่
ต้นทุน เริ่มต้นของเกษตรกร เฉลี่ยต่อไร่	6,180.40		บาท/ไร่
ต้นทุนรวม ของเกษตรกร เฉลี่ยต่อปี ตลอดอายุขัยเฉลี่ยของพืชนั้น		6,174.72	บาท/ไร่
รายได้	-	7,125.00	บาท/ไร่
กำไร / ขาดทุน	-	7,125.00	บาท/ไร่
5. ต้นทุน ของ สศก. เฉลี่ยต่อไร่ ต่อปี		8,634.12	บาท/ไร่

ต้นทุนของเกษตรกร

ต้นทุนของเฉลี่ย ของ สศก.

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธันวาคม 2559

ตารางที่ ๔๙ แสดงต้นทุนการผลิตมังคุด ปี ๒๕๖๓ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิถีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

แผนผังแสดงเส้นทางวิถีตลาดของอำเภอนาทวี

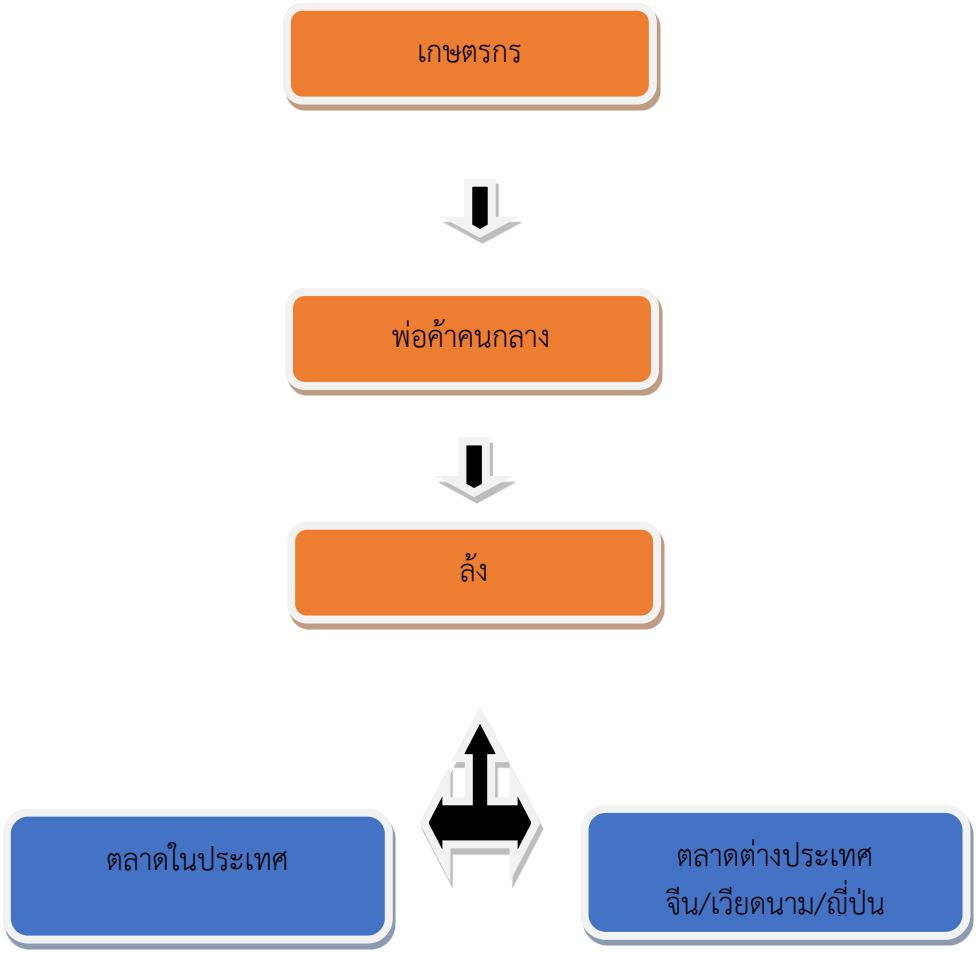

ภาพที่ ๕๘ แสดงวิถีการตลาดมังคุด อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี , พ.ศ.๒๕๖๓)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอนาทวี มีโรงงานรับซื้อผลผลิต/แปรรูปมังคุด รวม ๐ แห่ง

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอนาทวี มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านปลูกมังคุด จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๕๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมังคุด อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายนิรันดร์ นิคมรัตน์	๑๒	นาทวี	นาทวี	๒๕๖๓	สวนผสมผสาน
๒	นางสุพรรณี จันทร์ติ	๓	ท่าประดู่	นาทวี	๒๕๖๐	สวนผสมผสาน

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี ,พ.ศ.๒๕๖๔

ชนิดสินค้า ทุเรียน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอนาทวี มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกทุเรียน จำนวน ๑๓๗.๙๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๑.๓๗ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๙ พื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๑๖.๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๕๑

ตารางที่ ๕๑ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๑๓๗.๙๕ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอนาทวี	๒๑.๓๗ ไร่	๑๑๖.๕๘ ไร่	๐	๐	๑๓๗.๙๕ (ไร่)
	คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๙	คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๕๑	๐	๐	คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

(ที่มา : http://agri-map-online.moac.go.th/, กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๖)

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี

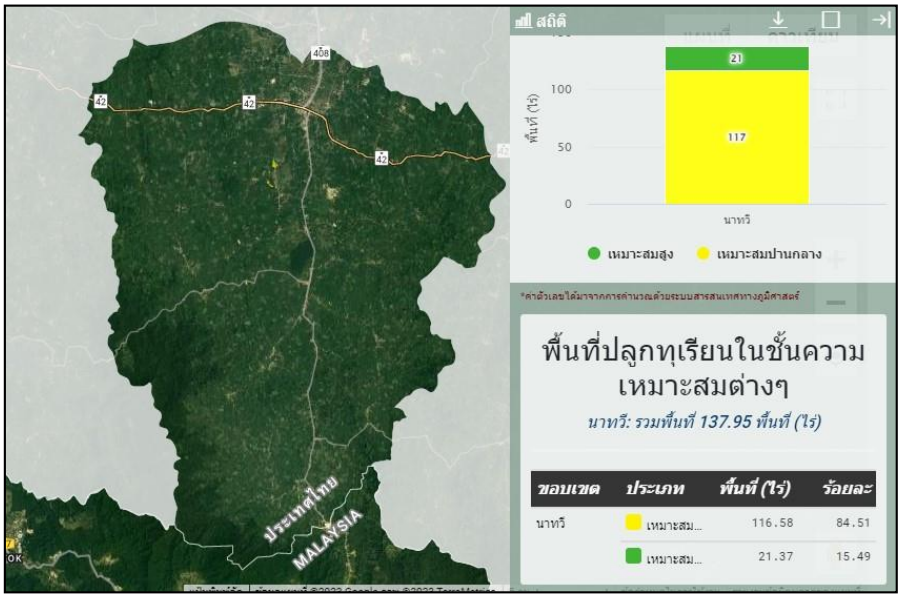

ภาพที่ ๕๙ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี (ที่มา : http://agri-map-online.moac.go.th/, กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๖)

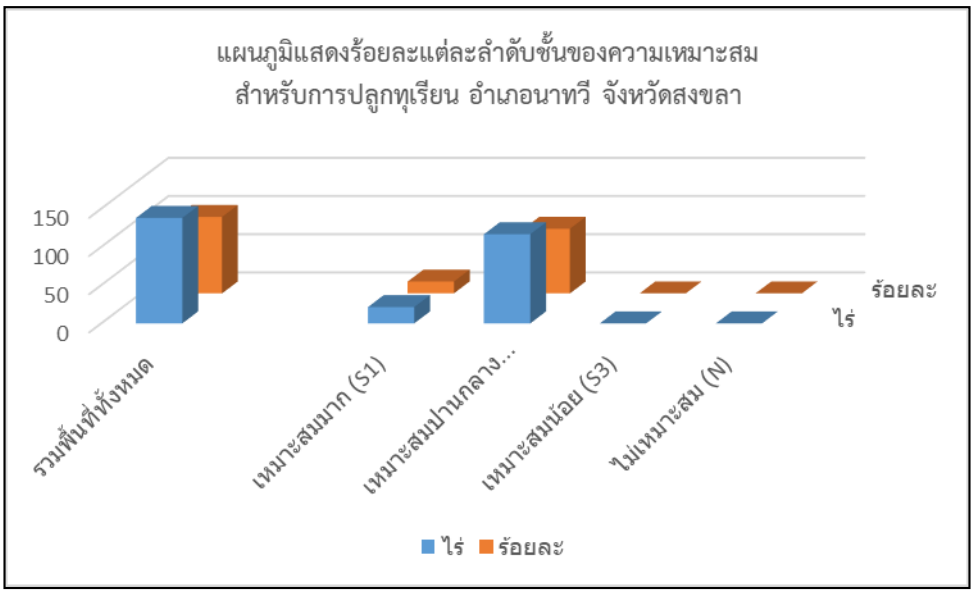

ภาพที่ ๖๐ แผนภูมิแสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๖)

(๒) พื้นที่ปลูกทุเรียน

อำเภอนาทวี มีพื้นที่การปลูกทุเรียน จำนวน ๑,๙๕๖ ไร่ (ตามระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร) โดยมีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่ตำบลปลักหนู จำนวน ๓๖๐.๖๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลนาทวี จำนวน ๓๐๘.๓๙ ไร่ ตำบลสะท้อน จำนวน ๒๙๓.๖๘ ไร่ ตามลำดับ

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกทุเรียน(ไร่)
๑	นาทวี	๓๐๘.๓๙
๒	ฉาง	๗๐.๗๔
๓	นาหมอศรี	๑๔.๔๖
๔	คลองทราย	๑๔๐.๐๑
๕	ปลักหนู	๓๖๐.๖๒
๖	ท่าประดู่	๑๕๙.๗๗
๗	สะท้อน	๒๙๓.๖๘
๘	ทับช้าง	๒๓๘.๘๓
๙	ประกอบ	๑๓๕.๕๓
๑๐	คลองกวาง	๒๓๔.๐๖
รวม		๑๙๕๖.๐๙

ตารางที่ ๕๒ แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอนาทวี มีพื้นที่การปลูกทุเรียน (ตามระบบทะเบียนเกษตรกรกรมส่งเสริมการเกษตร) จำนวน ๑,๙๕๖.๐๙ ไร่ ๘๒๓ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลปลักหนู จำนวน ๓๖๐.๖๒ ไร่ จำนวน ๑๔๕ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลนาทวี จำนวน ๓๐๘.๓๙ ไร่ ๑๖๑ ครัวเรือน และตำบลสะท้อน จำนวน ๒๙๓.๖๘ ไร่ ๑๑๒ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๓ แสดงปริมาณการปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
นาทวี	๑๗๐	๓๐๘.๓๙	๒๓๑.๒๙	๒๐๘.๑๖	๐.๙
ฉาง	๕๔	๗๐.๗๔	๕๓.๐๖	๔๗.๗๖	๐.๙
นาหมอศรี	๑๙	๑๔.๔๖	๑๐.๘๕	๙.๗๖	๐.๙
คลองทราย	๖๐	๑๔๐.๐๑	๑๐๕.๐๑	๙๔.๕๑	๐.๙
ปลักหนู	๑๖๐	๓๖๐.๖๒	๒๗๐.๔๗	๒๔๓.๔๒	๐.๙
ท่าประดู่	๘๖	๑๕๙.๗๗	๑๑๙.๘๓	๑๐๗.๘๔	๐.๙
สะท้อน	๑๓๙	๒๙๓.๖๓	๒๒๐.๒๒	๑๙๘.๒๐	๐.๙
ทับช้าง	๑๐๕	๒๓๘.๘๓	๑๗๙.๑๒	๑๖๑.๒๑	๐.๙
ประกอบ	๔๕	๑๓๕.๕๓	๑๐๑.๖๕	๙๑.๔๘	๐.๙
คลองกวาง	๙๐	๒๓๓.๔๓	๑๗๕.๐๗	๑๕๗.๕๗	๐.๙
รวม	๙๒๘	๑๙๕๕.๔๑	๑๔๖๖.๕๗	๑๓๑๙.๙๑	๐.๙

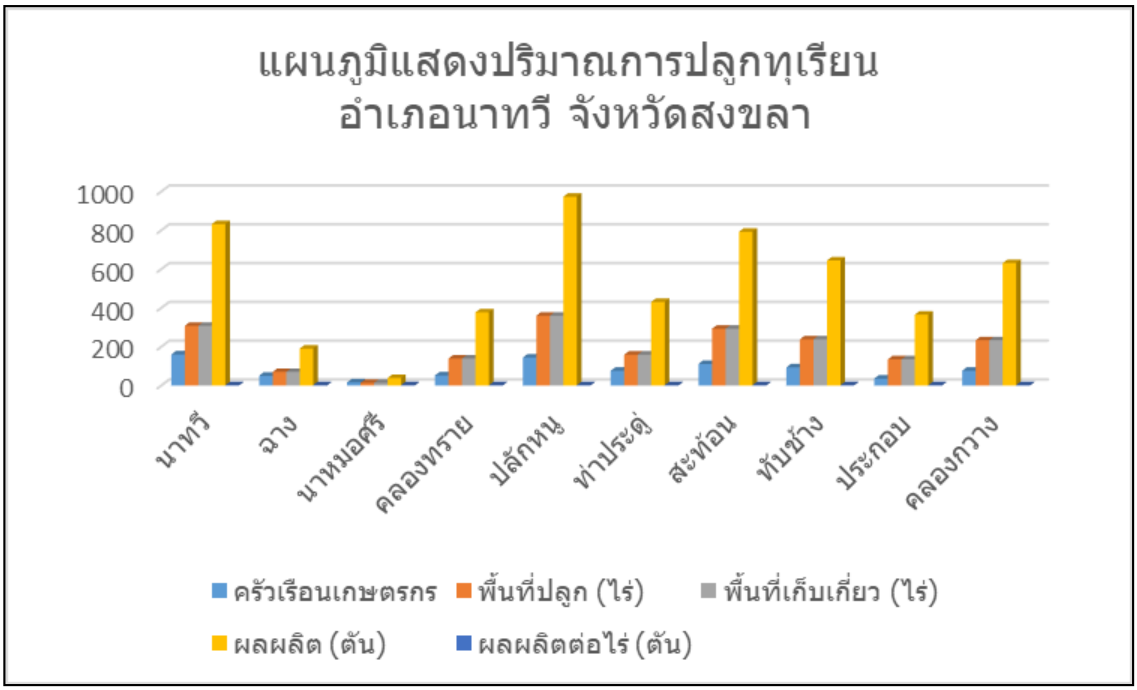

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๖๑ แสดงปริมาณการปลูกทุเรียน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

พันธุ์ทุเรียน (๑) เลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของตลาด พันธุ์การค้า ได้แก่ หมอนทอง ชะนี กระดุม ก้านยาว พันธุ์แนะน าของกรมวิชาการเกษตร เช่น จันทบุรี ๑ จันทบุรี ๒ จันทบุรี ๓

พันธุ์ทุเรียน (๒) ข้อดี และ ลักษณะพิเศษของทุเรียนแต่ละพันธุ์

พันธุ์	ลักษณะทั่วไป	ลักษณะพิเศษ
หมอนทอง	เนื้อหนาสีเหลืองอ่อนละเอียด เนื้อค่อนข้างแห้งไม่แฉะติดมือ รสชาติหวานมัน เมล็ดน้อยและลีบเป็นส่วนใหญ่	ผลมีขนาดใหญ่ น้ำหนักประมาณ 3-4 กิโลกรัม ทรงผลค่อนข้างยาว มีบ่าผล ปลายผลแหลม ก้านผลใหญ่แข็งแรง ช่วงกลางก้านผลจนถึงปากปลิงจะอ้วนใหญ่เป็นทรงกระบอก
ชะนี	เนื้อละเอียด สีเหลืองจัดเกือบเป็นสีจำปา รสชาติหวานมัน เมล็ดค่อนข้างเล็กและมีจำนวนเมล็ดน้อย	ผลมีขนาดปานกลางถึงใหญ่ น้ำหนักประมาณ 2.5-3 กิโลกรัม ผลมีรูปทรงหวด กล่าวคือ กลางผลป่อง หัวเรียว ร่องพู ค่อนข้างลึกเห็นได้ชัด ขั้วผลใหญ่ และสั้น
กระดุม	เนื้อละเอียดสีเหลืองอ่อน เนื้อค่อนข้างบาง รสชาติหวานไม่ค่อยมัน และจ่ายเมื่อสุกจัด เมล็ดมีขนาดใหญ่	ผลมีขนาดค่อนข้างเล็ก น้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ทรงผลค่อนข้างกลม ด้านหัวและด้านท้ายผลค่อนข้างป้าน ก้นผลนุ่มเล็กน้อย หนามเล็กสั้นและถี่ ขั้วค่อนข้างเล็กและสั้น ลักษณะของพูเต็มสมบูรณ์ ร่องพูค่อนข้างลึก

ตารางที่ ๕๔ แสดงข้อดี และ ลักษณะพิเศษของทุเรียนแต่ละพันธุ์ (๑) (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

พันธุ์	ลักษณะทั่วไป	ลักษณะพิเศษ
จันทบุรี 1	เนื้อสีเหลืองสวยสม่ำเสมอ รสชาติหวานมัน เนื้อค่อนข้างละเอียด เส้นใยน้อย กลิ่นอ่อน เนื้อคงสภาพได้นาน ไม่แฉะ เมล็ดลีบสูง	ผลมีขนาดปานกลาง น้ำหนักประมาณ 2.65-3.61 กิโลกรัม ผลค่อนข้างกลม พูไม่นูนชัดเจน หนามเล็กถี่และสั้น อายุเก็บเกี่ยวสั้น เปอร์เซ็นต์ติดผลดีกว่าพันธุ์ชะนี 89.11 เปอร์เซ็นต์
จันทบุรี 2	เนื้อสีเหลืองเข้ม รสชาติหวานมัน เนื้อเหนียวละเอียด เส้นใยน้อย กลิ่นอ่อน เมล็ดแห้ง	ผลค่อนข้างเล็ก น้ำหนักประมาณ 1.52-2.27 กิโลกรัม ทรงผลค่อนข้างยาวรีรูปไข่ แบ่งเป็นพูชัดเจน หนามใหญ่ถี่และสั้น อายุเก็บเกี่ยวสั้น เปอร์เซ็นต์ติดผลดีกว่าพันธุ์ชะนี 98.79 เปอร์เซ็นต์
จันทบุรี 3	เนื้อสีเหลืองเข้ม รสชาติหวานมัน เนื้อเหนียวละเอียด เส้นใยปานกลาง กลิ่นค่อนข้างแรง	ผลขนาดปานกลาง น้ำหนักประมาณ 2.54-3.67 กิโลกรัม ทรงผลค่อนข้างกลมรูปไข่ พูมีขนาดเด่นชัด หนามใหญ่และสั้น ฐานกว้าง อายุเก็บเกี่ยวสั้น เปอร์เซ็นต์ติดผลดีกว่าพันธุ์ชะนี 76.2 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ ๕๕ แสดงข้อดี และ ลักษณะพิเศษของทุเรียนแต่ละพันธุ์(๒) (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

พื้นที่ปลูกที่เหมาะสม สภาพพื้นที่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง มีการระบายน้ำดี หน้าดินลึกกว่า ๕๐ เซนติเมตร และมีความเป็นกรดด่าง ๕.๕-๖.๕

สภาพภูมิอากาศ อากาศร้อนชื้น ปริมาณน้ำฝนระหว่าง ๑,๖๐๐-๓,๐๐๐ มิลลิเมตร/ปี มีช่วงแล้งต่อเนื่องน้อยกว่า ๓ เดือน/ปี และ ความชื้น สัมพัทธ์มากกว่าร้อยละ ๓๐

แหล่งน้ำ มีน้ำเพียงพอ ประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร/ไร่ ความเป็นกรดด่าง ๖.๐-๗.๕ มีสารละลายเกลือไม่มากกว่า ๑,๔๐๐ มิลลิโมล

การเตรียมพื้นที่ปลูก

พื้นที่ดอน ไถพรวน ปรับพื้นที่ให้เรียบเพื่อสะดวกในการวางระบบน้ำ และการจัดการสวน รวมทั้งขุดร่องระบายน้ำพื้นที่ลุ่ม ยกโคกและปลูกด้านบน หากมีน้ำท่วมขังมากและนาน ควรยกร่องสวนให้มีขนาดสันร่องกว้างไม่น้อยกว่า ๖ เมตร ร่องกว้าง ๑.๕ เมตร ลึก ๑ เมตร มีระบบระบายน้ำเข้า ออกเป็นอย่างดี

การวางผังปลูก มี ๒ ระบบ คือ

- ระบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะปลูก ๘-๑๐ เมตร เหมาะกับพื้นที่ค่อนข้างเรียบ

- ระบบแถวกว้าง ต้นชิด ระยะระหว่างต้นร้อยละ ๓๐-๕๐ ของระยะระหว่างแถว และมีการวางแถวปลูกในแนวเหนือใต้

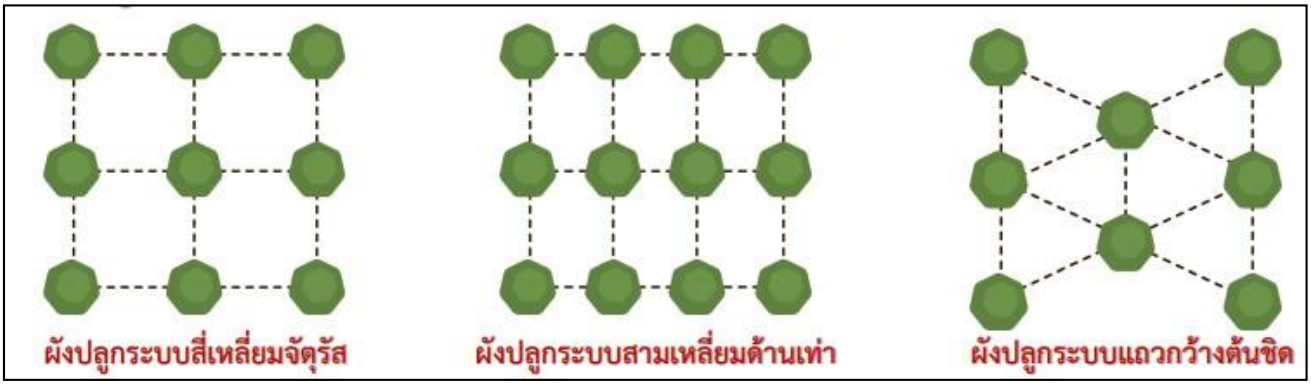

ภาพที่ ๖๒ แสดงการวางผังปลูก (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

วิธีการปลูก

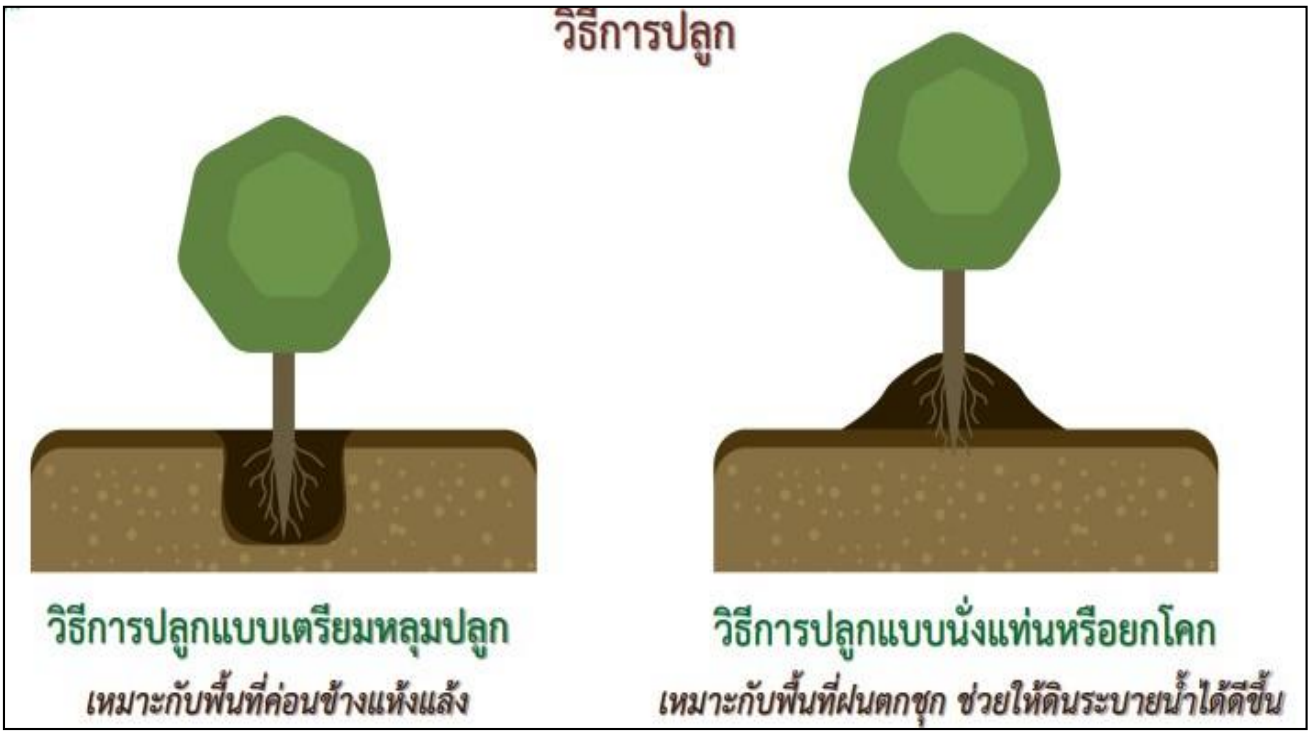

ภาพที่ ๖๓ แสดงวิธีการปลูกทุเรียน (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การใส่ปุ๋ย ควรเก็บตัวอย่างดินบริเวณที่เคยใส่ปุ๋ย หลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตและเก็บตัวอย่างใบเพสลาด ก่อนการออกดอก ส่งวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร และใส่ปุ๋ยให้สอดคล้องกับค่าวิเคราะห์ดินและใบ

ภาพที่ ๖๔ แสดงการใส่ปุ๋ยทุเรียน ๑ (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕

ตารางที่ ๕๖ แสดงการใส่ปุ๋ยทุเรียน ๒ (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การใส่ปุ๋ย (1)

ระยะการเจริญเติบโตของต้นทุเรียน	การให้น้ำ	การให้ปุ๋ย
หลังปลูก	ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยดูที่ความชื้นของผิวดิน	ให้โดยการเตรียมหลุมปลูก หรือวัสดุปลูก
ต้นอายุ 1-5 ปี	80-120 ลิตรต่อต้น ทุก 3-4 วัน	ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ที่หมักตัวดีแล้ว 20-30 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ อัตรา 1/3 ของขนาดทรงพุ่ม เช่นทรงพุ่มกว้าง 6 เมตร ใส่ปุ๋ย 2 กิโลกรัม (6/3 =2)
กระตุ้นการออกดอก	งดน้ำไม่น้อยกว่า 10 วัน	ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 อัตรา 1/3 ของขนาดทรงพุ่ม
ต้นเริ่มออกดอกติดผล	ให้น้ำ 1/3 ของการให้น้ำปกติ เช่น ปกติให้น้ำ 240 ลิตร ลดลงเหลือ 80 ลิตร	ระยะไข่ปลา พ่นด้วยปุ๋ย 13-0-46 อัตรา 100-200 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วทรงพุ่ม
ระหว่างต้นติดผล	80-110 ลิตรต่อต้น ทุก 3-4 วัน	ใส่ปุ๋ย 8-24-24 1/3 ของขนาดทรงพุ่ม
หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต	80-110 ลิตรต่อต้น ทุก 3-4 วัน	ปุ๋ยอินทรีย์ 20-50 กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับ ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ น้ำหนัก 1/3 ของขนาดทรงพุ่ม

ภาพที่ ๖๕ แสดงผลจากการให้น้ำต้นทุเรียน (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การให้น้ำ ควรให้น้ำเพียงพอกับความต้องการของทุเรียนในแต่ละช่วงการเจริญเติบโต โดยเฉพาะในช่วงหลังการออกดอกและการพัฒนาของผล ใช้ระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ และควรให้ปุ๋ยพร้อมระบบน้ำ ลดการใช้แรงงาน และลดต้นทุนการผลิต

การพรางแสง ในช่วงแรกของการเจริญเติบโต ควรให้ร่มเงาหรือพรางแสง อาจใช้วัสดุธรรมชาติช่วยพรางแสง หรืออาจปลูกต้นไม้โตเร็ว ระหว่างแถวทุเรียน เช่น กล้วย ทองหลาง

ภาพที่ ๖๖ แสดงการพรางแสงให้ต้นทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การตัดแต่งและควบคุมทรงพุ่ม หลังปลูก ๑-๑.๕ ปี ควรตัดแต่งให้มีลำต้นเดี่ยว กำหนดกิ่งประธาน แต่ละกิ่งควรห่างกัน ๑๐-๑๕ เซนติเมตร กิ่งประธานแต่ละกิ่งมีกิ่งรอง ๓-๔ กิ่ง และกิ่งรองแต่ละกิ่งจะมีกิ่งแขนงพอประมาณ และไม่บังแสงซึ่งกันและกัน

ภาพที่ ๖๗ แสดงการตัดแต่งและควบคุมทรงพุ่ม (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การเตรียมต้นให้พร้อมสำหรับการออกดอก

๑. ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรค กิ่งแห้ง กิ่งแขนงหลังการเก็บเกี่ยว

๒. ใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ต้น และให้แตกใบอ่อน อย่างน้อย ๑ ชุด

๓. ควรให้น้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงเกิน ๗ วัน

๔. ป้องกันโรคและแมลงที่สำคัญ

ภาพที่ ๖๘ แสดงการตัดแต่งและควบคุมทรงพุ่ม

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การจัดการเพื่อให้ต้นทุเรียนออกดอก และติดผล

๑. ใส่ปุ๋ยเคมีทางดิน ก่อนสิ้นฤดูฝนประมาณ ๑ เดือน

๒. งดการให้น้ำต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน ทำให้ต้นทุเรียนเกิดสภาพเครียด เพื่อชักนำการออกดอก

๓. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงที่สำคัญ ได้แก่ โรคดอกเน่า เพลี้ยไฟ และไรแดง

๔. ในช่วงก่อนดอกบาน ๑ สัปดาห์ ให้น้ำเพียง ๑ ใน ๓ ของการให้น้ำปกติ เพื่อช่วยให้มี การติดผลดีขึ้น

๕. การช่วยผสมเกสร ทำให้ทุเรียนติดผลดีขึ้น

ภาพที่ ๖๙ แสดงการจัดการเพื่อให้ต้นทุเรียนออกดอก และติดผล

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต (๑)

๑. ตัดแต่งผลอ่อน ที่มีรูปทรงบิดเบี้ยว ผลเล็ก และหนามแดงออก จำนวน ๕ ครั้ง ตั้งแต่ผลอายุ ๔-๑๒ สัปดาห์

๒. ใส่ปุ๋ยหลังการตัดแต่งผลครั้งสุดท้ายเพื่อส่งเสริม การเจริญเติบโตของผลและคุณภาพเนื้อ

๓. ให้น้ำอัตราร้อยละ ๗๐ ของการให้น้ำปกติเมื่อ ผลอายุครบ ๔ สัปดาห์ และเพิ่มการให้น้ำเป็นร้อยละ ๘๕ เมื่อผลมีอายุ ๑๐-๑๑ สัปดาห์

ภาพที่ ๗๐ แสดงการจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต (๒)

๑. ควบคุมการแตกใบอ่อนในระหว่างการพัฒนาการของผล โดยพ่นปุ๋ยโพแทสเซียมไนเตรท (๑๓-๐-๔๕) อัตรา ๑๕๐-๓๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ที่ใบอ่อนในระยะหางปลา

๒. ควบคุมการป้องกันกำจัดโรคและแมลงที่สำคัญ ได้แก่ โรคผลเน่า เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย หนอนเจาะผล และหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

๓. โยงผล เพื่อลดการร่วงของผลเนื่องจากแรงลม

ภาพที่ ๗๑ แสดงโยงผลเพื่อลดการร่วงของผลเนื่องจากแรงลม

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การจัดการศัตรูพืช (๑)

การจัดการโรคพืชในทุเรียน โรคที่สำคัญและการป้องกันกำจัด

(๑) สำรวจและประเมินความเสียหายของการถูกทำลายจากโรคหรือแมลง ก่อนการใช้สารเคมีป้องกันกำจัด และควรใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โรคที่สำคัญ คือ โรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน และโรคใบติดทุเรียน

๑. โรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (Phytophthora Root and Foot Rot)

ลักษณะอาการ <u>บริเวณทรงต้นด้านบน</u> ใบมีลักษณะด้าน สลด ไม่เป็นมันเงาเหมือนใบปกติ สีใบเริ่มเหลืองและหลุดร่วง ต้นทรุดโทรม บางครั้ง เหลือแต่กิ่ง

ภาพที่ ๗๒ แสดงอาการโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (๑)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ลักษณะอาการ

บริเวณโคนต้น เปลือกบริเวณลำต้นมีสีน้ำตาลคล้ายมีคราบน้ำเกาะติด ในสภาพที่มีอากาศชื้นเห็นเป็นหยดของเหลวสีน้ำตาล อมแดงไหลซึมออกมาตามรอยแยกที่เปลือก เมื่อเปิด เปลือกด้านในออก พบเนื้อเยื่อเน่าเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล แดง-เข้ม

ภาพที่ ๗๓ แสดงโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (๒)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

บริเวณรากใต้ดิน อาการเน่าเกิดขึ้นกับทั้งรากแขนงขนาดเล็กและรากฝอย ที่อยู่ใกล้ผิวดิน เปลือกรากหลุดล่อน เนื้อเยื้อรากเปื่อยยุ่ย เป็นสีแดง เมื่อดึงเบาๆ ก็หลุดขาดจากกันได้ง่าย

ภาพที่ ๗๔ แสดงโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (๓)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ลักษณะอาการ

<u>บริเวณผล</u> เริ่มเกิดตั้งแต่ผลอ่อนบนต้น แต่มักพบว่าเกิดมากกับผล ช่วงอายุ ๑ เดือนก่อนเก็บเกี่ยว เปลือกผลเป็นจุดแผลช้ำสีน้ำตาลปนเทา แผลค่อยๆ ขยายขนาดออกไปตามรูปร่าง ของผล อาการเน่าลุกลามจนผลร่วง เนื้อด้านในเปลี่ยน เป็นสีชมพูหรือน้ำตาล

ภาพที่ ๗๕ แสดงโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (๔)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๗๖ แสดงสาเหตุโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (๕)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๗๗ แสดงการแพร่ระบาดโรครากเน่าโคนเน่าทุเรียน (๖)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การแพร่ระบาด

การแพร่ระบาด เชื้อราสาเหตุโรคอาศัยพักตัวในดินเป็นเวลานานในรูปสปอร์ ผนังหนา เมื่อพบสภาพแวดล้อมเหมาะสม คือ ดินมีการ ระบายน้ำไม่ดี มีน้ำขัง มีความชื้นสูงสะสมตลอด โดยเฉพาะ สภาพที่มีฝนตกชุก เชื้อจะสร้างสปอร์ขยายพันธุ์ชนิดมีหาง สามารถว่ายน้ำได้แพร่กระจายไปพร้อมน้ำหรือลม เข้าทำลายต้นปกตินอกจากนี้ เชื้อสาเหตุโรคอาจติดไปกับ ดินปลูกหรือกิ่งพันธุ์เป็นโรคได้เช่นเดียวกัน

การป้องกันกำจัด

๑. ไม่นำต้นพันธุ์ กิ่งพันธุ์หรือดินปลูกจากแหล่งที่มีการระบาด เข้ามาในสวน

๒. หมั่นสำรวจสวนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงฝนตกชุก ทำทางระบายน้ำเพื่อป้องกัน น้ำท่วมขัง กำจัดวัชพืช ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคและนำไปเผาทำลายนอกสวน

๓. ทำความสะอาดเครื่องมือที่ใช้ตัดกิ่งเป็นโรค หรือสกัดแผลทุกครั้ง ก่อนนำไปใช้ ตัดกิ่งปกติ

๔. ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักปรับปรุงสภาพดิน และลดปริมาณเชื้อราสาเหตุโรคไฟทอปเทอร่า ในดิน โดยหว่านชีวภัณฑ์เชื้อราไตรโคเดอร์ม่าบริเวณใต้ทรงพุ่มทุเรียนที่มีรากฝอยเจริญ

๕. ต้นเป็นโรค ให้สกัดแผลบริเวณลำต้นที่เป็นโรคออกจนเห็นเนื้อไม้ ก่อนทาแผลด้วย ปูนแดง หรือสารป้องกันกำจัดโรคพืชเมทาแลกซิล ๒๕% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๕๐-๖๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ต้นที่มีแผลขนาดใหญ่ อาจ

ใช้ฟอสฟอนิกแอซิด ๔๐% เอสแอล อัตรา ๕ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๑๕ มิลลิลิตร ใส่เข็มฉีดยาฉีดอัดเข้าบริเวณลำต้นส่วนที่เป็นเนื้อไม้ใกล้แผล ทุกเดือน

๖. ช่วงที่มีการระบาด พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืชเมทาแลกซิล ๒๕% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๕๐-๖๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ฟอสอีทิล-อะลูมิเนียม ๘๐% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา ๘๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เมทาแลกซิล-เอ็ม+แมนโคเซบ ๖๘ % ดับเบิ้ลยูจี อัตรา ๓๐-๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นทุก ๕-๗ วัน และหยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยวอย่างน้อย ๑๕ วัน

๒. โรคใบติดทุเรียน (Rhizoctonia Leaf Blight)

ลักษณะอาการ

พบแผลช้ำคล้ายถูกน้ำร้อนลวกขึ้นกระจายบนใบ แผลมีขนาดไม่แน่นอน ต่อมาขยายตัว และเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ก่อนลุกลามไปที่ใบปกติข้างเคียงโดยเชื้อสาเหตุสร้าง เส้นใยยึดใบให้ติดไว้ด้วยกัน ใบที่เป็นโรคจะแห้งห้อยติด อยู่กับกิ่ง ก่อนหลุดร่วงไปสัมผัสกับใบที่อยู่ด้านล่าง จนเกิด การลุกลามของโรคใบไหม้เห็นเป็นหย่อมๆ ใบที่เหลือ จะค่อยๆ ร่วงจนเหลือแต่กิ่ง ซึ่งก็จะแห้งตามไปด้วย

ภาพที่ ๗๘ แสดงโรคใบติดทุเรียน (๑)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

สาเหตุ: เชื้อรา Rhizoctonia solani Kühn การแพร่ระบาด เชื้อราสาเหตุโรคอาศัยพักตัวในเศษซากพืชหรืออินทรียวัตถุ ในดินได้เป็นเวลานาน เมื่อพบสภาพแวดล้อมเหมาะสม คือ สภาพที่มีฝนตกชุก มีความชื้นสูงสะสมใต้ทรงพุ่มตลอด เชื้อแพร่ระบาดไปกับดินและน้ำ สร้างเส้นใยเข้าทำลายใบ ข้างเคียงต้นปกติ จนหลุดร่วงลงดิน และกลายเป็นแหล่ง สะสมเชื้อต่อไป

ภาพที่ ๗๙ แสดงโรคใบติดทุเรียน (๒)

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การป้องกันกำจัด

๑. ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง โดยเฉพาะใบที่อยู่ด้านล่างๆ ให้มีการถ่ายเทของอากาศ ไม่ให้มีความชื้นสะสมใต้ทรงพุ่มมากเกินไป

๒. เก็บเผาทำลายเศษซากพืชเป็นโรคที่ร่วงอยู่ใต้ต้น เพื่อลดประมาณเชื้อสะสม

๓. ในพื้นที่ปลูกที่มีความชื้นสูงและมีการระบาดประจำ ไม่ควรใส่ปุ๋ยที่มีค่าไนโตรเจนสูง เพื่อลดความสมบูรณ์ของการแตกใบ

๔. ช่วงแตกใบอ่อน หมั่นสำรวจอาการของโรคอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่า เริ่มมีการระบาด ให้ฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชวาลิดามัยซิน ๓% เอสแอล อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เฮกซะโคลนาโซล ๕% เอสซี อัตรา ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ทุก ๑๐ วัน

แมลงศัตรูพืชในทุเรียน

แมลงศัตรูที่สำคัญและทำความเสียหายทางเศรษฐกิจให้แก่ทุเรียนมี ๖ ชนิด ได้แก่ หนอนเจาะ เมล็ดทุเรียน เพลี้ยไก่แจ้ หนอนเจาะผลทุเรียน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ และมอดเจาะลำต้น นอกจากนี้ยังมีแมลงศัตรูทุเรียนชนิดใหม่ที่ไม่เคยเป็นปัญหามาก่อน คือ หนอนด้วงหนวดยาว เจาะลำต้นทุเรียน ซึ่งเดิมเป็นแมลงศัตรูป่าไม้และได้เกิดการระบาดในพื้นที่ปลูกทุเรียน ทั่วประเทศในปี ๒๕๔๖ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกและภาคะวันออกเฉียงเหนือที่มีการระบาด อย่างรุนแรง ส่วนแมลงศัตรูบางชนิดพบระบาดในพื้นที่จำกัด เช่น หนอนด้วงปีกแข็ง กินรากทุเรียน ๓๔ แมลงศัตรูพืชในทุเรียน

ปริมาณประชากรของแมลงศัตรูทุเรียนจะผันแปรตามระยะการเจริญเติบโต

๑. เพลี้ยไก่แจ้จะระบาดเฉพาะระยะที่ทุเรียนแตกใบอ่อนเท่านั้น

๒. หนอนเจาะเมล็ดและหนอนเจาะผลจะระบาดในช่วงทุเรียนติดผล

๓. เพลี้ยแป้งและเพลี้ยไฟจะระบาดระยะต้นทุเรียนแตกยอด ดอก และผล

๔. มอดเจาะลำต้น หนอนด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน และหนอนด้วง ปีกแข็งกินรากทุเรียน จะพบระบาดตลอดปี

ตารางแสดงปริมาณประชากรของแมลงศัตรูทุเรียนจะผันแปรตามระยะการเจริญเติบโต

ชนิดของแมลงศัตรูพืช	ระยะแตกยอดและใบอ่อน	ระยะออกดอกและดอกอ่อน	ระยะติดผลและผลเจริญเติบโต
เพลี้ยไก่แจ้	✓		
หนอนเจาะเมล็ด และหนอนเจาะผล			✓
เพลี้ยแป้ง และ เพลี้ยไฟ	✓	✓	✓
มอดเจาะลำต้น หนอนด้วงหนวดยาวเจาะลำต้นทุเรียน และหนอนด้วงปีกแข็งกินรากทุเรียน	✓	✓	✓

ตารางที่ ๕๗ แสดงปริมาณประชากรของแมลงศัตรูทุเรียนจะผันแปรตามระยะการเจริญเติบโต

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๑. หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน (durian seed borer)

ภาพที่ ๘๐ แสดงผีเสื้อหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน และลักษณะการวางไข่

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๘๑ แสดงหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน (durian seed borer)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Mudaria luteileprosa Holloway.

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย หนอนชนิดนี้เมื่อเข้าทำลายผลทุเรียนจะไม่สามารถสังเกตจากภายนอกได้ หนอนที่เจาะเข้าไปในผลทุเรียน ถ่ายมูลออกมาปะปนอยู่กับเนื้อทุเรียนทำให้ เนื้อทุเรียนเสียคุณภาพ กระทั่งเมื่อหนอนโตเต็มที่พร้อมเข้าดักแด้ จะเจาะเปลือก เป็นรูออกมาและทิ้งตัวลงบนพื้นดินเพื่อเข้าดักแด้ในดิน เกษตรกรเห็นแต่รูไม่พบ ตัวหนอนอยู่ภายในหรือบางครั้งพบความเสียหายเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตเรียบร้อยแล้ว หลังจากหนอนเจาะออกมาจึงเรียกหนอนชนิดนี้อีกชื่อว่า “หนอนรู

ภาพที่ ๘๒ แสดงสภาพรูเจาะออกของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

พืชอาหาร พบว่าหนอนชนิดนี้มีพืชอาศัยอย่างเดียวคือ ทุเรียน

ศัตรูธรรมชาติ ยังสำรวจไม่พบ

การป้องกันกำจัด

๑. เกษตรกรไม่ควรขนย้ายเมล็ดทุเรียนจากที่อื่นเข้ามาในแหล่งปลูก ถ้ามีความจำเป็น ควรทำการคัดเลือกเมล็ดอย่างระมัดระวัง หรือแช่เมล็ดด้วยสารฆ่าแมลง เช่น มาลาไทออน อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คาร์บาริล อัตรา ๕๐ กรัมต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร ก่อนท าการขนย้ายจะช่วยกำจัดหนอนได้

ภาพที่๘๓ แสดงความเสียหายที่เกิดจากหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒. การห่อผลระยะยาวโดยใช้ถุงพลาสติกสีขาวขุ่นขนาด ๔๐x๗๕ เซนติเมตร เจาะก้นถุง เพื่อระบายน้ำ สามารถป้องกันไม่ให้ตัวเต็มวัยมาวางไข่ได้ โดยเริ่มห่อผลตั้งแต่ ผลทุเรียนมีอายุ ๖ สัปดาห์ เป็นต้นไปจนถึงเก็บเกี่ยว ก่อนห่อตรวจสอบผลทุเรียน ที่จะห่อให้ปราศจากเพลี้ยแป้ง ถ้ามีให้กำจัดโดยใช้แปรงปัดออก แล้วพ่นด้วยสารคลอร์ไพริฟอส อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

ภาพที่ ๘๔ แสดงการห่อผลเพื่อป้องกันหนอนเจาะทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๓. การป้องกันกำจัดด้วยวิธีผสมผสาน โดยการพ่นสารฆ่าแมลงไซเพอร์เมทริน/ โฟซาโลน อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ห่างกันครั้งละ ๑ สัปดาห์ เริ่มเมื่อผล อายุ ๖ สัปดาห์ และห่อด้วยถุงพลาสติกขาวขุ่น ขนาด ๔๐x๗๕ เซนติเมตร เจาะมุม ก้นถุงเพื่อระบายน้ำ เมื่อผลอายุ ๑๐ สัปดาห์ โดยเลือกห่อเฉพาะผลที่มีขนาดและรูปทรงได้มาตรฐาน ก่อนห่อผลควรมีการสำรวจเพลี้ยแป้งและพ่นสารคลอร์ไพริฟอส เมื่อพบเพลี้ยแป้งระบาด

๔. การใช้กับดักแสงไฟแบล็คไลท์ (black light) เป็นเครื่องมือตรวจการระบาด ของผีเสื้อหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน เพื่อให้ทราบว่ามีการระบาดในช่วงไหน สามารถช่วยให้การใช้สารฆ่าแมลงมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถลดจำนวน การพ่นสารฆ่าแมลงจากที่เกษตรกรนิยมปฏิบัติอยู่ที่พ่นตั้งแต่ทุเรียนเริ่มออกดอก

๕. การป้องกันกำจัดโดยใช้สารฆ่าแมลง เมื่อพบว่าตัวเต็มวัยเริ่มระบาดให้ใช้สารคาร์บาริล เดลทาเมทริน แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน เบตา-ไซฟลูทริน และ ไซเพอร์เมทริน/โฟซาโลน อัตรา ๕๐ กรัม ๑๕, ๒๐, ๒๐ และ ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ตามลำดับ ห่างกันครั้งละ ๑ สัปดาห์ เริ่มเมื่อผลอายุ ๖ สัปดาห์

๒. เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน (durian psyllids)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Allocaridara malayensis Crawford.

ภาพที่ ๘๕ แสดงเพลี้ยไก่แจ้ทุเรียนดูดกินน้ำเลี้ยงใบอ่อนทุเรียนและลักษณะตัวเต็มวัยเพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย : เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน พบระบาดทำความเสียหายให้กับทุเรียนอย่างมากในแหล่งปลูกทุเรียนทั่วไป ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน ทำให้ใบอ่อนเป็นจุดสีเหลือง ไม่เจริญเติบโต เมื่อระบาดมากๆ ทำให้ใบหงิกงอ และถ้าเพลี้ยไก่แจ้เข้าทำลายในช่วงที่ใบอ่อนยังเล็กมากและยังไม่คลี่ออกจะทำให้ใบแห้งและร่วง

ภาพที่ ๘๖ แสดงการวางไข่และลักษณะไข่เพลี้ยไก่แจ้ทุเรียน (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๘๗ แสดงเพลี้ยไก่แจ้ดูดน้ำเลี้ยงทำให้ใบทุเรียนหงิกงอ

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ตัวอ่อนของแมลงชนิดนี้จะขับสารเหนียวสีขาวออกมาปกคลุมใบทุเรียน เป็น สาเหตุทำให้เกิดเชื้อราตามบริเวณที่สารชนิดนี้ถูกขับออกมา ระยะตัวอ่อนทำความ เสียหายมากที่สุด และแมลงชนิดนี้ทำความเสียหายให้กับทุเรียนพันธุ์ชะนีมากที่สุด พืชอาหาร : ทุเรียน ศัตรูธรรมชาติ : แมลงศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยไก่แจ้มีหลายชนิดทั้งแมลงห้ำ ได้แก่ ด้วงเต่าลาย แมลงช้างปีกใส แตนเบียนตัวอ่อนเพลี้ยไก่แจ้

ภาพที่ ๘๘ แสดงแตนตัวเบียนเพลี้ยไก่แจ้ที่พบในธรรมชาติ

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

การป้องกันกำจัด :

๑. เพลี้ยไก่แจ้จะทำลายเฉพาะใบอ่อนทุเรียนที่ยังไม่โตเต็มที่ และโดยปกติ ทุเรียนแตกใบอ่อนไม่พร้อมกันแม้แต่ทุเรียนในสวนเดียวกัน ชาวสวนทุเรียนควรจะ พ่นสารฆ่าแมลงเมื่อทุเรียนส่วนใหญ่แตกใบอ่อน สำหรับต้นที่แตกใบอ่อนไม่พร้อม ต้นอื่นควรพ่นเฉพาะต้น วิธีนี้ช่วยลดการใช้สารฆ่าแมลงและเปิดโอกาสให้ศัตรู ธรรมชาติได้มีบทบาทในการควบคุมเพลี้ยไก่แจ้ และยังเป็นการอนุรักษ์ศัตรู ธรรมชาติเหล่านี้อีกด้วย

๒. วิธีบังคับให้ทุเรียนแตกใบอ่อนพร้อมกัน ซึ่งอาจกระตุ้นด้วยการพ่น ยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อลดช่วงการเข้าทำลายของ เพลี้ยไก่แจ้ จะช่วยลดการใช้สารเคมีลงได้มาก โดยปกติทุเรียนต้องการใบอ่อนที่ สมบูรณ์ ๒-๓ ชุดต่อปี เพื่อให้ต้นทุเรียนพร้อมที่จะให้ผลผลิตที่ดี

๓. ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพเมื่อเพลี้ยไก่แจ้ระบาดมาก คือ แลมบ์ ดา-ไซฮาโลทริน อัตรา ๑๐ มิลลิลิตร หรือ คาร์โบซัลแฟน อัตรา ๕๐ มิลลิลิตร หรือ คาร์บาริล อัตรา ๑๐ กรัม หรือ ไซเพอร์เมทริน/โฟซาโลน อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นทุก ๗-๑๐ วัน ในช่วงระยะแตกใบอ่อน

๓. หนอนเจาะผล (fruit borer)

ภาพที่ ๘๙ แสดงผีเสื้อหนอนเจาะผลทุเรียน/หนอนเจาะผลทุเรียนกัดทำลายบริเวณเปลือกทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Conogethes punctiferalis Guenee.

ชื่ออื่น : หนอนเจาะผลละหุ่ง

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย : หนอนเจาะผลเป็นศัตรูทุเรียนที่สำคัญ พบ ระบาดทั่วไปในแหล่งปลูกทุเรียนทั่วประเทศ หนอนเจาะผลจะเข้าทำลายทุเรียนได้ ตั้งแต่ผลยังเล็กอายุประมาณ ๒ เดือน ไปจนถึงผลโตเต็มที่พร้อมที่จะเก็บเกี่ยวทำให้ผลเป็นแผล อาจทำให้ผลเน่าและร่วงเนื่องจากเชื้อราเข้าทำลายซ้ำ

ภาพที่ ๙๐ แสดงหนอนเจาะผลทำรังบริเวณเปลือกทุเรียน/หนอนกัดกินบริเวณเปลือกไม่ถึงเนื้อทุเรียน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ภาพที่ ๙๑ แสดงการตัดแต่งผลไม่ให้ติดกันและใช้ไม้คั่นระหว่างผลที่ติดกัน

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

พืชอาหาร : แมลงชนิดนี้พบทั่วไปตลอดทั้งปีเนื่องจากมีพืชอาศัยกว้าง นอกจากทุเรียน แล้วมีรายงานว่าหนอนชนิดนี้ทำลายผลไม้ชนิดอื่น เช่น มะหวด ลำไย ลิ้นจี่ เงาะ ทับทิม ละหุ่ง หม่อน และโกโก้

ศัตรูธรรมชาติ : แตนเบียน Apanteles sp.

การป้องกันกำจัด :

๑. หมั่นตรวจดูตามผลทุเรียน เมื่อพบรอยทำลายของหนอน ให้ใช้ไม้หรือลวด แข็งเขี่ยตัวหนอนออกมาทำลาย

๒. ตัดแต่งผลทุเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป โดยเฉพาะผลที่อยู่ติดกันควรใช้กิ่ง ไม้หรือกาบมะพร้าวขั้นระหว่างผล เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวเต็มวัยวางไข่หรือตัวหนอนเข้า หลบอาศัย

๓. การห่อผลด้วยถุงมุ้งไนล่อน ถุงรีเมย์หรือถุงพลาสติกสีขาวขุ่น เจาะรูที่ บริเวณขอบล่าง เพื่อให้หยดน้ำระบายออก โดยเริ่มห่อผลตั้งแต่ผลทุเรียนมีอายุ ๖ สัปดาห์เป็นต้นไป จะช่วยลดความเสียหายได้

๔. สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพเมื่อจำเป็นต้องใช้คือ แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน อัตรา ๒๐ มิลลิลิตร หรือ คลอร์ไพริฟอส อัตรา ๒๐ มิลลิลิตร หรือ คาร์โบซัลแฟน อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเฉพาะส่วนผลทุเรียนที่พบการทำลายของหนอนเจาะ ผล

๔. **เพลี้ยแป้ง (mealybugs)**

ภาพที่ ๙๒ แสดงเพลี้ยแป้งทุเรียน และลักษณะของผลอ่อนทุเรียนที่ถูกเพลี้ยแป้งดูดกินน้ำเลี้ยง

(ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Planococcus minor Maskell.

Planococcus lilacinus Cockerell.

Pseudococcus cryptus Hampel.

ความสำคัญและลักษณะการทำลาย : เพลี้ยแป้งเป็นแมลงศัตรูที่สำคัญพบระบาดทำความเสียหายต่อทุเรียนในแหล่งปลูกทั่วไป ดูดกินน้ำเลี้ยงจากบริเวณกิ่ง ช่อดอก ผล อ่อน ผลแก่ โดยมีมดแดงและมดดำช่วยคาบพาไปตามส่วนต่างๆ ของพืช ส่วนที่ถูก ท าลายจะแคระแกร็น และชะงักการเจริญเติบโต นอกจากนี้ เพลี้ยแป้งจะขับน้ำหวานออกมา เป็นเหตุให้ราดำเข้าทำลายซ้ำ ถ้าเพลี้ยแป้งเข้าทำลายทุเรียนผลเล็ก จะทำให้ผลแคระแกร็นไม่เจริญเติบโตต่อไป

ภาพที่ ๙๓ แสดงการทำลายของเพลี้ยแป้งทุเรียน (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

พืชอาหาร : ทุเรียน มังคุด เงาะ และ สับปะรด

ศัตรูธรรมชาติ : พบด้วงเต่าในวงศ์ Coccinellidae เป็นแมลงห้ำ ๓ ชนิดคือ Cryptolaemus montrouzieri, Scymnus sp. และ Nephus sp.

การป้องกันกำจัด :

๑. หากพบเพลี้ยแป้งระบาดเล็กน้อยให้ตัดส่วนที่ถูกทำลายทิ้งเสีย

๒. เมื่อพบเพลี้ยแป้งปริมาณน้อยบนผลทุเรียนใช้แปลงปัด หรือใช้น้ำพ่น ให้เพลี้ยแป้งหลุดไป หรือการใช้น้ำผสมไวต์ออยล์ (white oil) อัตรา ๒๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ช่วยในการกำจัดเพลี้ยแป้งได้

๓. เนื่องจากเพลี้ยแป้งแพร่ระบาดโดยมีมดพาไป การป้องกันโดยใช้ผ้าชุบ สารฆ่าแมลง เช่น มาลาไทออน อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คาร์บาริล อัตรา ๑๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พันไว้ตามกิ่งสามารถป้องกันไม่ให้มดคาบเพลี้ยแป้ง ไปยังส่วนต่างๆ ของทุเรียนและต้องชุบสารฆ่าแมลงซ้ำทุก ๑๐ วัน หรือการพ่นสาร ฆ่าแมลงไปที่โคนต้น จะช่วยป้องกันมดและลดการเข้าทำลายของเพลี้ยแป้งได้มาก

๔. สารฆ่าแมลงที่ได้ผลในการควบคุมเพลี้ยแป้งคือ สารคลอร์ไพริฟอส อัตรา ๓๐ มิลลิลิตร หรือคาร์บาริล อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร โดยพ่นสาร เฉพาะต้นที่พบเพลี้ยแป้งทำลาย

การจัดการวัชพืชในสวนทุเรียน

๑. วัชพืชฤดูเดียว เช่น หญ้าขจรจบ หญ้าตีนนก

๒. วัชพืชข้ามปี เช่น หญ้าคา หญ้าชันกาด แห้วหมู

๓. กำจัดโดยใช้สารเคมี หรือตัดวัชพืชให้สั้นด้วยเครื่องตัดหญ้าทุก ๑-๒ เดือน

การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เลือกเก็บเกี่ยวเฉพาะผลทุเรียนแก่แล้วเท่านั้น โดยสังเกตจากลักษณะของผลและนับอายุ

ลักษณะผลเมื่อทุเรียนแก่

- สีเปลือกจะเปลี่ยนจากสีเขียวสดเป็นสีน้ำตาลหรือสีเขียวแกมเทา แต่ผลที่อยู่นอกทรงพุ่มที่โดนแสงแดดมากจะมีสีน้ำตาลมากกว่าผลที่อยู่ในทรงพุ่ม
- ก้านผลสีเข้มขึ้นเป็นสีน้ำตาลคล้ำ สาก ตรงรอยต่อของระหว่างก้านผลตอนบนกับก้านผลตอนล่าง(ปลิง) จะบวมใหญ่ เห็นรอยต่อชัดเจน
- ปลายหนามแห้ง มีสีน้ำตาล หนามกางออกร่องหนาค่อนข้างห่าง
- สังเกตรอยแยกบนพูจะเห็นได้ชัดเจน ยกเว้นพันธุ์ก้านยาวจะเห็นไม่ชัด
- ชิมปลิง ทุเรียนแก่จัด เมื่อตัดขั้วผลหรือปลิงออกจะพบน้ำใสๆ ไม่ข้นเหนียว เหมือนทุเรียนอ่อน ชิมดูจะมีรสหวาน
- การเคาะเปลือกหรือกรีดหนาม ผลทุเรียนที่แก่จัดจะมีเสียงดังหลวมๆ
- ทั้งนี้เมื่อผลทุเรียนในต้นเริ่มแก่สุกและร่วง ก็เป็นสัญญาณเตือนว่าทุเรียนที่เหลือซึ่งเป็นรุ่นเดียวกันเริ่มแก่สามารถเก็บเกี่ยวได้แล้ว

การนับอายุ

การนับอายุทุเรียนนั้นจะนับจำนวนจากวันหลังจากดอกบานจนถึงวันที่ผลแก่ พร้อมที่จะเก็บเกี่ยวได้ ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละพันธุ์ คือ

- พันธุ์กระดุม ใช้เวลา ๙๐ ถึง๑๐๐ วัน
- พันธุ์ชะนี ใช้เวลา ๑๑๐ ถึง๑๒๐ วัน
- พันธุ์ก้านยาว ใช้เวลา ๑๒๐ ถึง ๑๓๕ วัน
- พันธุ์หมอนทอง ใช้เวลา ๑๔๐ ถึง ๑๕๐ วัน

การนับอายุนี้อาจจะคลาดเคลื่อนได้เล็กน้อย ขึ้นกับอุณหภูมิของอากาศ เช่น อากาศร้อนและแห้งแล้งทุเรียนจะแก่เร็วขึ้น หากมีฝนตกชุกและความชื้นสูงทุเรียนจะแก่ช้า ดังนั้นเพื่อสะดวกในการจดจำและไม่เกิดความผิดพลาดในการตัดทุเรียนอ่อน เกษตรกรควรจดบันทึกวันที่ดอกบาน และทำเครื่องหมายรุ่น ดังนี้

- จดบันทึกวันที่ดอกทุเรียนบานของแต่ละพันธุ์ และแต่ละรุ่น
- ทำเครื่องหมายรุ่นไว้ในขณะที่มีการโยงกิ่งด้วยเชือก และควรใช้สีที่แตกต่างกันในการโยงกิ่งแต่ละรุ่น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการตัดทุเรียนที่แก่มีคุณภาพดี

วิธีการเก็บเกี่ยว

- การตัดผลทุเรียน ควรตัดเหนือปลิงของก้านผลด้วยมีดคมและสะอาด และส่งผลทุเรียนลงมาจากต้นเพื่อให้คนที่รอรับอยู่ด้านล่างบริเวณโคนต้น ระวังอย่าให้ผลตกกระทบพื้น วิธีที่นิยมใช้ในการเก็บเกี่ยวคือการใช้เชือกโรยหรือใช้กระสอบป่านตระหวัดรับผล
- ห้ามวางผลทุเรียนลงบนพื้นดินในสวนโดยตรง เพื่อเป็นการป้องกันเชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรคผลเน่าติดไปกับผลทุเรียน และควรทำความสะอาด คัดคุณภาพ คัดขนาดก่อนจำหน่าย

ภาพที่ ๙๔ แสดงการเก็บเกี่ยวทุเรียนตามสภาพสุกแก่จริง (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

ผลสม่ำเสมอเพื่อการส่งออก ไม่วางบนพื้นดินเพื่อป้องกันการติดเชื้อราจากดิน

ภาพที่ ๙๕ แสดงวิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียน (ที่มา : กรมวิชาการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีปฏิทินการเพาะปลูกทุเรียน คือ ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่มิถุนายน - ตุลาคม ปลูกสูงสุดในเดือนตุลาคม เก็บเกี่ยวช่วงเดือน มิถุนายน-สิงหาคม โดยเก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนสิงหาคม

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทุเรียน								▽		△		

สัญลักษณ์ ⟷ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด

⟷ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตารางที่ ๕๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกทุเรียน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

ตารางที่ ๕๙ แสดงปฏิทินการดูแลทุเรียน ในอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ปฏิทินปฏิบัติดูแลทุเรียน

มี.ค.	เม.ย. พ.ค. มิ.ย.	ก.ค. ส.ค.	ก.ย. ต.ค. พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
ระยะดอกบานและติดผล	ระยะพัฒนาของผล	ระยะผลแก่และ เก็บเกี่ยว	ระยะแตกใบอ่อน และเจริญทางใบ	ระยะใบแก่เตรียมพักตัว	ระยะพักตัวเตรียมออกดอก	ระยะออกดอก
ควบ คุมน้ำและช่วยผสมเกสร	-ให้น้ำสม่ำเสมอ -ตัดแต่งผล -ใส่ปุ๋ย 13-13-21 หรือ12-12-17+2 หลังติดผล 3-4 สัปดาห์ -ใส่ปุ๋ย 0-0-50 หลังติดผล 7-8 สัปดาห์ -ป้องกันกำจัดโรคผลเน่า หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด	ห้ามตัดทุเรียนอ่อน	-ตัดแต่งกิ่ง -ใส่ปุ๋ย 15-15-15 หรือ 16-16-16 -กำจัดวัชพืชและป้องกันกำจัดโรครากเน่า โคนเน่า โรคราใบติด -ให้น้ำถ้าฝนทิ้งช่วง	ใส่ปุ๋ย 8-24-24 หรือ 12-24-12 พร้อมควบคุมน้ำ	ควบคุมน้ำ	ตัดแต่งดอกและควบคุมน้ำ

ที่มา: กรมวิชาการเกษตร

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอนาทวี มีต้นทุนการผลิตทุเรียน ช่วงอายุ ๗-๘ ปีขึ้นไป (ในปีที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้) เป็นเงิน ๕๘,๑๐๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๖๐ แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียนต่อไร่ ปี ๒๕๖๕ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

รายการ	บาท
ค่าใช้จ่ายในการขุดคูยกร่อง-ปลูก	๘,๐๐๐
ต้นพันธุ์ (๒๐ ต้น/ไร่)	๓,๐๐๐
ค่าปุ๋ย	๔,๘๐๐
ค่าสารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช	๔,๕๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๓,๐๐๐
ค่าดูแลรักษา/ตัดแต่งทางใบ/ให้ปุ๋ย	๑๕๐๐
ค่าขนส่ง/แพคเกจ (จำหน่ายเอง)	๓๓,๐๐๐
ค่าน้ำมันสูบน้ำ	๓๐๐
รวม	๕๘,๑๐๐

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

(๑) วิถีการตลาด แหล่งรับซื้อทุเรียน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

แผนผังแสดงเส้นทางวิถีตลาดของอำเภอนาทวี

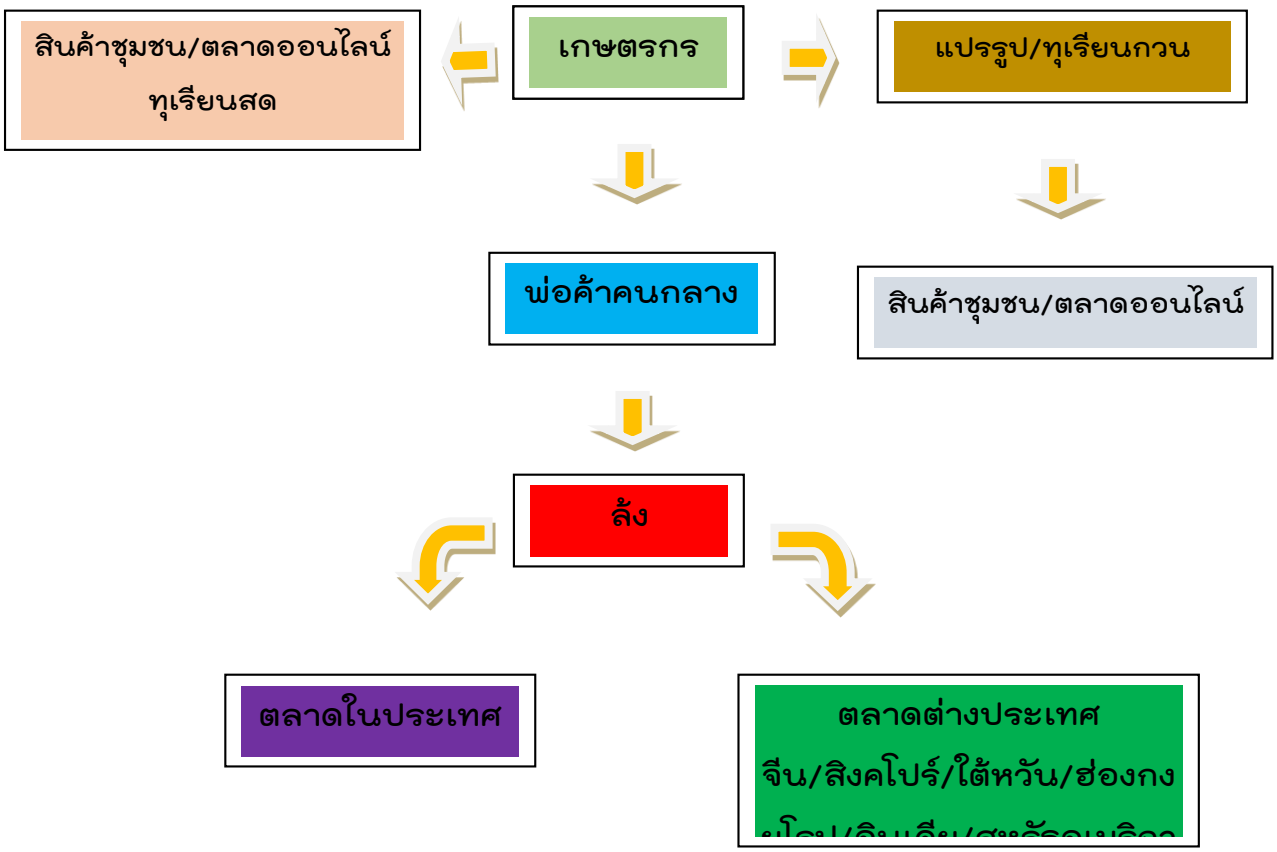

ภาพที่ ๙๖ แสดงวิถีการตลาดทุเรียน ของอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๕)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีจุดรับซื้อทุเรียน มากกว่า ๑๐ จุด กระจายอยู่ทุกตำบลของอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอนาทวี มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ ด้านการปลูกทุเรียน จำนวน ๓ ราย

ตารางที่ ๖๑ แสดงเกษตรกรต้นแบบ Smart Farmer ด้านการผลิตทุเรียน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายอนันต์ จองศักดิ์เจริญกุล	๑	คลองกวาง	นาทวี	๒๕๖๕	ทุเรียน
๒	นายทำนุ ทองสังข์	๔	ทับช้าง	นาทวี	๒๕๖๖	ทุเรียน
๓	นายวิระ วิศพันธุ์	๔	สะท้อน	นาทวี	๒๕๖๖	ทุเรียน

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒.๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๖๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. สินค้าเกษตรราคาตกต่ำ ถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาข้าว ๒. ผลผลิตไม่มีคุณภาพไม่มีรับมาตรฐานสินค้า ๓. การผลิตอาหารสด-พืชผักมีผลผลิตไม่พอเพียงในพื้นที่ต้องนำเข้าจากนอกพื้นที่กับความต้องการเลี้ยงสัตว์	๑. มีพ่อค้าคนกลางจากต่างพื้นที่เข้ามารับซื้อสินค้าน้อย ๒. ผลผลิตตามฤดูกาลด้านไม้ผลิตเวลามีมากไม่มีตลาดรองรับ ๓. เกษตรกรไม่พัฒนาคุณภาพของผลผลิตสินค้าเกษตร ยังใช้องค์ความรู้เดิมทำการเกษตรแล ๔. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรชาวสวนยางพาราและนิยมปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก นอกจากนั้นจะปลูกไม้ผลเป็นรายได้เสริม ไม่นิยมปลูกผัก หรือทำการเกษตรอย่างอื่น	๑. สร้างช่องทางการทำการตลาดเพิ่มขึ้น เช่น การทำตลาดสินค้าเกษตรเพิ่ม ในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาด เช่น งานเทศกาลไม้ผลประจำอำเภอ/ การประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรให้เพิ่มขึ้น /การทำตลาดออนไลน์ /การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของมาตรฐานสินค้าเกษตร ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญเรื่องความปลอดภัยในสินค้าเกษตร ๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของความหลากหลายด้านการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และคุณภาพชีวิต ๕. ส่งเสริมให้คนในพื้นที่ผลิตพึ่งพาตนเอง สร้างแหล่งอาหารที่ปลอดภัยในครัวเรือน และ ส่งออกจำหน่ายนอกพื้นที่ ๖. สร้างสินค้าที่สร้างอัตลักษณ์ให้ชุมชน	ทุกตำบลของอำเภอนาทวี	เร่งด่วนมาก

	เนื่องจากเห็นว่าเป็นความยุ่งยาก ไม่มีเวลาไปงานสังคม ต้นทุนการผลิตสูง ๕.ขาดแคลนแหล่งเงินทุน			
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร **๑. Smart Farmer/Young Smart Farmer** ๑. เกษตรกรไม่นิยมการรวมกลุ่ม ๒. มีการรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมเฉพาะกิจ ไม่มีความยั่งยืน ๓. เกษตรกรมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่เคารพความคิดเห็น ยอมรับกันและกัน	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการตระหนักในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เท่าทันสถานการณ์ ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินค่อนข้างมาก และไม่สามารถชำระให้ตรงเวลาได้ ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก/ คนรุ่นใหม่ไม่นิยมทำการเกษตร ๔. ไม่มีวิสัยทัศน์ใหม่ๆ สำหรับการทำงานด้านการเกษตร ๕. คนรุ่นใหม่นิยมการมีบุตรน้อย/ เยาวชนส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษา และเมื่อเรียนจบแล้วนิยมทำงานรับจ้างในเมือง มากกว่า	. ๑.ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๒.ส่งเสริมการสร้างทัศนคติและมุมมองที่ดี สร้างการเรียนรู้ด้านการทำการเกษตรแนวใหม่ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม ๓. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า	ทุกตำบลของอำเภอนาทวี	เร่งด่วนมาก

๒.วิสาหกิจชุมชน /กลุ่มส่งเสริมอาชีพ /กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน	กลับมาทำการเกษตรกับบิดา/มารดา ๖. คนรุ่นใหม่มีทัศนคติกับงานด้านการเกษตรว่าเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนักและเหนื่อย ๑. การรวมกลุ่มไม่มีความยั่งยืน ๒. เมื่อมีการรวมตัวทำกิจกรรม มักมีเรื่องขัดแย้ง เล่นพรรคเล่นพวก ๓. เกษตรกรรุ่นเดิม มีอายุมาก นิยมใช้องค์ความรู้เดิมๆในการทำการเกษตร ไม่ยอมรับองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเห็นว่าเป็นสิ่งสิ้นเปลือง ๔. ไม่มีความรู้ด้านการทำการตลาดยุคใหม่	๑. หาวิธีสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม ที่ดีและต่อเนื่อง ๒. สร้างการตระหนักรู้และเข้าใจ เท่าทันในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ๓. ส่งเสริมและให้ความรู้ที่ถูกต้องในการทำการตลาดสมัยใหม่	ทุกตำบลของอำเภอนาทวี	เร่งด่วนมาก

ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์				
๑. วัตถุดิบ	๑. ใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้คุณภาพที่กำหนดในการผลิต ๒.วัตถุดิบในการผลิตขาดตลาดในบางช่วง ทำให้ดำเนินการผลิตไม่ได้ ๓.ขาดแหล่งผลิตของวัตถุดิบที่มีคุณภาพภัยพิบัติ (แล้ง) ๔. การระบาดของโรคและแมลง ๕. ต้นทุนการผลิตสูง ๖.ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์	๑.เน้นกระบวนการที่สามารถตรวจสอบในการผลิตได้ในทุกขั้นตอน ๒.เน้นการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม เพื่อให้ดำเนินการผลิตได้ไม่ขาดช่วงขาดตอน ๓. สืบค้นแหล่งผลิตใหม่ๆ ราคาเหมาะสมอย่างต่อเนื่องสนับสนุนการผลิตผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน	ตำบลของอำเภอนาทวี	เร่งด่วนมาก
๒. ขั้นตอนการผลิต ๑. บรรจุภัณฑ์ไม่สวยงาม ไม่ดึงดูดใจ ๒. ขาดมาตรฐานการรับ	๑. ยังใช้เทคโนโลยีและวิธีการเดิมในการผลิตสินค้า ไม่มีการปรับปรุงวิธีการผลิตที่เหมาะสม เพื่อสร้างคุณภาพมาตรฐานสินค้า ๒. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ๓.ขาดความใส่ใจในขั้นตอนการผลิต ทำให้	๑. ผู้ผลิตต้องมีความใส่ใจในขั้นตอนการผลิตในทุกขั้นตอน เพื่อทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการ ๒.ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาการผลิต ซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลง และผลิตภัณฑ์มีคุณภาพที่ดี ๓. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๔. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน	ตำบลของอำเภอนาทวี	เร่งด่วนมาก

๓.คุณภาพของผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์ขาดคุณภาพ ไม่เป็นที่ต้องการ ๔.ขาดการส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาการผลิต ซึ่งทำให้ต้นทุนในการผลิตลดลง และผลิตภัณฑ์มีคุณภาพที่ดี ๑.ขาดมาตรฐานรับรองคุณภาพ ๒. บรรจุภัณฑ์ไม่มีความสวยงามดึงดูดใจ	๕.สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูป ๑. ดำเนินการขอมาตรฐานรับรองคุณภาพสินค้า ๒. ดำเนินการตามที่มาตรฐานรับรองคุณภาพของสินค้านั้นๆ กำหนด ๓. สร้างแรงจูงใจในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด หลังแปรรูปจำหน่าย	ตำบลของอำเภอนาทวี	เร่งด่วนมาก

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอนาทวี

ตารางที่ ๕๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	**จุดอ่อน (W)**
	๑. พื้นที่เหมาะแก่การประกอบอาชีพด้านเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลัก ๒. มีแหล่งน้ำเพียงพอกับการทำการเกษตร ๓. หมู่บ้านมีความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน ๔. มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามสืบทอดกันมา ๕. มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ ๖. มีศูนย์เรียนรู้ชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน ๗. มีอาสาสมัครเกษตรเป็นผู้ติดต่อและประสานงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรอย่างทั่วถึง ๘. มีกลุ่มอาชีพหลากหลาย ๙. มีตลาดรับซื้อผลผลิตของเกษตรกร ๑๐.มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	๑. เยาวชนรุ่นใหม่มีการสืบทอดอาชีพด้านการเกษตรน้อย ๒. แรงงานด้านเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๓. น้ำท่วมซ้ำซาก เนื่องจากเป็นทางระบายน้ำตามธรรมชาติ ๔. มีการว่างงานของกลุ่มแม่บ้าน/เยาวชน ๕. ประชาชนอพยพทำงานนอกพื้นที่ ๖. ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ ๗. การใช้ประโยชน์จากที่ดินไม่เต็มที่ ๘. ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๙. มีปัญหาด้านอาชญากรรม ผู้ติดยาเสพติด มีแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาการลักขโมยสินค้าเกษตรของในพื้นที่เกษตร ๑๐. เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง ก่อการร้าย แบ่งแยกดินแดน มีการแฝงตัวของคนต่างอุดมการณ์จากนอกพื้นที่

โอกาส (O) มี	กลยุทธ์เชิงรุก(SO)	**กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)**
๑. มีการบูรณาการการทำงานจากทุกภาคส่วน ๒. การสื่อสารและการคมนาคมสะดวก รวดเร็ว ๓. นโยบายของรัฐตอบสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น ๔. การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นที่ตั้งของตลาดสินค้าเกษตรทั้งค้าส่งและค้าปลีก	กลยุทธ์เชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส (รุก เพิ่มขยาย)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง)
ภัยคุกคาม (T)	**กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)**T๕)	**กลยุทธ์เชิงรับ (WT)** บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (W๗T๘)
๑. ค่าครองชีพสูง ๒. ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ ไม่แน่นอนและมีความแปรปรวน ๓. ไม่มีการประกันราคาสินค้าทางการเกษตร ๔. ต้นทุนการผลิตสินค้าทางเกษตรมีราคาสูง ๕. นโยบายของรัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ๖. ความผันผวนทางการเมืองส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (รักษาสถานภาพ)	กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เลิก หลีกเลี่ยง หนี)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ ส่งเสริมการผลิตพืชอาหารปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑.๒ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชพัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรเข้ม

๑.๓ พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยลดต้นทุน

๒.๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

๒.๓ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต

๒.๔ ส่งเสริมระบบการผลิตพืชที่ถูกต้อง เหมาะสม

๒.๕ พัฒนากลุ่มเกษตรกรตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ส่งเสริมการผลิตและใช้พันธุ์พืชที่ต้านทานโรค

๓.๒ ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

๓.๓ ส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยระบบ IPM

๓.๔ ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยสั่งตัด

๓.๕ ส่งเสริมการจัดเก็บเมล็ดพันธุ์ และการปรับปรุงพันธุ์พืช การใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมการเก็บตัวอย่างดิน และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๔.๒ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช

๔.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต

****

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาทวี

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)

๓.๑.๑ ยางพารา

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการลดต้นทุนการผลิตยางพารา และการดูแลแปลงยางพาราที่เป็นโรคใบร่วงยางพารา

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา

โครงการที่ ๑ โครงการปลูกพืชร่วม/พืชแซมยางพารา

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๑.๒ ไม้ผล

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล เพิ่มพูนความรู้ในการผลิตไม้ผลที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถลดต้นทุนการผลิต สามารถแปรรูปผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และพัฒนาคุณภาพผลผลิตเพื่อการส่งออกต่างประเทศ

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมระบบการผลิตไม้ผลคุณภาพ มาตรฐาน GAP

โครงการที่ ๒ โครงการจัดการไม้ผล (ทุเรียน มังคุด) หลังการเก็บเกี่ยว

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยระบบ IPM ในไม้ผล

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยและผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการจัดการตลาดสินค้าเกษตร(ไม้ผล)

โครงการที่ ๑ ตลาดสินค้าออนไลน์

โครงการที่ ๒ ตลาดไม้ผลส่งออก

๓.๑.๓ ปาล์มน้ำมัน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน เพิ่มพูนความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพ สามารถลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตได้

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๑.๔ ข้าว

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว เพิ่มพูนความรู้ในการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสามารถแปรรูปผลผลิตได้

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมระบบการผลิตข้าว

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารปลอดภัย

โครงการที่ ๓ โครงการแปรรูปข้าว

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยระบบ IPM

โครงการที่ ๕ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๑.๕ แมลงเศรษฐกิจ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ในครัวเรือนให้แก่เกษตรกร เป็นการใช้พื้นที่ในสวนยางพาราและไม้ผลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงผึ้งและชันโรง

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงด้วงสาคู

๓.๑.๖ ปศุสัตว์

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อลดรายจ่าย สร้างอาชีพและรายได้เสริมในครัวเรือนให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการทำปศุสัตว์

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคขุน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อ

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่/ไก่พื้นเมือง

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงนกกระทา

กลยุทธ์ที่ ๒ การลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นผลิตอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์

๓.๑.๗ ประมง

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อลดรายจ่าย สร้างอาชีพและรายได้เสริมในครัวเรือนให้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการทำประมง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาบ่อซิเมนต์/กระชัง

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงกบ

กลยุทธ์ที่ ๒ การลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตอาหารสัตว์น้ำเพื่อลดต้นทุน

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ YSF/SF

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาให้ Young Smart Farmer/ Smart Farmer มีความรู้ความสามารถ ในการจัดการพื้นที่การเกษตรของตนเอง และเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer/ Smart Farmer

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer/ Smart Farmer

โครงการที่ ๒ โครงการสนับสนุนการสร้างเครือข่าย Young Smart Farmer/ Smart Farmer เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และศักยภาพในการผลิตและการแข่งขันด้านการตลาดให้กลุ่มแก่เกษตรกร

๓.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการผลิต และสามารถพึ่งพาตนเองได้

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนากลุ่ม/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาต่อยอดศักยภาพด้านการผลิตของวิสาหกิจชุมชนและส่งเสริมด้านการตลาด

๓.๒.๓ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยลดต้นทุนการผลิต

โครงการที่ ๑ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓.๒.๔ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยระบบ IPM

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการที่ ๔ โครงการโรงเรียนเกษตรกร

๓.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรผู้นำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาทรัพยากรดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมในการทำการเกษตร

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้สารปรับปรุงบำรุงดิน

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาทรัพยากรน้ำให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระดับพื้นที่

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการปลูกป่าต้นน้ำ

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการจัดทำธนาคารน้ำระดับพื้นที่

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำระดับพื้นที่ การทำคลองไส้ไก่

โครงการที่ ๕ โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการใช้น้ำ การให้น้ำอัตโนมัติระดับพื้นที่

๓.๔ พัฒนาการแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๓.๔.๑ ผลผลิตทางการเกษตร

- เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร และสามารถเพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยวิธีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

- กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและบรรจุภัณฑ์

๑. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า	๑.โครงการบริหารจัดการศัตรูพืชและโรคพืช (ศจช.)	ลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต	๓๐ ราย/ปี	ต.ท่าประดู่/ต.สะท้อน	อบรม/สาธิต	๑	๙,๕๐๐	๑	๙,๕๐๐	๑	๕,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐	๑	๕,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๒.โครงการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ	ลดต้นทุน/เพิ่มรายได้	๒๐ ราย/ปี	ต.นาทวี	อบรม/สาธิต	๑	๑๐,๐๐๐	๑	๑๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๓.โครงการส่งเสริมการปลูกโกโก้เพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๒๐ ราย/ปี	ต.นาทวี	อบรม/สาธิต			๑	๕๐,๐๐๐							กษอ./อปท.
	๔.โครงการส่งเสริมอาชีพชุมชน	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๑๐๐ ราย/ปี	ต.นาทวี	อบรม/สาธิต	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๕.โครงการส่งเสริมการปลูกผักอินทรีย์ยกแคร่	เป็นแหล่งเรียนรู้/ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้/อาหารปลอดภัย	๕ ราย/ปี	ต.ปลักหนู	อบรม/สาธิต	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๖.โครงการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	ลดต้นทุน/เพิ่มรายได้	๒๐ ราย/ปี	ต.นาหมอศรี	อบรม/สาธิต	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๗.โครงการอบรมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพและปุ๋ยผสม	ลดต้นทุน/เพิ่มรายได้	๒๐ ราย/ปี	อบต.ทับช้าง	อบรม/สาธิต	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	กษอ./อปท.

ตารางที่ ๕๓ แสดงตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล (๑)

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล (๒)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า (ต่อ)	๘.โครงการฝึกอบรมส่งเสริมการเพาะเห็ด	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๒๐ ราย/ปี	อบต.ทับช้าง	อบรม/สาธิต	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	๑	๑๐๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๙.โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ กลุ่มเลี้ยงสัตว์, กลุ่มผลิตปุ๋ย,กลุ่มปลูกผักฯลฯ	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๕๐ ราย/ปี	อบต. ฉาง อบรม/สาธิต	อบรม/สาธิต	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๑๐.โครงการส่งเสริมส่งเสริมการเพาะเห็ด	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๒๐ ราย/หมู่บ้าน	หมู่ที่ ๑,๔,๖,๗,และ ๘ ต.คลองทราย	อบรม/สาธิต	๑	๕๐๐,๐๐๐									กษอ./อปท.
	๑๑.โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๒๐ ราย	หมู่ที่ ๑-๘ ต.คลองทราย	อบรม/สาธิต	๑	๑,๒๐๐,๐๐๐							๑	๑,๒๐๐,๐๐๐	ปศอ./อปท.
	๑๒.โครงการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงผึ้งโพรง	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๒๐ ราย	หมู่ที่ ๑-๘ ต.คลองทราย	อบรม/สาธิต	๑	๑,๒๐๐,๐๐๐							๑	๑,๒๐๐,๐๐๐	ปศอ./อปท.
	๑๓.โครงการปลูกผักยกแคร่	เป็นแหล่งเรียนรู้/ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้/อาหารปลอดภัย	๑๕ ราย	หมู่ที่ ๑-๘ ต.คลองทราย	อบรม/สาธิต							๑	๙๐,๐๐๐			กษอ./อปท.
	๑๔.โครงการปลูกพืชสมุนไพรในท่อซิเมนต์	เป็นแหล่งเรียนรู้/ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๕๐ ราย	หมู่ที่ ๑-๘ ต.คลองทราย	อบรม/สาธิต					๑	๑๒๐,๐๐๐					กษอ./อปท.
	๑๕.โครงการสนับสนุนศูนย์เรียนรู้และฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	เป็นแหล่งเรียนรู้/ส่งเสริมอาชีพเพิ่มรายได้	๑ จุด	หมู่ที่ ๑ ต.คลองทราย	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้	๑	๓๐๐,๐๐๐									กษอ./อปท.

๓.ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล (๓)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า (ต่อ)	๑๖.โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงปลาในกระชัง	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	เกษตรกร ราย/ปี	ม.๒,๑๕ และ ๑๗ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้			๑	๖๕,๐๐๐	๑	๖๕,๐๐๐	๑	๖๕,๐๐๐	๑	๖๕,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๑๗.โครงการส่งเสริมอาชีพการทำอาหารสัตว์	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ เกษตรกร ๑๐ ราย ม.๒,๑๕ และ ๑๗ ต.นาทวี อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้	เกษตรกร ๑๐ ราย/ปี	ม.๒ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้					๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๑๘.โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงผึ้งโพรงไทย	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ เกษตรกร ๑๐ ราย ม.๒,๑๕ และ ๑๗ ต.นาทวี	เกษตรกร ๒๐ ราย/ปี	ม.๓,๗,๘และ ๑๗ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้					๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	กษอ./อปท.

		อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้														
	๑๙.โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงเป็ด/ไก่	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ เกษตรกร ๑๐ ราย ม.๒,๑๕ และ ๑๗ ต.นาทวี อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้	เกษตรกร ๒๐ราย/ปี	ม. ๓,๕,๗,๑๐,๑๖ และ ๑๗ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้					๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๒๐.โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงแกะ	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ เกษตรกร ๑๐ ราย ม.๒,๑๕ และ ๑๗ ต.นาทวี อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้	เกษตรกร ๒๐ราย/ปี	ม.๒และ ๓ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้					๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๒๑.โครงการส่งเสริมส่งเสริมการเพาะเห็ด	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๒๐ ราย/หมู่บ้าน	หมู่ที่ ๗,และ ๙ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต					๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	กษอ./อปท.

	๒๒.โครงการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงวัว	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ เกษตรกร ๑๐ ราย ม.๒,๑๕ และ ๑๗ ต.นาทวี อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้	เกษตรกร ๑๐ราย/ปี	ม.๗,๙และ ๑๓ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/จัดทำแปลงเรียนรู้					๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	๑	๒๐,๐๐๐	กษอ./อปท.

๔.ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล (๔)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิตสินค้า (ต่อ)	๑๖.โครงการปลูกต้นไม้ ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง	อนุรักษ์พันธุกรรมพืช/เพิ่มพื้นที่ป่าไม้/พื้นที่คลังอาหารธรรมชาติของชุมชน	ประชาชนตำบลคลองทราย	ต.คลองทราย	ดำเนินการปลูกป่า	๑	ไม่ใช้งบประมาณ	๑	ไม่ใช้งบประมาณ	๑	ไม่ใช้งบประมาณ	๑	ไม่ใช้งบประมาณ	๑	ไม่ใช้งบประมาณ	อปท.
	๑๗.โครงการส่งเสริมอาชีพการเพาะก้อนเชื้อเห็ด	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ผู้มีรายได้น้อย	๑๕๐ ราย	ม.๓ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/สนับสนุน	๑	๓๐๐,๐๐๐									ศอบต.สภา

					ปัจจัยการผลิต											ประชาธิปไตย ต.นาทวี
	๑๘.โครงการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงเห็ดเศรษฐกิจเห็ดท้องถิ่น เพื่อเพิ่มรายได้ภายในชุมชน	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้ผู้มีรายได้น้อย	๑๕๐ ราย	ม.๙ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/สนับสนุนปัจจัยการผลิต	๑	๓๐๐,๐๐๐									ศอบต. สภาประชาธิปไตย ต.นาทวี
	๑๙.โครงการส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้/อาหารปลอดภัย	เกษตรกร ๑๓ หมู่	เทศบาลตำบลนาทวีนอก	อบรม/สาธิต					๑	๑๓๐,๐๐๐	๑	๑๓๐,๐๐๐	๑	๑๓๐,๐๐๐	กษอ./อปท.
	๒๐.โครงการส่งเสริมการปลูกพืชเสริมรายได้ในสวนยาง	ส่งเสริมอาชีพ/สร้างรายได้	๑ ครั้ง/ปี	เทศบาลตำบลนาทวีนอก	อบรม/สาธิต	๑	๓๐,๐๐๐			๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	๑	๓๐,๐๐๐	กษอ./อปท.

๕.ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล (๕)

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาพื้นที่ทรัพยากรการเกษตร	๑.โครงการพัฒนาที่ดินสาธารณประโยชน์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์	เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นที่สันทนาการและส่งเสริมการท่องเที่ยวแก่ชุมชน	๑ งาน	ม.๑ ต.ท่าประดู่	พัฒนา/ขุดลอก/ปรับปรุงภูมิทัศน์	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	อปท.
	๒.โครงการศูนย์เรียนรู้พอเพียงป่าชุมชน	เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นที่สันทนา	๑ งาน	ม.๒ ต.นาทวี	ปลูกป่า/ทำป้ายสื่อความหมาย					๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	๑	๕๐,๐๐๐	กษอ./อปท.

		การและส่งเสริมการท่องเที่ยวแก่ชุมชน			/อบรมให้ความรู้											
	๓.โครงการส่งเสริมจัดตั้งปรับปรุง ตลาดน้ำวิถีชุมชน	ปรับปรุงภูมิทัศน์	๑ งาน	ม.๑ ต.ท่าประดู่	ปรับปรุงภูมิทัศน์	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	๑	๒,๐๐๐,๐๐๐	อปท.
การแปรรูปผลผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์	๑.โครงการส่งเสริมและพัฒนาแนวทางการแปรรูปผลโกโก้	สร้างอาชีพเสริม/เพิ่มรายได้	๒๐ ราย	ต.นาทวี	อบรม/สาธิต			๑	๕๐,๐๐๐							กษอ../อปท.
	๒.โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด	สร้างอาชีพเสริม/เพิ่มรายได้/ผลิตภัณฑ์เด่นชุมชน	๕๐ ราย	ม.๘และม.๑๑ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต/สนับสนุนวัสดุ	๑	๔๐๐,๐๐๐									ศอบต.สภาประชาธิปไตยต.นาทวี
	๓.โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการทำไม้กวาดดอกหญ้าบ้านคลองพน	พัฒนาผลิตภัณฑ์/เพิ่มรายได้/	๒๕ ราย	ม.๑๖ ต.นาทวี	อบรม/สาธิต							๑	๔๐,๐๐๐	๑	๔๐,๐๐๐	กษอ../อปท.

บรรณานุกรม

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. **แหล่งน้ำผิวดินอำเภอนาทวี**, ๒๕๕๘. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. **แหล่งน้ำใต้ดินอำเภอนาทวี**, ๒๕๕๘. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมแผนที่ทหาร. **แหล่งน้ำอำเภอนาทวี**, ๒๕๕๐. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **กลุ่มชุดดิน ๖๒ กลุ่ม**, ๒๕๕๓. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://oss๑๐๑.ldd.go.th/thaisoils_museum/๖๒_soilgroup/main_๖๒soilgroup.htm

กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๔. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **เขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **เขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพาราอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **ความลาดชันอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **ทรัพยากรดินอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)อำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)อำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑.
ค้นวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔. จาก http:// http://agri-map-online.moac.go.th/

กรมพัฒนาที่ดิน. **พื้นที่ป่าไม้อำเภอนาทวี**, ๒๕๖๑. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://agri-map-online.moac.go.th

กรมส่งเสริมการเกษตร. **ประเภทเอกสารสิทธิ์อำเภอนาทวี**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/

กรมส่งเสริมการเกษตร. **ปริมาณการปลูกยางพารา**, ๒๕๖๓. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://www.farmer.doae.go.th/farmer/report_act/reportTambon

กรมส่งเสริมการเกษตร. **ลักษณะการประกอบอาชีพอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/

กรมส่งเสริมการเกษตร. **ลักษณะการถือครองที่ดินอำเภอนาทวี**, ๒๕๖๒. ค้นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔.
จาก http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/

ภาคผนวก

โครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

๑. ชื่อโครงการ

โครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษ

๒. หลักการและเหตุผล

ด้วยปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว อันเป็นผลมาจากปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น ปัญหาการเกิดสงคราม ปัญหาภัยธรรมชาติ และปัญหาการเกิดการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรน่า (โควิด -๑๙) ส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ซึ่งรวมทั้งผู้ประกอบการและบริษัทต่างๆ เกิดการขาดทุนต้องทยอยปิดบริษัท เนื่องจากขาดสภาพคล่อง ทำให้ประชาชนตกงาน ขาดความมั่นคงด้านอาชีพ และหนึ่งในปัจจัยสี่ คือ อาหาร กอรปกับผักเป็นอาหารประจำวันของมนุษย์ เป็นแหล่งอาหารให้แร่ธาตุวิตามินที่มีคุณค่าทางอาหารสูง แต่ค่านิยมการบริโภคผักนั้น มักจะเลือกบริโภคผักที่สวยงามไม่มีร่องรอยการทำลายของหนอนและแมลงศัตรูพืชจึงทำให้เกษตรกรที่ปลูกผักจะต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดแมลงฉีดพ่นในปริมาณที่มาก เพื่อให้ได้ผักที่สวยงามตามความต้องการของตลาด เมื่อผู้ซื้อนำมาบริโภคแล้วอาจได้รับอันตรายจากสารพิษที่ตกค้างอยู่ในพืชผักนั้นได้ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวเกษตรกรจึงควรหันมาทำการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ โดยนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกันเป็นการทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลงเพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลนาทวีนอกมีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นจำนวนมาก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งสวนยางพารา ไม้ผล พืชไร่ รวมถึงพืชผักสวนครัวต่างๆ จนปัจจุบันยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป สภาพภูมิประเทศ ภูมิสังคมและสภาพเศรษฐกิจ ทำให้รูปแบบวิธีการประกอบอาชีพของคนในชุมชนเกิดความเปลี่ยนแปลงอาชีพภาคเกษตรกรรมเริ่มลดน้อยหายไป ส่วนที่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องประสบปัญหาต่างๆ ทั้งเรื่องพื้นที่ปลูก โรคแมลง ทำให้ต้องนำสารเคมีมาใช้ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเป็นลูกโซ่ อีกทั้งความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทำให้ผลผลิตมีความไม่แน่นอน ซึ่งผักปลอดสารพิษในปัจจุบัน กำลังได้รับความสนใจและความนิยมต่อผู้บริโภคสมัยใหม่มากขึ้น ทำให้ผักปลอดสารพิษนั้นมีตลาดรองรับที่กว้างขึ้น และมองเห็นถึงโอกาสทางการตลาดในทิศทางที่ดี การสนับสุนนให้เกษตรกรหันมาสร้างอาชีพเสริมด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ จะเป็นช่องทางที่จะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ดังนั้น เทศบาลตำบลนาทวีนอกจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกผักปลอดสารพิษขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ ส่งผลดีต่อสุขภาพของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค สามารถนำไปต่อยอด การประกอบอาชีพ การสร้างรายได้จากการผลิตผักปลอดสารพิษ ชุมชนเกิดความมั่นคงและยั่งยืน

๓.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในการมีแหล่งอาหารปลอดภัยและพอเพียงไว้บริโภค

๒. เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน

๓. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรพืชผักปลอดภัย

๔. เป้าหมาย

๑. กลุ่มสตรี แม่บ้าน ประชาชนที่สนใจ จำนวน ๒๐ คน
๒. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน ๕ คน
รวม ๒๕ คน

๕. วิธีการ/ขั้นตอน

๑. ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเกี่ยวกับรายละเอียดการจัดทำโครงการฯ
๒. เสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
๓. ติดต่อประสานงานด้านสถานที่ ทีมงานวิทยากร
๔. ทำหนังสือประชาสัมพันธ์กลุ่มเป้าหมายที่สนใจเข้าร่วมโครงการฯ
๕. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
๖. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการฯ
๗. ดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ
๘. สรุปผล รายงานผลการดำเนินโครงการฯ

๖. สถานที่ดำเนินการ

๑. อบรมการปลูกผักปลอดสารพิษที่เทศบาลตำบลนาทวีนอก
๒. สาธิตการผสมดิน การเพาะเมล็ด การปลูกต้นกล้า ที่แปลงเพาะปลูก หมู่ ๑๑ บ้านปลายรำ ตำบลนาทวี

๗. ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๖๘

๘.งบประมาณ

ค่าใช้จ่ายตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ ตั้งไว้จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท (เงินหนึ่งหมื่นบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าอาหารกลางวัน ๖๐ บาท จำนวน ๒๕ คน	เป็นเงิน	๑,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม รวมจำนวน ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒๕ คน	เป็นเงิน	๑,๒๕๐ บาท
๓. ค่าสมนาคุณวิทยากร วันละ ๖ ชม. ๆ ละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน	๓,๖๐๐ บาท
๔. ค่าป้ายไวนิล	เป็นเงิน	๓๐๐ บาท
๕. ค่าวัสดุอุปกรณ์เครื่องเขียน (สมุด ปากกา)	เป็นเงิน	๔๐๐ บาท
๖. ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรม (รายละเอียดแนบท้าย)	เป็นเงิน	..... บาท
๗. ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่จำเป็น	เป็นเงิน	๗๙๖ บาท

<u>หมายเหตุ</u> ค่าใช้จ่ายทุกรายการสามารถถัวเฉลี่ยกันได้

๙. ผู้รับผิดชอบโครงการ

งานส่งเสริมพัฒนาชุมชน ฝ่ายปกครอง สำนักปลัดเทศบาล ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีแหล่งอาหารปลอดภัยและพอเพียงไว้บริโภค

๒. เกษตรกรมีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และขับเคลื่อนชุมชน

๓. เกษตรกรสามารถผลิตผักปลอดสารพิษที่มีมูลค่าสินค้าสูงกว่าผักที่วางจำหน่ายโดยทั่วไป

โครงการสนับสนุนการดำเนินการเศรษฐกิจชุมชนพอเพียง
ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

.....

๑ โครงการ สนับสนุนการดำเนินการเศรษฐกิจชุมชนพอเพียง

๒ ผู้รับผิดชอบ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๓ หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางปฏิบัติตน โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับต่อความเสี่ยง บนพื้นฐานของความรอบรู้ ความรอบคอบ ระมัดระวัง และคุณธรรม การใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการ ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ ไปกับการกระทำที่ไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความร่วมมือปรองดองกัน ในสังคม จะสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวก นำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน และการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกา- ภิวัตน์

ตำบลปลักหนู มีพื้นที่การเกษตรเป็นจำนวนมาก แต่เกษตรกรยังไม่ทราบถึงการทำเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลปลักหนู ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนขึ้น เพื่อให้เกษตรกรภายในเขตพื้นที่ได้ตระหนัก และเกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง มีการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างพอประมาณตนเดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ โดยใช้ปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ที่ประชาชนโดยทั่วไปใช้ในการบริโภค ส่งเสริมให้ใช้พื้นที่ว่างเปล่าในบริเวณบ้าน รั้วรอบบ้าน ปลูกพืชประเภท พืชสมุนไพร เครื่องเทศ และพืชล้มลุกต่าง ๆ ไว้บริโภคในครัวเรือน เช่น ขิง ข่า ขมิ้น ตะไคร้ กระชาย โหระพา มะนาว มะกรูด ฯลฯ ซึ่งจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว และเป็นการสร้างกิจกรรมนันทนาการ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่า สร้างความรักสามัคคี พัฒนาความผูกพันในครอบครัวมากยิ่งขึ้น

๔ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรรู้จักมีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง การใช้ชีวิตอย่างรอบคอบ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตในความไม่ประมาท ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่า และเกิดรายได้

๒. เพื่อสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และตระหนักถึงความห่วงใย ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓. เพื่อให้มีแหล่งอาหารไว้บริโภค และปลอดภัย

๔. เพื่อลดรายจ่ายภายในครัวเรือน

๕. เพื่อเป็นการรวมกลุ่ม การจัดชุมชนให้น่าอยู่และเข้มแข็ง

๕ เป้าหมาย

๑. คณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบลปลักหนู จำนวน ๑๖ คน
๒. สตรี ผู้สูงอายุ เยาวชน หรือเกษตรกร จำนวน ๓๐ คน
๓. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนู จำนวน ๑๔ คน

๖ พื้นที่ดำเนินการ

ฝึกอบรม ณ องค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนู หมู่ที่ ๒ ตำบลปลักหนู อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๗ ระยะเวลา

ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘

๘ แผนการดำเนินงาน

วิธีการ/กิจกรรม/ขั้นตอน	ระยะเวลา
๑. จัดทำโครงการ และขออนุมัติโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๗
๒. จัดทำแผนปฏิบัติการ	พฤศจิกายน ๒๕๖๗
๓. ชี้แจงโครงการ/ประสานงาน	ธันวาคม ๒๕๖๗
๔. สำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์	ธันวาคม ๒๕๖๗
๕. ขออนุมัติดำเนินโครงการ	มกราคม ๒๕๖๘
๖. ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง	มกราคม ๒๕๖๘
๗. ส่งมอบวัสดุอุปกรณ์	มีนาคม ๒๕๖๘
๘. ติดตามผลการดำเนินงาน	พฤษภาคม ๒๕๖๘
๙. ประกวดบ้าน	มิถุนายน-กรกฎาคม ๒๕๖๘
๑๐. รายงานผลการดำเนินงาน	กันยายน ๒๕๖๘

๙ วิธีการดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดโครงการ

๑. ประชาสัมพันธ์
๒. รับสมัครผู้สนใจ
๓. ชี้แจงโครงการ/ประสานงาน
๔. กำหนดหลักสูตร
๕. ขออนุมัติโครงการ
๖. ดำเนินการ
- จัดอบรม เศรษฐกิจชุมชนพอเพียง
- สนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต
- ประกวดบ้านพอเพียงที่เข้าร่วมโครงการ

๗. สรุปผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

๙.๒ การบริหารโครงการ (ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการ)

๑๐. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้เงิน

- งบประมาณที่ขอรับการสนับสนุน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (สามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ)

รายการ	กิจกรรม/ปริมาณงาน	งบประมาณ
ค่าตอบแทน	- ถ่ายทอดความรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	
กิจกรรม - ถ่ายทอดความรู้	๖ ชั่งโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท	๓,๖๐๐ บาท
ค่าใช้สอย	- ค่าอาหารกลางวัน ๖๐ คนๆ ละ ๑๐๐ บาท	๖,๐๐๐ บาท
กิจกรรม - ถ่ายทอดความรู้	- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๖๐ คนๆ ละ ๒๕ บาท ๒ มื้อ	๓,๐๐๐ บาท
	- ค่าป้ายไวนิล ๑ ผืน	๗๐๐ บาท
	- พาหนะ ๖๐ คนๆ ละ ๑๐๐ บาท	๖,๐๐๐ บาท
	- ค่าอุปกรณ์ในการอบรม	๒,๐๐๐ บาท
ค่าวัสดุ	- เมล็ดพันธุ์พืชผัก เช่น กวางตุ้ง คะน้า มะเขือยาว	
กิจกรรม - สนับสนุนปัจจัยการผลิต	พริก ฯลฯ จำนวน ๖๐๐ ซองๆ ละ ๓๐ บาท	๑๘,๐๐๐ บาท
	- ปุ๋ยคอก ๘๐ กระสอบๆ ละ ๖๐ บาท	๔,๘๐๐ บาท
	- ขี้เถ้าแกลบ ๒๐ กระสอบๆ ละ ๓๐ บาท	๖๐๐ บาท
	- รำละเอียด ๒๐ กระสอบๆ ละ ๓๐๐ บาท	๖,๐๐๐ บาท
	- กากน้ำตาล ๖๐ ลิตร	๙๐๐ บาท
	- ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า จำนวน ๓,๐๐๐ ก้อน ก้อนละ ๑๒ บาท	๓๒,๔๐๐ บาท
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	- ค่าจัดทำเอกสาร	๒,๐๐๐ บาท
	- เงินรางวัลประกวดบ้าน	๑๔,๐๐๐ บาท
รวม		**๑๐๐,๐๐๐ บาท**

๑๑ ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑๑.๑ ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง (OUT PUT)

๑. ประชาชนในตำบลปลักหนู มีการใช้ชีวิตประจำวันตามหลักการของความพอเพียงรอบครอบ ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้ชีวิตในความไม่ประมาท ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ มีคุณค่า เกิดรายได้

๒. ผลผลิตที่ได้ปลอดสารพิษ ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

๓. ประชาชนสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน

๑๑.๒ ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม (OUT COMES หรือ EFFECTS)

๑. เกษตรกร สำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ และตระหนักถึงความห่วงใยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒. เกิดการรวมกลุ่มการจัดชุมชนให้น่าอยู่ สะอาด และเข้มแข็ง

โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

.....

๑. หลักการและเหตุผล

ในสภาวะปัจจุบันสภาพดินในแปลงปลูกพืชทั่วไปมีความเสื่อมโทรมลงอย่างมาก เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชและปุ๋ยเคมีอย่างหนัก โดยไม่เคยปรับปรุงบำรุงดิน จึงทำให้ประสบปัญหาการระบาดของโรคเชื้อราทางดิน ซึ่งเมื่อพืชเป็นโรคแล้วไม่สามารถแก้ไขได้ การใช้สารเคมีจึงเป็นการสิ้นเปลืองและไม่คุ้มค่า นอกจากนั้นยังทำให้เกิดปัญหาหลายประการการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาซึ่งเป็นเชื้อราปฏิปักษ์กับเชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรคพืช เพื่อป้องกันกำจัดโรค ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์บำรุงดิน จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในขณะนี้ เพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อย และยังมีความปลอดภัยสูง วิธีการนี้จึงเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่งสำหรับเกษตรกร

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการผลิตสารชีวภัณฑ์

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง และพื้นที่ใกล้เคียง

๒.๓ เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น

๒.๔ เพื่อสนับสนุนหลักการผลิตพืชเพื่อเพิ่มคุณภาพและผลผลิตตามแนวทางการผลิตพืชปลอดภัย

๓. เป้าหมายโครงการ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และเกษตรกรตำบลสะท้อน จำนวน ๓๐ คน

ปี ๒๕๖๘ ตำบลสะท้อน จำนวน ๓๐ คน

๔. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการ ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

๖. แผนการดำเนินงาน

๖.๑ ประชุมชี้แจงโครงการ รับสมัครสมาชิกจำนวน ๓๐ คน

๖.๒ อบรม/สาธิต การผลิตสารชีวภัณฑ์

๗. วิธีดำเนินการ

๗.๑ รายละเอียดโครงการ

- ประชุมชี้แจงโครงการ รับสมัครสมาชิกจำนวน ๓๐ คน
- อบรม/สาธิต การผลิตสารชีวภัณฑ์

๗.๒ การบริหารโครงการ (ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการ)

- สำนักงานเกษตรอำเภอนาทวี และองค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน

๘. งบประมาณ

งบประมาณ ๖,๐๐๐ บาท

๘.๑ งบดำเนินการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร

- ค่าอาหารกลางวัน ๓๐ คน คนละ ๑๐๐ บาท ๑ วัน เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๓๐ คน คนละ ๒๕ บาท (๒ มื้อ) ๑ วัน
  เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท

๘.๒ ค่าวัสดุอุปกรณ์

- ถุงร้อนใส ขนาด ๘ x ๑๔ นิ้ว จำนวน ๒ กิโลกรัมๆ ละ ๗๕ บาท เป็นเงิน ๑๕๐ บาท
- ข้าวสาร จำนวน ๑๐ ถุงๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท
- ยางวงรัดถุง จำนวน ๑ กิโลกรัม เป็นเงิน ๑๕๐ บาท

รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการผลิต และการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ในการป้องกันกำจัดโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเองได้

๙.๒ เกษตรกรสามารถเผยแพร่วิธีการผลิตและการใช้สู่เกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง

๙.๓ ไม่มีสารเคมีตกค้างในสภาพแวดล้อม

๙.๔ เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต